

ཀྲུལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་སྟན་ལྟ།

Performance Audit Report on the **WASTE PREVENTION** and **MANAGEMENT SYSTEM**

June 2026

DISCLAIMER NOTE

The audit was conducted in accordance with the International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). The audit was conducted based on the audit objectives and criteria determined in the audit plan and programme prepared by the Royal Audit Authority and the findings are based on the information and data made available by the Waste Management Division, DECC, GoveTech Agency, Department of Trade, Department of Industry, Ministry of Health, Department of Procurement and Properties, Thimphu Thromde, Phuentsholing Thromde, Samdrup Jongkhar Thromde, and 20 Dzongkhags.

This is also to certify that the auditors during the audit had neither yielded to pressure nor dispensed any favour nor resorted to any unethical means that would violate the Royal Audit Authority's Oath of Good Conduct, Ethics, and Secrecy.

ཀྲུལ་གཞུང་ཕྱི་སྒྲིབ་དབང་འཛིན།
ROYAL AUDIT AUTHORITY
Bhutan Integrity House
 Reporting on Economy, Efficiency & Effectiveness in the use of Public Resources

ཨར་ཨེ་ཨེ་དྲི་པི་སི་ཨེ་པི་ཨེ་དྲི་པི་ཨེ་-མེསིཌ།/༢༠༢༥-༢༠༢༦/༢༠༢༧

སྤྱི་ཚེས་ ༠༢/༠༦/༢༠༢༥ |

མདོ་ཆེན་མཆོག་ལུ།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས།

རྒྱལ་ཡོགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ལྷན་ཁག།

ཐིམ་ཕུག།

རྩ་དོན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་སྒྲིབ་སྟན་ལུ།

ལུ་དོན། དེ་ཡང་ འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ ༢༠༠༥ ཅན་མ་དང་ འབྲུག་གི་ཕྱི་སྒྲིབ་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༡༥ ཅན་མའི་འགན་དབང་དང་འབྲེལ་ ཏེ་ **ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་སྒྲིབ་སྟན་ལུ་**འདི་ཕུལ་ཤིང་ཡིན། ཕྱི་སྒྲིབ་འདི་ཡང་ མདོ་ཆེན་མཆོ་ ཕྱི་སྒྲིབ་གཙུག་ལྷན་འཛུགས་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་སྒྲིབ་ཀྱི་ ཀྲུལ་སྤྱི་འགན་ཚད་ (ISSAI 3000) དང་ ཀྲུལ་གཞུང་ཕྱི་སྒྲིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ ལས་ འབྲེལ་ཕྱི་སྒྲིབ་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འགོ་འདྲན་འཐབ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཕྱི་སྒྲིབ་འདི་གིས་ ཁྲོམ་སྤེའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ སློབ་ཤིམ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཛིན་ཐང་ཅན་དང་ ཡན་རུས་ཅན་སྟེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ ཚུགས་པའི་རིམ་ལུགས་ལངས་སྟེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་མེད་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ འཁོད་དེ་ཡོད་པའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ མར་ཡབ་དང་ སྤྲོད་སྤྱོད་ སྤྲོད་བཟོ་ (3R) དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྩ་མེད་གཏང་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་ནང་ དོན་སྤྲོད་ཅན་སྟེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་མེད་ཚུ་ བརྟག་དཔྱད་འབད་ཡོད་པ་ཡིན།

སྟན་ལུ་འདི་ཡང་ འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་དང་ སློབ་ཤིམ་གཞི། ཡིག་ཆ། གནས་སྤྱད། ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་གི་བརྟན་དོན། ཞིབ་འཇུག། ས་ཁོངས་ ཅན་གྲོས་བསྟན་འབད་མི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མི་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྟེ་ཆེན་ (མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ ཁུངས་) དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་ དེ་ལས་ རྫོང་ཁག་ཚུ་དང་ ཁྲོམ་སྤེའི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ གྲོས་བསྟན་འབད་མི་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་ བཟོ་ ཡོད་པ་ཡིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ཐབས་ལུ་ ལེགས་ཆའི་ཐབས་ལམ་ལེགས་ཤོམ་མང་རབས་ཅིག་ འགོ་ འདྲན་འཐབ་ཡོད་མི་འདི་ལུ་ ཀྲུལ་གཞུང་ཕྱི་སྒྲིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ རལ་རངས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ ཕྱི་སྒྲིབ་ འབད་བའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ག་ར་གིས་ ཆ་གུང་འབག་དགོ་པའི་ ཆད་སྟོན་ཚུ་ཡང་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་དང་འབྲེལ་ མ་འོངས་པའི་བྱ་ལེན་ཚུ་ལུ་ ལམ་སྟོན་འབད་ནི་དང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་ དེ་ ཡར་ཤུག་གཏང་ནི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ **གྲོས་འདེབས་ ༡༩** བཀོད་དེ་ཡོད་ཟེར་ལུ་ནི་ཡིན།

འབྲུག་གི་ཕྱི་སྒྲིབ་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༡༥ ཅན་མ་དང་ ཕྱི་སྒྲིབ་བཅའ་ཡིག་དང་སློབ་ཤིམ་གཞི་ ༢༠༢༠ དང་འབྲེལ་ཏེ་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ ལས་སྟེ་ ག་ལུ་བཏང་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ དེ་བསྟན་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རོས་བདེན་གྱི་དུས་ཚོད་དང་སྒྲགས་ དང་ལེན་ཚུ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ **འཛིན་སྐྱོང་དང་ལེན་འཆར་གཞི་**འདི་བཙུགས་དགོ་པ་ཡིན། ཀྲུལ་གཞུང་ཕྱི་སྒྲིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འ་ལྷོ་ འཛིན་སྐྱོང་ དང་ལེན་འཆར་གཞི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ལེགས་བཅོས་ཀྱི་བྱ་ལེན་ཚུ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་མེད་ཀྱི་བསྐྱར་ཞིབ་ཚུ་ འབད་འོང་ཟེར་ལུ་ནི་ཡིན།

ལས་སྡེའི་ཁ་ཐུག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་དང་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་ཡང་ ཡི་གུ་འདི་གི་ཆོས་གངས་ལས་འགོ་བརྩམས་ཏེ་ **ལྷ་རྩེ་གསུམ་གྱི་ནང་འཁོད་**
བྱུང་སྒྲགས་། པའི་འོག་ལུ་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ སྒྲགས་བཀོད་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བརྩམས་ཐབས་མཛད་གནང་ཟེར་བུ་ནི་ཨིན། ལས་སྡེ་
 གི་འགོ་འཛིན་ཚུ་གིས་ འཛིན་སྐྱོང་དང་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་ ཏུ་སྤྱོད་ནང་ཕུལ་ནི་གི་འགན་ཁུར་འབག་དགོས་མ་ཚད་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ལག་
 ལེན་འབབ་ནིའི་དོན་ལུ་ འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་འགོ་དཔོན་ཚུ་བསྐོ་བཞག་འབད་ནི་དང་ ལག་ལེན་གྱི་གནས་སྤངས་ཡང་ལྷ་རྩེ་གི་འབད་དགོས་ཨིན།
 གལ་སྲིད་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ལག་ལེན་མ་འབབ་པར་ཡོད་པ་ཅིན་ འབྲུག་གི་རྩིས་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༡༤ ཅན་མའི་དོན་ཚན་
 ༥༥(༡༧) པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འགོ་འཛིན་ཚུ་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་ལྷ་བཀོད་ཀྱི་འགན་འཁུ་བཀའ་ནི་ཨིན་ཟེར་བུ་ནི་ཨིན།

མདོ་ཆེན་མཆོག་གིས་གཙོས་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་དང་ ཁྲོམ་སྡེ་ རྫོང་ཁག་ དེ་ལས་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་གི་འགན་
 འཛིན་པ་ཡོངས་ཀྱིས་ རྩིས་ཞིབ་སྡེ་ཚན་ལུ་ དགོས་མཁོའི་མཉམ་འབྲེལ་དང་ རྒྱབ་སྐྱོར་གང་དག་མཛད་གནང་མི་ལས་བརྟེན་ རྩིས་ཞིབ་ཀྱི་ལཱ་
 ཚུ་ ཏུ་སྤྱོད་ཁར་མཐུག་བསྐྱུ་ནི་དང་ ཕན་འདེབས་མཛད་མི་འདི་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ ག་ཅི་དེ་ བཞིན་ཆེ་
 ཟེར་བུ་ནི་ཨིན།

 (རྒྱ་མཚོ)
 རྩིས་ཞིབ་ཡོངས་ཁྱབ།

འདྲ་

- ༡) མི་རྩིས་ཆེན་མཆོག་ལུ། འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་།
- ༢) རྒྱལ་པོའི་གཞི་སྤྱོད་པོ་ཆེན་མཆོག་ལུ། རྒྱལ་པོའི་གཞི་སྤྱོད་པོ་ཆེན་ཡིག་ཚང་།
- ༣) མི་རྩིས་ཆེན་མཆོག་ལུ། འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་འདུ།
- ༤) མི་རྩིས་ཆེན་མཆོག་ལུ། འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྡེ།
- ༥) མི་རྩིས་ཆེན་མཆོག་ལུ། འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་འདུ།
- ༦) མི་རྩིས་ཆེན་མཆོག་ལུ། དམངས་རྩིས་ཆོགས་ཚུང་། འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་འདུ།
- ༧) ཆེད་བསྟོད་ཅན་གྱི་འབྲུག་མི་ཡོངས་ལུ། དམངས་རྩིས་ཆོགས་ཚུང་། འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་འདུ།
- ༨) ཁྲོམ་ཆེན་མཆོག་ལུ། རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཆོགས།
- ༩) སྡེ་ཚན་འགོ་འཛིན་ལུ། ཕྱགས་སྒྲིག་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན། མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བསྟོད་ལས་ཁུངས།
- ༡༠) འགན་ཁུར་པོ་ཆེན་མཆོག་ལུ། རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་འདུ།
- ༡༡) ཞིབ་རྟེན་རྩིས་ཞིབ་ཡོངས་ཁྱབ། སྤྱི་འཆར་སྡེ་ཚན། རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན།

གདོང་ཤོག།

༡.	སྟན་ལྷ་གི་མིང་།	:	ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྟན་ལྷ།
༢.	ཅིས་ཞིབ་དོན་གསལ་ཨང་།	:	མི་ཨ་ཁྱི་-༢༠༢༠༥-༧༦༠
༣.	ཅིས་ཞིབ་རྒྱུ་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ།	:	ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན། མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འཇུར་བཟོད་ལས་ཁུངས། ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྡེ། སྟན་ཚུགས་སྒྲིང་ཁྲོམ་སྡེ། བསམ་གྲུབ་སྡེ་རྒྱུ་མཁར་ཁྲོམ་སྡེ། རྫོང་ཁག་༢༠ ། འབྲུག་གཞུང་འབྲུལ་རིག་ལས་སྡེ། རྫོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས། བཟོ་གྲུ་ལས་ཁུངས། ལྷ་བཤལ་ལས་ཁུངས། རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་བའི་ཞབས་ཏྲ་ག་ (གསོ་བ་སྟན་ཁག)། མཁོ་སྦྱབ་དང་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས། འདི་གུར་ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་འོག་ལུ་རྒྱུད་དེ་ཡོད་པའི་ ལས་སྡེ་གཞན་མི་རྒྱུ་གི་འགན་དབང་རྒྱ་ཡང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།
༤.	ཅིས་ཞིབ་དྲུས་མཚམས།	:	རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ལས་ལུགས་རྒྱ་དང་ལག་ལེན་འཐབ་བཞིན་ཡོད་པའི་ཐབས་ལམ་རྒྱ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་ལས་དྲུས་མཚམས་ལོག་སུ་འབད་མེད་པ་ཨིན།
༥.	ཅིས་ཞིབ་ལས་འཆར།	:	སྤྱི་ལོ་༢༠༢༥ ལྷ་༩ པ་ལས་ལྷ་༡༢ པའི་ཆེས་༢༤ ཚུན།
ཅིས་ཞིབ་སྡེ་ཚན།		:	༡. སངས་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན། ཅིས་ཞིབ་གཙོ་འཛིན་འོག་མ།
		:	༢. ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྩེ། ཅིས་ཞིབ་འགོ་དཔོན།
		:	༣. སུར་པ་སྐྱོལ་མ། ཞིབ་རྟོགས་ཅིས་ཞིབ་འགོ་དཔོན།
		:	༤. བསོད་ནམས་གསལ་སྟོན། ཞིབ་རྟོགས་ཅིས་ཞིབ་འགོ་དཔོན།
ལྷ་བཞོད་པ།		:	༡. བསོད་ནམས་སྟོལ་མ། ཞིབ་རྟོགས་ཅིས་ཞིབ་ཡོངས་བྱུག།
		:	༢. བསམ་གྲུབ་སྟོལ་མ། སྡེ་ཚན་འགོ་འཛིན།
༦.	སྤྱིར་བཏང་ལྷ་བཞོད་པ།	:	རྟོ་རྩེ་དབང་ཕུག། མཉམ་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་ཡོངས་བྱུག།

དཀར་ཆག

སྙན་ཞུ་བཅུད་དོན།.....	༡
ལེའུ་༡ པ། ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་སྒྲོན།.....	༤
༡.༡ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ ཕྱིས་ཞིབ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱ་མཚན།.....	༤
༡.༢ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ འགན་དབང།.....	༤
༡.༣ ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ཚད་གཞི།.....	༤
༡.༤ ཕྱིས་ཞིབ་པ་ཚུ་གིས་ ཀྱམ་སྟོན་དང་ རང་དབང་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་བརྩི་མཐོང་འབད་ནི།.....	༧
༡.༥ ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་དམིགས་དོན་ཚུ།.....	༧
༡.༦ ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ཁབ་ཚད།.....	༧
༡.༧ ཕྱིས་ཞིབ་ཚད་གཞི་དང་ལས་འབྲེལ་དོན་འཛོན་ཚད།.....	༩
༡.༨ ཕྱིས་ཞིབ་ཐབས་ལམ།.....	༩
༡.༩ ཀནས་སྤྱད་བསྐྱེད་ལེན་དང་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ།.....	༡༠
༡.༡༠ ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ཕན་ཁུངས།.....	༡༡
ལེའུ་༢ པ། ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་བཅུད་དོན།.....	༡༤
༢.༡ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐབས་དོན་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་དོན་དག་དང་ དབྱེ་བ།.....	༡༤
༢.༢ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་གོ་དོན།.....	༡༤
༢.༣ ཁྲིམས་དོན་གཞི་བཀོད།.....	༡༧
༢.༤ ཀུན་གྱི་སྟེའི་གཞི་བཀོད།.....	༡༨
༢.༥ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ དང་ལེན་འབད་མི་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ།.....	༡༠
༢.༦ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ ལས་བྱེད་འབད་མི་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དམིགས་ལུ།.....	༡༡
ལེའུ་༣ པ། ཞིབ་རྟོག་ཚུ།.....	༡༩
༣.༡ འཛིན་སྐྱོང་དང་ ཀུན་གྱི་སྟེའི་གཞི་འབྲེལ་ཀྱི་ཚད་ལྡན།.....	༡༩
༣.༢ སྟོན་འགོག་དང་མར་ཕབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྤྱོད་གཏོག་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་མཁོ་ཚད།.....	༢༧
༣.༣ བསྐྱེད་སྤྱོད་ བསལ་བཞག་ དེ་ལས་ སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་ལམ་ལུགས་ ལངས་སྤྱོད་ལེན།.....	༤༥
༣.༤ སྤྱོད་ཆེད་ནི་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་མམ་ཀྱི་གནས་ཚད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལངས་སྤྱོད་ལེན།.....	༤༦
༣.༥ མཚུགས་ཐབས་ལམ་གོ་ནི་དང་ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་མམ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལངས་སྤྱོད་གོ།.....	༡༠༩
ལེའུ་བཞི་པ། མྱོས་འདེབས་ཚུ།.....	༡༡༩
ལེའུ་ལྔ་པ། མཚུགས་དོན།.....	༡༢༡
ཟུར་སྟགས་ཚུ།.....	༡༢༤

སྒྲིལ་བཅུད་དོན།

ཀྲུལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དཔལ་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་འདི་ གཞུང་གིས་ ཁོམ་སྒྲིལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ མར་ཕབ་དང་ སྐར་སྒྱུད་ སྐར་བཅོ་ (3R) དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མེད་པའི་ཀྲུལ་ཁབ་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཚུགས་པའི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ཀྲུལ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་རིམ་ཅིག་ཨིན། གཞུང་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གློག་གཞི་༢༠༡༢ ཅན་མ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་བྱས་༢༠༡༩ ཅན་མ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་མེད་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་ཚུ་བཙུགས་ཏེ་ དགོས་མཁོའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་སྤྱི་བྱས་ཀྱི་གཞི་བཞུགས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་མཛད་གནང་ཅུག། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ལྟེ་བ་ཚུ་དང་ བསྐྱོམ་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱོམ་གསོག་ཁར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མེད་པའི་དུས་ཚེས་ ལྷོ་རྟོག་པར་ཆས་ཐོག་ལས་ཁྲིམས་ བསྐྱོམ་སྤྱོད་འབད་ནི་ མ་བཟུང་ཀྱི་ཐོག་ལས་ལུད་བཅོ་ནི་ རྒྱ་ཆ་སྐར་ཆེད་འབད་ནིའི་མཐུན་ཁྱེན་ དེ་ལས་ ཀྲུལ་སྤྱིའི་གོང་འཕེལ་ལས་སྤེ་དང་ སྐར་སྒྱུ་ཚུ་དང་ཅིག་ཁར་གྲལ་གཏོགས་འབད་མི་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ ལེགས་ཆའི་ཐབས་ལམ་མང་རབས་ཅིག་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་སྤེ་འདུག།

ཨིན་རུང་ ཀྲུལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དཔལ་འཛིན་གྱིས་ འ་ཁྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ད་ལྟོ་ཡང་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ སྔོན་འགོག་ སྐར་ཆེད་འབད་ཚུགས་པའི་ལམ་ལུགས་ཅིག་སྤེ་ བཅོ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་ཨིན། ལམ་ལུགས་འདི་ནང་ ལག་ལེན་ཚུ་ ཆ་ཤས་སྤེ་ ཁ་འཐོར་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ འབྲེལ་མཐུན་དང་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་ ཕྱི་ལོ་ སྐར་ཆེད་ དེ་ལས་ སྐར་བཅོ་ཚུ་ འབད་མ་ཚུགས་པར་ བསྐྱོམ་འབད་ནི་དང་ བཀོ་ནི་རྒྱུ་ཅིག་ལུ་གཙོ་བོར་ བཏོན་ཏེ་འདུག།

ཞིབ་རྟོག་གཙོ་བོ་ཚུ་ཡང་

- 1) གཞུང་སྐྱོང་དང་ལས་སྤེའི་རིམ་ལུགས་ནང་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ འགན་འཁུལ་ ཉེང་བཀལ་ར་སྤྱིང་སྤྱིང་དགོས་འདུག། གཞུང་གིས་ ཕྱག་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ དགོས་མཁོའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་ ལས་སྤེའི་གཞི་བཞུགས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་མཛད་ཡོད་རུང་ ལག་ལེན་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་དང་ དུས་རྒྱུན་སྒྲིལ་འབད་ནི་ ལས་འགན་ཁ་གསལ་ དེ་ལས་ གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་འགན་འཁུལ་ཚུ་ དགོས་མཁོ་དང་མཐུན་མ་སྤེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག། འདི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ལག་ལེན་ཚུ་ ཆ་ཤས་སྤེ་ཁ་འཐོར་ཏེ་འབྱོར་ཡོད་པ་དང་ ཀྲུལ་ཡོངས་ཀྱི་ལྷོ་རྟོག་སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་པ་ དེ་ལས་ ས་གནས་དང་ ལས་སྤེ་ཚུ་ནང་ གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ཡང་མ་འབྲས་སྤེ་ཐོན་ཏེ་འདུག།
- 2) ཕྱག་སྒྲིགས་འབྱུང་སར་སྔོན་འགོག་འབད་ནི་དང་ མར་ཕབ་འབད་ནིའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཉེང་བཀལ་ར་སྤྱིང་སྤྱིང་བཅོ་དགོས་འདུག། ཕྱག་སྒྲིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་ འབོར་ཆད་ཚུ་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱུ་དབྱེད་འབད་མ་ཚུགས་པར་ གོ་བཟུའི་ལས་རིམ་ཚུ་གིས་ཡང་ ད་ལྟོ་ཚུན་ བྱ་སྤྱོད་འགྱུར་བཅོས་འབད་མ་ཚུགས་པས། དེ་མ་ཆད་ དཔུལ་འབྲེལ་དང་ ཁྲལ་

འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ཡང་ རིམ་མཐུན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཅོ་མི་གིས་ དངུལ་སྡོད་ འབད་དགོ་པའི་གཞི་ཅུ་འདི་ བཅོ་སྐྱོན་པའི་བྱུང་ཆའི་འགན་ཁུར་ཚུ་དང་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཁྲལ་ཚུ་ བཅོ་སྐྱོན་པ་ ཡང་ན་ རྒྱུ་འབྲེན་པའི་འགན་འཁྲིལ་སོགས་པའི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་ ཆ་ཆང་སྟེ་ ལག་ལེན་ནང་ བཅུགས་མ་ཚུགས་ པས། འདི་ལས་བརྟེན་ ཕྱག་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་འཁུར་འདི་ ད་ལྟོ་ཡང་ མང་ཤོས་ར་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་ལུ་ གོ་གཞི་ ཞེ་འདུག།

3) ཕྱི་སེལ་དང་ བསྐྱ་སྐྱོམ་ བསལ་བཞག་ དེ་ལས་ སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་ཞབས་ཏྲག་ཚུ་ ད་ལྟོ་ཡང་ ལངས་སྟེ་མིན་འདུག། ཕྱག་ སྒྲིགས་འབྱུང་ས་ལུ་ ཕྱི་སེལ་འབད་ནི་འདི་ ཕྱགས་སྡོད་ཚུ་ལངས་སྟེ་མེད་པ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ལམ་ལུགས་སྐྱོ་སྤྲོད་པ་ དེ་ལས་ བསྐྱར་སྤྱད་རིམ་མཐུན་མེད་པ་ལས་ ད་ལྟོ་ཡང་ ཆད་ཅིག་ལས་བརྒྱུད་ཏེ་ འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག། བསྐྱ་སྐྱོམ་དང་ སྐྱེལ་ འབྲེན་ཚུ་ཡང་ སྐྱུམ་འཁོར་གྱི་བྱུང་ས་ལ་ཉུང་སྤྱད་ རྒྱུ་མ་ཐལ་མི་ ཞབས་ཏྲག་གི་བྱུང་ཆ་ཆ་སྟོམ་སྟེ་མེད་པ་ དེ་ལས་ གསོག་འཛོག་མཐུན་ཆུང་ལངས་སྟེ་མེད་མི་ཚུ་གིས་ གཞོད་སྐྱོན་ཕོག་སྟེ་འདུག། ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞག་སའི་ལྟེ་བ་དང་ བསྐྱ་ སྐྱོམ་འབད་སའི་མཐུན་ཆུང་ཚུ་ བཞག་ས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཡིན་ཅུང་ དེ་ཚུ་གི་ བྱུང་ཆ་དང་ ལག་ལེན་ལུགས་ འདི་ ད་ལྟོ་ཡང་ ཆད་ཅིག་ལས་བརྒྱུད་མིན་འདུག། འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བསྐྱེལ་སྤྱོད་ཕྱག་སྒྲིགས་ཚུ་ ད་ལྟོ་ཡང་ ཐུང་མ་ཐུང་ ས་རང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་སྡོད་དེ་ སྤྱར་གསོ་དང་ སྤྱར་བཅོ་འབད་ནིའི་གོ་སྐབས་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་ དེ་འདུག།

4) སྤྱར་རྟེན་ སྤྱར་བཅོ་ ལུང་བཅོ་ནི་ དེ་ལས་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ལུགས་ཚུ་ ད་ལྟོ་ཡང་ ཡར་རྒྱས་ འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ནང་འདུག། རྒྱུ་ཆ་སྤྱར་རྟེན་འབད་ནིའི་མཐུན་ཆུང་དང་ ལུང་བཅོ་ནིའི་མཐུན་ཆུང་ཚུ་ ཆད་གཅིག་ལས་ བརྒྱལ་མེད་པ་དང་ བྱུང་ཆ་ཆ་སྟོམ་འབད་མེད་མི་ དེ་ལས་ གནས་སྐབས་ལ་ལུ་ནང་ མཁོ་ཆད་དང་འབྲེལ་ཏེ་བཀོ་ལ་སྤྱོད་ མ་འབད་མ་ ཡང་ན་ གཞི་ག་བཀོ་ལ་མ་བརྟུབ་པར་འདུག། འོང་འབབ་གྱི་གོ་སྐབས་ཉུང་སྤྲོད་མི་དང་ སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་དཀའ་ ངལ་ དེ་ལས་ སྤྱོད་སྐྱོམ་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་མེད་པ་ལས་ སྤྱོད་ཀྱི་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་ཡང་ གཤམ་གཏྲགས་ཆེན་མོ་ཅིག་མ་འབད་བར་ འདུག། གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ནང་ཡང་ རྩིས་དབྱུད་འབད་ཚུགས་པ་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོད་པ་ མེད་པའི་འཛིན་སྐྱོང་ དེས་བརྟེན་བཅོ་ནིའི་དོན་ལུ་ བསྐྱ་སྐྱོམ་ རྩིས་དབྱུད་ ལེགས་བཅོས་ སྤྱར་བཅོ་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་ དང་ལྷན་སྟེ་བཀོ་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྲིམ་གཞི་ སྤྱི་སྤྱི་དགོས་འདུག།

5) མཐའ་མཇུག་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ནི་དང་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་སྤྲིམ་གཞི་ཚུ་ ལེགས་ བཅོས་འཐབ་འབད་དགོས་འདུག། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་འདི་ ད་ལྟོ་ཡང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ཏེ་འདུག། མེ་གཏང་ནིའི་མཐུན་ཆུང་ཚུ་ ཆད་ཅིག་ལས་བརྒྱུད་ཏེ་མེད་པ་མ་ཆད་ གནས་ སྐབས་ལ་ལུ་ནང་ ལག་ལེན་ནང་མེད་པ་ ཡང་ན་ དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག། ཕྱགས་ སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ཡང་ ཆད་ལྷན་གཙང་སྤྱི་ཆད་གཞི་དང་ལྷན་སྟེ་ བཅོ་མ་ཚུགས་པ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་ ལྷངས་དང་ མི་སྡེའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ འབྱུང་སྤྱོད་ནི་ཡིན་མ་མས། ལས་མི་ཚུ་དང་ ལས་སྡེའི་ལམ་ལུགས་ནང་མ་ ཚུད་པའི་ ཕྱག་སྒྲིགས་བསྐྱ་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་གི་སྤྲིམ་གཞི་དང་ ལྷ་གཞི་ལྷན་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ སྤྱོད་སྐྱོབ་ ཚུ་ལུ་ཡང་སྤྱི་སྤྱི་བཅོ་དགོས་འདུག།

ཞིབ་ཏོག་འདི་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཙི་ཤི་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་
 ཁྲིམས་ལུགས་དང་ སྤྱི་ཕྱོད་ གཞུགས་སྤྱོད་སྤྱོད་མང་གཞི་བཟོ་སྒྲིག་ནང་གལ་ཆེ་བའི་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་སྟེ་མཐའ་བརྟག་པ་ཡིན།
 དབྱས་གཞུང་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་ ས་གནས་གཞུང་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་གཞན་ཚུ་གིས་ཡང་ ལས་འཆར་དང་ཐབས་ལམ་མང་
 རབས་ཅིག་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ར་འདུག། ཡིན་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མའི་
 དམིགས་ལུལ་དང་ 3R གི་གཞི་ཅ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་བཟོ་ནིའི་དམིགས་ལུལ་ཚུ་ ཡོངས་ཚུགས་སྟེ་འགྲུབ་
 ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་སྟེ་ཚུ་གི་བར་ན་ འབྲེལ་མཐུན་སྦྲིད་སྦྲིད་དང་ འགན་འཁུན་གསལ་ཏོག་ཏོ་ སྤྲོ་གོང་གི་དམ་འཛིན་ལེགས་ཤོམ་
 དང་ སྤྲོ་རྩེད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ལང་མ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་སྟེ་བཟོ་ནི་ལུ་ གཙོ་
 རིམ་བརྟན་དགོས་འདུག།

དཀའ་ངལ་འདི་ཚུ་མེད་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཙི་ཤི་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ **གྲོས་འདེབས་^{༡༩}** བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། གྲོས་འདེབས་
 འདི་ཚུ་ ཡན་ཅུས་ཅན་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་པ་ཅིན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ སྟོན་འགོག་དང་སྤྲོ་རྩེད་ལུ་གཙོ་བོ་བཞག་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་
 འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཅིག་ལུ་འགྱུར་ཚུགས་ནིའི་གོ་སྐབས་འདུག།

ལེའུ་༡ པ། ཅིས་ཞིབ་ཀྱི་སྒྲོང་།

༡.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ ཅིས་ཞིབ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱ་མཚན།

“ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་” འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་ གལ་གནད་ལུ་བརྟེན་ ཅིས་ཞིབ་དོན་ཚན་སྡེ་ གང་མ་ ཁ་རྒྱུ་ཡོད་:

༡) རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་གནད་མཐོ་བ་དང་དུས་མཐུན་ལུ་གཞི་བཞག་ཡོད་པ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ སྤྱད་བྱས་ཀྱི་ གལ་གནད་གསལ་ཏྲག་ཏྲ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་གཙོ་རིམ་ཅིག་ཡིན། འབྲུག་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཡུན་རྒྱུན་ཐབས་ལམ་སྡེ་ ཡར་ཕྱག་བཏང་ནི་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་ བརྟེན་སྤྱད་ནི་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྩ་མེད་བཏང་ནི་གི་ རེ་འདོད་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དར་བྱེད་ལས་རིམ་ འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡིན་རུང་ དམིགས་ཡུལ་ཅན་གྱི་འགྱུར་བ་འདི་ དགོས་མཁོའི་ཚད་གཞི་ནང་ མཐར་འཁྱུལ་མ་ཚུགས་པར་ འདུག། རོ་མའི་ནང་ལུ་ ཡར་རྒྱས་དེ་ ཚད་འཛིན་དང་ འབྲེལ་ཕྱུག་མེད་པ་ལས་ དམིགས་གཏང་ཡོ་ (༢༠༢༠) འདི་ ཉེ་བར་འོང་སྟེ་ རང་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་ དོན་ཚན་འདི་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ གཙུག་སྡེ་དང་ ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ གཙོ་རིམ་གྱི་ གནད་དོན་ཚུ་ ལངས་སྡེ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མེན་ན་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཚུགས་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ གང་མ་ཁ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡིན།

༢) འབྲུག་གི་གོང་འཕེལ་རྒྱ་ཆེན་དང་ ཡུན་བརྒན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ།

དོན་ཚན་འདི་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ ཡུན་བརྒན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ལུ་ འགན་ལེན་རྒྱ་ཆེན་སྡེ་ཡོད་མི་ནང་ལུ་ ཐབས་བྱས་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་དང་ དམིགས་བསལ་དུ་ ཡུན་བརྒན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཚད་ ༡༩.༥ གིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ སྔོན་འགོག་དང་ མར་ཕབ་ དེ་ལས་ སྤར་སྤྱོད་དང་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཏོན་མི་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་ དགོས་སྡེ་ བཀོད་དེ་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ ཅིས་ཞིབ་འདི་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ལཱ་གི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ བརྟེན་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་མ་ཅིག་མེན་པར་ ཡུན་རིང་གི་སྤྱད་བྱས་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱོར་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་དང་ ལམ་ལུགས་ཡར་ཕྱག་གཏང་དགོས་ ཡོད་མི་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ཡང་ གང་མ་ཁ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡིན།

༣) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་མང་འཕྲོད་བསྟེན་ དེ་ལས་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་གནད་དོན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱི་ཚུངས་མེད་མི་འདི་གིས་ གཙུ་རྒྱ་ལས་ལྷན་སྟེ་ འབྲེལ་འབྲུང་གཞི་པ་བཅོས་ཡིན། དབྱེ་བ་ཕྱེ་ནི་དང་ བསྐྱེ་ སྤྱིག་འབད་ནི་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ཚུ་ ལངས་སྡེ་མེད་མི་འདི་གིས་ ས་དང་རྒྱ་བཅོག་པ་བཅོས་མ་ཚད་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཕྱི་གི་བཅོག་པ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ བཀོ་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ མི་མང་གི་སྒོ་ཚུ་ ཉམས་བཅོས་འབད་ནི་ལུ་ སན་ ཐོགས་འབྱུང་འོང་། དེ་མ་ཚད་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་བརྟུབ་པའི་དངོས་པོ་ཚུ་ཡང་ ཤོར་དོ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མར་ ཕབ་འབད་ཚུགས་ནི་དང་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ སྤར་རྟེན་འབད་ནི་ ཡང་ན་ སྤར་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་ལུ་ ཡུན་རིང་གི་ཟད་འགྲོ་ཚུ་ ཡར་སེང་འགྲོ་ནི་ཡིན་པས། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ཡང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་ སྐྱོང་ལེགས་ཤོམ་མེད་མི་འདི་གིས་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བདག་འཛིན་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ གཙུ་རྒྱ་ལུ་ བརྟེན་ཞིབ་སྟན་སྡེ་བསྐྱེད་མི་ རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལུ་ཡིན་པའི་ མིང་གཏམ་ལུ་ཡང་ ཐོ་ཐོག་འོང་།

1.2 རྒྱལ་ཁུངས་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དཔང་འཛིན་གྱི་ འགན་དབང།

རྒྱལ་ཁུངས་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དཔང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་མཉམ་འགྲུལ་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འདི་ འབྲུག་གི་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཆེན་མོ་²⁰⁰² ཚན་མཉམ་ཆེན་²⁴ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དབང་ཆ་ལེན་ཐོག་ལས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་ཡང་ དམངས་ཀྱི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ ཚད་དམ་དང་འཛིན་ཚད་ རྟོག་སྒྲིལ་ཚན་གྱི་སྒྲིལ་སྦྱོང་ཞིའི་སྒྲོར་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དང་སྒྲུབ་ཏུ་འབད་ནི་ གི་འགན་ དབང་བཀལ་ཡོད་པ་ཡིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀག་ཐབས་དང་ ལཱ་འགན་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འབད་ནི་གི་ སྤྱིར་བཏང་དབང་ཚད་འདི་ འབྲུག་རྒྱལ་ ཁབ་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཆེན་མོ་ ¹⁹⁰⁰² གི་དོན་ཚན་²⁴ པ་ལས་ ལེན་ཡོད་པ་ཡིན། Es གསུམ་འདི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་དང་ འདི་ལུ་གཙོ་བོ་བཏོན་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

དེ་མ་ཚད་ འབྲུག་གི་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁷² ཚན་མཉམ་ དོན་ཚན་⁶² པའི་ནང་ལུ་ཡང་ རྒྱལ་ཁུངས་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དཔང་འཛིན་ལུ་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ་པའི་ དབང་ཆ་བྱིན་ཡོད་པ་ཡིན། ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ གི་དོན་ཚན་²⁰ པའི་འོག་ལུ་ རྒྱུ་ཆེན་སྡེ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ དེ་ཡང་ “ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ནང་ལུ་ ཚད་འཛིན་ འབད་དེ་མེན་པའི་ དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁག་ཆེན་སྡེ་ གཤམ་ཁ་རྒྱབ་ཡོད་པའི་ ལས་འཆར་དང་བཟོད་དོན་ ཡང་ན་དོན་ཚན་ཚུ་མཐོང་མི་ འཆར་གཞི་དང་ བཟོད་དོན་ ཡང་ན་ དོན་ཚན་ཚུ་གི་ཐོག་ལུ་ དཔལ་འབྱོར་དང་ རྟོན་ཐངས་ དེ་ལས་ མི་མང་ལཱ་གཡོག་གི་ སན་ རུས་ཚུ་ བརྟག་དཔྱད་འབད་དེ་ སྒྲུབ་ཏུ་འབད་ནི་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན།” ཟེར་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་མཉམ་འགྲུལ་དང་འཛིན་ སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ སྒྲུབ་ཏུ་འདི་གི་ རྒྱུ་མཚན་ལཱ་ལུགས་ཀྱི་ལེའུ་འོག་མཉམ་འཇུག་ལུ་ གསལ་བཀོད་འབད་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྡེ་ ཁག་ཆེ་བའི་དོན་ ཚན་ཅིག་སྡེ་ གཙོ་རིམ་བཟུང་ཡོད་པ་ཡིན།

རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོག་ཁུངས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་²⁰⁷² ཚན་མཉམ་ནང་ལུ་ ཞིབ་འཇུག་འདི་གི་ གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་གི་ དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཁུངས་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དཔང་འཛིན་གྱིས་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་མཆོག་ཟེར་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པ་ ཡིན། ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐབས་བྱས་²⁰⁷² གི་ བརྟག་ཞིབ་ཆ་ཚང་མེན་རུང་ ཞིབ་འཇུག་འདི་གིས་ ཞིབ་ འཇུག་འདི་གི་ ལག་ལེན་གཞི་བཟུགས་འབད་ཡོད་པའི་ གཞི་རྟེན་ལམ་ལུགས་ལུ་ གཙོ་རིམ་བཟུང་སྡེ་ དབང་ཚད་འདི་ ལེན་ཡོད་པ་ ཡིན།

1.3 ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཀྱི་ཚད་གཞི།

རྒྱལ་ཁུངས་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དཔང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་མཉམ་འགྲུལ་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འདི་ མཛོན་མཐོ་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་གཙུག་སྡེའི་རྒྱུ་ལུ་གནས་ཚད་²⁰⁰⁰ ཚན་མཉམ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཡིན། གནས་ཚད་འདི་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ ཁུངས་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དཔང་འཛིན་གྱིས་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འདི་ མི་མང་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ དཔལ་འབྱོར་དང་ འཛིན་ཐངས་ཚན་ དེ་ལས་ སན་རུས་ཚན་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་མེད་ རང་དབང་ཚན་དང་ དམིགས་གཏད་ཚན་སྡེ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་དེ་ ཚད་གཞི་གསལ་ཏོག་ ཏོ་བཀོད་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་ འོས་འབབ་ཚན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུ་ ལངས་སྡེ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་བའི་ཐོག་ལས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ དགོ་པ་སྡེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཨ་ཁྱི་གནས་ཚད་ཚུ་ལུ་གནས་ཞིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཁུངས་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དཔང་འཛིན་གྱིས་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ ལོ་ཞིབ་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ ¹⁹⁹² གི་བརྒྱུ་ཞིབ་ ²⁰²⁴ རང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཀྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ལུ་གནས་ཡོད་པ་ཡིན།

༡.༤ ཕྱིས་ཞིབ་པ་ཚུ་གིས་ ཀུན་སྒྱུད་དང་ རང་དབང་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་བརྩི་མཐོང་འབད་ནི།

འདི་བརྩམ་སྡེ་ ཕྱིས་ཞིབ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་ ཕྱིས་ཞིབ་པ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྟན་ཚོགས་དང་
མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཅོལ་ལས་ཁུངས་ དེ་ལས་ གཞན་མི་ཕྱགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ འབྲེལ་བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་
རང་དབང་ཅན་སྡེ་ སྔོན་ནི་ཡིན་མ་མཚན་ ཕྱིས་ཞིབ་པ་ཚུ་གི་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ ཀུན་སྒྱུད་དང་ བཟང་སྒྱུད་ དེ་
ལས་ ཕྱིས་ཞིབ་པ་ཚུ་གི་གསང་བའི་ཁས་སྒྲངས་ཕུལ་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ འགན་ཁུར་ཚུ་ འབག་ཡོད་པ་ཡིན།

༡.༥ ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་དམིགས་དོན་ཚུ།

ཕྱིས་ཞིབ་འདི་གི་དམིགས་ལུ་འདི་ ཕྱགས་སྡིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་^{༢༠༠༩} ཅན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ 3R དང་
ཕྱགས་སྡིགས་རྩ་མེད་བཟང་ནི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གཞུང་གིས་ ཁྲོམ་སྡེ་འཕྱགས་སྡིགས་དང་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་
འཛིན་ཐངས་ཅན་དང་ སྔོན་འགོག་ཅན་སྡེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ སྒྲིག་རིམ་ལམ་ལུགས་དང་ རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལངས་
སྡེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མེན་ན་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་འདི་ཡིན། དམིགས་ལུ་འདི་ གཤམ་གསལ་
གྱི་དྲི་བ་གཙོ་བོ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ འཛུལ་ཞིབ་འབད་ཡོད་:

- ༡ གཞུང་གིས་ ཕྱགས་སྡིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་^{༢༠༠༩} ཅན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཁྲོམ་སྡེ་འཕྱགས་སྡིགས་དང་ གློག་
རིག་ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་ འཛིན་ཐངས་ཅན་དང་ སྔོན་འགོག་ཅན་སྡེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ སྒྲིག་རིམ་ལམ་ལུགས་ལངས་སྡེ་
ག་དེ་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པ་ཡིན་ན་?
- ༢ ཕྱགས་སྡིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་^{༢༠༠༩} ཅན་ནང་ལུ་ བསམ་ཞིབ་འབད་ཡོད་པའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྔོན་
ཅན་སྡེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ 3R དང་ ཕྱགས་སྡིགས་རྩ་མེད་བཟང་ནི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ག་དེ་ཅིག་
འཐབ་ཚུགས་ཡོད་པ་ཡིན་ན་?

༡.༦ ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་བྱུང་ཚད།

ག་ཅི་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་?

ཕྱིས་ཞིབ་འདི་གིས་ ཁྲོམ་སྡེ་འཕྱགས་སྡིགས་དང་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་
ཕྱགས་སྡིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ བྱུང་སྡེ་འབད་ཡོད་པ་མ་
ཚན་ སྤྱི་ལོ་^{༢༠༠༩} དང་ ཕྱགས་སྡིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་^{༢༠༠༩}
ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྡིགས་སྔོན་འགོག་དང་སྒྲིག་གཞི་^{༢༠༡༢} གི་འོག་ལུ་ བསམ་ཞིབ་
འབད་མི་ གཙུག་སྡེ་དང་ བདག་སྐྱོང་ དངུལ་འབྲེལ་ དེ་ལས་ དངོས་སུ་ཐབས་ལམ་ཚུ་
གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་པ་ཡིན་ན་མེན་ན་ བརྟག་ཞིབ་འབད་
ཡོད་པ་ཡིན། འདི་ཡང་ སྤྱི་ལོ་^{༢༠༢༠} ལས་ད་ལྟོ་ཚུན་ཚེད་ཀྱི་ ཕྱགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་
གི་རིམ་སྒྲིག་ནང་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གཞུང་སྐྱོང་དང་ སྔོན་འགོག་དང་མར་
ཕབ་ དེ་ལས་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ བསྐྱུགས་འབད་ནི་ བསམ་བཞག་ནི་ སྒྲེལ་འབྲེན་འབད་
ནི་ སྤྱི་ལོ་འབད་ནི་དང་ སྤྱི་ལོ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ མཐའ་མའི་ཕྱགས་སྡིགས་བཀོ་

	བཏང་ནི་དང་ ལེགས་བཅས་འབད་ནི་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ ལཱ་འགན་དང་འགན་ཁུར་ཚུ་ ག་དེ་སྟེ་ འབག་ཡོད་པ་ཨིན་ན་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ཡི།
ག་ཅི་བརྟག་ཞིབ་མ་འབད་?	ཅིས་ཞིབ་ནང་ རྒྱ་དང་རྒྱལ་སྤྱོད་ སྤྱོད་རིག་ དེ་ལས་ བཟོ་གཞི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ གོ་ན་ ཚན་སོ་སོ་ཨིན་མ་ལས་ ཁ་གསལ་སྟེ་ བརྟག་དཔྱད་འབད་མ་འབད་བར་ཡོད་རུང་ དེ་ཚུ་ གཞུང་སྐྱོང་གཞི་བཀོད་རྒྱ་ཆེན་སྟེ་ ཏ་གོ་ནི་དང་ ཁྲོམ་སྟེའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ སྟོན་རིག་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་དང་ འབྲེལ་བ་འབབ་མི་ཚུ་ ཏ་གོ་ནི་དོན་ལུ་ ཤེས་རྟོགས་འབད་ཡོད་པ་ ཨིན། དེ་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་༢༠༡༩ གི་ བརྟག་ ཞིབ་ཆ་ཚད་ཅིག་ མ་འབད་བར་ ལག་ལེན་འབབ་ནི་དོན་ལུ་ གཞི་རྟེན་ལམ་ལུགས་དང་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ལུ་ གཙོ་བོར་བསྟན་ཡོད་པ་ཨིན།
ག་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་?	• མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་ སྐྱོང་སྟེ་ཚན། • ཕྱགས་སྒྲིགས་ཕྱིན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་ཕྱིན་འགོག་དང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ གི་འོག་ལུ་ ལག་ལེན་འབབ་མི་ གཙུག་སྟེ་ སྟོང་མ་འཛིན་འབད་མི་ ལས་སྟེ་ཆ་མཉམ། • སྟེར་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཞབས་ཏོག་ཕྱིན་མི་ཚུ་ (གོས་བསྐྱུན་)དང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གྲིབ་དྲིས་ལན་གྱི་དོན་ལུ་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ཚུ་ཨིན།
རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ག་ཏེ་རང་འབྱོར་ཡོད་པ་?	རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་ ཅ་ ཆས་སྤྱད་རྟེན་ལྟེ་བ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་མཐུན་རྒྱུ་དང་ གནམ་ཁ་འབད་ཡོད་པའི་ ས་སྟོན་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་ས་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ ཐིམ་ཕུ་དང་ སྤུ་ན་ཁ་ དབང་འདུས་ ཐོ་བྲང་ རྒྱ་ དེ་ལས་ སྤྱོད་ཚུ་དང་ བཟུ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ་ད་ ལྷག་ལུས་རྫོང་ཁག་༡༥ དང་ ཁྲོམ་སྟེ་༢ ལས་ བད་དོན་ཚུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ལག་ལེན་འབབ་སྟེ་ གྲིབ་དྲིས་ལན་ གྱི་ཐོག་ལས་ བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་པས།
ནམ་?	ཅིས་ཞིབ་འདི་ཡང་ གྱི་ལོ་༢༠༢༥ གྱི་ཟླ་༩ པའི་ཚེས་༢༤ ལས་ གྱི་ཟླ་༡༢ པའི་ཚེས་༢༤ གི་བར་ན་ འགོ་འདྲེན་འབབ་ཡོད་པ་ད་ ཅིས་ཞིབ་འདི་ཡང་ གྱི་ལོ་༢༠༢༠ དེ་ཅིག་ལས་ ད་ལྟོ་ཚུན་ཚོད་ འདས་པའི་ལོ་ཚུ་ནང་ གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

༡.༡ ཅིས་ཞིབ་ཚད་གཞི་དང་ལས་འབྲེལ་དོན་འཛིན་ཚད།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཅིས་ཞིབ་ཚད་གཞི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཕྱིན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་༢༠༠༩ ཅན་མ་ དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཕྱིན་འགོག་དང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ (གྱི་ལོ་༢༠༡༤ ལུ་བསྐྱར་བཅོས་བྱས་པའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ཅིས་ཏེ་) ལས་ བཏོན་ ཡོད་པ་ཨིན། ཁྲོམ་སྟེ་དོན་ལེག་ཆ་གཉིས་ཀྱིས་ མཉམ་སྟེ་བཟོ་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཕྱིན་འགོག་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཚུ་

བདག་སྐྱོང་དང་ དངུལ་འབྲེལ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ 3R གི་གཞི་ཅ་དང་འབྲེལ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནིའི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ བཀོད་ དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོག་ཀྱང་གི་ཞིབ་འཇུག་༢༠༡༩ དང་ འབྲུག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཅ་མེད་བཏང་གི་ རྒྱ་ མཚན་ཚུ་ཡང་ ཚད་གཞི་སྤྱོད་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད།

དེ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ གཤམ་གསལ་དོན་ཚན་གཉིས་ཀྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤྱོད་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལཱ་གི་གྲུབ་ འབྲས་ཚད་གཞི་བསྟུ་སྒྲིག་འབད་མ་ཡིན།

- ༡) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དམིགས་ཡུལ་འདི་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ གཙུག་སྡེ་སོ་སོ་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་སྤྱོད་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤྱོད་འགོག་དང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ གིས་ འགན་ཁུར་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འགན་ཁུར་འདི་ཚུ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ཀྱི་ ད་ལྟོ་འགན་སྦྲངས་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལཱ་གི་ཚད་གཞི་ཅིག་ སྤྱོད་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཡིན།
- ༢) ཁྲིམས་དོན་གཞི་བཀོད་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་ཅིག་སྤྱོད་ 3R གི་ གཞི་ཅ་འདི་ལོ་ལོ་འཛིན་འབད་ དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཆ་གནས་འབད་དགོ་པ་སྤྱོད་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱལ་གཞུང་ ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ 3R ལུ་གཞི་བཞག་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གནས་ཤིང་འདི་ ལཱ་གི་གྲུབ་འབྲས་གཙོ་བོ་ ཅིག་སྤྱོད་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ད་ འཁོར་སྤྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གཞི་བཀོད་འདི་ **པར་ཤིས་༣-༡༡** ནང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ལྟར་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤྱོད་འགོག་དང་ རྒྱ་ཆས་སྤྱར་ཆེད་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཅ་མེད་བཏང་ནི་ ཐད་དུ་དམིགས་ཏེ་ མཐུན་སྒྲིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མེན་ན་ བཟུ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཡིན།

༡.༢ ཕྱིས་ཞིབ་ཐབས་ལམ་ལུགས་

ཕྱིས་ཞིབ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ གྲུབ་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ **ལམ་ལུགས་ ལུ་གཞི་བཞག་པའི་ ཐབས་ལམ་** ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་དང་ **གྲུབ་འབྲས་ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་ ཐབས་ལམ་** གི་ ཆ་གསལ་ལུ་ཅིག་ མཉམ་སྡེབ་འབད་དེ་ མངོན་མཐོ་ཕྱིས་ཞིབ་གཙུག་སྡེའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཡིན། མངོན་མཐོ་ཕྱིས་ཞིབ་གཙུག་སྡེའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ ལམ་ལུགས་ལུ་གཞི་བཞག་པའི་ཐབས་ལམ་ འདི་གིས་ སྤྱིད་བྱས་པན་རྩལ་ཅན་དང་ འཛིན་ཐངས་ཅན་གྱི་གནས་སྤངས་ཅིག་སྤྱོད་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱོད་ལུ་འབད་ཚུགས་པའི་ འཛིན་སྐྱོང་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་ གཙོ་བོར་བསྟེན་མ་ཡིན། རྩོགས་གཅིག་ལས་ གྲུབ་འབྲས་ལུ་གཞི་བཞག་པའི་ཐབས་ལམ་འདི་གིས་ (ལམ་ལུགས་ལུ་ གཞི་བཞག་པའི་ཐབས་ལམ་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་སྡེབ་འབད་བའི་སྐབས་) ལས་ཤིང་དང་ཞབས་ཏྲུག་ཚུ་ དམིགས་གཏད་བསྐྱེད་དོ་ བཟུམ་སྤྱོད་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མེན་ན་ བརྟག་ཞིབ་འབད་མ་ཡིན།

ཐབས་ལམ་འདི་གིས་ རྒྱལ་འཛིན་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱིས་ཞིབ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ གྲུབ་ཐབས་ལུ་ གཙུག་སྡེ་ཚུ་གི་ལཱ་འགན་ དང་ ཐབས་ལམ་ བྱ་ཤིང་ དེ་ལས་ ཚད་འཛིན་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ཚུགས་ཅི།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབད་ཚུགས་ས་ལུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་དང་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ཐོག་ལས་ ཅི་བ་ཅིས་ལན་གྱི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྡེ་ ལོགས་སུ་བྱེ་པའི་ཕྱིས་ཞིབ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་ནི་གི་ ཐབས་ལམ་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་མ་

ཚད་ ལས་སྡེ་གར་ནང་ དངོས་སུ་སྡེ་ འགྲོ་མ་དགོ་པར་ ཡིག་ཆ་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་ཡང་ འབྲེལ་ཁམས་ཅིག་ ཁར་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༥-༢༠༣༠ གི་ ཐབས་བྱས་འཆར་གཞི་ནང་ ཆ་འཛིག་འབད་མི་ ཐབས་ལམ་ ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཨིན།

༡.༧ གནས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་དང་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ཚད་ཅན་གྱི་གནས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་ དབྱེ་དབྱེ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལས་འབྲེལ་ཅིས་ ཞིབ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཨིན། ཅིས་ཞིབ་འདི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ གྱིས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་ཐབས་ལམ་ཚུ་ གཤམ་གསལ་ཚུ་ཨིན།

༡) ཡིག་ཆ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ནང་དོན་དབྱེ་ཞིབ།

ཅིས་ཞིབ་འདི་གི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཆ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ ནང་དོན་དབྱེ་དབྱེ་འདི་ གནས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་ ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་ ཅིག་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ ༢༠༠༧ ཅན་མ་ དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་སྤྱི་གཞི་ ༢༠༡༢ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་སྤྱི་གཞི་ ༢༠༡༤ (བསྐྱར་བཅོས་འབད་ ཡོད་པ) འབྲུག་གི་མཐའ་འཁོར་སྤྱད་སྐྱོབ་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༧ ཅན་མ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་ འཇུག་ ༢༠༡༧ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་བྱས་ ༢༠༡༧ དང་ དེ་ལས་ ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ ཐད་ཀར་བྱ་ བསྐྱེད་ ལེན་འབད་མི་ འབྲེལ་ཡོད་འཆར་གཞི་དང་ བྱ་སྤྱོད་ཡིག་ཆ་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ཡོངས་འབྲེལ་གྱི་ ཐོན་ ཁུངས་ཚུ་ལས་ཡང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་པས། བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ དོན་དག་ཅན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ བེ་གི་དོན་ལས་ འགན་ཁུར་ཅན་དང་ འགན་འཁུ་ཅན་ གྲོས་བསྐྱུན་དང་ བན་དོན་ཅན་གྱི་དབྱེ་དབྱེ་དང་ བཛོད་དོན་གྱི་ ནང་དོན་དབྱེ་དབྱེ་བཟུམ་གྱི་ དབྱེ་དབྱེ་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཅི།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གྲོ་གཏང་ཅན་གྱི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ནང་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ཐོབ་ཚུགས་པའི་ ཡིག་ཆ་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ གཞན་མི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལམ་ལུགས་དག་ འོས་ཚུ་གི་ 3R ཐབས་ལམ་གྱི་ རྒྱབ་ཁུངས་ཚུ་ ཉ་གོ་ཐབས་ལུ་ བཅོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ད་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཅིས་དབྱེ་དབྱེ་བཞོད་འཛིན་གྱིས་ དཔར་བསྐྱུན་འབད་མི་ ཅིས་ དབྱེ་སྒྲན་ཞུ་དང་ འགན་འཁུར་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ ཐོ་བཞོད་ཚུ་ དེ་ལས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ལག་ལེན་དང་ ལམ་ལུགས་ཀྱི་ ལཱ་འགན་ཚུ་ ཉ་གོ་ཐབས་ལུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ཐོབ་ཚུགས་པའི་ དདུལ་འབྲེལ་ཐོ་ བཞོད་དང་ ལོ་བསྐྱར་འཆར་གཞི་ཚུ་ཡང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡི།

ཁ) གྲོག་འབྲེལ་མི་དམངས་ཟད་འགྲོའི་འཛིན་སྐྱོང་ཡིམ་ལུགས་ལས་ དདུལ་འབྲེལ་གནས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཞིབ་འབད་ཡི།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་འབྲེལ་བའི་ ལས་སྡེ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འཆར་དདུལ་བཞོ་བཟུམ་ཚུ་ ཉ་གོ་ཐབས་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ ལོ་བསྐྱར་དདུལ་འབྲེལ་སྒྲན་ཞུ་ཚུ་ ཐབ་ལེན་འབད་དེ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་ ཨིན་པས།

ག) སྤྱིག་བཀོད་རྒྱུ་འདི་དེ་བའི་འཛིན་ཁྱིམ་ བསམ་འཆར་གཙོ་བོ་ཚུ་ བརྒྱུད་ནི།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བའོད་ལས་ཁྲུངས་(ཕྱགས་སྤྱིགས་འཛིན་སྒྲིང་
སྡེ་ཚན) ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྡེ་ མཁོ་སྤྱོད་དང་རྒྱ་དངོས་ལས་ཁྲུངས་ བཅོ་གྲ་ལས་ཁྲུངས་ ཆོང་
འབྲེལ་ལས་ཁྲུངས་ ལྷ་བཤལ་ལས་ཁྲུངས་ ཐིམ་ཕུ་རྫོང་ཁག་ སྤྱ་ན་ཁ་རྫོང་ཁག་ དབང་འདུས་ཕོ་བྲང་རྫོང་ཁག་ ལྷ་རྫོང་ཁག་
སྤྱ་རྫོང་ཁག་ རེ་མེ་ཁ་རྫོང་ཁག་ མད་ལང་རྫོང་ཁག་ གསེ་བའི་ལྷ་ན་ཁག་ དེ་ལས་ སྐར་གྱི་ཞབས་ཏྲོག་བྱིན་མི་རྒྱ་དང་
གཅིག་ཁར་ དི་བ་དེས་ལན་རྒྱ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཅི། དི་བ་དེས་ལན་འདི་རྒྱ་གིས་ ད་རེས་ནངས་པའི་ལག་ལེན་རྒྱ་ཏྲ་གོ་ནི་
དང་ ཡིག་ཆ་ནང་མེད་པའི་བདེན་ཏུ་བསྒྱུ་ལེན་འབད་ནི་ མཐོང་རྒྱལ་དང་བསམ་འཆར་རྒྱ་ཐོབ་ནི་ དེ་ལས་ གནད་དོན་
གསར་པ་ཐོན་མི་རྒྱ་ གསལ་ཏྲོག་ཏྲོ་བཅོ་ནི་ལུ་དམིགས་ཏེ་ཨིན།

ད) དངོས་སུ་གཞིགས་སྒྲོར་དང་ཐད་ཀར་བལྟ་རྟོགས་འབད་ཡོད་པ།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ནང་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྤྱིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་སྡེ་བ་དང་ ཅ་ཆས་
སྤྲར་རྟེན་མཐུན་རྒྱུ་ དེ་ལས་ ཐིམ་ཕུ་རྫོང་ཁག་འོག་གི་ རེ་མེ་ཁ་དང་ མད་ལང་རྫོང་ཁག་ནང་ ཕྱགས་སྤྱིགས་བསྒྱུ་ལེན་
མཐུན་རྒྱུ་དང་ དེ་ལས་ ཐིམ་ཕུ་དང་ སྤྱ་ན་ཁ་ དབང་འདུས་ཕོ་བྲང་ ལྷ་དང་ སྤྱ་རྫོང་ཁག་རྒྱ་ནང་ ཕྱགས་སྤྱིགས་བཀོ་ག་
བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་རྒྱ་ནང་ ཁོང་གི་ལག་ལེན་དང་ལེ་ཡན་རྒྱ་ཏྲ་གོ་ནི་དོན་ལུ་ ལྷ་སྒྲོར་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

ཅ) མཐའ་འཁོར་འགོ་དཔོན་རྒྱ་གི་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ གཙོ་བོར་བཏོན་མི་སྡེ་ཚན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་དང་ ལན་འདེབས་དབྱེད་ཕྱད་
འབད་ཡི།

མི་རི་སྡེ་ ལྷ་སྒྲོར་འབད་མི་ རྫོང་ཁག་ (ཐིམ་ཕུ་དང་ སྤྱ་ན་ཁ་ སྤྱ་རྫོང་ ལྷ་ དེ་ལས་ དབང་འདུས་རྫོང་ཁག་དང་ ཐིམ་ཕུ་
ཁྲོམ་སྡེ) རྒྱ་ནང་ལས་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མི་རྒྱ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷག་
ལུས་རྫོང་ཁག་ ༡༥ དང་ ཁྲོམ་སྡེ་ ༥ ལས་ བདེན་ཏུ་རྒྱ་ ལྷ་གྲུ་འཕྲི་ཤོག་ལག་ལེན་འཐབ་སྡེ་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ བཅོ་
བཀོད་འབད་ཡོད་པའི་ དི་བ་དེས་ལན་གྱི་ཐོག་ལས་ བསྒྱུ་ལེན་འབད་རུག། དམིགས་ལུ་འདི་ཡང་ བལྟ་བསྒྲོར་འབད་མི་
ས་ཁོངས་རྒྱ་ནང་ བལྟ་བརྟོག་འབད་མི་ གནས་སྤངས་རྒྱ་ ས་གནས་གཞུང་གི་ལས་སྡེ་གཞན་རྒྱ་དང་ གཅིག་མཚུངས་སྡེ་
ཡོད་པ་ཨིན་ན་མེན་ན་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ཨིན། ཐབས་ལམ་འདི་གིས་ ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ ཉམས་སྤྱང་འབད་ནི་དང་
རྒྱལ་འཛིན་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐབས་བྱས་འཆར་གཞི་ནང་ གཙོ་རིམ་བརྒྱུད་མི་ འོགས་སུ་བྱེ་པའི་ཕྱིས་ཞིབ་ཐབས་
ལམ་རྒྱ་ ཡར་དག་གཏང་ནི་ལུ་ཡང་ སན་ཐོགས་བྱུང་ཡི། དམིགས་གཏང་ཅན་གྱི་ལན་འདེབས་འབད་མི་རྒྱ་ཡང་ རང་སའི་
ཡིག་ཆ་གི་ མཐའ་འཁོར་འགོ་དཔོན་རྒྱ་ཨིན།

ཆ) བརྒྱུད་འཕྲིན་ཐོག་ལས་ འདི་དབྱེད་དང་ གནས་སྤྱད་བདེན་སྒྲོར་ནི།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཉེ་མ་ལས་ བལྟ་བསྒྲོར་འབད་མི་ ལས་སྡེ་རྒྱ་ལས་ བདེན་ཏུ་ལྷ་སྒྲོར་བསྒྱུ་ནི་དང་
ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ དི་བ་བཀོད་པའི་སྐབས་ མགྱ་ཐོམ་སི་སི་ཡོད་མི་རྒྱ་ གསལ་ཏྲོག་ཏྲོ་བཅོ་ནི་ དེ་ལས་ ལན་ཐོབ་མི་
གསལ་ཏྲོག་ཏྲོ་མེད་མི་རྒྱ་ བསམ་ནི་གི་དོན་ལུ་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ཐོག་ལས་ དི་དབྱེད་འབད་ཡི། འདི་གིས་ ཕྱིས་ཞིབ་པ་དང་
ལས་སྡེ་རྒྱ་གི་འགོ་དཔོན་རྒྱ་གི་བར་ན་ དོན་འབྲེལ་དང་ ཏྲ་གོ་ཐངས་གྱི་ ཁྱད་པར་རྒྱ་ བསམ་ནི་ལུ་ སན་ཐོགས་བྱུང་ཡི།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐབས་ལམ་འདི་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ ཐོབ་མི་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཀྱི་ སྒྲུབ་བྱེད་ཚུ་ ལངས་དང་ འོས་འབབ་ དང་ཐུན་མ་སྟེ་ སྒྲུབ་འབྲས་ཐོན་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དང་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཀྱི་ ཁྲོམ་འཆར་ཚུ་ གཞི་རྟེན་ཅིག་སྟེ་ བྱིན་ཚུགས་ཟེར་ ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ་ཨིན།

གནས་སྤྱད་བསྟུ་ལེན་དང་དབྱེ་ཞིབ་ཐབས་ལམ་གྱི་ཚད་འཛིན།

གོང་འཁོད་གནས་སྤྱད་བསྟུ་ལེན་གྱི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་ བསྟུ་སྒྲིག་འབད་མི་ སྒྲུབ་བྱེད་ཚུ་ རྒྱབ་ཆེམ་སྟེ་ རོ་ཆབ་དང་ སྤྱིར་བཏང་ སྟེ་ བཟོ་ཚུགས་པའི་ ཐབས་ལམ་ལངས་སྟེ་ བཏོན་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དངོས་གཞུགས་བདེན་ དཔུང་གི་ རྒྱབ་ཚད་ལས་ལྷག་སྟེ་ རང་རྒྱུད་དང་ ཡང་ན་ གནད་དོན་ཆབས་ཆེན་གྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ ཡང་ན་ ཡར་འཕེལ་འགྱུར་བའི་བསྐྱར་ ཡོད་མི་ ལག་ལེན་དྲག་ཤོས་ཚུ་ བཟུང་མ་ཚུགས་པའི་ འོས་འབབ་དུམ་གྲ་ཅིག་ ལུས་ཡོད་པ་འོང་། ཨིན་རུང་ འདི་ཚུ་གིས་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ ཀྱི་ སྤྱིར་བཏང་སྒྲུབ་འབྲས་དང་ མཇུག་བསྟུ་ཚུ་ལུ་ དངོས་པོའི་ཐོག་ལས་ ཐོ་མི་ཕོག།

༡.༡༠ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཀྱི་ཕན་ཁུངས།

ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འདི་བརྒྱུད་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་ཕན་གཞོན་ཚུ་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ཚུགས་པའི་རེ་བ་ ཡོད་

ཕན་གཞོན་ ཕན་གཞོན་གྱི་གནས་ཚད་ནང་འབད་བ་ཅིན་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འདི་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་ སྐྱོང་ལམ་ལུགས་འདི་ ཕན་ལུ་ཅན་ཅན་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ དེ་ལས་ ཡུན་བརྟན་ཅན་བཟོ་ནི་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ཚུགས་པའི་རེ་བ་ཡོད།

སྒྲུབ་འབྲས་ སྒྲུབ་འབྲས་གནས་ཤིང་ནང་ ཕྱི་ལོ་ཞིབ་འདི་གིས་ འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ གཙུག་སྡེའི་འགན་ཁུར་དང་ བདག་ འཛིན་ལྷོགས་སྒྲུབ་ གནས་སྤྱད་ལམ་ལུགས་ མ་དངུལ་ རྟོན་འགོག་ སྤར་རྟེན་འབད་ནི་ རྟོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ཉེན་སྲུང་ དེ་ལས་ འབྲེལ་གཏོགས་ཅན་གྱི་བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ཚུ་ ཡར་དྲག་གཏང་ནི་ལུ་ ཤན་ལུགས་ འབད་ཚུགས་པའི་རེ་བ་ཡོད་པ་ཨིན།

རེ་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་འབྲས་ཤིང་སྒྲིག་གི་སྤྱིར་བཏང་བལྟ་བཤུ་འདི་ **ཐིག་ཁམ་༡-༡** ནང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད། རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་དབང་ འཛིན་དང་ འགན་འཁུར་ཅན་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ རེ་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་འབྲས་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ གྲོ་མཐུན་བྱུང་ཡི། རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ དབང་འཛིན་གྱིས་ ལག་ལེན་གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་ལམ་ལུགས་བརྒྱུད་དེ་ ལྷོ་རྟོག་འབད་ནི་ཨིན།

ཐིག་ཁམ་ ༡-༡ པ། ཕྱི་ལོ་ཞིབ་ཀྱི་ ཕན་གཞོན་གནས་ཁོང་ཤིང་ཐིག།

ཐོན་འབྲས། (ཡར་ཁེ་ལོ་གི་ གནས་ཚད་ནང་ འགོ་ འདྲིན)	སྒྲུབ་འབྲས། (ལས་སྡེ་གནས་ཚད་ནང་ བསྐྱར་བཅོས་བྱུང་བའི་རེ་བ)	ཕན་གཞོན་ (རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ནང་ བསྐྱར་བཅོས་ བྱུང་བའི་རེ་བ།)
༡) ཕྱི་ལོ་ཞིབ་སྒྲུབ་ལུ་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་སྤོན་འགོག་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ ལུགས་ནང་ ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིར་ སྐྱོང་མེད་མི་སེལ་ཐབས་ལུ་ ཁྲོམ་ འདེབས་༡༠ ཕུལ་ཡོད།	༡) ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ གཙུག་སྡེའི་ལཱ་འགན་དང་ འགན་ཁུར་ དེ་ལས་ མཉམ་ འབྲེལ་སྒྲིག་གཞི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ གསལ་ཏྲག་ཏྲ་ བཟོ་བཞིན་ལས་ ལག་ལེན་འབྲེལ་ཡོད།	མཉམ་འབྲེལ་དང་འགན་འཁེལ་ཅན་ དེ་ལས་ ལོག་ཐོབ་ཚུགས་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་ སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ སྤྱིར་སྐྱོང་བཟོ་སྟེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ ལུ་ བཏོན་སྤྱོད་མི་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་དེ་

༡) མཚུག་བསྐྱེད་ལུ་འཛོམས་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་རྒྱ་དང་གཅིག་ ཁར་ གྲོས་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པའི་ གྲོས་འདེབས་རྒྱ་དང་ ལག་ལེན་ འཐབ་ནིའི་འགན་ཁུར་མེ་ གྲོ་ མཐུན་བྱུང་ཡོད་པ། ༢) རྒྱལ་འཛིན་ཅུས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ གྱི་ བསྐྱར་ཞིབ་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་ དེ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་མི་ གྲོས་ འཆར་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི།	༡) ཕྱགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ནང་ ལམ་སྟོན་དང་ ལཱ་རྒྱ་ སྡེ་ཁུ་ དེ་ལས་ བརྟག་ཞིབ་ཚུ་ སན་ཁུས་ཅན་ སྡེ་ ཕྱིན་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་བདག་འཛིན་གྱི་ ཕྱོགས་ བྱུལ་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཅོ་ཡོད། ༢) གྲོ་གཏང་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྡིགས་གནས་སྡུད་དང་ སྡེ་ཁུ་ དེ་ལས་ ལཱ་འགན་འགན་འཁུའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ སྤྱུལ་བྱེད་ ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་ འཆར་གཞི་དང་ གྲོས་ཐག་བཅད་ནི་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱོར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད། ༣) ཕྱགས་སྡིགས་བཀག་ཐབས་དང་ སྤྱིང་སྤྱིང་འབད་ནི་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དང་ཐུན་མ་སྡེ་ བཀོ་བཞག་ནི་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱོར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལུན་ བརྟན་མ་དངུལ་དང་ དངུལ་འབྲེལ་ལག་ཆས་ དེ་ལས་ བཙོག་པ་བཅོ་མི་གྱི་དངུལ་སྟོན་ཐབས་ལམ་ཚུ་ འགོ་ བཙུགས་ཡོད། ༤) སྤྱིང་གནས་ཚད་གྱི་ཕྱགས་སྡིགས་བཀག་ཐབས་དང་ སྟོན་ལམ་བསྐྱར་བཙོག་ དབྱེ་བཙུ་ནི་ སྤྱིང་གསོ་འབད་ ནིའི་ གཞི་རྒྱུ་མཐུན་ཁུར་ དེ་ལས་ སྤྱིང་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཅོ་ཡོད། ༥) གྲོ་གཏང་ཕྱགས་སྡིགས་དང་ བཀོ་བཞག་སའི་མཐུན་ ཁུར་ ཕྱགས་སྡིགས་བསྐྱེད་ལེན་མཐུན་ཁུར་ ཕྱགས་སྡིགས་ བཀོ་བཞག་སའི་ཉེན་སྲུང་དང་ ལཱ་གཡོག་གི་གསོ་བའི་ གནས་ཚད་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཙོན་ཁྲིམས་ཅན་གྱི་ལམ་ ལུགས་ཚུ་ ཡར་ཤུག་བཏང་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད།	མི་མང་གསོ་བའི་གནས་སྡུངས་ ཡར་ཤུག་ བཏང་ཡོད་པ་མ་ཆད་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་ སྲུང་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།
---	--	---

ལེབ་ ༢ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་བཅུད་དོན།

༡.༡ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐྱབས་དོན་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དོན་དག་དང་ དབྱེ་བ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མའི་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འདི་ “དངོས་པོ་ག་ཅི་བཟུམ་ཅིག་ འབད་རུང་ སྤྱི་ལོ་དང་ དང་ལུ་བ་ ཡང་ན་ སྤངས་རྩལ་ ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ཉེན་ཁ་མེད་མི། རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་མེན་མི་ག་ཅི་ འབད་རུང་ ཁོང་རའི་དགོས་དོན་རོ་མ་འདི་རྩོགས་ཞིན་མ་ལས་ བཀོ་གཏང་མི་དང་ བཀོ་གཏང་ནི་ཡིན་མི་ ཡང་ན་ འོག་སྟེ་ལག་ལེན་ འཐབ་ནི་ཡིན་མི་ཚུ་ཟེར་ གོ་དོན་འགྲེལ་ཏེ་འདུག།”

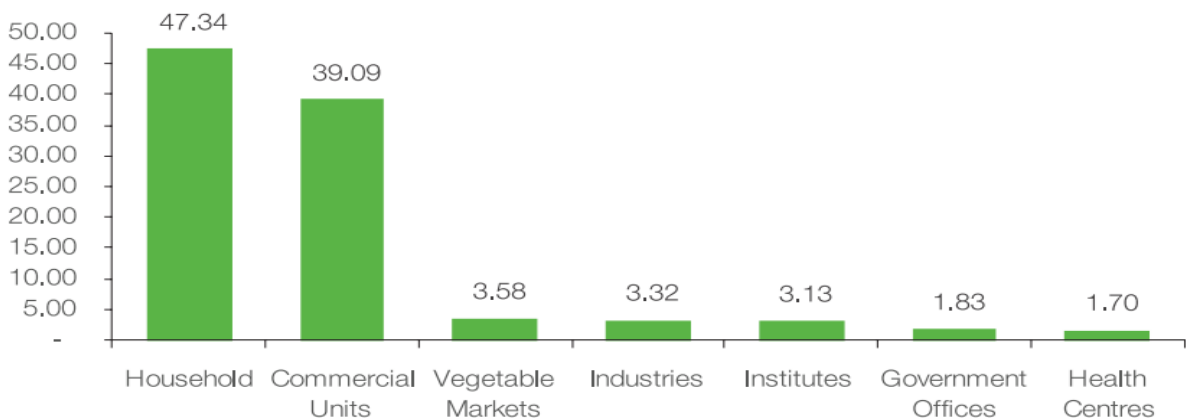
ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ དབྱེ་བ་སོ་སོ་སྟེ་ཕྱེ་ཚུགས་ནི་ཡིན་པས། འདི་ཡང་ འབྲུང་ཁྲུངས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སྟེ་ཆན་བཟོ་ཚུགས་ནི་ཡིན་མ་དུ་ འདི་ གོ་དོན་དག་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་གི་ལས་སྒྲུབ་ལྟ་གྲུབ་ཡིན། དོ་རུང་ འདི་གི་གྲུབ་ཚུལ་དང་ ཡང་ན་ ག་ཅི་ལས་བཟོ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ གི་ཐོག་ལས་ཡང་ དབྱེ་བ་ཕྱེ་ཚུགས། གཞན་ཡང་ གཞན་པ་ག་དེ་ཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ སྟོན་མི་ དུག་རྩལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཡང་ དབྱེ་བ་ཕྱེ་ཚུགས་ནི་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འདི་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཐངས་དང་ ཡང་ན་ བདག་འཛིན་འཐབ་ཐངས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དབྱེ་བ་ཕྱེ་ཚུགས།

འབྲུག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་རིགས་མ་འདྲ་ཡོད་པ་དང་ འདི་ཡང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་^{༢༠༡༢} ཅན་ མ་དང་འབྲེལ་མ་དུ་ དབྱེ་བ་རེ་རེ་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་བདག་འཛིན་འཐབ་ཐངས་དང་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཐངས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ སོ་སོ་ སྟེ་འདུག། སྤྱིར་བཏང་གིས་ གཤམ་འཁོད་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་^{༢༠༡༢} ཅན་མའི་ནང་ འགྲེལ་བཤད་རྒྱབ་སྟེ་འདུག་

- **ཁྲོམ་སྟེའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་** ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་^{༢༠༡༢} ཅན་མའི་དོན་ཆ་ན་^{༡༧༥(༤༡)} པའི་ རང་གསལ་བཀོད་འབད་དོ་བཟུམ་ ཁྲོམ་སྟེའི་ས་མཆོམས་ནང་འཁོད་ཀྱི་ལས་སྒྲུབ་ཚུ་ལས་ཐོན་མི་ རང་འཁོད་དང་ཆོང་འབྲེལ་ གཙུག་སྟེ་ དེ་ལས་ བཟོ་གྲུའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མཉམ་སྦྲེལ་འབད་དེ་ བཏོན་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ཡིན། རྒྱལ་ཡོངས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོག་ཁུང་ཞིབ་འཇུག་^{༢༠༡༩} ཅན་མ་དང་འབྲེལ་མ་དུ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཉིན་བསྟར་བཞིན་དུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མེ་ རིག་འཁྲུག་^{༡༧༢} དེ་ཅིག་ ཐོན་དོ་ཡོད་པ་དུ་ དེ་གི་གྲས་ལས་ བརྒྱ་ཆ་^{༤༤.༤༩} དེ་ཅིག་ ཁྱིམ་གྲུང་དང་ ཆོང་འབྲེལ་སྟེ་ཆན་ཚུ་ ལས་ ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ (**པར་རིས་**^{༢-༡})། འ་ལྷོ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ཡང་ **པར་རིས་**^{༢-༢} པའི་ནང་ ཁ་གསལ་སྟེ་བཀོད་ དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ ཟ་འབྲུང་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བརྒྱ་ཆ་^{༤༤} དང་ ཁྱིམ་ཤོག་བརྒྱ་ཆ་^{༡༧} དེ་ལས་ ཤོག་གུ་བརྒྱ་ཆ་^{༡༥} དེ་ཅིག་ ཡིན་པས།
- **སྒྲོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་** འདི་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་^{༢༠༡༢} ཅན་མའི་དོན་ཆ་ན་^{༡༧༥(༢༥)} པའི་ནང་གསལ་བཀོད་འབད་དོ་བཟུམ་ སྒྲོག་རིག་དང་ འགྲུལ་འཕྱིན་ དེ་ལས་ ཁྱིམ་གྱི་ཅཅས་བཟུམ་གྱི་ སྒྲོག་ མེ་དང་ སྒྲོག་རིག་གི་ཅཅས་བཀོ་གཏང་མི་ཚུ་ཚུད་པ་ཡིན། ཅཅས་འདི་ཚུ་ནང་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཆ་ ལེ་དང་ ཀེ་ཤ་མི་ཡམ་ དེ་ལས་ མར་ཀུ་རི་ཚུ་ཡོད་པ་ལས་ དེ་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལས་མ་བཀོ་བ་ཅིན་ མི་གི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་ སྤངས་ལུ་ གཞན་པ་རྒྱབ་ཡིན།

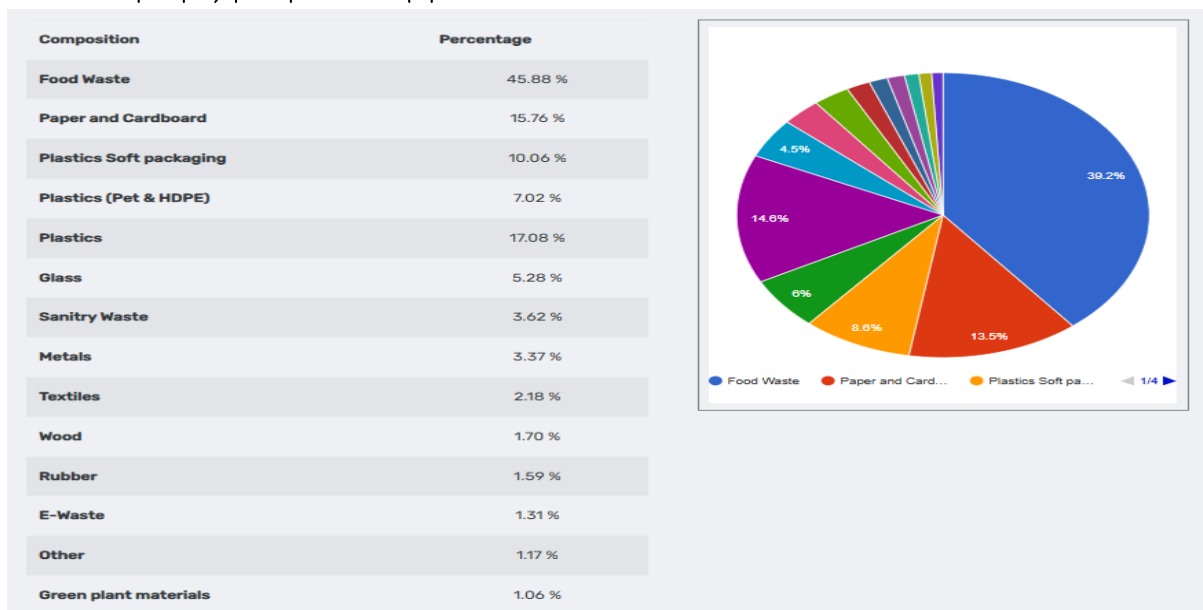
- **བཅོ་ལྔ་འཛིན་ཕྱགས་སྒྲིགས་** བཅོ་ལྔ་དང་བཅོ་བརྒྱུན་ དེ་ལས་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལུ་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཐོན་མི་ཚུ་ཡིན། འདི་ནང་ དམིགས་བསལ་གྱི་ཐབས་རིག་དགོ་པའི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཚུལ་དང་ རྒྱ་སྐྱོང་ དེ་ལས་ སྒྲིག་རིགས་ཀྱི་ལྷན་ལུས་ཚུ་ཚུད་པ་ ཡིན།
- **གསོ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་** སྒྲིག་ཁང་དང་གསོ་བའི་མཐུན་རྒྱུ་ཚུ་ནང་ལས་ཐོན་མི་ འབྲེལ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཚུལ་ཡོད་མི་དང་ ཅུ་ཆས་ རྫོས་ཁེག་ཁེ་ཡོད་མི་ དེ་ལས་ སྒྲིག་རིགས་ཀྱི་ལྷན་ལུས་ཚུ་ཚུད་པ་ཡིན། ཚུ་ལ་མཐུན་ཐོག་ལུ་ ཕྱི་སེལ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་མ་ འཐབ་མི་འདི་གིས་ མི་མང་གསོ་བ་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་ ཉེན་ཁ་སྒྲོམ་སྤོང་བ་གཤམ་ཡིན།
- **དམིགས་བསལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་ཚུ་** དབྱེ་བ་འདི་ནང་ བཅོ་བརྒྱུན་འབད་ནི་དང་ བཞིག་གཏང་མི་གི་ཕྱགས་ སྒྲིགས་ སོ་ནམ་གྱི་ལྷན་ལུས་ དེ་ལས་ ཁྲོམ་སྤེ་ ཡང་ན་ བཅོ་ལྔ་འཛིན་ལྷན་གྱི་ལྷན་ལུ་མ་ཚུད་པའི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཚུལ་ ཚུ་ དེ་ལས་ བཀག་བཞག་མི་སྤྱི་མ་འཁོར་དང་ རྫོང་བདག་མེད་པའི་སེམས་ཅན་གཞན་ཚུ་ཡང་ ཚུད་པ་ཡིན།

པར་རིས་ ༡-༡ པ། ལས་སྤེ་སོ་སོ་ལས་ཐོན་མི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་ཆ་ཚད་བརྒྱ་ཆའི་ནང་།

འབྲུང་ཁུངས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོག་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་ ༢༠༡༩ ཅན་མའི་ནང་ལས་བརྟེན་ཡོད་པ།

པར་རིས་ ༡-༢ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བརྒྱ་ཆའི་ནང་།

འབྲུང་ཁུངས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོག་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་ ༢༠༡༩ ཅན་མའི་ནང་ལས་བརྟེན་ཡོད་པ།

༡.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་གོ་དོན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༡༠༠} ཅན་མ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ཟེར་མི་འདི་ “ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀའ་གཤམ་འཛིན་འབད་ནི་དང་ མི་དམངས་གསོ་བ་དང་དཔལ་འབྱོར་ བཟོ་རིག་ ཉམས་སྤྱང་ མཛེས་ཆ་དང་ གཞན་མི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ཚུ་དང་རིམ་མཐུན་ཐོག་ལས་ བདག་སྐྱོང་དང་ཁྲིམས་དོན་ དངུལ་འབྲེལ་ འཆར་གཞི་ དེ་ལས་ བཟོ་རིག་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ འབོར་ཚད་དང་གཞོད་པ་ཚུ་མར་ཕབ་འབད་མི་ཅིག་ཨིན་པས།”

འ་རྒྱ་ངེས་ཚིག་འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་དོན་དག་གཤམ་ཅན་ཚུ་ དབྱེ་བ་བྱེ་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས།

- ༡) ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་ནི་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་དང་ དེ་གི་འབོར་ཚད་དང་ གཞོད་པ་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་དགོཔ་འདི་ **སྤྲོད་གི་ ཐབས་ལམ་ཅིག་སྟེ་** བཟོ་ནི།
- ༢) མི་དམངས་གསོ་བ་དང་དཔལ་འབྱོར་ བཟོ་རིག་ ཉམས་སྤྱང་ མཛེས་ཆ་དང་ གཞན་མི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་མཐའ་ དོན་ཚུ་དང་རིམ་མཐུན་ཐོག་ལས་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་དང་ བཀོ་ནི་འདི་ **འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཅིག་སྟེ་** རེས་པར་དུ་ ལག་ལེན་འཐབ་བཅུག་ནི།
- ༣) ལམ་ལུགས་འདི་ ལག་ལེན་ནང་བཞག་ནི་དེ་དོན་ལུ་ བསག་བཞག་ནི་དང་ བསྐྱོམ་འབད་ནི་ གྲོ་བཟུང་འབད་ནི་ དེ་ལས་ **སྟེལ་འདྲེན་འབད་ནི་ཚུ་ གཤམ་ཆེ་བའི་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཨིན།**
- ༤) བདག་སྐྱོང་དང་ཁྲིམས་དོན་ དངུལ་འབྲེལ་ འཆར་གཞི་ དེ་ལས་ བཟོ་རིག་གི་ལག་ལེན་ཚུ་ ལམ་ལུགས་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ ནི་གི་**ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་ཅིག་ཨིན།**

དེ་འབདམ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ མི་མང་གསོ་བའི་གནས་སྤངས་དང་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལཱ་འགན་ མཐའ་ འཁོར་གནས་སྤངས་སྤྱང་སྟེལ་ དེ་ལས་ མི་མང་གི་སྒྲིག་ཏུ་ཚུ་ལུ་ ཕན་ཐོགས་སྒྲིམ་ཡོད་པའི་ ཐབས་བྱས་ཅན་གྱི་མི་མང་སྤྱི་བྱས་གཙོ་ བོ་ཅིག་ཨིན། མི་སྒྲོལ་ཡར་སེང་འགྱུ་མི་དང་ ཁྲོམ་ཚོགས་ཡར་སེང་འགྱུ་མི་ དེ་ལས་ ཟ་སྤྱོད་ཀྱི་ནུམ་པ་ཡར་རྒྱས་འགྱུ་མི་དང་བསྐྱུན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་འབོར་ཚད་དང་ མཁུ་སྟོག་དྲགས་འདི་ འབྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ཡར་སེང་འགྱུ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ ཚུ་ བཟོ་སྐྱོད་དང་བསྐྱུ་གསོག་འབད་ནི་ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་དང་ མཐའ་མཇུག་ལུ་ བཀོ་ནི་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་འཁོར་ རིམ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕན་ཅུས་ཅན་སྟེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལས་ སྤྱི་དང་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཅན་གྱི་ལམ་ལུགས་ དགོཔ་འདུག།

ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལེགས་ཤོམ་འབད་མི་འདི་གིས་ བཅོག་རྒྱུ་མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་ སྟེ་ལུན་རིམ་ལུགས་ཚུ་ ཉན་སྤྱང་འབད་ནི་ རྒྱུ་མ་ཅིག་མེན་པར་ ཐོན་སྟེད་ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་དང་ ཡུན་བརྟན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ཡང་ ཡར་དྲག་བཏང་མ་ཨིན། དོ་རུང་ འདི་གིས་ རྒྱུ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་རིམ་ཅིག་ཨིན་མི་ མཐའ་འཁོར་ཡུན་བརྟན་དང་ ས་གཤིས་དང་ལེན་ དེ་ལས་ ཡུན་རིང་གི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཕྱོགས་བྱུབ་ཚུ་ལུ་ ཕན་ཐོགས་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

༡.༣ ཁྲིམས་དོན་གཞི་བཀོད།

འབྲུག་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་འདི་ ཁྲིམས་དོན་དང་སྤྲོད་བྱས་ཀྱི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་གོ་རིམ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ཡོད་པ་ ཡིན། **ཙཱ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དོན་ཆེན་པོ་** པའི་ནང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འགན་ཁུར་ཅིག་ སྟེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། **ཙཱ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དགོངས་དོན་འདི་** མཐའ་འཁོར་སྤྱད་སྟེ་བཀོད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༧} ཀྱི་ཐོག་ལས་ ལག་ ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཆད་འཛིན་འབད་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་སྤྱི་ཚད་ཉེན་ སྤྱང་འབད་ནི་གི་ ཁྲིམས་དོན་གི་དབང་ཚད་བྱིན་མ་ཡིན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མ་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་ མར་ཕབ་འབད་ནི་ བྱི་ སེལ་རྒྱུ་ནི་ སྤྱི་བཟོ་འབད་ནི་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ བཀོད་ནི་ མ་དངུལ་རྒྱུ་ཆ་འབད་ནི་ མི་དམངས་གྲལ་གཏོགས་དང་ བསྐར་ སྟོན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གཞུང་སྐྱོང་གི་གཞི་བཀོད་ཆ་ཚད་ཅིག་ཡིན། གཞི་བཀོད་འདི་ལུ་ ལག་ཆེ་བའི་ཁྱད་ནམ་ལུ་འདུག། བཅའ་ ཁྲིམས་འདི་ མར་ཕབ་དང་ སྤྱི་སྟོན་ སྤྱི་བཟོ་ (3R) དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མར་ཕབ་ཀྱི་གོ་རིམ་ སྡེ་ཁག་གི་གཞི་ཙཱ་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་བཟོ་མི་གིས་ དངུལ་སྟོན་འབད་དགོ་པའི་གཞི་ཙཱ་ དེ་ལས་ ཉེན་སྤྱང་དང་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ལཱ་ན་པའི་ མཐའ་འཁོར་དང་འབྲེལ་ བའི་ **ཙཱ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འདི་དབང་ཆ་དང་འགན་ཁུར་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་འདུག།** འདི་ཡང་ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱིས་ ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་ཐོན་པའི་ཤུལ་ལུ་རྒྱུ་ཆ་གཅིག་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་མེན་པར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འབྱུང་མར་རང་ སྡེ་ཁག་འབད་དགོ་པ་ཡིན་ པས།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱི་གཞི་^{༢༠༡༢} ཅན་མ་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ^{༢༠༠༩} ཅན་མ་འདི་ རོ་མ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་པའི་ ཐབས་ཆས་ཅིག་ཡིན། དེ་གིས་ བསྐྱ་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ བྱི་སེལ་རྒྱུ་ནི་ སྟེལ་འབྲེན་འབད་ནི་ ས་ཁོངས་དང་ གསལ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ བཟོ་གྲུ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ དེ་ལས་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འགན་ཁུར་ལ་གསལ་དང་ ཉུང་མཐའི་གནས་ཚད་ སྟེན་ཁུ་འབད་ནི་དུས་ཚོད་ སྟེ་ཆུ་སོ་སོའི་ཁྲིམས་དོན་ ལྷ་རྟོག་གི་སྤྱི་གཞི་ དེ་ ལས་ ལག་ལེན་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ གསལ་རྟོག་རྟོ་སྟེ་བཀོད་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་^{༢༠༡༤} ལོའི་འཕྲི་སྟོན་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་ ལས་སྟེ་ཚུ་ འབྲེལ་བཀལ་ནི་དང་ བྱིར་གཏུགས་དང་མཉམ་འབྲེལ་གི་བྱ་རིམ་ཚུ་གསལ་རྟོག་རྟོ་བཟོ་ནི་ ལྷ་བཤལ་དང་ སྟོ་ཞོར་ཕྱགས་ སྒྲིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་དོན་ཚུ་ སྤྱི་སྤྱི་བཟོ་ནི་ ལྷ་རྟོག་གི་འགན་ཁུར་རྒྱ་སྟེད་གཏང་ནི་ དེ་ལས་ རོས་འཛིན་འབད་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་ལུ་ ཉེས་ བྱ་བཀལ་ནི་གི་དབང་ཚད་ཚུ་ གསལ་རྟོག་རྟོ་སྟེ་བཀོད་ཐོག་ལས་ སྤྱི་གཞི་འདི་ཚུ་ གསལ་རྟོག་རྟོ་བཟོ་མ་ཡིན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་ཞབས་རྟོག་ཡར་འགྲུག་གཏང་ནི་དང་ ཐོན་སྐྱེད་སྤྱི་གསལ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་ལུགས་འདི་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་ སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་བྱས་^{༢༠༡༩} ཅན་མ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན། **ཕྱགས་སྒྲིགས་མེད་པའི་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་** ^{༢༠༢༠} གིས་ ལུན་བརྟན་དཔལ་འབྱོར་དང་ གསར་བཙོན་ལུ་ སེམས་བྱུགས་བྱིན་ཏེ་ དམིགས་ལུ་འདི་ རྒྱ་སྟེད་འབད་མ་ཡིན། **གལ་** **ཅན་གྱི་ལས་རིམ་འདི་གིས་** གྲུབ་འབྲས་མཁྱོགས་འགྲུགས་སྟེ་ཐོན་ཞིའི་དོན་ལུ་ དམིགས་གཏང་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ལས་འགལ་ཚུ་ ལ་སྟོར་ བཀལ་མ་ཡིན།

རྒྱལ་ཡོངས་ཁྲིམས་ལུགས་གཞི་བཀོད་འདི་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལམ་སྟོན་རྒྱ་ཆེན་སྟེ་བྱིན་མི་ **NU's SDG** བརྩམ་གྱི་ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགན་ ལེན་ཚུ་གིས་ ལྷན་ཐབས་འབད་མ་ཡིན་མ་དང་ **Basel Convention** གིས་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ས་མཚམས་བདའ་སྟེ་ སྟེལ་འབྲེན་འབད་ནི་འདི་ ཆད་འཛིན་འབད་མ་ཡིན།

ཐིག་ཚུལ་ ༡-༡ པའི་གསལ་སྒྲོན་འབད་དོ་བཟུམ་ གར་བསྐྱམས་ཏེ་ འཁྱིེམ་པ་ཚུ་གིས་ ཅ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཁྲིམས་ལུགས་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་གྱི་ཐབས་བྱས་དང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་ཚུ་ ཐིག་ཅིག་མཐུན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཅིག་སྤྲོད་བཅོས་ཞིན་མས།

ཐིག་ཚུལ་ ༡-༡ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཐབས་ཆས་ཚུ།

རིམ་ཨང་།	ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།	མཚན་གནས།	དང་ལེན་གྱི་ལོ།
༡	ཅ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ།	འབྲུག་གི་ཅ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ། (ཅ་ཆན་ཡུ་པ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་)	༢༠༠༢
༢	བཅའ་ཁྲིམས།	འབྲུག་གི་མཐའ་འཁོར་སྤངས་བཅའ་ཁྲིམས།	༢༠༠༧
༣	བཅའ་ཁྲིམས།	ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས།	༢༠༠༩
༤	སྒྲིག་གཞི།	ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི།	༢༠༡༡ (སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ལུ་ འཕྲི་སྒྲོན་འབད་ཡོད་པ་)
༥	སྤྱི་བུས་དང་འཆར་གཞི་ཐབས་བྱས་ཚུ།	རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ཐབས་བྱས།	༢༠༡༩
		ཕྱགས་སྒྲིགས་མེད་པའི་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ ༢༠༢༠	
༦	རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆིངས་དང་སྤྱི་བུས།	ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ས་མཚན་མས་བདའ་སྟེ་ སྤྱིལ་འབྲེན་འབད་ནི་དང་ དེ་ཚུ་བཀོ་ནི་གི་ ལཱ་ལྷན་གྱི་འཛུགས་སྤྲོད་ཚུ།	༢༠༠༩
		ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ (ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ ༡༩ དང་ ༢ དེ་ལས་ ༡༡ འདི་ ཐད་ཀར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་)	༢༠༡༥

འབྲུག་ཁྲུང་ཨ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་གཞི་བཀོད་བསྐྱར་ཞིབ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ།

༡.༤ གཞུགས་སྤྱིའི་གཞི་བཀོད།

འབྲུག་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་འདི་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་གཞི་ཅ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བཅོ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པ་ད་ དེ་ནང་ འགན་ཁུར་དང་འགན་ཁུར་མ་འབྲས་ཡོད་རུང་ ཡན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ ལས་སྡེ་སྤྱི་ཚོགས་ཚུ་ འབྲེལ་གཏོགས་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ལྷ་རྟེན་ལས་སྡེ་གཙོ་བོ་ཅིག་སྟེ་ ལཱ་འབད་མ་ད་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་འགན་ཁུར་ཚུ་ ལྷན་ཁག་དང་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་གི་བར་ན་ བཀོ་བཤའ་རྒྱབ་སྟེ་ཡོད་པ་ད་ ལ་ལུ་ ཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ལས་སྡེ་གཙོ་བོ་དང་ ལ་ལུ་ཅིག་ མཉམ་འབྲེལ་ལས་སྡེ་སྟེ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་འདུག།

ཐིག་ཚུལ་ ༡-༢ པའི་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅ་ནམ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༡ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ཁོང་རའི་འགན་དབང་དང་གཅིག་ཁར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་སྤྱོད་ཡོད་མི་ཚུ་ གསལ་སྒྲོན་འབད་མ་ཨིན།

ཐིག་ཚམ་ ༥-༥ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཁྱིེ་ནང་ གལ་ཅན་གྱི་གཙུག་ཕྱེ་དང་ འགན་དབང་ཚུ།

བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལུ་གསལ་བཀོད་འབད་མི་ ལས་སྡེ་འི་མིང།	འགན་ཁུར་དང་ འགན་དབང་གཙོ་བོ་ (བཅའ་ཁྲིམས་ལྟར་།)
༡༽ ཁྲིམས་འཛིན་དང་ ལྷན་ཁྲིམས་འཛིན།	
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ / མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ ལས་ཁུངས།	(WPMA S.24) ཆེ་ཤིས་ཁྲིམས་འཛིན་དང་མཉམ་འབྲེལ་དབང་འཛིན། གནས་ཚད་བཟོ་ནི་དང་ བཀོད་རྒྱ་བཏོན་ནི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འཁྲུལ་བསྐྱུར་ ལྷན་ཁྲིམས་འཛིན་ནི་ སྒྲིག་ཐབས་ལུ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ལྷན་རྒྱུ་གཞུང་ཚོགས་/སྤྱི་ཚོགས་ ལུ་ གྲོས་འབྲལ་བཟུལ་ནི། (WPMA S.24)
༢༽ ལག་ལེན་གྱི་འགོ་ཁྲིད་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཚུ།	
གཞི་རྟེན་མཐུན་ཁྲིད་དང་སྤྱེལ་འདྲེན་ལྷན་ཁག་ /ཁྲིམས་སྒྲིག་དང་ ཁྲིམས་སྤྲོད་ལས་འཛིན།	ཁྲིམས་སྤྲོད་ལུ་ ཁྲིམས་སྤྲོད་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ ལས་སྡེ་འགོ་ཁྲིད། ཁྲིམས་སྤྲོད་མ་མཚམས་ནང་འཁོད་ལུ་ ཁྲིམས་སྤྲོད་ཕྱགས་ སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་དང་ བསྐྱེད་ལེན་ སྤྱེལ་འདྲེན་ ལེགས་བཅོས་ དེ་ལས་ བཀོ་ནི་གི་འགན་ཁུར། (WPMA S.21.a)
རྫོང་ཁག་ཚོགས་འདུ་ཆེད་འོག་ཚོགས་སྡེ་ (རྫོང་ ཁག་དང་ རྫུང་ཁག་ ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག།)	གྲོང་གསེབ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འགོ་ཁྲིད་ལས་སྡེ། གྲོང་གསེབ་མི་མེར་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ རྫོང་ ཁག་དང་ཆེད་འོག་ དེ་ལས་ སྤྱི་འོག་གི་གནས་ཚད་ཁར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་འབག་པ་ ཨིན། (WPMA S.21.b)
༣༽ མཉམ་འབྲེལ་ལས་སྡེ་ཚུ།	
བཟོ་བྲུ་རྫོང་འབྲེལ་དང་ལུ་གཡོག་ལྷན་ཁག།	རྫོང་འབྲེལ་དང་བཟོ་བྲུ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད། (WPMA S.22.a)
• རྫོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས།	ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་ཅ་ཆས་ཚུ་ རྫོང་འབྲེལ་ཕྱིར་རྫོང་འབད་ནི་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ ས་མཚམས་རྫོང་འབྲེལ་དང་ འབྲེལ་བའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་ དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཨིན། (WPMA S.22.a.i)
• བཟོ་བྲུ་ལས་ཁུངས།	བཟོ་བྲུ་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཨིན། (WPMA S.22.a.ii)
• འབྲུག་རྒྱ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ།	ཟ་ཁང་ཚུ་དང་ སྤྲོ་བཅག་སའི་ས་ཁོངས་ དེ་ལས་ ལམ་འགྲུལ་གྱི་ལམ་ཚུ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་ འཐབ་ཁྱིེ་ལུ་ དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཨིན། (WPMA S.22.a.iii)
གསོ་བའི་ལྷན་ཁག།	གསོ་བ་དང་སྤྲན་རིགས་ དེ་ལས་ སྤྱེ་ལྷན་རིག་པའི་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འགོ་ཁྲིད་འབད་ནི། གྲོང་ གསེབ་མི་མེར་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་སྤྲོད་བྱེད་མ་ཨིན། (WPMA S.22.b)
ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག།	སྤྱོད་ཚན་མཉམ་འབྲེལ་ལས་འཛིན་གྱི་ཆ་ཤས་ཅིག་སྤྱེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་གི་སྐོར་ལས་ ཤེས་ཡོན་དང་ གོ་ བ་བརྒྱུད་འབད་ནི། (WPMA S.22.c)
སོན་མ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།	སྤྱོད་ཚན་དང་ནགས་ཚལ་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ སོན་མ་ལས་སྡེ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཨིན། (WPMA S.22.d)
བརྒྱ་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས།	གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཨིན། (WPMA S.22.f)
འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས། (དཔུལ་ཕྱིས་ ལྷན་ཁག་འོག)	ཁྲུལ་དང་ཅ་ཁྲུལ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ རྫོང་འབྲེལ་འབད་ནི་ལས་ བཀག་ཆ་འབད་དེ་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་མར་ལབ་འབད་ནི། (WPMA S.22.g)
ལམ་འགྲུལ་ཉེན་སྲུང་དང་སྤྱེལ་འདྲེན་དབང་འཛིན།	མི་དམངས་སྤྱེལ་འདྲེན་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ སྤྱེལ་འདྲེན་ལས་སྡེ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཨིན། (WPMA S.22.h)
སྤྲན་རིག་རྒྱུ་བཀོད་དབང་འཛིན།	སྤྲན་རིགས་ལས་སྡེ་དང་སྤྲན་ཁང་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་ དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཨིན། (WPMA S.22.i)
ལྷན་ཚོགས་ལྷན་ཚོགས།	ལྷན་ཚོགས་ ལྷན་ཚོགས་ དགོན་སྡེ་ དེ་ལས་ ཚོས་སྤྱེ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཨིན། (WPMA S.22.j)
དམག་སྡེ།	དམག་སྡེ་འཁོར་མ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་ དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཚད་ ས་གནས་ཀྱི་ ལག་ ལེན་འཐབ་ཁྱིེ་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་མ་ཨིན། (WPMA S.22.k)
རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེ།	བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར། བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཁྱིེ་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཕྱི་ལུ་ འབད་མ་ཨིན།
ཞི་བའི་མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དང་ བརྒྱུད།	གོ་རྟོགས་དང་མཉམ་ལས། ཤེས་ཡོན་དང་ མི་དམངས་གོ་རྟོགས་ དེ་ལས་ གཞུང་སྤྱི་མཉམ་འབྲེལ་ཚུ་ ཡར་འགྲུལ་གཏང་ ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་ལུ་ གོ་གསལ་རམ་འབད་ནི། (WPMA S.22.e)
ལམ་སེལ་ལས་ཁུངས།	ལམ་འགྲུལ་ཉེན་སྲུང་དང་སྤྱེལ་འདྲེན་དབང་འཛིན་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ལམ་གྱི་ཐོབ་དབང་ས་ཁོངས་ནང་ འཁོད་དང་ འཁོར་ལམ་བཟོ་བསྐྱར་རྒྱུ་ཚུ་ལས་བརྟེན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྒྲིག་འགོག་/འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཁྱིེ། (WPMR S.23.2)

ཀྲུལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས།	གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ལས་སྒྲིག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱུ་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་སྡེ་ལུ་ འཛིན་བསྐྱར་འབད་ནི་ལུ་ རེས་གཏན་བཟོམ་ཨིན། (WPMR S.133)Ensures e-waste from government agencies is auctioned to the designated e-waste entity. (WPMR S.133)
འབྲུག་སྤྱི་ཚུལ་བཀག་འཛིན་ལས་སྡེ།	སྤྱི་ཚུལ་དང་ སེམས་ཁམས་འབྲུགས་ཚུལ་ དེ་ལས་ ཏམ་ཁྱ་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྡོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ དེ་ལས་ བཀོ་གཏང་ནི་གི་འགན་ཁུར་འབག་དགོ། (WPMR S.69)
ད) ས་གནས་ལྷན་ཁྲིལ་དབང་འཛིན་ཚུ།	
ཚོང་བདག།	ཚོང་ཁག་གཅིག་གི་མངའ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ཀྱི་ ཡོངས་ཁྱབ་ལྷན་ཁྲིལ་དབང་འཛིན། (WPMR S.25)
བྱང་པ། ཆཔོ། དམངས་མི། མངའ་སྡེ་ནགས་ ཆལ་འགོ་དཔོན། སྤྱི་ག་འཛིན་སྐྱོང་པ། གཙུག་ སྡེའི་འགོ་འཛིན།	རང་སྡེའི་མངའ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ཀྱི་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ། (WPMR S.25)

འབྱུང་ཁུངས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཅན་མ་ བསྐྱར་ཞིབ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཀྲུལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བསྐྱ་སྒྲིག་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

གོང་འཁོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་མ་དོ་བར་ སྤེན་སྡེ་ཚུ་གིས་ བསྐྱ་སྐྱེམ་དང་ སྤྲོལ་བཟོ་ དེ་ལས་ སྤྲོད་ཆེད་འབད་ནི་ཞིན་ལུ་ཚུ་ནང་ འགན་ཁུར་
ཡར་མེད་འགྱོད་ཡོད་པ་ཨིན། Greener Way དང་ Green Bhutan བཟུམ་མའི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གཅིག་བསྐྱེམས་ཀྱི་ཞབས་
ཏོག་ཚུ་ ཐིན་དོ་ཡོད་པ་ད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ལུ་ འཕུལ་རིག་དང་ རྩོམ་ཐང་ཚུ་ འགོ་བཙུགས་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཀྲུལ་
འཛིན་རང་བཞིན་སྤྱད་སྤྱོད་ཚུགས་སྟེ་དང་ འབྲུག་རང་བཞིན་གནས་སྤྱད་ཉམས་སྤྱད་སྤྱོད་ཀྱི་ཏང་མ་དབུལ་དང་ གཞན་མི་བཟུམ་མའི་ ཞི་
བའི་མི་སྡེ་ལས་ཚུགས་ཚུ་གིས་ གོ་བ་བརྒྱ་སྤྱོད་དང་ ཤེས་ཡོན་ དེ་ལས་ སྤྱོད་ལམ་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་ལུ་ གཙོ་བོར་བཏོན་ཏེ་ ལཱ་འདི་ཚུ་
ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་མ་ཨིན། ཁོང་གི་འགན་ཁུར་འདི་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ སྤྱོད་བྱས་དང་ མི་སེར་གྲལ་གཏོགས་ཀྱི་བར་ན་ འབྲེལ་
བ་བཟོ་ནི་ནང་འག་ཆེམ་ཨིན།

༡.༥ འབྲུག་ཀྲུལ་ཁབ་གྱིས་ དང་ལེན་འབད་མི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ།

འབྲུག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ལུགས་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་
ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ (སྤྱི་ལོ་༢༠༡༦ ལུ་འཕྲི་སྡོན་འབད་ཡོད་པ་) གཞི་གཉིས་ ཀྲུལ་སྤྱོད་འབད་
མི་ སྤྲོད་དང་ སྤྲོལ་བཟོ་ དེ་ལས་ སྤྲོད་ཆེད་ (Reduce, Reuse, and Recycle) གི་ གཞི་བཀོད་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་
འདུག། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༡༡ པའི་ནང་ མི་སེར་དང་ འགན་ཁུར་
ཅན་གྱི་གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གཞི་རྩ་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལཱ་འབད་དགོཔ་སྟེ་ གསལ་ཏོག་ཏོ་སྟེ་ བཀོད་དེ་འདུག།

སྤྲོད་དང་ སྤྲོལ་བཟོ་ དེ་ལས་ སྤྲོད་ཆེད་ཀྱི་གཞི་རྩ་གཙོ་བོ་འདི་ གཞུང་གིས་ དམིགས་ལུ་གཙོ་བོ་སྟེ་ འབྱུང་ཁུངས་ནང་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་མར་ཕབ་དང་ བཀག་ཐབས་འབད་ནི་ལུ་ འབད་བཅོམ་བསྐྱེད་དགོཔ་ཨིན་པས། མར་ཕབ་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་
ཚུ་ སྤྲོད་དང་ སྤྲོལ་བཟོ་འབད་དགོཔ་ཨིན་པས། ཕྱགས་སྒྲིགས་མར་ཕབ་འབད་མ་ཚུགས་མི་དང་ སྤྲོད་ཆེད་མ་བཟུབ་མི་
ཡང་ན་ སྤྲོད་མ་ཚུགས་མི་རྒྱུ་མ་གཅིག་ ལེགས་བཅོས་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ བཀོ་དགོཔ་ཨིན་པས།
འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ བཀོ་དགོཔ་སྟེ་མེན་པར་ ལྷག་ལུས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཉུང་ཤོས་
རྒྱུ་མ་གཅིག་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ བཀོ་དགོཔ་སྟེ་ ཨིན་པས། སྤྲོད་དང་ སྤྲོལ་བཟོ་ དེ་ལས་ སྤྲོད་
ཆེད་ཀྱི་གཞི་རྩ་གི་དབུ་བཀོད་འདི་ **པར་རིས་ ༡-༩** པའི་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད།

པར་རིས་ ༡-༣ པ། མར་ཕབ་དང་སྤྱོད་ དེ་ལས་སྤྱོད་ (3Rs) ཀྱི་གཞི་རྩ་ལུ་གཞི་བཞག་པའི་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གོ་རིམ།

འདི་བརྒྱུ་སྟེ་ མར་ཕབ་དང་སྤྱོད་ དེ་ལས་སྤྱོད་ (3R) ཀྱི་གཞི་རྩ་གི་ཐབས་ལམ་འདི་གིས་ འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ཐོག་ལས་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་སྤྱོད་འབད་ཐོག་ལས་ ལུ་ཚད་ཡར་སེང་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་སྤྱོད་འབད་དེ་ བརྩེ་མཐོང་ལོག་སྟེ་ཐོབ་ནི་ལུ་ གཙོ་ཐོར་བསྟེན་མ་ཡིན།

༡.༤ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ ཁས་ཁྲིམས་འབད་མི་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དམིགས་ལུ་ལ།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་ ༡༩ པའི་ནང་ གལ་ཅན་གྱི་ཁས་ཁྲིམས་འབད་མི་འདི་ “སྤྱི་ལོ་ ༢༠༣༠ ལུ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ མེད་པའི་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་” ཟེར་མི་ གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ནི་དེ་ཡིན་མ་དུ་ དམིགས་ལུ་དེ་ གྲུབ་ནི་ལུ་ ལོ་དག་པ་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མ་ལས་ པས། དེ་མ་ཚད་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ལུ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ཁས་ཁྲིམས་འབད་ཡོད་པ་ ད་ དེ་གི་འོག་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཀྱི་དམིགས་གཏང་ ༡༩.༥ པའི་ནང་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༣༠ ལུ་ སྡོན་འགོག་དང་ མར་ཕབ་སྤྱོད་ དེ་ལས་སྤྱོད་འབད་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བཟོ་ནི་འདི་ རྒྱ་ཆེ་བྱས་སྟེ་ མར་ཕབ་འབད་དགོ་པ་སྟེ་ བཀོད་དེ་འདུག། རྩ་རྒྱུ་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་ ༡༩ པའི་ཡིག་ཆ་ནང་ འཆར་གཞིའི་དུས་ཡུན་མཇུག་བསྟུ་བའི་སྐབས་ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལུ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བཀོ་མི་གི་ཆད་གཞི་དེ་ བརྒྱ་ཆ་ ༧༥ ལས་ བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ ལུ་ མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་ དམིགས་གཏང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་འདུག།

ལེབ་ ༣ པ་ ཞིབ་རྟོག་ཚུ།

༣.༡ འཛིན་སྐྱོང་དང་ གཞུགས་སྒྲིག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་ཚད་ལྡན་།

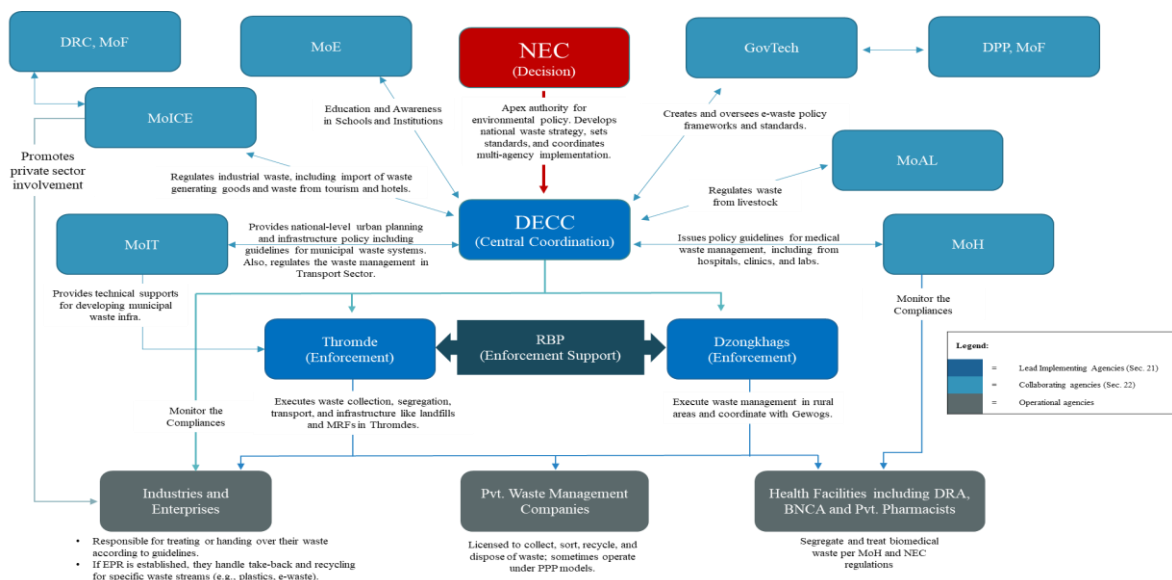
འབྲུག་གི་ཕུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་རིམ་ལུགས་འདི་ **བྱར་སྐྱུགས་ ༣-༡** པའི་ནང་ཁ་གསལ་སྟེ་བཀོད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ལྟ་བུ་བཀོད་དང་ ལག་ལེན། མ་དངུལ། བསྐྱ་གསོག་ དེ་ལས་ བཀོ་ཞི་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་ གཞུགས་སྒྲིག་མང་རབས་ཅིག་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ བཀོ་བཀམ་འབད་དེ་ ཡོད་པ་ལས་ ལས་སྟེ་སྐྱ་མང་སྟེ་ གྲལ་གཏོགས་ཡོད་མི་ཅིག་ཨིན་མི་འདི་ **པར་རིས་ ༣-༡** ནང་གསལ་སྟེ་འབད་དེ་ཡོད།

ཕུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱད་སྐྱོད་ཚུ་གསལ་གྱིས་ འགོ་ཁྲིད་འོག་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་ལེགས་ཤོམ་དང་ རོན་སྒྲིལ་གྱི་ལྟ་བུ་བཀོད་ དེ་ལས་ འགན་འཁུན་གསལ་ཏོག་ཏོག་གི་སྒྲིལ་ས་ ལཱ་འབད་དགོངས་སྟེ་བཀོད་དེ་ འབྲུག། ཁྲིམས་ལུགས་འདི་གིས་ ལག་ལེན་གྱི་ལམ་སྟོན་འབད་ནི་དང་ ལཱ་གི་བྱུང་འབྲས་ཚུ་ལྟོགས་འབད་ནི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྐྱད་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབབ་ནི་ དེ་ལས་ གཞི་བཅུགས་འབད་མི་ལས་སྟེ་ཆ་མཉམ་ལུ་ ཐབས་བྱས་དང་ཁྱད་རིག་གི་ལམ་སྟོན་ཅིན་ བེའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྐྱོད་ཚུ་གསལ་འདི་ ལྟོགས་སྟེ་བཅིག་སྟེ་ འགན་ཁག་བཀལ་ཏེ་འབྲུག།

དོན་ཚན་གཙོ་བོ།

- ✓ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་གཞི་བཀོད་སྒྲིབ་སྐྱོང་ཡོད་ཅུང་ ལག་ལེན་འདི་ཚུ་ གཞུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལུ་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ།
- ✓ ལས་འགན་ཚུ་ཕྱིར་སྟེ་ཡོད་ཅུང་ འགན་འཁུན་ལ་གསལ་སྟེ་གཞི་བཅུགས་མ་འབད་བར་ལུས་ཡོད་པ།
- ✓ གཞུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལུ་ ལྟོགས་སྟེ་ལཱ་འགན་སྐྱོང་དང་ ལྟོགས་སྟེ་ལཱ་འགན་སྐྱོང་གི་བཀོད་ཚུ་ རྒྱུ་སྐྱོང་སྟེ་གཞི་བཅུགས་འབད་བ་མེད་པ།
- ✓ མཉམ་སྦྲེལ་འབད་མི་གཞུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁྲུང་འབག་པ་མེད་པ།
- ✓ རྒྱུག་རིག་ཕུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ནི་གི་རིམ་ལུགས་ ཆ་ཚད་སྟེ་ མེད་པ།

པར་རིས་ ༣-༡ པ་ ལམ་ལུགས་ནང་འཁོར་ལུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་འབྲེལ་བ།

ཕུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་འོག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་ འོག་ལུ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་མི་ ལཱ་དང་འགན་ཁྲུང་ཚུ་ འགོ་ཁྲིལ་དང་ ལག་ལེན་གཞི་སྟེ་འབབ་ཨིན་ན་ བརྟག་དབྱེད་འབད་

བའི་སྐབས་ལུ་ འགན་དབང་ཚུ་ཁ་གཏོར་ཏེ་ཡོད་མི་དང་ ཅོག་འཐད་པ་ཡོད་མི་ དེ་ལས་ ལས་སྡེ་གི་བར་ན་ མཉམ་འབྲེལ་ལེགས་ཤོམ་
མེད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ མངོན་གསལ་བྱུང་ཡི། གནད་དོན་འདི་ཚུ་ འོག་ལུ་ ཁ་གསལ་སྡེ་བཀོད་དེ་ཡོད།

༣.༡.༡ ལག་ལེན་ཆ་ཤས་ཆ་ཤས་སྡེ་ཡོད་པ་དང་ འགན་འཁུགས་ལ་རྟོག་རྟེ་མེད་པ།

ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་འདི་ བཟོ་དགོ་མི་འདི་ཡང་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་ **དོན་ཚིག་**
གསལ་བཀོད་འབད་དོ་བཟུམ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་འབད་ནི་དང་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་འདི་ རང་བཞིན་གནས་སྟངས་དང་ མི་
དམངས་འཕྲོད་བསྟེན་ དེ་ལས་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གཞི་དུ་ཚུ་ སེམས་ཁར་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་གཙོ་རིམ་ཅིག་སྟེ་ གཞི་
བཅུགས་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ཨིན་པས། **བྱུང་སྐབས་ ༣-༡** པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དོ་བཟུམ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་
ལྟན་ཆོགས་འདི་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་མི་དང་ ལྟ་རྟོག་འབད་མི་ དེ་ལས་ འགན་ཁག་ལོགས་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ མི་སེར་ཚུ་ལུ་ རང་སེའི་
ཁྲིམས་དང་བསྟུན་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་གི་ འགན་འཁུགས་ལ་མི་ ལས་སྡེ་གཙོ་བོ་ཅིག་སྟེ་ རྩིས་འཛིན་འབད་དེ་འདུག།

དོ་རུང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ མའི་ནང་ གཞི་བཅུགས་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ལས་མར་
ཚུལ་མཐུན་གྱི་ལག་ལེན་དང་ ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ལྟ་བཀོད་ཚུ་ཡང་དགོ་པ་སྟེ་འདུག།

ཁྲིམས་དོན་འདི་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཏེ་མའི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་ལྟན་ཆོགས་ཡིག་ཆ་དགེས་ སྤྱི་ལོ་
༢༠༢༠ གྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་སྤྱི་ཚེས་ ༣༠ ལུ་ གཞན་མི་ལས་སྡེ་ ༡༡ དང་གཅིག་ཁར་ མི་དབང་རྒྱལ་པོ་མཆོག་གིས་ མཇལ་ཕྱད་གནང་
པའི་བྲལ་ལུ་ “གཙུག་སྡེ་ཚུ་གི་ལམ་སྟོན་གྱི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཆད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་” བཟོ་སྟེ་ བྱབ་སྟེལ་
འབད་ཅུག། འཁྱི་ ཆད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་འདི་ཡང་ གཙུག་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ རང་སེའི་ལོ་
བསྟར་ལཱ་གི་འཆར་གཞི་ (**ཐིག་ཁྲམ་ ༣-༡**) དང་ ལཱ་གི་དམིགས་ཆ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་ནི་འདི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་
སྐྱོང་ནང་ མཉམ་འབྲེལ་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འདི་དོན་ལུ་ཨིན་པས། གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ཡང་ ཁོང་རའི་ལོ་བསྟར་
ལས་དོན་ཆེད་ལཱ་གི་ནང་ གྲུབ་འབྲས་བརྩོན་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཆད་འཇལ་འབད་དགོ་པ་ཨིན་པས། ལས་སྡེ་ཚུ་ གསལ་བཀོད་
འབད་དེ་ཡོད་པའི་གཞི་བཀོད་ (**ཐིག་ཁྲམ་ ༣-༢**) དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཡིག་ཐོག་ལུ་བཀོད་དེ་ ལྟ་རྟོག་འབད་དགོ་པ་ཨིན་པས།

འདི་བཟུམ་གྱི་ཁྲིམས་དོན་ཚུ་དང་ ལག་ལེན་ཐབས་ཐངས་ཚུ་ དང་ལེན་ག་དེ་སྟེ་ འབད་ཡོད་པ་ཨིན་ན་ དེ་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་
རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་ཚུ་རྩིས་འཛིན་བྱུང་ཡི།

- ༡) སྤྱིར་བཏང་གི་གནས་ཆད་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་
༢༠༠༩ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ ལཱ་འགན་སྦྱོར་དེ་ཡོད་མི་ ལག་ལེན་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ སུན་ཚུན་གྱི་འགན་ཁུར་ཚུ་ གསལ་ཏོག་
རྟོག་མ་ཤེས་པར་ རང་དབང་ཐོག་ལུ་འབད་དེ་འདུག། ཁོང་ཆ་བྱབ་གྱིས་ གཅིག་མཐུན་གྱི་འཆར་སྣང་དང་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་
འཆར་གཞི་ ཡང་ན་ སྤྱི་གཞུང་གི་མཉམ་ལས་ཚུ་མེད་པར་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་སྡེ་མ་འདྲམ་ཚུ་ རང་དབང་
ཐོག་ལུ་ འབད་དེ་འདུག། རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་སྡེ་བར་ནའི་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་གོ་སྐབས་གནས་དང་
མཉམ་འབྲེལ་དང་ལེན་འཆར་གཞི་ ཡང་ན་ ཅུས་རྒྱུན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཞལ་འཛུམས་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཡིག་ཐོག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་
ག་ནི་ཡང་མ་མཐོང་།

ལ) ས་ཁོངས་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ ལས་སྡེ་ལེ་ག་ཅིག་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་མེད་པར་ (ཞིབ་རྟོག་ ༣-༡-༡ པའི་ཁ་གསལ་བཀོད་དོ་བཟུམ་) གོ་རྟོགས་ལས་རིམ་ཚུ་དང་ ཕྱག་དར་གྱི་ལས་རིམ་བཟུམ་མའི་ ལས་སྡེ་ཅོག་གཅིག་པ་ཚུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་སྟེ་འདུག། ས་ཁོངས་གཞན་མི་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གཙོ་བོ་ཚུ་དང་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྡེ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ འགན་ཁག་མ་འབག་མི་ལས་བརྟེན་ ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལུ་ འཛིན་སྐྱོང་མ་འཐབ་པར་ ལུས་ཏེ་འདུག། མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་དང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷ་སྐྱོར་འབད་མི་གཞི་བཙུགས་ཀྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ གཅིག་བསྐྱམས་ཀྱི་གནས་སྤྱད་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཚུ་གི་མཉམ་སྡེ་བ་ཐོ་གཞུང་ ཡང་ན་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལྷ་རྟོག་དང་སྒྲན་ལཱ་འབད་ནི་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ མིན་འདུག།

ག) ཏེ་མའི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤྱད་སྤྱོད་ཚོགས་ཀྱིས་ ཕྱིར་སྤྱོད་འབད་མི་ ཚད་ལུན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་ནང་ལུ་ ལོ་བསྟར་ལཱ་གི་འཆར་གཞི་ཚུ་དང་ ལས་དོན་གྱི་དམིགས་འཆར་ དེ་ལས་ གནས་ཚད་ཅན་གྱི་སྒྲན་ལཱ་ཞིབ་གཞི་བཀོད་ (ཐིག་ཁམ་ ༣-༡ དང་ ༣-༢) ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་ཨིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དགོས་མཁོ་འདི་ཚུ་ རིམ་མཐུན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་སྤྱུབ་བྱེད་ལངས་སྟེ་ མཐོང་མ་ཚུགས། གནས་སྤྱད་མང་རབས་ཅིག་ནང་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ ལོ་བསྟར་ལཱ་གི་འཆར་གཞི་ཚུ་ བརྟེན་ནི་མེད་པ་དང་ ལས་དོན་དམིགས་འཆར་ཚུ་ གསལ་བཀོད་མ་འབད་མ་ ཡང་ན་ ཚད་འཇལ་འབད་མ་བརྟུབ་སྟེ་ཡོད་པ་ དེ་ལས་ སྒྲན་ལཱ་འབད་ནི་གི་གཞི་བཀོད་ཚུ་ གནས་ཚད་དང་ལུན་ལག་སྟེ་མ་བཟོམ་ ཡང་ན་ གཅིག་མཚུངས་སྟེ་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་འདུག།

ང) ཁོམ་སྡེ་ཚུ་དང་ རྫོང་ཁག་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་སྡེ་ མང་ཤོས་ཅིག་འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་ ལས་སྡེ་ཅིག་ཨིན་རུང་ ཁོང་ཚུ་གིས་ གནས་ཚད་དང་ ཚད་གཞི་ཚུ་ གསལ་བཀོད་ཏེ་མེད་མི་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ལས་ ལུན་བརྟན་གྱི་བཀོད་རྒྱ་དང་ འཕྱལ་རིག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ ལཱ་འབད་དོ་ཡོད་པ་ ལས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༣༠ ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྩ་མེད་གཏང་ནི་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་དམིགས་ལུལ་ཚུ་དང་ མཐུན་སྒྲིག་འབད་ནི་གི་ལུགས་གྲུབ་འདི་ ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཨིན་པས།

ཅ) རོ་རུང་ ཚད་ལུན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལུགས་མཐུན་ཐོག་ལུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ཡོད་པའི་ ཡིག་ཐོག་གི་སྤྱུབ་བྱེད་ཡང་མིན་འདུག། རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་འོག་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྟེ་ཚན་ནང་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ གྲུན་ཚང་ ཡང་ན་ རུས་མཐུན་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ མ་མཐོང་པའི་ཁར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་རྟེན་གཞི་དང་ མཐུན་ཞུན་ཚུ་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་གཅིག་བསྐྱམས་གི་ཐོ་གཞུང་ཡང་ མིན་འདུག། རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་ལུ་ གནས་སྤྱད་སྟེ་བ་དང་ རུས་མཚམས་བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲན་ལཱ་ཚུ་ ཡང་ན་ ལྷ་རྟོག་སྟེན་སྟེགས་ཚུ་ བདེན་དཔུང་གྱི་དོན་ལུ་ མཁོ་སྤྱོད་འབད་ནི་མིན་འདུག།

ལྷ་བཀོད་ཀྱི་འགན་ཁག་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ འབྲི་བསྟར་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྟེ་ཚན་གྱིས་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ རང་མའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོཔ་སྟེ་ཨིན་ཟེར་བཤད་ཅི། དེ་བཞིན་དུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྟེ་ཚན་གྱིས་ འགན་ཁག་འཕྲི་མི་ལས་སྡེ་རེ་བཞིན་དུ་གི་ གཞི་བཙུགས་ཀྱི་གནས་སྤྱད་ཚུ་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་རྟེན་གཞི་དང་ མཐུན་ཞུན་ཚུ་བཀོ་བཀྲམ་འབད་ནི་དང་ ལཱ་འགན་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ མཉམ་སྡེ་བ་གྱི་བཟོ་

དོན་ཚུ་ རྒྱུ་སྐྱོད་འབད་ནི་མིན་འདུག། རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚད་ཁར་ ཅུས་རྒྱུ་གི་བདེན་བསྟུ་ལེན་འབད་ནི་དང་ བདེན་དབྱེད་འབད་ནི་ ཡང་ན་ མཉམ་སྦྲེབ་འབད་ཡོད་པའི་ སྒྲུབ་བྱེད་ཚུ་ ག་ནི་ཡང་མ་མཐོང་།

འཛིན་གནས་སྤངས་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་དབང་འཛིན་ལུ་ ད་ལྟོ་འི་ རྒྱལ་སྤྱི་གནས་འཛིན་སྐྱོང་ཟིམ་ལུགས་ཀྱི་ལག་ལེན་འདི་ རྒྱལ་སྤྱི་གནས་སྤྱོད་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཚན་མ་དང་ རྒྱལ་སྤྱི་གནས་སྤྱོད་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་^{༢༠༡༢} ཚན་མའི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ གཅིག་མཐུན་དང་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་མི་ལམ་ལུགས་ཅིག་སྤྲོ་ལཱ་འབད་ནི་མེན་པར་ ཆ་གས་ཆ་གས་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་ནི་གི་ འོས་འབབ་ཚན་གྱི་གཞི་བརྟེན་ཅིག་བྱིན་མེན།

དེ་སྤྱི་ ཆ་གས་ཆ་གས་སྤྱོད་ཡོད་མི་འདི་ཡང་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་སྤྱོད་ཚོགས་/མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྟེན་བའི་བདག་འཛིན་དང་ མཉམ་འབྲེལ་སྤྱི་ཤིང་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ བྱང་ཅུག། ཁྲིམས་ལུགས་འདི་གིས་ ལག་ལེན་གྱི་ལམ་སྟོན་འབད་ནི་དང་ ལཱ་གི་གྲུབ་འབྲས་ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྤྱོད་ལམ་ལུགས་རྒྱུ་སྐྱོད་འབད་ནི་ དེ་ལས་ གཞི་བཅུགས་འབད་མི་ལས་སྤྱི་ཆ་མཉམ་ལུ་ ཐབས་བྱས་དང་འབྲུལ་རིག་གི་ལམ་སྟོན་བྱིན་ནི་གི་ དབང་འཛིན་རྟེན་བའི་འགན་ཁུངས་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་སྤྱོད་ཚོགས་ལུ་བྱིན་ཏེ་ཡོད་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲེལ་བསྟུན་ཚུ་ (ཟུར་སྒྲགས་^{༣-༡}) བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ འགན་ཁག་འདི་ཚུ་ དོན་སྤྱོད་ཚན་སྤྱོད་ ལག་ལེན་འབྲས་མ་ཚུགས་པར་འདུག། དེ་མ་ཚད་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱོད་ལུ་འབད་ནི་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གསལ་ཏོ་ཏོ་སྤྱོད་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་མི་དང་ གནས་སྤྱོད་བསྟུ་ལེན་དང་ ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་གི་རྟེན་བའི་ལམ་ལུགས་ ཡང་ན་ ཟིམ་ལུགས་ནང་འཁོད་ལུ་ ཚད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འབྲས་མི་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུ་ ལངས་སྤྱོད་མ་ཐོབ།

ཆ་གས་ཆ་གས་སྤྱོད་ལག་ལེན་འབྲས་མི་ལས་བརྟེན་ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་ ས་གནས་ཀྱི་གནས་སྤངས་རོ་མའི་བར་ན་ བྱང་པར་སྤྱོད་བྱེད་འདུག། ཅུས་ཚུ་འཁོར་ཅིག་ཁར་ ལོ་ལྡའི་འཆར་གཞི་^{༡༢} པའི་དུས་ཡུན་ནང་བཀོད་དོ་བཟུམ་སྤྱོད་ སྤྱི་ལོ་^{༢༠༡༧} ལུ་ རྒྱལ་སྤྱི་གནས་སྤྱོད་ལམ་ལུགས་སའི་ས་གོའི་ནང་ རྒྱལ་སྤྱི་གནས་ཀྱི་ཚད་གཞི་འདི་བརྒྱ་ཆ་^{༧༥} ལས་ ད་རེས་ཀྱི་དུས་ཚུ་ནང་ བརྒྱ་ཆ་^{༥༠} ལས་ ཉུང་མ་སྤྱོད་ མར་ཕབ་འགྱོ་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་འདི་ ཡུན་བརྟན་དཔལ་འབྱོར་ (circular economy) དང་ སྤྱི་ལོ་^{༢༠༣༠} ལུ་ རྒྱལ་སྤྱི་གནས་སྤྱོད་ཚུ་མེད་གཏང་ནི་གི་དམིགས་ཚད་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་མི་འདི་ གྲུབ་དགོཔ་ཅིག་ཡིན་པས། ཡིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་སྤྱི་གནས་སྤྱོད་ལམ་ལུགས་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་གི་ དངོས་འབྲེལ་བདེན་དབྱེད་འབད་བའི་སྐབས་ གནད་དོན་འདི་ ཡུན་རིག་གི་ ལཱ་ཅིག་ཡིན་མ་སྤྱོད་ དེས་གཏང་བཟོ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཐིག་ཁྲམ་^{༣-༡} པ། ཏེ་མའི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་སྤྱོད་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱེལ་འབད་མི་ ཚད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ལོ་བསྐྱར་ལཱ་གི་འཆར་གཞིའི་གཞི་བཀོད།

Work Plan for Waste Management in the Institutions						
Activities	Resources required		Unit	Budget	Timeline	Responsible Entity
	Human Resource	Facilities and Infrastructures				

འབྲུང་ཁུངས་ ཚད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་གཙུག་སྤྱོད་གི་ལམ་སྟོན།

ཐིག་ཁྲམ་ ༣-༩ པ། ཉེ་མའི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་ བྱེད་སྒྲུབ་འབད་མི་ ཚད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ གཞུག་སྤེའི་ཕྱགས་སྤྱིགས་གནས་སྤྱད་ཀྱི་བཀའ་ཤོག།

Name of the Institution:							
Address:							
Date:							
Type of Waste Generated/ Segregated	Total Quantity (in kg) (Monthly)	Quantity of waste treated/ recovered on campus (in kg)	Amount generated (in Nu.)	Quantity of waste transported to the waste treatment and recovery facilities (in kg)	Amount generated (in Nu.)	Total amount generated (in Nu.)	Total amount of waste disposed of (in kg)
Dry							
Wet							
Household Hazardous							
(add more rows if required)							
Total							

Submitted by:

Verified by:

(Focal Person)
Name
Designation

(Head of the Agency/Institution)
Name
Designation

འབྲུག་ཁྲམ་: རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ ཚད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་གཞུག་སྤེའི་ཕྱི་ལམ་སྡོན་།

མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཅོམ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ ཕྱགས་སྤྱིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ ལས་སྡེ་མང་རབས་ཅིག་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི་འདི་ གཞུག་ལེན་གཙོ་བོ་ཅིག་ཨིན་མེས་ལ་ ཁ་བཟེད་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་རུང་ ལས་ཁུངས་ ཀྱིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན་།

༡) ཕྱགས་སྤྱིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མ་གིས་ ལས་སྡེ་མང་རབས་ཅིག་གྲུབ་གཏོགས་ཡོད་ པའི་ ལག་ལེན་གྱི་གཞི་བཀོད་ཅིག་ དང་ལེན་འབད་དེ་འདུག། ལྷན་ཚོགས་དོན་དུ་གི་ཐང་ཁར་ ག་ར་ལུ་འགན་དབང་བྱེད་ ཡོད་མི་འདི་གིས་ གཞུག་སྤེའི་ ཁ་བྱེ་སྡེ་ཡོད་པ་སྤེ་ བརྟེན་མི་ཚུ་གས།

༢) ད་རུང་ ལུས་ལུགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འོག་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཅོམ་ལས་ཁུངས་ གཞི་བཅུགས་འབད་མི་དང་གཅིག་ཁར་ ཉེ་མའི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལས་ ལཱ་ འགན་ཚུ་ རྟོ་མོར་འབད་བའི་ལུ་ལས་ གཞུག་སྤེའི་ཕྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ འགྱུར་བ་འབྱོར་ཡོད་པ་ཨིན། ཞི་གཡོག་གི་ལེགས་

སྤྱི་ཚུ་ཆེ་བླ་སྤྱི་ཚུ་འབྲེལ་མི་དང་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གི་གཞི་བཞུགས་པ་ཚུ་འབྲེལ་མི་ དེ་ལས་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་བཞུགས་སྤྱི་ཚུ་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གིས་ ལྷན་ཁྱེད་ཀྱི་དང་ ལག་ལེན་འབྲེལ་མི་ལུ་ ཐོ་ཤོག་སྤྱི་ཚུ་ལོད་པ་ཡིན།

- ༡) ལྷན་ཁྱེད་ཀྱི་དང་ ལས་སྤྱི་ཚུ་གི་བར་ན་འདི་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་དང་འབྲེལ་མི་ ཡིག་ཐོག་གི་སྤྱི་ཚུ་མ་ ཐོབ་པར་ཡོད་པ་སྤྱི་ བཞུགས་དེ་འདྲུག། ཡིན་ཅུང་ ལས་སྤྱི་ཚུ་གི་བར་ན་འདི་ཐོས་བསྐྱེད་དང་ གཤམ་གནད་ཅན་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་ གྱི་ལས་རིམ་ ལས་འགུལ་ལམ་སྤྱི་ཚུ་ཚོགས་ཚུང་ འཕུལ་རིག་ལས་བྱེད་སྤྱི་ཚུ་གི་ཐོས་བསྐྱེད་ ས་གནས་གཞུང་གི་མཉམ་ འབྲེལ་ལས་རིམ་ དེ་ལས་ བསྐྱེད་བསྐྱུགས་དང་ གཞི་རྒྱུ་ལས་འགུལ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ མཉམ་འབྲེལ་ཚུ་འབྲེལ་དེ་ཡོད། འ་ བློ་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ ཡིག་ཆ་སོ་སོ་སྤྱི་ཚུ་བཞུགས་ ལུགས་མཐུན་བཞུགས་མི་ཚུ་གསལ་ཞི་ཡིན་མས།

དེ་སྤྱི་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཞིས་འགྱུར་བཞུགས་ལས་འབྲེལ་གྱིས་ བདེན་ཁུངས་བཀའ་མི་འདི་གིས་ འཕུལ་འཁམས་གྱི་ གཞུགས་སྤྱི་ཚུ་ གཞི་བཞུགས་ བསྐྱེད་བཞུགས་མི་ལས་བརྟེན་ ལུགས་སྤྱི་ཚུ་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ལུགས་ སྤྱི་ཚུ་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱི་ཚུ་གཞི་༢༠༡༢ ཅན་མ་འདི་ནང་འཁོར་དེ་ཡོད་པའི་ ཁྲིམས་དོན་གྱི་འགན་ཁུངས་ཚུ་ མཉམས་པར་ བཞག་ཐབས་ལུ་ གནས་སྤྱི་ཚུ་གི་བཞུགས་སྤྱི་ཚུ་གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་དང་ ཡིག་ཐོག་ལུ་བཞུགས་ཡོད་པའི་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ དེ་ལས་ ལུགས་མཐུན་གྱི་བསྐྱེད་འབྲེལ་ཚུ་ འཐབ་སྤྱི་ཚུ་སྤྱི་ཚུ་བཞུགས་པའི་ དཔོན་མཁོ་གསལ་སྤྱི་ཚུ་འབྲེལ་མི་ཡིན།

༣.༡.༡ འགན་དབང་ཚུ་ཅོག་འབྲེལ་ཡོད་མི་དང་ ལག་ལེན་གྱི་འགན་ཁུངས་ཚུ་གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་མེད་པ།

ལུགས་སྤྱི་ཚུ་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ལུགས་སྤྱི་ཚུ་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱི་ཚུ་གཞི་ རྒྱུ་ཅན་མའི་ནང་ལུ་ ལུགས་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུངས་བཀའ་ཏྲི་ཡོད་མི་ནང་ལུ་ ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་ཕན་ཅུས་ཅན་སྤྱི་ཚུ་ལུ་ བཞུགས་པའི་ བཞུགས་པའི་ ལག་ལེན་གྱི་འགན་ཁུངས་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་ཚུ་ གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་དཔོན་སྤྱི་ཚུ་འདྲུག།

ཀྱུལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁྲིམས་ལུན་གྱི་གཞི་བཞུགས་དང་ ས་ཁོངས་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ བདེན་དཔུང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་ཚུ་ ལས་ ཐོ་མང་ཤོས་ཀྱིས་ར་ མི་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་འགོག་དང་ ལུགས་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་འགོག་མཐུན་པའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་ཐོག་ལུ་ དམིགས་ལུལ་ཅོག་གཅིག་པུ་ རྒྱུ་ སྤྱི་ཚུ་ཐོག་ ཞུ་འབྲེལ་ཏེ་ ཞུ་མཉམ་འབྲེལ་མི་ཅོག་གཅིག་པུ་ དམིགས་གཞུང་བསྐྱེད་དེ་ ལས་སྤྱི་ཚུ་གཅིག་པུ་འགོ་འཛེན་འབྲེལ་སྤྱི་ཚུ་ གཞུགས་འཁོར་ཚུ་ལས་ཏྲི་ཚུ་གསལ།

- ༡) རྒྱ་ཅོ་ལ་མེ་སི་ན་གི་གཞུང་ལམ་གྱི་མཐའ་མ་བདེ་ལུ་ འཁོར་ལམ་བདེ་ལུ་དང་ དེའི་འོག་ལས་མར་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ ལས་ ལུགས་སྤྱི་ཚུ་ བཞུགས་པའི་ ལུ་ ལུ་ལུ་ལུ་འགོ་འཛེན་འབྲེལ་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ མཛེས་ཏྲིག་ཏྲི་མེད་པའི་གཞི་ལུ་འགྱུར་ ཏེ་འདྲུག། འབྲུག་བཞུགས་སྤྱི་ཚུ་དང་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་དབང་འཛིན་དང་ རྒྱུང་ལག་བདེ་ལུ་གཉིས་ཆ་ར་གིས་ ལུགས་སྤྱི་ཚུ་ ཐོག་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ འགན་དབང་ཅོག་འབྲེལ་སྤྱི་ཚུ་ལག་ལེན་འབྲེལ་སྤྱི་ཚུ་ འཐབ་སྤྱི་ཚུ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལུ་ ལུགས་སྤྱི་ཚུ་བཞུགས་པའི་འདི་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་འགོག་འབྲེལ་མི་དང་ དཀའ་ངལ་སེལ་མི་གི་འགན་ཁུངས་འདི་ ཅོག་ གཅིག་པུ་འདྲུག། ད་ཅུང་ པར་༣-༡ པའི་ནང་མཐོང་དོ་བཟུམ་ བཞུགས་ཚུ་དང་སྤྱི་ཚུ་གི་ཞབས་ཏྲིག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཡང་ གཞུང་ལམ་བདེ་ལུ་ བདེ་བྱང་ཚུ་བཞུགས་ཏེ་ ཐོ་ཤོག་སྤྱི་ཚུ་ཐོག་ ཐབས་ལམ་ཚུ་བཞུགས་ཏེ་འདྲུག།

པར་ན-༡ པ། རྟགས་ཚལ་དང་གླིང་ག་ཞབས་རྟག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྫོང་ལ་མེ་མིན་འཁོར་ལམ་བདའ་སྟེ་ བད་བྱང་བཙུགས་ཡོད་རུང་ འཁོར་ལམ་འོག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་བཀོ་ཡོད་པའི་དཔེ།

དབང་འདུས་ མངའ་སྡེ་རྟགས་ཚལ་ཡིག་ཚང་གིས་ བཙུགས་མི་ བད་བྱང་ཅིག།

བད་བྱང་བཙུགས་ཏེ་འབད་རུང་ འཁོར་ལམ་འོག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ཡོད་པ།

- ཁ) ལྷ་བཤལ་ལས་ཁུངས་དང་ རྟགས་ཚལ་དང་གླིང་ག་ཞབས་རྟག་ལས་ཁུངས་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ གླིང་ག་དང་ ཀླང་འགྲལ་གྱི་ལམ་ དེ་ལས་ ལྷ་བཤལ་པ་ཚུ་དང་ ས་གནས་ཀྱི་ལྷ་སྟོར་པ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཡོངས་གྲགས་ཅན་གྱི་ སློ་སྟོན་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ འགན་ཁུར་ཅིག་འཐད་པ་སྟེ་ འབག་སྟེ་འདུག། འགན་ཁུར་འདི་ཚུ་ འདི་བཟུམ་མའི་ གླིང་ག་ཚུ་དང་ སློ་སྟོན་ས་ཁོངས་ཚུ་ རྫོང་ཁག་ག་གི་འོག་ལུ་ཚུད་པ་ཡིན་ན་ འཁྱེར་ཚུ་ཁག་གིས་ འབག་སྟེ་འདུག།
- ག) ལྷག་ཚང་དགོན་པའི་ལམ་བཟུམ་སྟེ་ ཚོས་དང་བྱིན་ཅན་གྱི་ས་གོ་ཚུ་ནང་ལས་ཤར་ གྲུ་ཚང་དང་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་ དེ་ལས་ ལྷ་བཤལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བར་ན་ འགན་ཁུར་ཚུ་ ཅིག་གཅིག་པ་སྟེ་འབག་སྟེ་འདུག། སློབ་གྲྭ་ཁག་ཚུ་གིས་ གཙང་སྤྱ་རྒྱུན་སྐྱོང་ འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ འདི་བཟུམ་མའི་རྫོང་ལམ་དང་ གཙང་ཚུ་ཚུ་ཁས་སྐྱེད་སྤྱོད་ཐོག་ལས་ བདག་འཛིན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན་རུང་ ལམ་དང་གཙང་ཚུ་ནང་ལས་ཤར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཨ་རྟག་ཏུ་ལུགས་སྟེ་མཐོང་དོ་ཡོད་པ་ལས་ ཡུན་བརྟན་མེན་པར་ གནས་སྐབས་ཅིག་གི་ཐབས་ལམ་ཅིག་སྟེ་ མཐོང་མ་ཡིན་པས།
- ང) དེ་མ་ཚད་ ཁྲོམ་སྟེ་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ཡོད་པའི་ ཟ་ཁང་ཚུ་ནང་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ ལྷ་བཤལ་ལས་ཁུངས་དང་ རྫོང་ཁག་ཁྲོམ་སྟེ་དབང་འཛིན་གྱི་བར་ན་ འགན་ཁུར་ཚུ་ ཅིག་གཅིག་པ་ཡོད་པའི་རོམ་འཛིན་བྱུང་ཡི། ཁྲོམ་སྟེ་འདི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྟུ་ལེན་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་གཙོ་བོ་འདི་ ཁྲོམ་སྟེ་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ འབག་དགོཔ་ཡིན་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མ་གིས་ ལྷ་བཤལ་ཟ་ཁང་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་མི་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ འགན་ཁུར་གསལ་རྟག་རྟེ་སྟེ་ གསལ་བཀོད་མ་འབད་བར་ ལྷ་བཤལ་ལས་ཁུངས་ལུ་ཡང་ འགན་ཁུར་ཚུ་བཀལ་ཏེ་འདུག།
- ཅ) གཞུང་ལྟེ་བའི་གནས་ཤིང་ནང་ སློག་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་ཐད་ཁར་ ལས་སྟེ་ཚུ་གི་ གྲལ་ལས་ འབྲུག་གཞུང་འབྲུག་རིག་ལས་སྟེ་དང་ འོང་འབབ་དང་ཅན་མ་ལས་ཁུངས་ དེ་ལས་ མཁོ་སྦྱབ་དང་གཞུང་ཆས་ ལས་ཁུངས་ཚུ་ནང་ འགན་ཁུར་ཚུ་ ཅིག་གཅིག་པ་སྟེ་འདུག། ལས་སྟེ་མེ་རེ་གིས་ བྱ་རིམ་གྱི་གནས་ཤིང་སོ་སོ་ནང་ ལཱ་འབད་དགོཔ་སྟེ་ཡོད་རུང་ རང་སོའི་འགན་ཁུར་གྱི་དབྱེ་བ་ཚུ་ གསལ་རྟག་རྟེ་སྟེ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་མེད་པ་ལས་ ལས་སྟེ་གཅིག་

གི་འགན་ཁུར་འདི་ ག་རྟེ་ལས་མཚུག་བསྐྱེད་ཡོད་ཅིང་ ག་ཞན་མི་འདི་ ག་རྟེ་ལས་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན་ན་ གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་སྟེ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་མིན་འདུག།

ཀ) ད་རུང་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ གློག་འབྲེལ་དང་ གསོ་བའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བྱིན་གྲུང་དང་ ཚོང་ལས་ཚུ་ལས་འཐོན་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ཁོམ་སྤེའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྟེ་ དང་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་གི་འགན་ཁུར་ཚུ་ ཁོམ་སྟེ་དང་ རྩོམ་ཁག་ཚུ་གི་འགན་ཁུར་དང་གཅིག་ཁར་ ག་དེ་སྟེ་ མཐུན་སྟེག་ འབད་དགོཔ་ཡིན་ན་ ཉ་གོ་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

ཁ) འདི་བཟུམ་སྟེ་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་དང་ བཟོ་གྲུ་ལས་ཁུངས་ འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ དེ་ལས་ མཁོ་སྐྱབ་ དང་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཟོ་མི་ཅ་ཆས་ཚུ་ ནང་འབྲེན་འབད་ནི་ནང་ ཁྲིམས་འཛིན་དང་ ལྷོ་རྟོག་ འབད་ནི་ དེ་ལས་ དཔལ་འབྱོར་ནང་འཁོད་ལུ་ ཐུབ་ཚད་ཅན་གྱི་ཅ་ཆས་ཚུ་ བཟོ་བསྐྱུན་དང་ མཁོ་སྐྱབ་འབད་ནི་ཚུ་ ཡར་ ཅག་བཏང་སྟེ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ འབྲུང་ཁུངས་ནང་རང་ བཀག་ཐབས་འབད་ནིའི་འགན་ཁུར་ཚུ་ ཅག་འཐད་པ་སྟེ་འབག་སྟེ་ འདུག། ད་ལྟོ་ཚུན་ཚོད་ གནད་དོན་འདི་གི་ཐད་ཁར་ དངོས་སུ་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་འཐབ་ཅིག་མེད་རུང་ ཁོང་གི་འགན་ཁུར་ ཚུ་གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་སྟེ་བཀོད་དེ་མེད་པ་ལས་ གལ་སྤྱད་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འགོ་བཙུགས་པ་ཅིན་ ཅག་འཐད་པ་དང་ མགུ་ འཐོམ་མི་སི་འགྱུ་སྤྱད་ནི་ཡིན་པས།

ག) མཐའ་མཚུག་ཁར་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་མི་དམངས་ཤེས་ཡོན་དང་ གོ་བ་བད་སྟོན་འབད་ནི་འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ནང་ལུ་ གཙོ་བོར་བཏོན་མི་ སྟོན་འགོག་གི་ཐབས་ལམ་ ཅིག་ཡིན་མས། འགན་ཁུར་འདི་ཚུ་ ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག་དང་ ཞི་བའི་མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ གཞུང་མིན་ལས་སྟེ་ དེ་ལས་ སྟེར་ སྟེ་ཚུ་བཅུ་ཉེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་ཆ་མཉམ་གྱིས་ བགོ་བཤའ་རྒྱབ་སྟེ་ཡོད་པ་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ གོ་བ་ བད་སྟོན་དང་ རྒྱལ་ཁབ་བད་སྟོན་ཚུ་ ཡར་ཅག་གཏང་ཚུགས་ནི་ཡིན་པས། **ཞིབ་རྟོག་ ༣.༡.༡** པའི་ནང་ ཁ་གསལ་སྟེ་བཀོད་ དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ རྒྱབ་བྱེད་ཚུ་གིས་ དེ་བཟུམ་གྱི་གོ་རྟོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་དང་ ཕྱག་དར་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་ ཡན་ཅུས་ཀྱི་རྒྱབ་བྱེད་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ ཆ་ཤས་ཆ་ཤས་སྟེ་ ཡོད་པ་སྟེ་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།

གོང་འཁོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་རོ་མ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་རིམ་ལུགས་ནང་འཁོད་ལུ་ ག་གིས་ག་ཅི་འབད་དགོཔ་ཡིན་ན་དང་ ག་རྟེ་འབད་དགོཔ་ཡིན་ན་ དེ་ལས་ ག་དེ་ཅིག་འབད་དགོཔ་ཡིན་ན་གི་ ལག་ལེན་གྱི་ཁབ་ཚད་ ཚུ་ གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་མེད་པར་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ འགན་ཁུར་ཚུ་ ཅག་འཐད་པ་སྟེ་ཡོད་པའི་ ཡིད་ཆེས་ བསྐྱེད་ཚུགས་པའི་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་རྒྱབ་ཁུངས་ཚུ་ བྱིན་ཡིན།

དེ་སྟེ་ འགན་ཁུར་ཚུ་ ཅག་འཐད་པ་སྟེ་ཡོད་མི་འདི་ཡང་ **ཐིག་ཁམ་ ༣-༣ (བྱར་སྐྱགས་ ༣-༣** པ་སྟེ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ ཁ་གསལ་གྱི་དབྱེ་ དབྱེད་) པའི་ནང་ གསལ་སྟོན་འབད་དོ་བཟུམ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ དོན་སྟོན་ཅན་གྱི་མཉམ་ འབྲེལ་དང་ ལྷོ་རྟོག་མེད་པར་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་ དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྟོན་གཞི་ ༢༠༡༡ ཅན་མའི་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་གར་ལུ་ བསྐྱེད་འགོག་དང་ བྱི་མེལ་ སྤར་རྟེན་ དེ་ ལས་ བཀོ་གཏང་ནི་ཚུ་ནང་ གཅིག་མཚུངས་སྟེ་ཡོད་མི་ཁབ་ཆེ་བའི་འགན་ཁུར་ཚུ་དང་ འབྲེལ་མཉམ་གྱི་དབང་ཚད་སྟོན་དེ་ཡོད་མི་ལས་ བརྟེན་ཏེ་ཡིན་པས།

ཐིག་ཚུལ་ ༣-༩ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་ནང་ལུ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་འགན་ཁུར་ཚུ་གི་བཅུད་དོན།

Broad areas of activities		Responsibilities as per WPMA 2009									
		NEC	MoENR (DECC)	MOIT (DOID & DHSUP, BCTA & DOST)	MoICE (DOT, DOI & DoTourism)	MOH (BFDA)	MOF (DOPP & DRC)	GovTech Agency	Dzongkhags	Thromdes	General Consumers
Upstream interventions	Prevent	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Reduce	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Reuse	✓	✓						✓	✓	✓
	Collection, storage & Transportation	✓	✓			✓		✓	✓	✓	
Downstream interventions	Recycle	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓
	Recover	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓
	Dispose	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓

འབྲུག་ཁྲུང་སྡེ་ རྒྱལ་ཁུངས་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ།

འགན་ཁུར་ཚུ་ ཅོག་གཅིག་པ་ཡོད་མི་ལས་བརྟེན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་སྒྲུབ་ལུ་ བདག་དབང་མེན་འདུག། གོང་ལུ་ རྩོམ་ལ་མེ་མི་ན་གཞུང་ལམ་བདའ་སྟེ་ བྱམས་ཚལ་དང་གྲིང་ག་ཞབས་རྟག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བརྟེན་བཅུགས་མི་གི་འོག་ལུ་རང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སྟེ་ཡོད་མའི་གནད་དོན་འདི་གིས་ རྩོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་དང་ མངའ་སྟེ་བྱམས་ཚལ་ཡིག་ཚང་ འབྲུག་བཟོ་སྐྱུན་དང་སྒྲེལ་འབྲེན་དབང་འཛིན་ ལྷ་བཤལ་ དེ་ལས་ ས་གནས་ཀྱི་དབང་འཛིན་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ འགན་ཁུར་ཚུ་ གསལ་བཀོད་ཏེ་མེད་པའི་དཔེ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན།

ལྷག་པར་དུ་ གྲོག་འབྲེལ་མི་དམངས་ཟད་འགྲོའི་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་ ལོ་བསྐྱར་ཟད་འགྲོ་ཚུ་གི་དབྱེད་བཟང་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ འགན་དབང་ཚུ་ཅོག་གཅིག་པ་ཡོད་མི་ལས་བརྟེན་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཅོག་གཅིག་པ་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ ཡང་ན་ ལོ་བསྐྱར་འཆར་གཞིའི་ནང་ལས་ བརྟེན་བཞག་ཡོད་པའི་བརྟེན་མཚན་སྟོན་མ་ལས་ ཁྲིམས་ལྷན་གྱི་དམིགས་ལུ་ཚུ་ དོན་སྤྲོད་ཐོག་ལུ་ གཞི་བཅུགས་མ་འབད་བའི་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ ལས་སྟེ་ཚུ་གི་བརན་ འགན་ཁུར་བཀོ་བཤའ་རྒྱབ་སྟེ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་གཞི་ལེན་ཚུ་ འབྲུག་སྤྱི་དབང་ རོས་ལེན་འབད་ཡོད་པ་ཡིན། ཡིན་ཅུང་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་

འབད་བ་ཅིན་ སྤན་ཁུ་འདི་ནང་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་མི་ འགན་དབང་མང་རབས་ཅིག་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ རང་བཞིན་ཅིག་ཡིན་མ་
ལས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་གཞི་བཀོད་ནང་ དོན་ཆེད་ཅུ་ བཀོད་ཡོད་པ་སྟེ་ བཤད་ཅི་ དཔེར་ན་ གཞུང་ལམ་
བད་འཇུག་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ཞིའི་དོན་ལུ་ སྐྱེལ་འབྲེལ་དབང་འཛིན་དང་ ས་གནས་གཞུང་ བྱམས་ཚལ་ལས་སྟེ་ དེ་ལས་
ལྷ་བཤལ་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་བར་ན་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དགོས་ཡིན་པས། དེ་བཟུམ་སྟེ་ ལྷ་བཤལ་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ལྷ་བཤལ་འཛིན་སྐྱོང་
དང་ ས་གནས་གཞུང་གི་ལཱ་འགན་གཉིས་ཆ་ར་ འབྲེལ་གཏོགས་ཡོད་པ་ད་ གོ་བ་བདེ་སྟོད་དང་ སྐུལ་ཁྱབ་བདེ་སྟོད་ཀྱི་འགན་ཁུར་ཚུ་
ལས་སྟེ་ཚུ་གི་བར་ན་ དོན་ཆེད་སྟེ་ བགོ་བཤའ་རྒྱབ་སྟེ་འདུག།

གོང་ལུ་བཀོད་མི་ཞིབ་རྟོག་དང་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཅོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཀོད་མི་བདེན་ཁུངས་ཚུ་གིས་ གཞུང་
གི་གནས་རིམ་ནང་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ གཅིག་མཐུན་གྱི་སྤྱི་དབྱེས་དགོས་ཡོད་པའི་ དགོས་མཁོ་འབྲེལ་ བྱུང་ཡོད་པ་
ཡིན།

༣.༡.༣ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ མཉམ་འབྲེལ་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་ འགན་ཁུར་གཙོ་བོ་ཅིག་སྟེ་མ་བཅུགས་པ།

ཕྱགས་སྤྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཆུན་ ༢༣-༢༥ པའི་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་འབབ་མི་ལས་སྟེ་
ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་འགན་ཁུར་ཚུ་ ཡན་རུས་ཅན་སྟེ་འབག་ཞིའི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་ ཁོང་
རའི་སྤྱི་དབྱེས་དང་འཆར་གཞི་ དེ་ལས་ འཆར་དདུལ་ཚུ་ནང་ མཉམ་སྦྲེལ་འབད་དགོས་སྟེ་འདུག། ལག་ལེན་འབབ་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་
རང་སྤོའི་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ ལས་ཁུངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་མར་ལབ་འབད་འབད་ནི་དང་ ཕྱི་སྤོའི་རྒྱབ་ནི་ བསྐྱེད་འབད་ནི་
སྐྱེལ་འབྲེལ་འབད་ནི་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནི་ དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་ཡན་ཐོགས་པའི་སྐོ་ལས་བཀོ་ནི་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་
གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ དོན་སྤྲོད་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འབབ་དགོས་ཡིན་པས། ད་རུང་ ཁོང་གིས་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་
བཅོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ གསལ་བཀོད་འབད་མི་ འཆར་གཞི་དང་ ལྷ་རྟོག་ དེ་ལས་ སྤན་ཁུ་འབད་ནིའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་ འབྲེལ་
བསྐྱེད་འབད་དེ་ དོན་སྤྲོད་དང་ ལུན་བརྟན་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འགན་འཁུའི་ཤེས་གཏང་བཟོ་དགོས་ཡིན་
པས།

རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ རོས་འཛིན་འབད་མི་ ལག་ལེན་
འབབ་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་ ཡོངས་འབྲེལ་འཆར་སྟོན་དང་ ལོ་བསྟར་འཆར་གཞི་ འཆར་དདུལ་ དེ་ལས་ ལས་བྱེད་པའི་སྤྱི་གཞི་བཀོད་ཚུ་
བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ལས་སྟེ་འདི་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་ཚུ་ ག་དེ་ཅིག་ གཙོ་བོ་སྟེ་ བཞག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་
བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་ཁར་ ཞིབ་རྟོག་ཚུ་ འོས་མཐུན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ རོ་མ་སྟེ་ ལྷ་སྐོར་འབད་ཡོད་པ་ཡིན། བསྐྱར་
ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ གཤམ་གསལ་ཚུ་རོས་འཛིན་བྱུང་ཡི་

- ༡) རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷ་བསྐོར་འབད་མི་ ལས་སྟེ་ཚུ་གི་གྲུབ་ལས་ ཁྲོམ་སྟེ་དང་ རྫོང་ཁག་ དེ་ལས་ བཟོ་
གྲུ་ལས་ཁུངས་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་སྤྱིར་བཏང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་དབང་ཚུ་གི་ ཆ་ཤས་ཅིག་སྟེ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སྡོན་འགོག་
དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་ནིའི་ འགན་ཁུར་འབག་མི་ མཐའ་འཁོར་ལས་ཁུངས་ ཡང་ན་ ལས་ཆུན་
ཚུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་འདུག། ལས་སྟེ་གཞན་མི་ག་རའི་ནང་ འདི་བཟུམ་གྱི་ གཞུག་སྟེའི་སྤྱི་གཞི་ཆ་ཚུ་ གཞི་བཅུགས་
འབད་དེ་མེན་འདུག། ད་རུང་ ཁོང་གི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཡོངས་འབྲེལ་འཆར་སྟོན་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ཕྱགས་

སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ འགན་དབང་ཅིག་སྟེ་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་མེད་པ་ལས་ གཙུག་སྟེ་གི་ངོས་ལེན་ ཆད་ཅིག་ལས་བཀལ་
མེད་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་པས།

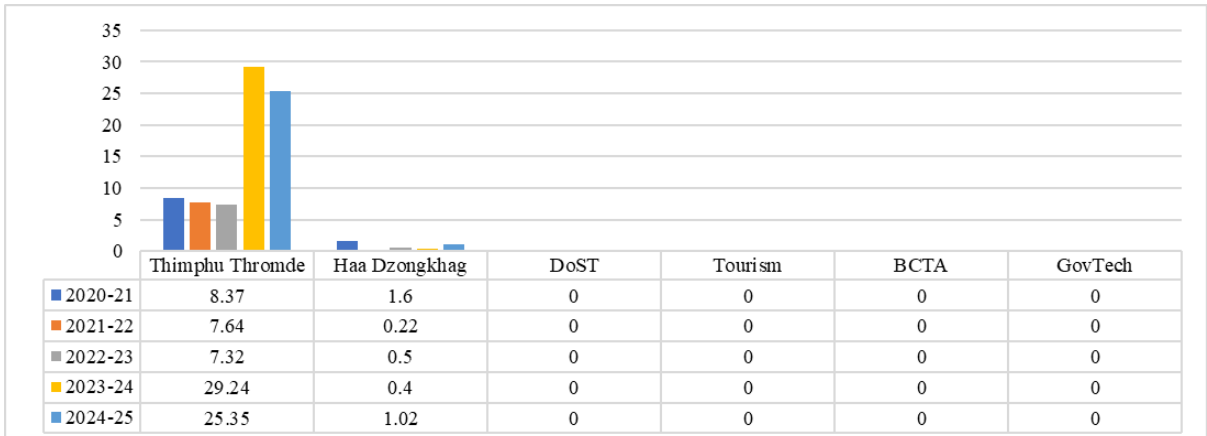
ཁ) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་སྟེ་ཆན་ ཡང་ན་ ལས་ཆན་ སོ་སོ་སྟེ་མེད་མི་ ལས་སྟེ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་
འགན་ཁུར་ཚུ་ ཉེ་མ་ལས་ཡོད་མི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ མཁས་རིག་གི་སྐྱོང་བཅར་དང་ ལཱ་འགན་གི་འབྲེལ་བཤད་ དེ་ལས་
ཆད་འཇལ་འབད་ཚུགས་པའི་ལཱ་གི་དམིགས་ཆད་ཚུ་གི་སྐབ་བྱེད་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ ཁ་སྐོང་གི་ལཱ་སྟེ་བྱེད་ཏེ་འདུག། ལཱ་
འགན་འདི་ཚུ་གི་རྒྱབ་རྟེན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཁྲུང་ས་མཐུན་གི་ལྷོགས་གྲུབ་གོང་འཕེལ་གི་ཐབས་ལམ་དང་ འཕུལ་རིག་གི་
ལས་སྟོན་ ཡང་ན་ འགན་འཁུལ་གི་གཞི་བཞུགས་ཚུ་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག།

ག) ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགྲོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མ་འདི་ གསར་བཙོ་འབད་དེ་ ལོ་ངོ་བཅུ་དྲུག་ལང་སོ་
རུང་ གྲོག་འབྲེལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་དང་ ཐབས་བྱས་ཚུ་ མང་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ འཆར་གཞིའི་གནས་ཅིམ་
ནང་ར་ལུས་ཏེ་འདུག། གྲོག་སྐྱར་དང་ གྲོག་མའི་འགྲུལ་འཁོར་ ཉི་ཤོད་འཛིན་ཆས་ དེ་ལས་ འཕུལ་ཆས་ཀྱི་རིགས་གཞན་ཚུ་
ལས་བརྟེན་ཏེ་ གྲོག་འབྲེལ་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཡར་མེད་འགྱུར་ལྟེ་ཡོད་རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་གྲོག་འབྲེལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོག་ཁུང་དང་
བསྐྱ་གསོག་གི་གཞི་བཞུགས་ ཡང་ན་ བཙོ་སྐྱོན་པ་ཚུ་གི་འགན་ཁུར་གི་ལས་འཆར་ཚུ་ ཡོངས་རྫོགས་ཅིག་མིན་འདུག།

ང) དེ་བཟུམ་སྟེ་ ཆོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་དང་ འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ དེ་ལས་ བཙོ་གྲུ་ལས་ཁུངས་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་ཚུ་ འབྱུང་ཁུངས་ནང་ མར་ཡབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སྡོན་འགྲོག་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ བཏོན་དགོ་པའི་འགན་དབང་
བཞོད་དེ་ཡོད་རུང་ དེ་བཟུམ་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ མཐོང་མ་ཚུགས་ (**ཞིབ་རྟོག་༣-༢-༥** པའི་ནང་ ཁ་གསལ་སྟེ་བཞོད་ཡོད་པ)།
ཨིན་རུང་ བཙོ་གྲུ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ མོ་ཏང་ག་ (བསམ་གྲུབ་སྤྲོང་ས་མཁར་) དང་ དམ་དུམ་ (བསམ་ཆེ་) དཔག་བསམ་
ཁ་ (རྒྱ་ཁ་) དེ་ལས་ བྱེ་མི་ན་ (ཐིམ་ཕུག) ཚུ་བརྟེན་ཏེ་ གསལ་བཞོད་འབད་མི་བཙོ་གྲུའི་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ བཙོ་
གྲུའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ནི་ནང་ ལྷོགས་འབད་ནི་དང་ འཕུལ་རིག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ མཐའ་འཁོར་
གནས་སྤངས་ཀྱི་སྟེ་ཆན་ཅིག་ ལོགས་སུ་སྟེ་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་འདུག། ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འདི་ལས་ལྷག་པའི་འགན་ཁག་
གཞན་མ་འབག་པས།

ཅ) ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྟེ་དང་ རྒྱ་ཆོང་ཁག་ འགོ་འགྲུལ་སྒྲེལ་འབྲེན་ལས་ཁུངས་ ལྷ་བཤལ་ལས་ཁུངས་ འབྲུག་བཙོ་སྐྱོན་དང་སྒྲེལ་
འབྲེན་དབང་འཛིན་ དེ་ལས་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་ འཆར་དཔུལ་བགོ་བཟུམ་འདི་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་
སྐབས་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ མ་དདུལ་གི་གཙོ་རིམ་ (**པར་རིམ་༣-༩**) ཉུང་ཤལས་ ཡང་ན་ ག་ནི་ཡང་
མེད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱུང་ཡི། ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྟེ་དང་ རྒྱ་ཆོང་ཁག་གིས་ ལོ་བསྐྱར་འཆར་དཔུལ་ལས་ བརྒྱ་ཆ་, མ་ལང་མ་
ཅིག་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་སྟེ་ཚུ་ལུ་ བགོ་བཟུམ་འབད་ཡོད་པ་ད་ གཞན་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་
འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ འཆར་དཔུལ་གི་དབྱེ་ཁག་མ་བཙོ་རུག། རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་བྱས་^{༢༠༡༩}
ཅན་མའི་ནང་ལུ་ བང་བཏབ་མ་དདུལ་དང་ ལས་རིམ་གཞིར་བཞག་གི་མ་དདུལ་ ཡང་ན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་
འབྲེལ་བའི་ཟད་སོང་བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོ་པའི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་བཞོད་དེ་ཡོད་རུང་ འདི་ཚུ་ ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་ཚུ་མིན་
འདུག།

པར་རིས་ན-༡ པ། ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་སྒྲུ་གི་དོན་ལུ་ ལོ་བསྟར་འཆར་དཔུལ་ བཞོ་བཟམ་འབད་མི་གི་དཔེ་ (དཔུལ་གྲུ་མ་ཡུན་) །

འབྱུང་ཁུངས་། རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་སྤྱོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ གྲོག་འབྲེལ་མི་དམངས་ཟད་འགྲོའི་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ནང་ལས་ ཟད་མོང་གི་ཕྱི་སྤྱོད་ཚུ་བསྟར་ཞིབ་འབད་མི་ ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བསྟར་སྟེག་འབད་ཡོད་པ།

ཀ) ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཞིའི་དོན་ལུ་ དངོས་ཡོད་ཀྱི་དཔུལ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཡོད་མི་འདི་ཡང་ ཁྲོམ་སྡེ་དང་ རྫོང་ཁག་ཁྲོམ་སྡེ་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ འཕུས་དང་ཉེས་ཆད་ཚུ་ བཀའ་མི་དེ་ཡིན་པས། ཐབས་ལམ་འདི་ཚུ་ལས་སྟག་སྟེ་ ཡོངས་རྒྱུགས་ ཡང་ན་ ལུགས་མཐུན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཡོད་པའི་སྒྱུབ་བྱེད་ག་ནི་ཡང་མ་མཐོང་། འདི་བརྩམ་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་ ཡང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཞོག་སའི་སྟེ་བ་ལངས་སྟེ་མེད་མི་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྟར་ལེན་འབད་སའི་ ལམ་ལུགས་ལངས་སྟེ་མེད་ མི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཞོག་སའི་སྟེ་བ་ལངས་ཚུ་ ཆད་ལས་བརྒྱལ་ཏེ་སྤྱོད་མི་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ དེས་པར་དུ་ཆང་དགོ་པའི་གཞི་ རྟེན་མཁོ་ཆས་ཚུ་ ཆད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་མི་གིས་ ཐོ་ཐོག་སྟེ་འདུག།

འདི་བརྩམ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་སྤྱོད་དབང་འཛིན་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་མང་ ཤོས་ཅིག་གི་ གཞུག་སྟེའི་འགན་དབང་གི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཅིག་སྟེ་མེན་པར་ ལྷན་ཐབས་ཀྱི་ལཱ་འགན་ཅིག་སྟེ་རང་ ལུས་ཡོད་པ་སྟེ་ ཡིད་ ཆེས་བསྐྱེད་ནི་ལུ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་གཞི་བརྟེན་བྱིན་མེན་ཡིན།

ཁྱད་པར་འདི་ཡང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་འོག་གི་ ཁྲིམས་དོན་གྱི་འགན་ཁུར་དང་ ལས་སྟེ་ཚུ་གི་ འདུས་ཚོགས་ཀྱི་འགན་དབང་གཙོ་བོ་ཚུ་གི་བར་ན་ མ་མཐུན་ལས་བརྟེན་ཏེ་བྱུང་ཅུག། ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་མང་ ཤོས་ཅིག་རང་ དམིགས་བསལ་གྱི་དམིགས་ལུ་ཚུ་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པ་ད་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཆན་༢༣ པའི་ནང་ལུ་བཞོད་དོ་བརྩམ་སྟེ་ ལཱ་འགན་སྟེ་ བ་ཅིག་སྟེ་མེན་པར་ གཞི་རིམ་གྱི་འགན་ཁུར་ཅིག་སྟེ་ འགོ་བཅུགས་ཅུག། དཔེར་ན་ འབྲུག་གཞུང་འབྲུལ་རིག་ལས་སྟེ་འདི་ འབྲུག་གི་ གྲི་རི་རྒྱལ་བསྐྱར་བཅོས་ནང་ འགོ་འཁྲིད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པ་ད་ ལས་སྟེ་འདི་ གྲི་རི་རྒྱལ་གཞུང་སྐྱོང་དང་ མི་དམངས་ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་ ཡར་བྱག་གཏང་ནི་ལུ་ གཙོ་བོར་བཏོན་དགོས་ཡིན་པས། དེ་འབད་ཅུ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་བརྩམ་ གྱི་ མཐའ་འཁོར་ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་ གི་འགན་ཁུར་འབག་ནི་འདི་ ཁོང་རའི་འགན་དབང་གཙོ་བོ་ལས་ འགན་ཁུར་ཐད་དེ་ཅིག་ཡིན་པས། འདི་བརྩམ་མའི་གནས་སྟངས་ཅིག་གཅིག་པ་ཚུ་ ལས་སྟེ་གཞན་མི་ཚུ་ནང་ཡང་ རོས་འཛིན་བྱུང་སྟེ་ཡོད།

ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་མང་ཤོས་ཅིག་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་ འགན་དབང་གཙོ་བོ་ཅིག་སྟེ་ གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་ སྟེ་ མ་བཅུགས་མི་ལུ་བརྟེན་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ཐོན་ཁུངས་ལངས་སྟེ་མེད་པ་དང་ ལེགས་ཤོས་སྟེ་མཉམ་

འབྲེལ་མ་འབདཱ་ དེ་ལས་ ཤོ་མཚུངས་སྤེལ་ག་ལེན་མ་འབབ་པར་ལུས་ཏེ་འདུག། དེ་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་ལུ་ཅིག་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཐངས་ གསལ་ཏོག་ཏོ་ཅིག་མེད་པ་ལས་ དཔེར་ན་ བྱིས་གུང་དང་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་སྤེལ་ཚན་ཚུ་ནང་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ ཐོན་མི་འདི་ ཆ་གུང་ཆེ་བའི་ཆ་ཤས་ཅིག་ཡིན་རུང་ བྱིས་ནང་གི་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་དང་ ལེགས་ བཅོས་འབད་ནི་གི་བྱ་རིམ་ཚུ་ གསལ་ཏོག་ཏོ་ཅིག་མིན་འདུག།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ ད་ལྟོ་འོ་སྤྱི་གཞི་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མའི་ནང་ འཁོད་དེ་ཡོད་མི་ ཁྲིམས་བཟོའི་གཞི་བཀོད་འདི་ གསལ་སྟོན་ འབདཱ་ཡིན་མ་དུ་ དེ་གི་འོག་ལུ་ ལས་ཁྲུངས་སྒྲུ་ཚོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་ལས་སྡེ་གི་ འགན་ཁུར་ཚུ་ ལས་སྡེ་ལེ་ག་ཅིག་ལུ་ སྟོན་དེ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་ལན་གསལ་ལུ་ རོས་ལེན་འབདཱ་ཡིན་རུང་ ལས་ཁྲུངས་ཚུ་ནང་ལུ་ སྤྱི་བྱས་ ཀྱི་མཐུན་སྤྱི་གཞི་ ཚད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་པའི་བདེ་མཚོན་ཡོད་པ་སྤེལ་བཀོད་པ་ཡིན། ད་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་འདི་ འགན་ཁུར་ཐོག་མི་ལ་ལུ་ཅིག་གིས་ ཏུས་རྒྱུན་ཏུ་ གཙོ་བོར་མ་བརྟན་པར་ཡོད་པ་སྤེལ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་ཡིན།

༡.༡.༤ མི་སྟོབས་ཕྱོགས་གྲུབ་ཀྱི་དཀའ་ངལ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མའི་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱི་གཞི་ ^{༢༠༡༢} ཅན་མའི་ནང་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནམ་གཤིས་སྤྲུལ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་ དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ དོན་སྤྱོད་ཅན་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་དང་ ལྷ་རྟོག་ དེ་ལས་ འཕུལ་རིག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ ཡན་ཅུས་ཅན་སྤེལ་སྟོན་ ཡོད་པ་རེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པའི་ དགོས་མཁོ་བཀོད་དེ་འདུག། འགན་དབང་འདི་ཚུ་ནང་ ལྷ་རྟོག་དང་གནམ་སྤྱད་འཛིན་སྐྱོང་ བསྐྱར་ སྟོན་ དེ་ལས་ ཞབས་ཏོག་སྟོན་ནི་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ ཁྲིམས་དོན་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ གནམ་རིམ་ག་རའི་ནང་ལུ་ ཕྱོགས་གྲུབ་ལཱ་པའི་མི་སྟོབས་ལངས་སྤེལ་དགོ་པ་འདི་ ལག་ཆེས་སྤེལ་འདུག། མི་དམངས་བདག་སྐྱོང་གི་གཞི་རྩ་ལེགས་ཤོམ་འདི་གིས་ ལས་ གཞུག་པའི་དགོས་མཁོ་དང་ རིག་རྩལ་ དེ་ལས་ གཞུག་སྤེལ་ལཱ་བརྟན་ཚུ་ འགན་ཁུར་སྟོན་མི་གི་བྱུང་ཚད་དང་ དཀའ་ཉེན་ཚུ་དང་ མཐུན་སྤྱི་གཞི་འབད་དགོ་པ་སྤེལ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མི་ནང་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་སྤྱི་གཞི་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གྲུབ་ནི་དེ་དོན་ལུ་ གཞུག་སྤེལ་གཙོ་བོ་ཚུ་ནང་ མི་སྟོབས་ཀྱི་མཁོ་ཚད་ལངས་སྤེལ་མིན་འདུག།

ཀ) ལས་སྡེ་ལྟེ་བའི་གནམ་ཚད་ནང་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་ཚན་ནང་ གཙོ་འཛིན་བཅིས་ཏེ་ འགན་འཛིན་པ་^༣ ལས་བརྒྱལ་མིན་འདུག།

ཁ) ས་གནས་གཞུང་གི་གནམ་རིམ་ནང་ རྫོང་ཁག་དང་ ཁྲོམ་སྤེལ་གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ མི་སྟོབས་དང་ འཕུལ་རིག་གི་དཀའ་ངལ་ བྱུང་སྤེལ་ཡོད་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཕྱོགས་གྲུབ་འདི་ མ་འབྲས་སྤེལ་འདུག། རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་ སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་ཚུ་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ རྫོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་ལས་ཚན་གྱི་ འགན་དབང་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་

དོ་ཡོད་པ་ད་ འགན་ཁུར་ཚུ་ རོ་རུང་ ཁོམ་སྒེའི་རྩོམ་འགོ་དཔོན་དང་ རྟོན་འོག་གི་ལས་གཡོག་པ་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་དེ་འདུག།
 རྩོད་ཁག་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་འབད་ནི་དང་ བཀོ་ནིའི་ལུ་ཚུ་ གཞི་རྟེན་གྱི་ ལག་ལེན་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་
 སྤྱོད་དེ་ཡོད་པ་ད་ ལ་ལོ་ཅིག་ སྐར་གྱི་ཚེང་ལས་ཚུ་ལུ་སྤྱོད་དེ་འདུག།

ག) ལས་སྒེ་གཞན་དང་ཕྱད་པ་ད་ ཁོམ་སྒེ་ཚུ་ནང་ སྤེལ་ཚུ་སྤོམ་ཡོད་རུང་ བསམ་གྲུབ་ཚུངས་མཁར་ཁོམ་སྒེ་དང་ ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་
 སྤེལ་ཚུ་ནང་ མཐོང་དོ་བཟུམ་སྤེལ་ སྤེལ་ཚུ་འདི་ཚུ་ནང་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ དེད་གཡོག་པ་དང་ ཉིན་བསྐྱར་གྱི་ལས་མི་ དེ་ལས་
 གཙང་སྤྱིའི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ཨིན་པས། ཕུན་ཚོགས་གླིང་ཁོམ་སྒེ་གིས་ཡང་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལཱ་འགན་ལ་ལོ་ཅིག་
 སྐར་གྱི་ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་དེ་འདུག།

ང) རྩོད་ཁག་དང་ ཁོམ་སྒེ་ཚུ་ནང་ལས་པར་ གཙང་སྤྱི་འཕྲོད་བསྐྱེད་ལྟ་རྟོག་པ་ཚུ་ མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་
 ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་མི་དང་ མེ་བཏང་མི་ཚུ་ལུ་ ལྟ་རྟོག་ལངས་སྤེལ་ འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

ཅ) མི་སྟོབས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་ནང་ཡང་བྱུང་སྟེ་འདུག། ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ལྟ་
 སྐོར་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱ་དང་ དབང་འདུས་ དེ་ལས་ སྤྱི་ནོར་རྩོད་ཁག་ཚུ་ནང་
 ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་བདག་འཛིན་འབད་མི་ བསྐྱོར་བཞག་འབད་དེ་མིན་འདུག། ཞིབ་འཇུག་ལས་ཐོབ་མི་ བན་
 དོན་ཚུ་གིས་ བགྱིས་སྒྲུང་དང་ བུམ་ཐང་ གསར་སྤྱང་ བསམ་གྲུབ་ཚུངས་མཁར་ དགའ་ས་ དེ་ལས་ གྲོང་གསར་རྫོང་ཁག་
 ཚུ་ནང་ཡང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ཚུ་ མེད་པ་སྤེལ་ གསལ་སྟོན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

གོང་འཁོད་གནད་དོན་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ བན་ཅུས་ཅན་སྤེལ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ ས་ཁོངས་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་
 གི་ལཱ་ཚུ་ ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལྟེ་བ་དང་ ས་གནས་ཀྱི་གནས་ལུ་ཚུ་ནང་ རྟོན་དམིགས་ཅན་དང་ རྟོགས་གྲུབ་ཅན་གྱི་ལས་
 གཡོག་པ་ཚུ་ ལངས་སྤེལ་མེད་པའི་ གསལ་སྟོན་འབད་ཤ་ཨིན།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་འོག་གི་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་ཚུ་ནང་ ལས་བྱེད་པ་མ་ལང་པའི་དཀའ་
 ངལ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ སྤེལ་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་དོན་གཞི་བཀོད་ཀྱི་འོག་ལུ་བཀོད་མི་ ལུགས་མཐུན་གྱི་ལྟ་རྟོག་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ དེ་ལས་
 འབྲུག་རིག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ལཱ་ཚུ་ འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི་གི་ལྟོགས་གྲུབ་ལུ་ ཐོ་ཤོག་སྟེ་འདུག། འདི་བཟུམ་སྤེལ་ ཁོམ་སྒེ་དང་རྩོད་ཁག་ཚུ་
 ནང་ ལས་བྱེད་པ་མ་ལང་པའི་དཀའ་ངལ་དང་ རྟོགས་གྲུབ་ལས་ལྷག་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ལུ་བརྟེན་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་
 སྟིགས་བཀོ་མི་དང་ ཕྱི་ཁར་མེ་བཏང་མི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ ལངས་སྤེལ་མེད་མི་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྟིགས་
 འཛིན་སྐྱོང་གི་ལག་ལེན་ཚུ་ ཅུས་རྒྱུན་ཅུ་ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་ལྟོགས་གྲུབ་འདི་ སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་པ་འགྱུ་སྟེ་འདུག།

མི་སྟོབས་མ་ལང་པའི་དཀའ་ངལ་ཐོན་མི་གི་ རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ར་ མི་སྟོབས་ཐོན་ཁུངས་འཆར་གཞི་དང་ རྟོགས་གྲུབ་གོང་འཕེལ་གྱི་ གཞི་
 བཀོད་འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ མ་བཟོ་མི་ལས་བརྟེན་ཨིན་པས། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མེད་མི་ལུ་
 བརྟེན་ཏེ་ཨིན་པས། གནད་དོན་འདི་ ལས་གཡོག་པ་ཚུ་ ཞི་གཡོག་ལས་མོ་མོ་བཏོན་མི་འདི་གིས་ ཉེང་སྐལ་རང་ མཐོ་ཤོག་སྟེ་འདུག།
 འདི་གྱ་ གཙུག་སྤེལ་བརྟེན་དང་ རྒྱུད་རིག་ཅན་གྱི་རིག་རྩལ་ དེ་ལས་ ལྟེ་བ་དང་ས་གནས་ཀྱི་གནས་ལུ་གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ རྟོན་
 དམིགས་ཅན་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་ལུ་ ཅུས་གྲ་ཅིག་ལས་བརྒྱུ་གཙོ་རིམ་མ་བཏོན་མི་དེ་གིས་ཡང་ ཐོ་ཤོག་སྟེ་འདུག།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཤོད་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མིན་དང་ མི་སྟོབས་ལངས་སྟེ་མེད་མི་དེ་གིས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལས་སྟེན་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ཕྱོགས་གྲུབ་ལུ་ ཐོ་ཕྱག་སྟེ་ར་ཡོད་པའི་ ཞིབ་རྟོག་བཀོད་མི་ལུ་ རོས་ལེན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་བཀོད་མིན་དང་ འབྲེལ་ཁམས་ཅིག་ཁར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཞི་གཡོག་ལེགས་སྦྱར་དང་ བྱད་རིག་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ དགོངས་ཁུ་འབད་མི་ དེ་ལས་ ལས་བྱེད་པ་ལངས་སྟེ་བཅུགས་ནི་དང་ མཁོ་སྟོན་འབད་ནི་ལུ་ ཐོ་ཕྱག་མི་ དཔུལ་འབྲེལ་གྱི་ཚད་འཛིན་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ མི་དམངས་ལས་སྟེ་གི་བར་གོགས་ཅིག་སྟེ་ བཟུང་གོ་པ་སྟེ་ བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན།

ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ གཞུག་སྟེ་དང་ མི་སྟོབས་ཕྱོགས་གྲུབ་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལས་སྒྲུ་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ བཤད་ཡོད་པ་ཨིན། ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་སྒྲིག་གཞི་ཚུ་ ཉེང་སྐལ་རང་ སྤྱིར་སྤྱིར་བཟོ་དགོས་སྟེ་ རོས་འཛིན་འབད་མི་དང་གཅིག་ཁར་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མི་ གཤོང་ལེན་ཚུ་ ལས་ཁྲུངས་གནས་ཅིམ་གྱི་ འཆར་གཞི་དང་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་ལས་རྒྱུ་མཁ་གཅིག་མེན་པར་ མི་དམངས་ལས་སྟེ་ལུ་ གཤོད་སྟོན་བྱུང་མི་ གཞི་བཀོད་དང་ ལམ་ལུགས་ཀྱི་ གནད་དོན་ཚུ་གིས་ཡང་ ཨིན་སྟེ་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་གི་ཐད་ཁར་ བྱབ་ཆེ་བའི་བར་གོགས་ཚུ་ འོས་འབབ་དང་ལཱ་མ་སྟེ་ བཅི་འཛིན་འབད་བ་ཅིན་ ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ གཤོང་ལེན་བྱུང་མི་ཚུ་ འདྲ་མཉམ་དང་ ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་སྟེ་ ཉ་གོ་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས།

ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ མི་སྟོབས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འདི་ ཞི་གཡོག་ལེགས་སྦྱར་དང་ བྱད་རིག་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ མར་ཕབ་འགྲོ་མི་ དེ་ལས་ དཔུལ་འབྲེལ་གྱི་ཚད་འཛིན་ཚུ་གིས་ ཐོ་ཕྱག་ཡོད་པ་སྟེ་བཀོད་མི་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རོས་ལེན་འབད་མ་ཨིན། ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ རོས་ལེན་འབད་མ་ཨིན། དོ་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནད་དོན་ཚུ་གིས་ སྤྱིར་བཏང་ལག་ལེན་གྱི་ཕྱོགས་གྲུབ་ལུ་ ཐོ་ཕྱག་ཡོད་པ་སྟེ་ཡང་ རོས་འཛིན་འབད་མ་ཨིན།

ཨིན་རུང་ བར་གོགས་རྒྱ་ཆེ་སྟེ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ ཕྱོགས་གྲུབ་ཀྱི་བྱད་པར་བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོས་དང་ གལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལཱ་འགན་ཚུ་ གཙོ་རིམ་བཟུང་དགོས་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ལས་སྟེ་ཆ་མཉམ་ལུ་ རྒྱབ་སྦྲོར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ སྤྱིད་བྱུས་དང་ གཞུག་སྟེ་འཐབས་ལམ་ཚུ་ བཅུགས་དགོས་ཡོད་པའི་དགོས་མཁོ་འདི་ མར་ཕབ་འབད་མི་ཚུགས། ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ཁྲིམས་མཐུན་དང་ རྒྱལ་རྒྱུན་མི་མང་ཞབས་ཏོག་གི་འགན་ཁུར་ཅིག་ཨིན་པ་ལས་ ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ ལས་བྱེད་པའི་འཆར་གཞི་དང་ རང་མེད་གཞུག་སྟེན་དང་འཁོད་ལུ་ ཕྱོགས་གྲུབ་གོང་འཕེལ་བཏང་ནི་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ སྤྱི་གོང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ རོས་ལེན་འབད་དགོས་ཨིན་མ་ཚད་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་ གཅིག་ཁར་འབག་ནིའི་དོན་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ཡང་ སྤྱིར་སྤྱིར་བཟོ་དགོས་ཨིན། འདི་གིས་ ཐོན་ཁུངས་ཡོད་མི་ཚུ་ འཛིན་ཐང་ཅན་དང་ ཕན་ཁུས་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་རོས་བརྟན་བཟོ་ནི་དང་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་ནི་ཨིན་པས།

4.1.4 གནས་སྤྱད་བསྟུ་ལེན་དང་ སྟན་ཁུ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ གོས་ཐག་གཅད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཁྲུངས་མཐུན་གྱི་ལག་ལེན་མེད་པ།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤྱད་སྒྲུ་ཆོགས་མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཤོད་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སྡེ་ཁོག་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ 2008 ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་2012 མའི་དགོངས་དོན་ཚུ་འི་ ལག་ལེན་ཚུ་ མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་རྟོག་དང་ ལྟ་བཀོད་འབད་དགོས་ཨིན་པས། འབད་བཅུན་འདི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་

ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་བྱས་ཅན་གྱི་གྲོས་ཐག་གཅད་ནི་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱོར་འབད་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་གནས་སྡུད་བཟོ་སྟེ་ ལྷན་རྒྱུ་འབད་དགོཔ་ཨིན་པས། བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གི་ དམིགས་བསལ་གྱི་ དོན་ཚན་ཚུ་ འོག་ལུ་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་

ཀ) ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༢༤ པའི་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ ལྷན་ལུ་བསྐྱེད་འབད་ནི་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་ འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ལུ་ གནས་ཡོད་མེད་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་ནམ་ལས་ ཉུས་མཚམས་ལུ་ ལྷན་རྒྱུ་འབད་ ཚོགས་དང་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ ལྷན་ལུ་འབད་དགོཔ་སྟེ་ བཀོད་དེ་འདུག།

ཁ) ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༢༥ དང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱི་གཞི་༢༠༡༢ ཀྱི་དོན་ཚན་༣༠-༣༩ པའི་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་ གི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་སྤྱི་གཞི་གི་དོན་ཚན་ཚུ་ལས་འགལ་མི་དེ་གནད་དོན་ཚུ་གི་ ལ་གསལ་བྱ་ནམ་ཚུ་ དེས་ བདེན་སྟེ་ཡིག་ཐོག་ལུ་བཀོད་ནི་དང་ རྒྱལ་སྐྱོར་འབད་ནི་ནམ་ལས་ འདི་ཚུ་ མཉམ་སྦྲེལ་འབད་དེ་ ཉུས་མཚམས་ལུ་ རྒྱལ་ ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ ལྷན་ལུ་འབད་དགོཔ་ཨིན་པས།

ཨིན་རུང་ གཞུང་གི་གནས་ཤིང་ག་རའི་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་གནས་སྡུད་ཚུ་ ཉུས་རྒྱུ་ལུ་ ལྷན་ལུ་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ལུགས་མཐུན་གྱི་ ཐབས་ལམ་དང་ བྱ་རིམ་ དེ་ལས་ བསྐྱར་སྤྱོད་གྱི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་མིན་འདུག། ཧེ་མའི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ ཚོགས་ཀྱིས་ ལས་སྡེ་གི་གནས་སྡུད་རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་ནི་དང་ ལྷན་ལུ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་ ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་ - གཞུང་སྡེ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ལམ་སྟོན་ ཟེར་མི་དབེ་གཞི་ཅིག་ཁྱབ་སྤེལ་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བདེན་དོན་ཚུ་ ལུ་བ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་རྒྱུང་མ་གཅིག་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་ བཟོ་དེ་ལས་ཁུངས་ལུ་ མཁོ་སྤྱོད་འབད་དེ་འདུག། ཉུས་མཚམས་ལུ་ལྷན་ལུ་འབད་ནི་མེད་པ་ལས་ གལ་སྤྱད་ འབྲལ་མཁོའི་ཕྱགས་སྟིགས་ འཛིན་སྐྱོང་གི་གྲོས་ཐག་གཅད་དགོཔ་འཛིན་པ་ཅིན་ མཐའ་འཁར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོ་དེ་ལས་ཁུངས་ལུ་ ལྷན་རྒྱུ་འབད་ ཚོགས་ལུ་ ཚད་ལྡན་དང་ འོས་ལྷན་གྱི་ རྒྱལ་སྐྱོར་ཕུལ་ཚུགས་པའི་ཀུན་ཚད་དང་ དེས་བདེན་ དེ་ལས་ ཉུས་ཐོག་གི་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ གནས་སྡུད་མིན་འདུག།

འོག་ཅིག་ལས་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོ་དེ་ལས་ཁུངས་འདི་ ལས་སྡེ་ལྟེ་བ་ཅིག་ཨིན་མ་བཞིན་རུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ གནས་སྡུད་ཚུ་གི་ལུ་བ་འབད་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ གནས་སྡུད་མཁོ་སྤྱོད་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་དང་ལེན་ཚུ་ འབད་ཡོད་པའི་ ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་ནི་གི་ སྒྲུབ་བྱེད་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག། ད་ལྟོ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྟིགས་ཐོག་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་༢༠༡༩ འི་ནང་ལྷན་ལུ་འབད་མི་ གནས་སྡུད་ཚུ་ལུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་ར་སློ་གཏད་དེ་ཡོད་པ་ལས་ ཉུས་ཚད་རིམ་གྱིས་ཡོལ་མི་དང་གཅིག་ཁར་ རྒྱལ་ ཁབ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཟོ་མི་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་གནས་ཚད་རིམ་ཚུ་ མ་སྟོན་མ་ལས་ འདི་གིས་ མ་འོངས་པའི་བར་འཇུག་གྱི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ སྟོན་དཔག་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ཡུན་རིང་ཕྱགས་སྟིགས་གནས་སྤངས་ཚུ་ དབྱེ་དབྱེད་འབད་མ་ཚུགས་པ་བཟོ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ ལྷ་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་གནས་སྡུད་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་ཁྱད་པར་འདི་ ཁྱབ་ཆེས་སྟེ་མཐོང་ཡོད་པ་ལས་ ལས་ཚན་ཚུ་དང་ ས་གནས་ག་ར་ལུ་ ཐོ་ཕོག་ཡོད་མི་དེ་གིས་ ལམ་ལུགས་སྤྱི་མཉམ་མེད་པ་སྟེ་གསལ་སྟོན་འབད་མི་འདི་ འོག་ལུ་གྲོས་བཀའ་འབད་དེ་ཡོད་

- ཀ) **ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྡེ་གི་ཐད་ཁར་** ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ལག་ལེན་འབབ་མི་ཚུ་གིས་ ཐོ་དེབ་ཚུ་རྒྱུན་སྐྱོང་འབབ་སྟེ་ ཟླ་རིམ་སྒྲུབ་ཚུ་ ཁྲོམ་སྡེ་ལུ་བཅུགས་ཏེ་འདུག། ཡིན་རུང་ འ་ནི་བློ་ཐོ་ཚུ་གི་ཆ་ཚད་དང་ དེས་བདེན་ ཡང་ན་ རིམ་མཐུན་ཚུ་ རང་དབང་ཐོག་ལུ་ བདེན་དཔྱད་འབད་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཅིག་མིན་འདུག།
- ཁ) **ཐིམ་ཕུག་དང་ སྤུ་ན་ཁ་ དབང་འདུས་ ཏུ་ དེ་ལས་ སྤྱོད་ཚུང་ཁག་ཚུ་ནང་** ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་འདི་ ད་ལྟོ་ ཡང་ གཞི་རྒྱུ་ཅིག་སྟེ་ར་ཡོདཔ་ད་ མང་ཤོས་ཅིག་ ཁྲོམ་སྡེ་འདི་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་གོ་ཚུ་ནང་ སྟེལ་འབྲེན་འབད་མི་ སྤུ་ཁ་འཁོར་ཅིག་ཚུ་གི་ སྤྱིར་བསྟོམས་ཀྱི་དོ་ཆ་དང་རྒྱུ་མ་གཅིག་ལུ་ ཆད་འཛིན་འབད་དེ་འདུག། ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་མེདཔ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འབོར་ཆེ་བློ་སྟེ་བཟོ་མི་ཚུ་ལས་ ལུགས་མཐུན་ཐོག་ལུ་ གནས་སྤྱད་བསྟུ་ལེན་འབད་ནི་ཚུ་མིན་འདུག། མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོ་དེ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་ ཡང་ན་ སྤྱི་བུས་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ དབྱེ་བ་བྱེ་སྟེ་ཡོད་པའི་གནས་སྤྱད་ཀྱི་ ལུ་བ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ གནས་ཆད་དང་ལཱ་པའི་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་ལྟ་རིམ་དང་ ལམ་སྟོན་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ཚུང་ཁག་ཚུ་གིས་ འཕྲལ་འཕྲལ་སྟེ་ར་ དགོས་མཁོ་ཚུ་གྲུབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག།
- ག) **ཚུང་ཁག་གཞན་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་** ཚུ་ཁ་ཚུང་ཁག་རྒྱུ་མ་གཅིག་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོ་བཀོད་འབད་ཐངས་ཅིག་རྒྱུན་སྐྱོང་འབབ་དོ་ཡོདཔ་དང་ ཁོང་གི་ལུ་བ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོ་དེ་ལས་ཁུངས་ལུ་ སྤུ་ལུ་འབད་སྟེལ་འདུག། བཟུ་ཤིས་སྐར་དང་ མགར་ས། པརྒྱ་དགའ་ཆལ། གསར་སྤང་། བུམ་ཐང་། བསམ་ཅེ། བསམ་གྲུབ་ལྗོངས་མཁར། གཞལ་མ་སྐར་། དར་དཀར་ན། ལྷན་ཅེ། མོང་སྐར། བཟུ་ཤིས་གཡང་ཅེ། ཅི་རང་དང་ ཁྲོང་གསར་གྱིས་ གནད་དོན་ལེ་ཤ་ ཅིག་བཀོད་ཐོག་ལས་ ཁོང་རའི་མངའ་འོག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་རིགས་དང་མང་ཉུང་གི་ཐོ་བཀོད་ཚུ་ འབད་ནི་མེད་ཟེར་སྟེན་ ལུ་འབད་ཡོདཔ་ཨིན། བསམ་ཅེ་དང་ ལྷན་ཅེ་ལུ་ཤིས་རྟོགས་བྱུང་དོ་བཟུམ་ ལ་ལུ་ཅིག་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྟུ་སྐྱོང་འབད་མའི་ འབོར་ཆད་འཇལ་ནི་དོན་ལུ་ སྤྱི་ཆད་འཇལ་ནི་གི་མཐུན་རྐྱེན་ལ་སོགས་པའི་ གཞི་རྒྱུ་མཐུན་རྐྱེན་དང་ ཅ་ཆས་ཚུ་མེད་པའི་ སྤུ་ལུ་འབད་ཡོདཔ་ཨིན། དཔེར་ན་ དར་དཀར་ན་ཚུང་ཁག་གིས་ སྤུ་ལུ་འབད་མི་ནང་ ད་རེས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྟུ་ལེན་འབད་མི་ སྤུ་ཁ་ཅིག་ཚུ་གིས་ ཚུང་ཁག་གི་ ས་ཁོངས་རྒྱུ་མ་གཅིག་ནང་རྒྱུ་མ་གཅིག་ ཞབས་རྟོག་བྱིན་དོ་ཡོདཔ་ལས་ དེ་བཟུམ་གྱི་ གནས་སྤངས་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ གནས་སྤྱད་བསྟུ་སྐྱོང་འབད་བ་ཅིན་ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་གནས་སྤངས་ནང་ འཛེལ་བ་འབྱུང་སྤྱི་ཟེར་ཨིན་པས། བསམ་གྲུབ་ལྗོངས་མཁར་ཚུང་ཁག་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གནས་སྤྱད་ཚུ་ གཅོད་སྤྱད་ལཱ་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ ས་ཁོངས་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་ཤུལ་ལས་རྒྱུ་མ་གཅིག་ བསྟུ་ལེན་འབད་ཚུགས་ཟེར་ བསམ་འཆར་བཀོད་ཡོདཔ་ད་ མོང་སྐར་ཚུང་ཁག་གིས་ མ་འོངས་པ་ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་ འགོ་བཅུགས་ནི་གི་ འཆར་གཞི་ཡོདཔ་སྟེ་ སྤུ་ལུ་འབད་ཡོདཔ་ཨིན།
- ང) **སློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐད་ཁར་** ད་རེས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནང་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མ་བཟུབ་པའི་སློག་རིག་ཅ་ཆས་དང་ སྤུ་ཁ་འཁོར་ཚུ་ མི་མང་མཁོ་སྐྱབ་དང་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་ལུ་ ཅིས་སྤྱོད་འབད་དགོཔ་ ཨིན་པས། ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཅ་ཆས་ཚུ་མང་ཤོས་ཅིག་རང་ “གཞི་མཐུན་སྟེ་ གཏེ་ལུ་ཡོདཔ་ཅིག་ (as is, where is)” ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རིན་བསྟར་འབདམ་ཨིན་པས། ལ་ལུ་ཅིག་ ཐིམ་ལུ་ཡོད་པའི་ཁོང་རའི་མཛོད་ཁང་ནང་ལུ་ རིན་བསྟར་འབད་དེ་འདུག། བྱ་རིམ་འདི་ལས་ལྷག་སྟེ་ སློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ གཏེ་སྟེ་ འགྱུར་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་ན་ བཟུ་ནི་ ཡང་ན་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་གི་ ཐབས་ལམ་ཅིག་མིན་འདུག། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་༢༠༡༢ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ ཁྲིམས་

དོན་ཚུ་བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཤོད་ལས་ཁྲུང་ལུ་ སྟན་ལུ་འབད་ནི་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་
བསྟར་སྟོན་འབད་དེ་མིན་འདུག།

ད་རུང་ འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁྲུང་ལུ་ གྲོག་རིག་ཅ་ཆས་ནང་འབྲེན་གྱི་གནས་སྟངས་ཚུ་ སྟན་ལུ་འབད་ནི་གི་འགན་
ཁྲུང་འདི་ དེམ་མཐུན་སྟེ་ འབག་མ་ཚུགས་པར་འདུག། གཞུང་མེན་པར་ སྤྱང་སྤེབ་ཉེ་སྟོན་འབད་མི་གཞན་ཚུ་གིས་ཡང་
གྲོག་རིག་གི་ཕྱགས་སྟིགས་བཅོམ་མི་གི་ཐོ་ཚུ་ རྒྱུན་སྦྱར་ ཡང་ན་ སྟན་ལུ་འབད་ནི་མིན་འདུག། གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་
སྦྱོར་འཐབ་མི་ གཙུག་སྡེ་ཅིག་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ (**ཞིབ་རྟོག་ ༣.༡.༤** ནང་ ཁ་གསལ་སྟེ་བཀོད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྟེ་) སྟན་ལུ་
འབད་ནི་གི་འགན་དབང་འདི་ ཆ་མེད་སོང་ཡོད་པ་ལས་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྦྱོར་འདི་ གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་དང་ ཅིས་
དག་མེད་པར་ལུས་ཏེ་འདུག།

འདི་འབད་མ་ལས་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་འབོར་ཚད་དང་ དབྱེ་བ་ དེ་ལས་ མཐའ་མཚུག་ལུ་ ག་དེ་སྟེ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་
ཨིན་ན་གི་སྟོར་ལས་ གྲོ་གཏང་ཅན་གྱི་བདེ་དོན་མེད་མི་དང་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་དོངས་པོ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་
སྟེ་ འཛིན་སྦྱོར་འཐབ་མ་ཚུགས་མི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་ མི་མང་གསོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ སློབ་སྟེ་ར་
བཀལ་མ་ཨིན།

- ཅ) **གསོ་བའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ཐད་ཁར་** སྟན་བཅོས་ཞབས་ཏྲིག་ལས་ཁྲུང་ལུ་ ཡོ་བསྟར་ཐོ་བཀོད་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་དང་
གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཤོད་ལས་ཁྲུང་ལུ་ སྟན་ལུ་འབད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ དེམ་མཐུན་སྟེ་ སྟན་ལུ་འབད་དེ་འདུག། ཐོ་བཀོད་
འབད་ནི་གི་འགན་ཁྲུང་འབག་མི་ རྒྱབ་སྦྱོར་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ གྲིས་ལྷག་ཤེས་ཡོན་དང་ འཕྲུལ་རིག་གི་ཚུགས་
གྲུབ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ལག་ལེན་གྱི་ དཀའ་ངལ་དག་པ་ཅིག་སྟན་ལུ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ སྟན་ལུ་འབད་ནི་གི་ལམ་ལུགས་
དང་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་འདུག། གནས་སྟངས་ཚུ་ གཏན་གཏན་བཅོམ་བསལ་ལུ་ ཡོངས་
འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ཉིན་བསྟར་བཞིན་དུ་ སྟན་ལུ་འབད་ནི་གི་ལམ་ལུགས་ཅིག་བཅོམ་ཡོད་རུང་ ལམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་
འདི་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་རྒྱུང་མ་གཅིག་འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ་ལས་ ཡུན་རིང་མོ་སྟེ་ལུས་པའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་ནང་འཁོད་ལུ་ འཆར་གཞི་
དང་ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་གྲོས་ཐག་གཅད་མི་ཚུ་ གནད་སྟངས་ཚང་མ་སྟེ་མེད་པར་ བསྟར་སྟོན་འབད་དེ་འདུག།

འདི་བཟུམ་མའི་གནས་སྟངས་ཚུ་ ལམ་ལུགས་སྒྲིང་སྒྲིང་མེད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ འབྱུང་དོ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་

- ཀ) དང་པ་ར་ ཕྱགས་སྟིགས་བརྟོན་མི་ཚུ་གི་ གྲོ་གཏང་ཅན་གྱི་སའ་ཁ་མེད་མི་འདི་གིས་ གཞོད་སྟོན་ཆེ་བའི་ ཐོན་ཁུངས་རོས་
འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ ཆད་འཛིན་འབད་དེ་ (**ཞིབ་རྟོག་ ༣.༡.༡** པའི་ནང་ ཁ་གསལ་སྟེ་བཀོད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་) ཕྱགས་སྟིགས་
མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་ཐབས་བྱས་འཆར་གཞི་ཚུ་ ཕན་ཁུས་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ཐོ་ཤོག་པ་ཨིན།
- ཁ) གཉིས་པ་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཆད་ལྷན་འཇལ་ཆད་དང་ སྟན་ལུ་འགཞི་བཀོད་མེད་པ་ལས་ བསྟར་སྟོན་འབད་མི་
ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ཡོངས་བསྟོམས་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་ཡོངས་བསྟོམས་ལས་ ག་དེ་
ཅིག་བཀོ་ཡོད་པ་ཨིན་ན་བཟུམ་གྱི་ གཞི་རིམ་བདེ་སྟོན་གྱི་དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་དང་ལྷན་པའི་ཆོད་ཅིས་ཚུ་མེད་པའི་ དོན་སྟོན་
ཨིན།

ག) གསུམ་པ་ལུ་ ཕྱགས་སྨིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་ ཕྱགས་སྨིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ སྤྱི་ཟུང་ ཡང་ན་ ཇི་
ཇི་ཁྲལ་གྱི་ ལྷ་ཞིབ་རིམ་ལུགས་བཟུམ་མའི་ ཕྱགས་སྨིགས་ཀྱི་གནས་སྡེ་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་གི་དོན་
ལུ་ མཐུན་ཆེན་མེད་མི་དང་ ལས་བྱེད་པ་མ་ལང་པའི་དཀའ་ངལ་དང་ བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ བེས་ལྷག་
ཤེས་ཡོན་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གནས་སྡེ་རྒྱུན་སྐྱོང་འཐབ་སྡེ་འབད་རུང་ གནས་སྡེ་ཚུ་ མ་ཚང་མ་དང་ ཡང་
ན་ གཏན་གཏན་མེད་པ་སྟེ་ ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་པས།

ང) ད་རུང་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྨིགས་ཀྱི་གནས་སྡེ་ཚུ་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བསྐྱེད་འབད་དེ་ མཐའ་
འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ལུ་ སྟན་ལུ་འབད་ནི་གི་ འགན་ཁུར་དང་ དགོས་མཁོ་ཚུ་གསལ་ཏྲག་ཏྲ་
སྟེ་བཀོད་དེ་མིན་འདུག། དུ་སྟོན་ལམ་ལུགས་དང་ ལམ་སྟོན་ དེ་ལས་ འགན་འཁུལ་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ གསལ་ཏྲག་ཏྲ་སྟེ་
མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ རྫོང་ཁག་མང་ཤོས་ཅིག་ནང་ ཕྱགས་སྨིགས་ཀྱི་བད་དོན་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ སྟན་ལུ་འབད་ནི་གི་ ཉིན་
བསྐྱར་ལམ་ལུགས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་མ་འབད་བས།

ཅ) མཇུག་ར་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ སྤྱོད་ལས་ ལྷ་རྟོག་ལངས་སྟེ་འགོ་འདྲེན་མ་
འཐབ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ཨིན།

ཀུན་ཚང་དང་ དུས་ཐོག་གི་ཕྱགས་སྨིགས་གནས་སྡེ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཕྱགས་སྨིགས་ཐོན་མི་གི་འགོས་ཚུ་ ལྷ་རྟོག་
འབད་ནི་དང་ ཉེན་ཁ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ འོས་ལཱ་ཐོག་ལུ་བཟུམ་ནི་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ བཟོ་བཟུམ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཡུན་
བརྟན་དཔལ་འབྱོར་དང་ ཕྱགས་སྨིགས་རྩ་མེད་ཀྱི་དམིགས་ལུ་ཁྱབ་ཐབས་ཀྱི་མཐུན་སྦྲེད་ཚུ་ བཟོ་ནི་གི་ལྷོགས་གྲུབ་ལུ་ ཐོ་ཐོག་པ་ཨིན།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ ཕྱགས་སྨིགས་གནས་སྡེ་དམ་ལུགས་ཚུ་
སྤྱི་སྤྱོད་བཟོ་ནི་འདྲི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་རིམ་ཅིག་ཨིན་པ་སྟེ་ རོས་ལེན་འབད་ཡོད་པ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྨིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་
འཇུག་༢༠༡༩ བརྩིས་ཏེ་ ཐབས་ལམ་ལེ་ག་ཅིག་ འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་པ་སྟེ་བཤད་ནི་ ཨིན་རུང་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་
འདི་གངས་རི་དང་ ལ་སྟོར་ཏེ་གཞིས་ཆགས་མི་ དེ་ལས་ སྤྱི་ཚད་འཇལ་ནི་གི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ ཚད་ཅིག་ལས་བརྒལ་ཏེ་མེད་མི་ དེ་
ལས་ ས་གནས་ཀྱི་ སྟན་ལུ་འཁུལ་ལུགས་ཚུ་ རིམ་མཐུན་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ ཕྱགས་སྨིགས་གནས་སྡེ་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་ལུ་ གདོང་
ལེན་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ གསལ་བཀོད་འབད་ཡི། འ་བློ་བར་གོགས་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྨིགས་གནས་སྡེ་ཚུ་ ཆ་
ཚང་དང་ རིམ་མཐུན་ གནས་ཚད་དང་ འཇལ་ཚད་ དེ་ལས་ བདེན་དཔེ་ཚུ་ལུ་ ཐོ་ཐོག་ཡོད་པ་ཨིན་པས།

དེ་འབད་མ་ལས་ རྩིས་ཞིབ་ནང་ རོས་འཛིན་བྱུང་མི་ཚད་སྟོན་ཚུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཙོན་ཤུགས་མ་བསྐྱེད་མི་ཅིག་སྟེ་མེན་པར་ འཕུལ་
རིག་དང་ གཞི་རྟེན་ དེ་ལས་ ས་གནས་ཀྱི་གནས་རིམ་ནང་ སྟན་ལུ་འབད་ནི་གི་ གདོང་ལེན་ཚུ་གི་གནས་སྐྱངས་ཅིག་སྟེ་ ཏ་གོ་དགོས་
ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལན་གསལ་ལུ་རོས་ལེན་འབད་མ་ཨིན། ཨིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་
འཛིན་གྱིས་ བར་གོགས་འདི་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྨིགས་གནས་སྡེ་དམ་ལུགས་འདི་ བརྟན་ཏྲག་ཏྲ་ཅིག་དང་ གནས་ཚད་དང་
ལྷན་པའི་ཁར་ གློ་གཏང་ཅན་སྟེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས་ཡོད་པ་སྟེ་བཀོད་པ་ཨིན།

༣.༡.༤ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་ལམ་ལུགས་མཐོང་དང་ཐུན་མཐུན་སྒྲིལ་བ།

གྲོག་མེ་དང་གྲོག་རིག་གི་ཅ་ཆས་དང་ ཅ་ཆས་ཚུ་ འཛམ་གླིང་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་མཐོག་ཕྱགས་དྲགས་སྟེ་ ཡར་སང་འགྲོ་མི་ཚུ་གི་གསལ་ལས་ གཅིག་ཡིན། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ འཛམ་གླིང་གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ལྟ་རྟོག་སྟེ་ལུ་ ༢༠༡༤ པའི་ནང་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་ནི་གི་ལམ་ལས་ ཚར་ལཱ་ མཐོག་ཕྱགས་དྲགས་སྟེ་ ཡར་སང་འགྲོ་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ སྟེ་ལུ་འབད་དེ་འདུག། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལུ་ འཛམ་གླིང་ནང་ལུ་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་མེ་གིག་གོ་ནི་ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ བརྒྱ་ཆ་ ༥༩ ཡར་ སང་འགྲོ་ཡོད་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་ཐུ་ཡིན་པ་དང་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་མེ་གིག་གོ་ནི་ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལུ་སྟོན་ནི་ཡིན་མས། རྒྱལ་ ཡོངས་ཕྱགས་སྟིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་ ༢༠༡༩ ཅན་མའི་ནང་ལུ་ ཁོ་སྤེལ་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ཡོངས་བསྟོར་ལས་ བརྒྱ་ཆ་ ༡.༣༡ གྲོག་རིག་གི་ཕྱགས་སྟིགས་ཡིན་པ་སྟེ་ སྟེ་ལུ་འབད་དེ་འདུག། འ་རྟེ་གུངས་ཁ་འདི་ ཁྱིམ་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་རྒྱུ་མ་གཅིག་དང་འབྲེལ་བ་ ཡོད་པ་ལས་ གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་དང་ གྲོག་མེ་འཕུལ་ཁང་ དེ་ལས་ གྲོག་མེ་བརྒྱུད་སྟེལ་གྱི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ལས་འབྱུང་མི་གི་ ཕྱགས་ སྟིགས་ཚུ་ཡང་ བརྩི་འཛིག་འབད་བ་ཅིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ནང་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཡོངས་བསྟོར་ལས་འདི་ མཐོ་དྲགས་སྟེ་ འོང་ནི་ཡིན་ མས།

ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་ནང་ འབྲུག་ལུ་ ཡོངས་ཚོགས་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་བརྒྱབ་པའི་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་སྟེ་འདུག། ཁྱིམ་དོན་གཞི་བཀོད་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྟན་ཚོགས་དང་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྟེ། མཐོ་སྤྱོད་དང་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་། ས་གནས་གཞུང་། ཐོན་སྐྱེད་བཀོད་མི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་འཐབ་ མི་ དེ་ལས་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་པ་དང་ བསལ་བཞག་ནི་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ སྤྱར་བཅོ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ མཐའ་ འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་པ་སྟེ་བཀོད་མི་ནང་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྟེ་ཚུ་ལུ་ འགན་ཁག་བཀལ་ཏེ་ཡོད་མི་འདི་ ཐིག་ཁྲམ་ ༣-༤ པ་ལྟར་ཡིན།

ཐིག་ཁྲམ་ ༣-༤ པ། གཞུག་སྟེ་ཚུ་དང་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་རིམ་ལུགས་ནང་ ཁོང་གི་འགན་ཁུར་རྒྱུ།

ལས་སྟེ།	འགན་ཁུར།	ཀ་ཁྱགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན།
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྟན་ཚོགས།	སྤྱི་བཏང་ཁྲིམས་འཛིན་གྱི་དབང་འཛིན་དང་ འཕྲིལ་བསྐྱར་གྱི་ལྟ་རྟོག་འབད་ནི། གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་མ་དདུལ་ལུ་ཡན་ཐབས་འབད་ནི། བད་དོན་འཕུལ་རིག་དང་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ལུ་བསྐྱབ་བྱ་ཅིན།	ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༣༤ པ། ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་ གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༤ པ།
འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྟེ། (ཉེ་མའི་བད་དོན་འཕུལ་རིག་དང་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་)	ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེའི་འགོ་ཁྲིད་འབད་ནི། གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་ གི་ གཞུག་སྟེ་ཅིག་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ ཆ་འཛིག་འབད་ནི། ཚད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་ བྱ་རིམ་བཅོ་ནི། གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་མ་དདུལ་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི། གྲོག་རིག་ ཕྱགས་སྟིགས་གནས་སྤྱད་བསྐྱེད་ལུ་རྒྱུ་སྐྱོང་འཐབ་ནི། རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ གནས་སྤངས་ལྟན་ཚོགས་ལུ་སྟེ་ལུ་འབད་ནི། སྤྱི་ལོ་ལྷན་ཁྱེན་ལུ་ མཐུན་ཁྱེན་གཞི་ བཙུགས་འབད་ནི།	ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༣༤ པ། ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་ གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༤ ནང་ ༡༤ ནང་ དེ་ལས་ ༡༤ པ།
གྲོག་མེ་དང་གྲོག་ཆས་བཅོ་མི་ནང་ འཛིན་འབད་མི།	བསྐྱོར་འབད་མའི་ལུ་ལུ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི། གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ འཕུལ་སྐྱོད་ནི། ཉེ་མ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཁྲིམས་བཀག་དམ་ལུ་གནས་ནི། ཉེ་སྤྱོད་པའི་བད་ དོན་ཅིན་ནི།	ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་ གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༤ ནང་ (འཕྲི་སྟོན་ སྤྱིག་གཞི་ནང་གི་ དོན་ཚན་གསལ་པ་ ༡༤.༤ ཀ་ པ་བརྩིས་ཏེ་) ནང་ ༡༤ པ།

འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས།	གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ཁྲལ་བསྐྱེད་འབད་ནི། ཁྲལ་ཚུ་གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་མ་དདུལ་ནང་སྟོ་མོར་འབད་ནི།	ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཚན་མའི་དོན་ཚན་༡༤༥ པ།
མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་དང་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས། (ཉེ་མའི་རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་)	གཞུང་གི་གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་བཅོ་ལྔ་ཚུ་སྐྱོང་འབད་ནི། གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་གཙུག་ཕྱེ་ལུ་ རིན་བསྐྱར་བཅོང་ནི།	ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཚན་མའི་དོན་ཚན་༡༤༩ དང་༡༥༣ དེ་ལས་༡༥༩ པ།
ཁྲལ་སྡེ། རྫོང་ཁག། རྫོང་འོག། སྤྱི་འོག།	ཕྱི་མེལ་རྒྱལ་ནི་དང་ ཅིས་སྟོན་འབད་ནི་ཚུ་དར་ཁྱབ་གཏང་ནི། བསྐྱེད་འབད་ནི་ནང་ སུན་ཐབས་འབད་ནི། ས་ཁོངས་རོས་འཛིན་འབད་ནི། གོ་བ་བརྒྱུད་འབད་ནི། ས་གནས་ཀྱི་ལག་ལེན་ལུ་ལྟ་རྟོག་འབད་ནི།	ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཚན་མའི་དོན་ཚན་༡༤༤ པ།
གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ།	གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་དང་སྐྱེལ་འབྲེལ་གསོག་འཛུགས་ བཞུག་གཏང་ནི་བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནི། ལཱ་གཡོག་གི་ཉེན་སྲུང་རེས་གཏན་བཟོ་ནི། གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ རོ་བསྐྱམ་ནི་དང་མིང་བྱང་སྐྱར་ནི། ལག་ལེན་འཐབ་མི་གི་འཕྲོ་ཚད་སྟན་ལུ་ཁྱུ་འབད་ནི།	ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཚན་མའི་དོན་ཚན་༡༤༤ པ།

འབྲུང་ཁུངས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཚན་མ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཚན་མ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཕྲི་སྟོན་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༤ ཚན་མ་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ།

ཡིག་ཆ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ ལས་སྡེ་ཚུ་གི་འབྲེལ་ཡོད་འགོ་དཔོན་ཚུ་དང་ གྲི་བ་དྲིས་ལན་འབད་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་ཚུ་ རོས་འཛིན་བྱུང་ཡོད་པ་ཨིན་

- ཀ) **གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་ཚུ་ལས་ཐོན་མི་** གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་རྒྱུ་སྐྱོང་འཐབ་མི་དང་ རིན་བསྐྱར་འབད་མི་ མཁོ་སྐྱབ་དང་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་ལུ་ ཅིས་སྟོན་འབད་མ་ཨིན་པས། རིན་བསྐྱར་འབད་མི་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་རྫིང་མ་བཅོང་མི་ཚུ་གིས་ ཉེ་དོ་ཡོད་པ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ བསྐྱར་སྟོན་ ཡང་ན་ སྤྱི་གསོའི་མཐུན་སྡེ་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་མེད་པ་ལས་ ཕྱིར་ཆོང་འཐབ་ ཨིན་པས། བྱ་རིམ་ནང་ གནས་སྐབས་ཉེན་སྲུང་གི་ལྟ་རྟོག་ཡང་ ལེགས་ཤོམ་ཅིག་ཨིན་འདུག།
- ཁ) **སྐྱེ་སྡེ་ཚུ་ལས་ཐོན་མི་** གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ མང་ཤོས་ཅིག་ ཉམས་བཅོས་འབད་ཞིན་མ་ལས་ ལོག་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན་པས། ཉམས་བཅོས་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ཅ་ཆས་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐབས་དང་མཐུན་མ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ ཡང་ན་ ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལུགས་མཐུན་གྱི་སྒྲིག་གཞི་མེད་པར་ ཁྲིམས་མཐུན་མིན་པའི་ཅ་ཆས་བཅོང་མི་ཚུ་ ལུ་ ག་ཐོམ་སྟེ་བཅོང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་པས།
- ག) **ཁྲིམ་གྲུང་ཚུ་ལས་ཐོན་མི་** གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱེལ་གྱི་གྲངས་སྐྱབ་བཙུགས་ཏེ་ བཀོད་ཡོད་པ་དང་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་བཏུབ་པ་ཅིན་ ལུགས་མཐུན་མེན་པའི་ཆོང་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ བཅོང་སྟེ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྟ་ཞིབ་འབད་མི་ས་ཁོངས་ཚུ་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ཞིབ་འཇུག་འབད་མི་དེ་གིས་ བཅོམ་ཚུགས་སྤྱིང་ཁྲལ་སྡེ་དང་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲལ་སྡེ་ དེ་ལས་ རྫོང་ཁག་དུག་ (བཀྲིས་སྐྱང་དང་ བསམ་ཆེ་ མོང་སྐྱར་ ཅི་རང་ ཀྲོང་གསར་ སྤྱ་རོ་ དེ་ལས་ དབང་འདུས་ལོ་བྱང་) ཚུ་ནང་ སྐྱེ་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཞབས་ཏྲིག་ཕྱི་མི་ཚུ་ ལག་འབག་ཐོག་ལུ་ བཙུགས་ཏེ་ཡོད་པ་སྟེ་མཐོང་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་རུང་ ཁོང་གི་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ནང་ལས་ སུན་ཐོགས་ ཚན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་ བཏོན་ཚུགས་པའི་ཕྱོགས་སྐབས་སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་པ་ ཡང་ན་ མ་པ་ལས་ར་མེད་པ་སྟེ་འདུག།

ང) ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཅན་མའི་ ཟུར་དེབ་-༥ པའི་ནང་ སྟོག་མེད་དང་ སྟོག་རིག་ཅ་
ཆས་ཀྱི་ དབྱེ་ཁག་༢༧ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཙིམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེ་བཟུམ་གྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་
ཚུ་ ཆ་ཆང་སྟེ་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཀུན་ཚང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐབས་བྱས་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ མ་
མཐོང་།

ཅ) དེ་མ་ཆད་ རྒྱལ་གཞུང་ཙིམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྟོག་མེད་འགྲུལ་འཁོར་དང་ སྟོག་མེད་འཕྲུལ་ཁང་ སྟོག་མེད་བརྒྱུད་སྟེལ་གྱི་
གཞི་རྟེན་མཐུན་ཆུན་ དེ་ལས་ ཉེ་སྟོག་བཙུགས་ནི་བཟུམ་གྱི་ འཕྲུལ་རིག་གསར་པ་ཚུ་ལས་ཐོན་མི་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་
ཚུའི་དཀའ་ངལ་བསལ་ནི་གི་ འཆར་གཞི་གསལ་ཏོག་ཏོ་ཅིག་ཡང་ མཐོང་མ་ཚུགས།

ཆ) འབྲུག་གཞུང་འཕྲུལ་རིག་ལས་སྡེ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཐབས་བྱས་བཟོ་སྟེ་ ཐོན་སྐྱེད་བཏོན་མི་ཚུ་གི་འགན་ཁུར་ཆུ་སྟེད་འབད་
ནི་དང་ མི་དམངས་སྐྱེར་སྟེ་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ ལཱ་འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ ལས་རིམ་འདི་ཚུ་
མང་ཤོས་ཅིག་རང་ འཆར་གཞི་གི་གནས་ཤིང་ནང་རང་ ལུས་ཡོད་པ་ལས་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་འདུག།

གནད་དོན་འདི་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་འདི་ ཁྲིམས་དོན་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་གཞི་
བཀོད་གྱི་འོག་ལུ་ བསམ་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད་མི་ རྒྱལ་ཡོངས་ལམ་ལུགས་ཡོངས་སུ་ཚོགས་པ་ཅིག་ལུ་ མ་འགྱུར་བའི་རྟགས་མཚན་སྟོན་མ་
ཨིན། ད་ལྟོ་ཡོད་མི་འདི་ བསྐྱ་སྐྱེམ་འབད་ནི་དང་ ལེགས་བཅོས་ སྤར་གསོ་ དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་མ་སྟེ་བཀོ་
ནི་གི་ གོ་རིམ་ཆ་ཆང་ཅིག་མེན་པར་ དུམ་ག་རེ་བྱུང་མི་དང་ ལག་ལེན་སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་པའི་ ཆ་ཤས་ཅན་གྱི་སྒྲིག་ཆ་ཅིག་ཨིན་པས།

འདི་གིས་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འདི་ ལམ་ལུགས་ཀྱི་མེན་པར་ གནས་སྤངས་ཀྱིས་ མངམ་སྟེ་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ སྟོན་མ་
ཨིན། གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་ཚུ་ལས་ཐོན་མི་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ག་དེ་འབད་རུང་ ཡིག་ཐོག་གི་བྱ་རིམ་བརྒྱུད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་
སྟེ་འདུག། གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་ཚུ་གི་ཕྱི་ཁར་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་འདི་ ལུགས་མཐུན་མེན་པར་ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་
འཐབ་ནི་དང་ སྟོ་བུར་དུ་བཀོ་ནི་གི་ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་ ས་གནས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དང་ ལམ་ལུགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ལུ་ རག་ལས་པ་ཨིན་
མས། དེ་འབད་མ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ལན་ལེན་འདི་ ཆ་ཤས་ཆ་ཤས་སྟེ་རང་ ལུས་ཡོད་པ་དང་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་
ཅན་དང་ ལྷ་ཞིབ་འབད་ཚུགས་པ་ དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་མ་སྟེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཡོད་པའི་ཁས་ལེན་མིན་
འདུག།

བྱུང་ཆ་དང་རྒྱུ་མ་གཅིག་ནང་ སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་པ་མེན་པར་ ལྷོགས་གྲུབ་ནང་ཡང་ཡོད་པ་ཨིན། ཁྲོམ་སྟེ་དང་ རྫོང་ཁག་༤ ནང་ བསྐྱ་སྐྱེམ་
འབད་ནི་གི་ སྒྲིག་ཆ་དུམ་ག་ཅིག་ཡོད་རུང་ ཡན་ཐོགས་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཚུ་ཚུ་ བཏོན་བཞག་ཚུགས་པའི་ ལྷོགས་གྲུབ་མེད་མི་དང་ ཡང་ན་
དུམ་ག་ཅིག་མེད་མི་འདི་གིས་ ལམ་ལུགས་འདི་ དོན་དག་ཅན་གྱི་བསྐྱར་སྟོན་དང་ ཡང་ན་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ལོག་ཐོབ་ནིའི་དོན་ལུ་ བཟོ་
བཀོད་འབད་དེ་མེད་པ་སྟེ་ སྟོན་མ་ཨིན། འདི་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་དམངས་གསོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་
འབྱུང་ཉེན་ཡོད་མི་གིས་མ་དོ་བར་ བཀོ་བཏང་མི་ སྟོག་མེད་དང་ སྟོག་རིག་ཅ་ཆས་ཚུ་ནང་ བཙུགས་ཏེ་ཡོད་མི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་པན་
ཁུངས་འདི་ཡང་ བརྒྱུ་སྐྱེམ་ཤོར་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཙིམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་གི་བྱུང་པར་དེ་ གཙོ་བོར་ གཙུག་སྟེའི་
བཟོ་བཀོད་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་མ་སྟེ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ལས་སྟེ་གི་འགན་དབང་གཙོ་བོ་འདི་
མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཕྱི་ཁར་ཨིན་མི་ འབྲུག་གཞུང་འཕྲུལ་རིག་ལས་སྡེ་ (ཉེ་མའི་བདེ་དོན་

འཕུལ་རིག་དང་བན་བརྒྱུད་ལས་ཁུངས་) འདི་ལུ་ ལཱ་འགན་དང་ གཞི་བཀོད་ གསལ་ཏྲུག་ཏྲོ་མེད་པ་ དེ་ལས་ བྱད་རིག་གི་ཕྱོགས་
གྲུབ་མེད་པར་ འགོ་འདྲེན་གྱི་འགན་ཁུངས་གཙོ་བོ་བཀལ་མི་འདི་གིས་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་བསྟར་སྦྱོད་འབད་ནི་ནང་ བར་
ཆད་རྒྱབ་སྟེ་འདུག། དེ་ལུ་བརྟེན་ སྤྱད་བྱས་ཀྱི་དམིགས་ལུ་འདི་ ཡན་ཅུས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཅིག་ལུ་ བཟོ་མ་ཚུགས་
པས།

གོང་འཁོད་ཀྱི་ཆད་སྐྱོན་ཚུ་ འོག་ལུ་གསལ་བཀོད་འབད་དོ་བཟུམ་ གཙུག་སྡེ་དང་ འདུས་ཚོགས་ཀྱི་དཀའ་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ འབྱུང་མ་
ཡིན་པས་:

ཀ) གློག་རིག་ཕུགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགོ་འཁྲིད་འབད་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་ ཡང་ན་ ཕུགས་སྡིགས་
འཛིན་སྐྱོང་མེན་པར་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་གཞུང་སྐྱོང་ནང་གཙོ་བོར་བརྟོན་མི་ ལས་སྡེ་ཅིག་ལུ་ བཀལ་ཏེ་འདུག། དེ་སྟེ་མཐུན་
སྒྲིག་མེད་མི་འདི་གིས་ བྱད་རིག་གི་གཙོ་རིམ་ནང་བར་ཆད་རྒྱབ་ཡོད་པ་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གཞི་བཟུགས་
འབད་ནི་ནང་ ཕྱིར་འགྱུར་ལུ་ཏེ་འདུག།

ཁ) ད་ལྟོ་འགཙུག་སྡེ་གི་གནས་སྟངས་ནང་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྡེ་ (ཏེ་མའི་བན་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བན་བརྒྱུད་ལས་
ཁུངས་) གི་འགན་ཁུངས་ཚུ་ ཁྲིམས་ལུགས་ནང་ གསལ་ཏྲུག་ཏྲོ་སྟེ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་མིན་འདུག། གློག་རིག་ཕུགས་
སྡིགས་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་འདྲཱ་དང་ འབོར་ཆད་ཡར་ལོང་འགྲོ་མི་དང་གཅིག་ཁར་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྡེ་
གིས་ གློག་རིག་ཕུགས་སྡིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཆ་མཉམ་ ཡང་ན་ བསལ་འབྲུ་འབད་མི་དབྱེ་བ་རྒྱུ་མ་གཅིག་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་
དགོས་ཡིན་ན་ གསལ་ཏྲུག་ཏྲོ་ཅིག་མིན་འདུག། གལ་སྤྱད་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྡེ་གི་འགན་དབང་འདི་ གློག་རིག་
དང་ ཡན་ལག་ཅ་ཆས་ཚུ་ལུ་རྒྱུ་མ་ཅིག་ཡིན་པ་ཅིན་ ལྷག་ལུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཚུ་ ལས་སྡེ་དང་ དབང་འཛིན་ག་གིས་ ལྟོག་
འབད་དགོས་ཡིན་ན་ ཁྲིམས་ལུགས་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་མིན་འདུག།

ག) ལག་ལེན་འདི་ཚུ་ གཙུག་སྡེ་གི་འགན་དབང་གཙོ་བོར་ནང་འཁོད་ལུ་ཚུད་དེ་མེད་པ་ལས་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྡེ་ལུ་
གློག་རིག་ཕུགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ཡོད་པའི་ དམིགས་བསལ་གྱི་སྟེ་ཕན་ ཡང་ན་ ལས་ཚན་ཅིག་
གཞི་བཟུགས་འབད་དེ་མིན་འདུག། ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ གློག་རིག་ཕུགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འཕུལ་རིག་
ཤེས་ཡོན་དེ་ཅིག་རང་མེད་པ་ལས་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ བསྐྱར་སྦྱོད་དང་ ལོག་ཐོབ་ཐངས་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ཡིན་མས། ད་ལྟོ་
ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ སྤར་བཟོ་དང་ བསྐྱར་གསལ་ལག་ལེན་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ གློག་རིག་
ཕུགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འཕུལ་རིག་གི་ཤེས་ཡོན་ཆད་ཅིག་ལས་བརྒལ་མིན་འདུག།

གློག་རིག་ཕུགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ནང་ ཆད་སྐྱོན་ཡོད་མི་ལུ་བརྟེན་ བྱིམ་གྲུང་དང་ ཚོང་འབྲེལ་སྟེ་ཚན་ཚུ་ནང་ལས་ཐོན་མི་
གློག་རིག་ཕུགས་སྡིགས་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་སྟེ་འཛིན་སྐྱོང་མ་འཐབ་པར་ ཁྲོམ་སྡེ་འཕུགས་སྡིགས་ཀྱི་གངས་སུ་བཟུགས་དོ་ཡོད་པ་དང་
གཞུང་གི་གློག་རིག་ཕུགས་སྡིགས་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་གནས་སྟངས་སྤྱད་ཏེ་སྤྱད་དང་ མཐའ་འཁོར་ལྟོག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་ ཉེ་མི་ཚུ་ལུ་
རིན་བསྐྱར་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན་པས། དེ་འབད་མ་ལས་ གློག་རིག་ཕུགས་སྡིགས་ཚུ་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་ མི་དམངས་
གསོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ བཀལ་དོ་ཡོད་པ་དང་ ཐོན་སྐྱོད་ཚུ་ ལོག་ཐོབ་ནི་གི་གོ་སྐབས་ཚུ་ མེད་པ་ཐལ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

འཕུལ་རིག་གི་འགྱུར་བ་དང་ རང་བཞིན་རུས་ཀྱུགས་ཀྱི་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྒྱུ་ཚུ་ ཡར་འཕར་འགྲོ་མི་དང་གཅིག་ཁར་ གློག་རིག་ཕུགས་
སྡིགས་ཀྱི་འབོར་ཆད་དང་ ལྷག་ཀྱང་ཚུ་ ཡར་ལོང་འགྲོ་སྤྱད་ནི་ཡིན་པས། རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་གཞི་དང་ ལག་ལེན་གྱི་ཐབས་ལམ་ དེ་

ལས་ གཙུག་སྒྲེའི་གླིང་ཚུ་ གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་མེད་པ་ཅིན་ མ་འོངས་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཚུགས་ པའི་ལྷོགས་སྒྲུབ་ལས་ཡང་ མཐོགས་དྲགས་སྟེ་ གསོག་འཛོག་འབད་ནི་ཨིན་པས།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འབྱུར་བཤོད་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ ལྷགས་དེ་ ཉེང་སྐལ་རང་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་དགོང་ཡོད་པ་སྟེ་ རོས་ལེན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ ཞིབ་རྟོག་ལ་ལུ་ཅིག་ ཁོ་ སྐོང་གི་སྐབས་དོན་བཅི་འཛོག་འབད་མི་ལས་ ཁེ་ཕན་འབྱུང་ནི་ཨིན་མས། སྙན་ཞུ་འདི་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་གདོང་ལེན་ཚུ་ གཙོ་བོ་ར་ འབྲུག་གཞུང་འབྲུལ་རིག་ལས་སྟེ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནམ་སྤྲངས་ཀྱི་མཁས་མཆོག་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་ཟེར་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་ཅུང་ གཙུག་སྒྲེའི་སྤྱིག་གཞི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་གཞི་༢༠༡༩ ཅན་མའི་ནང་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ ལས་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ རང་བཞིན་གྱིས་ འོང་འབབ་དང་ཅད་མ་ལས་ཁྲུངས་ གློག་མེད་བང་འཛིན་ མཁོ་སྐྱབ་ དང་གཞུང་ཆས་ལས་ཁྲུངས་ རུས་ལྷགས་ལས་ཁྲུངས་ གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་དང་སྐྱེལ་འབྲེན་ལྷན་ཁག་ ས་གནས་གཞུང་ བང་འབྲེན་ འབད་མི་དང་ སྐྱེར་གྱི་ལས་སྟེ་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ ལས་སྟེ་ལེ་གཅིག་གི་བར་ན་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོས་ཨིན།

ང་བཅས་རའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ད་རེས་ བང་འཁོར་སྤྱར་བཟོ་གི་མཐུན་ཁྱེན་སྟོན་ཚུ་ ལུན་བརྟན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ གློག་རིག་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། གནད་དོན་འདི་གི་ཐད་ཁར་ གོང་འཕེལ་འགྱུར་བའི་བསྐྱར་ཡོད་མི་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཤོས་ ཅིག་ནང་རང་ ལུང་ཕྱོགས་སྤྱར་བཟོའི་ལམ་ལྷགས་ལུ་བརྟེན་སྟོན་མི་འདི་ ཡོངས་གྲགས་སྟེ་ར་ཡོད་པ་ཨིན།

འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ད་རེས་ཀྱི་ གནམ་སྤྲངས་འདི་ བདག་སྐྱོང་གི་ཆད་སྐྱོན་ཅིག་སྟེ་མེན་པར་ གཙུག་སྒྲེའི་དང་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལྷགས་ ཚུ་ གོང་འཕེལ་འགྱུར་བའི་བསྐྱར་ཡོད་མི་ཅིག་སྟེ་ ཆ་བཞག་དོགས་ཨིན་མས། ད་ཅུང་ སྙན་ཞུ་འདི་ནང་ “རུས་ཚོད་རྟོགས་མི་ གློག་རིག་ དང་ པར་འབྲུལ་ དེ་ལས་ འབྲུལ་འབྲེན་དང་ གཞན་མི་གློག་རིག་ཅུ་ཆས་ཚུ་ བསྐྱེད་འབད་ནི་གི་ ལྷགས་མཐུན་གྱི་ ཐབས་ལམ་ ཅིག་ མེད་ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག།”

རྒྱལ་ཡོངས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ལམ་ལྷགས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་འདི་ ད་ལྟོ་ཡང་ གོང་འཕེལ་འགྱུར་བའི་བསྐྱར་ཡོད་ཅུང་ ཐབས་ལམ་དང་ ལག་ ལེན་ལ་ལུ་ཅིག་ ཉེ་མ་ལས་རང་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་གི་གངས་སུ་ཚུ་ གཤམ་གསལ་ཚུ་ཚུད་པ་ཨིན།

- གཞུང་གི་རྒྱ་དངོས་རྟིང་མ་ཚུ་ མཁོ་སྐྱབ་དང་གཞུང་ཆས་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི།
- གཞུང་གི་གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་རིན་བསྐྱར་ལམ་ལྷགས།
- ཚད་འཛིན་བསྐྱེད་འབད་ལྷགས་མཐུན་མིན་པའི་སྤྱར་གསོའི་སྤྱིག་གཞི།
- ལེལ་འབྲུ་འབད་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་མི་ སྐྱེར་གྱི་སྤྱར་གསོའི་ལག་ལེན་པ་ཚུ།
- གཙུག་སྒྲེའི་དང་ཚོང་ལུ་ བཀོད་ནི་གི་ལག་ལེན་ཚུ།

འདི་འབད་མ་ལས་ གནད་དོན་འདི་ བསྐྱེད་སྤྱོད་ལམ་ལྷགས་ལམ་ཆ་ཚང་མེད་མི་སྟེ་མེན་པར་ ཡོངས་རྟོགས་སྟེ་ མཉམ་སྟེབ་དེ་ ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་གློག་རིག་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལྷགས་ཅིག་མེད་པ་སྟེ་ རོས་ལེན་འབད་དགོས་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཙིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནད་དོན་འདི་ འགན་ཁུར་གསལ་ཏྲིག་ཏྲི་དང་ གནས་ཚད་ཅན་གྱི་བྱ་རིམ་ གློག་ཏད་ཅན་གྱི་ གནས་སྤྱད་ བསྐྱེད་སྤྱོད་ཐབས་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཐབས་ ཉེན་སྲུང་དང་ཕྲན་པ་སྟེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་

དགོས་མཁོ་ དེ་ལས་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་གི་སྒྲིག་གཞི་ཚུ་ ལྷགས་མཐུན་དང་ གཅིག་སྒྲིལ་ དེ་ལས་ འགན་འཁེ་ཅན་གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་
སྒྲིག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་མེད་མི་ཅིག་སྟེ་ བརྩི་དགོ་བཟེད་བཀོད་མི་ལུ་ རོས་ལེན་འབད་མ་ཨིན།

ཨིན་རུང་ སྒྲིག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འདི་ ཉེན་ཁ་ཅན་ཅིག་ཨིན་མ་དང་ སྒྲིག་སྐྱར་གྱི་རིང་ལྷགས་ གོང་འཕེལ་འགྱུར་མི་དང་གཅིག་ཁར་
སྒྲིག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་
དགོས་སྟེ་རང་བཀོད་པ་ཨིན།

ཞིབ་རྟོག་ཨང་༣.༡.༡ ལས་ ༣.༡.༤ ཚུན་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ནང་
ཚུལ་མཐུན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་མེད་མི་འདི་ གཙོ་བོ་ར་ སྤྱིད་བྱས་ ཡང་ན་ ཁྲིམས་ལུགས་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་མེན་པར་ འཛིན་སྐྱོང་སྒྲིག་ཆ་
ཚུ་ ཆ་གས་ཆ་གས་སྟེ་ཡོད་མི་དང་ འགན་ཁུར་དང་འགན་འཁེལ་གཞི་བཀོད་གསལ་རྟོག་རྟོ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་མ་སྟེ་ ཡིད་ཆེས་
བསྐྱེད་པ་ཨིན། འགན་ཁུར་ཚུ་ གསལ་རྟོག་རྟོ་མེད་པ་དང་ ལྷ་རྟོག་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ འཕྲལ་འཕྲལ་རྒྱུ་མ་གཅིག་འབད་དོ་ཡོད་པ་ད་
སྟན་ལུ་འབད་ནི་དང་ལྷ་རྟོག་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ཡང་ ཚུལ་དང་མཐུན་མ་སྟེ་མིན་འདུག། འདི་གིས་ པར་༣-༡ པའི་ནང་ལུ་བཀོད་དོ་བཟུམ་
སྟེ་ མཐའ་མཐུག་ཁར་ མི་མེར་ཚུ་གི་སྤྱོད་ལམ་ཚུ་ཡང་ འགྱུར་བཅོས་མེད་པར་ལུས་ལུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལུ་

འདི་བཟུམ་གྱི་ ཅུ་པའི་དཀའ་ངལ་ཚུ་ བསལ་ཞིད་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་བར་ན་ ལག་ལེན་གྱི་འགན་ཁུར་ཚུ་གསལ་
རྟོག་རྟོ་བཟོ་ཡོད་པ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ཡོད་པ་ དེ་ལས་ རོས་པར་དུ་སྟན་ལུ་འབད་དགོ་པའི་ཐབས་ལམ་
གྱི་ཐོག་ལས་ གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ལུ་ འགན་འཁེལ་གསལ་རྟོག་རྟོ་སྟེ་བཀལ་ཡོད་པའི་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ ལས་སྟེ་མཉམ་ལས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་
ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོ་པ་ཨིན།

པར་༣-༡ པ། སྤྱོད་ལམ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན།

འབྲུང་ཁུངས་ རྫོང་ཁག་ཚུ་ལས་ཐོབ་པའི་པར་རིས།

༣.༡ རྩོམ་འགོག་དང་མར་ཕབ་གི་དོན་ལུ་ སྤྱོད་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་མཁོ་ཚད།

ཕྱགས་སྟིགས་རྩོམ་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩
ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༢༥ དང་ཅིག་ཁར་ དོན་ཚན་ ༣༡ པའི་ནང་
ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོས་
དོན་ཚུ་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ ཁོང་རའི་དབང་ཚད་གི་བྱུང་ཁོངས་ནང་
འཁོད་ལུ་ ཐབས་ལམ་སྣ་ཚོགས་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚེག་པའི་
དབང་ཚད་ཅིན་ཏེ་འདུག།

ཐབས་ལམ་ཚུ་ནང་ གཤམ་འཁོད་ཚུ་ཚུད་དེ་ཡོད་ཅུང་ གཞན་ལང་
འོང་སྤེད་

- ༡) འཆར་གཞི་དང་སྤྱད་བྱས་ བྱ་རིམ་ བཅའ་ཡིག་ ཚད་
ལྷན་ལག་ལེན་གི་བྱ་རིམ་ཚུ་ དེ་ལས་ ལྷ་རྟོག་གི་གཞི་
བཀོད་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ བདག་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ།
- ༢) འཆར་དངུལ་བཀོད་སྟྱིག་འབད་ནི་དང་ ཁྲལ་དང་ཁྲལ་མེན་པའི་བསྐྱུ་ལེན་ སྤྱོད་འབྱུས་ དེ་ལས་ དངུལ་འབྲེལ་གི་སྟྱིག་ཆ་
གཞན་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ དངུལ་འབྲེལ་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ།
- ༣) ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱུ་ལེན་དང་འཛིན་སྐྱོང་ཡར་ཕྱག་གཏང་དགོང་ཡོད་སར་ ཕྱི་སེར་རྒྱབ་ནི་དང་ཡང་ན་ སྤྱོད་འབྱུང་འབད་སའི་
ས་ཁོངས་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ དངོས་འབྲེལ་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ།
- ༤) ཆིངས་ཡིག་དང་ གྲལ་གཏོགས་གཞན་གི་ཐོག་ལས་ སྤྱོད་སྡེ་ཚུ་གྲལ་བཅུགས་འབད་ནི།
- ༥) ཤེས་ཡོན་དང་སྤྱོད་བཅུང་ གོ་བ་བཅུ་སྟོད་ དེ་ལས་ མི་མང་བྱབ་སྟེལ་གི་ལས་རིམ་གཞན་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ གོ་བ་བཅུ་སྟོད་དང་
བྱབ་སྟེལ་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ།
- ༦) ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ གསར་གཏོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཞིབ་འཛོལ་གི་ཐབས་ལམ་
ཚུ།

དོན་ཚན་གཙོ་བོ།	
✓	ཕྱགས་སྟིགས་རྩོམ་འགོག་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ད་ལྟོ་ཡང་ཉམས་ཞན་སྤྱི་འདུག། དེ་ཡང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཕྱགས་སྟིགས་འབྱུང་ས་གི་གནས་སྡེ་དང་ཅིས་བཀོད་ དེ་ལས་ འབྱུང་ཁྲུངས་རིམ་པའི་ལས་སྡེ་གལ་ཅན་ཚུ་གི་གྲལ་གཏོགས་ཚུ་ལུགས་ཤོམ་མེད་པ་ ལས་ཡིན་མ་མས།
✓	གོ་བཅུ་སྟོད་ནིའི་ལས་རིམ་ཚུ་རྒྱ་བྱུང་སྤྱོད་ཅུང་ སྤྱོད་ལམ་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་ལུན་ བརྟན་མ་ཚུགས་ནུ།
✓	ཕྱགས་སྟིགས་དབྱེ་སེལ་འབད་ནི་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟྱག་སའི་སྤྱོད་ཆས་ དེ་ལས་ བཀའ་ཁྲིམས་དང་སྟྱིག་ལམ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཚུ་ རྒྱུན་མཐུད་ཅན་སྤྱི་མེད་པ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་རྩོམ་འགོག་འབད་ནིའི་གཞི་ལུ་ཡན་འདུག།
✓	ཐེམ་ཕྱག་ཁྲོམ་སྤེལ་ཉམས་སྤྱོད་ལུ་ལྟ་བ་ཅིན་ སི་སི་ཁྱི་ལྷོ་བརྟག་ཞིབ་དང་ཉམས་ཆད་ དམ་ཕྱག་བཅོམ་མེ་འདི་གིས་ ཁྲིམས་འགལ་ཕྱགས་སྟིགས་བཀོད་ནི་ལས་བཀག་ཐབས་ འབད་ཚུགས་པའི་འོ་འབབ་ཡོད་པ་ཅུང་ འདི་བཟུམ་གྱི་ལག་ལེན་དེ་དང་བདེན་དང་ འོས་འབབ་ཅན་འོང་ནི་འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་བཞག་སའི་མཐུན་རྐྱེན་དང་ གཏན་ འཁེལ་བའི་བཀོ་ས་ཚུ་ཡོད་མེད་ལུ་རག་ལས་ནི་ཡིན་མ་མས།

ལ་གསལ་གི་དོན་ལུ་རྩུར་སྟགས་ ༣-༤ པ་གཟིགས་གནང་།

ཐབས་ལམ་འདི་ཚུ་གི་གྲལ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ འབྱུང་སར་རང་སྤོམ་འགོག་འབད་ནི་དང་ མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་
ཚུ་ ཁོ་འབབ་ཅན་ཅིག་ཡིན་མ་ལས་ 3R གཞི་རྩ་གི་འོག་ལུ་ གདམ་ཁ་ཆེ་བའི་སྤྱོད་གི་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཡིན། འདི་བཟུམ་གི་ཐབས་
ལམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་མི་འདི་གིས་ ཟད་འགོ་ཁྱེ་ཕྱགས་ཡོད་པའི་ དཀའ་ངལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ རྒྱ་ཆེ་ཕྱགས་
སྤྱི་ལག་ལེན་འཐབ་དགོཔ་ཐོན་མ་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ སྤྱོད་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་
ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཡར་རྒྱས་དུམ་གྲུ་ཅིག་འགྱུར་ཅུང་ གཤམ་གསལ་ལྟར་ འཛིན་ཐང་དང་ ཕན་ཅུས་ཅན་གི་གནད་དོན་གལ་ཅན་ཚུ་
ལུས་ཏེ་འདུག།

༣.༡.༡ སྤྱོད་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཅིས་བཀོད་འབད་ནི་མེད་པ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ཐོན་མའི་ས་གོ་ལས་འགོ་བཅུགས་ཏེ་ བཀོ་བཏང་ས་ཚུ་ཚོད་ གནས་སྤངས་བཟུ་མི་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ལུགས་ ཡོངས་སུ་ཚུགས་པ་ཅིག་བཟོ་ནི་གི་ དམིགས་ལུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། དམིགས་བསལ་གྱིས་མེད་པ།

- ༡) ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༢༧ པའི་ནང་ འབྲུང་ཁུངས་ནང་ཐོན་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་སྒྲུག་ར་དང་འབྲེལ་བའི་ འོས་མཐུན་གྱི་བློ་བཟོ་ བསྐྱེད་དང་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་དགོཔ་སྟེ་ བཀོད་དེ་འདུག།
- ༢) ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༢༩ པའི་ནང་ བཟོ་གྲུ་ཚོང་འབྲེལ་དང་ལཱ་ གཤམ་ལྷན་ཁག་འོག་གི་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་དང་ བཟོ་གྲུ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་མི་གི་ཅཱ་ཆས་ཚུ་ ཚོང་ འབྲེལ་འཐབ་མི་དང་ བཟོ་གྲུ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལྷོ་ཉལ་འབད་ནི་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ རེས་བརྟན་བཟོ་དགོཔ་འི་ འགན་དབང་ཚུ་བཀོད་དེ་འདུག།
- ༣) ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༣༤ པའི་ནང་ དཔུང་ཅིས་ལྷན་ཁག་འོག་ གི་ འོང་འབབ་དང་ཅད་མ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལོ་བསྟར་བཞིན་ཏེ་ ཁྲོམ་ཁར་ ཅཱ་ཆས་ག་དེ་ཅིག་ཉོ་བཅོང་འབད་ཡོད་པ་ཡིན་ བ་ འབྲུག་གཞུང་འབྲུལ་རིག་ལས་སྟེ་ལུ་ གསལ་བཀོད་འབད་མི་སྒྲིག་བཀོད་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལྷན་ཁུ་འབད་དགོཔ་སྟེ་ བཀོད་ དེ་འདུག།
- ༤) རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་བྱས་༢༠༡༩ ཅན་མའི་ནང་ཡང་ རྒྱལ་བྱེད་ལུ་གཞི་བཞག་པའི་འཆར་གཞི་ བཅུ་མ་ནི་དང་ བན་ཁུས་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་མར་ཕབ་ཀྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱོང་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རྫོགས་ཏེ་ཅན་གྱི་ གནས་སྤང་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོཔ་སྟེ་ བཀོད་དེ་འདུག།

ས་གནས་ནང་ ལྷ་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲུག་ལུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གནས་ སྤྱད་བསྐྱེད་ལེན་དང་ ལྷན་ཁུ་འབད་ནི་ཚུ་ མང་ཤོས་ཅིག་ དཀའ་ངལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་གནས་རིམ་ནང་ཡིན་མ་དང་ དེ་ཡང་ དམིགས་བསལ་ གྱིས་ ཁྲོམ་སྟེ་བསྐྱེད་དང་ བཀོ་བྱེ་ཚུ་ནང་ འབད་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན། **ཞིབ་རྟོག་༣.༡.༥** པའི་ནང་ ཁ་གསལ་སྟེ་བཀོད་ དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ ད་ལྟོ་འོག་གནས་སྤངས་ནང་ ཁྲོམ་གུང་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་སྟེ་ བཟོ་གྲུ་འབྲུལ་ཁར་ བཟོ་བསྐྱུན་གྱི་ལས་སྒྲུ་ སོ་ནམ་ གྱི་ལཱ་ དེ་ལས་ ནང་འབྲེན་འབད་མི་ཚུ་ ཅིས་བཀོད་དང་ ལྷོ་ཉལ་འབད་ནི་གི་ ལུགས་མཐུན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་མིན་འདུག། གནས་ སྤྱད་མེད་མི་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཡོངས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱོར་ལས་ ཏ་གོ་མ་ཚུགས་པ་མ་ཆད་ ཐོན་འགོག་གི་ཐབས་ ལམ་ཚུ་ བན་ཁུས་ཅན་སྟེ་བཟོ་བཀོད་འབད་ནི་ལུ་ ཐོ་ཕོག་པ་ཡིན།

འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་ནང་ ས་གནས་ལྷ་སྐྱོར་འབད་བའི་སྐབས་ ལྷ་རིམ་བཞིན་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་འབད་མི་དང་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ བཀོ་མི་གི་བློ་བཟོ་ རྒྱུ་སྐྱོང་འབད་མི་འདི་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྟེ་རྒྱུང་མ་གཅིག་ཡིན་པའི་ མཛོན་གསལ་ རྒྱུང་ཡོད་པ་ཡིན། ཁྲོམ་སྟེ་ཡིག་ཆ་གིས་ བློ་བཟོ་འདི་ཚུ་ ཞབས་རྟེན་བྱིན་མི་དང་ རྫོང་ཁག་ཚུ་ལས་ བསྐྱེད་ཀྱི་འབད་དོ་ཡོད་པ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འབྲུལ་འཁོར་གྱི་ འབྲུལ་སྐྱོད་གུངས་ཁ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཆད་འཇལ་འབད་མ་ཡིན་པས་ (**ཐིག་ཁྲོམ་༣-༥**)། ཡིན་རུང་

བརྒྱུག་འབྲེལ་ཡིན་པས། དེ་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཅོམ་ཆུ་ལུ་ འགན་འཁུལ་ལངས་སྡེ་བཀའ་མི་ཚུགས་དོ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ གནམ་གཤིས་
དང་འབྲེལ་བའི་མ་དདུལ་དང་ ལུན་བརྟན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་རིམ་ཆུ་ ཐོབ་ཚུགས་ནི་ནང་ ཐོ་ཕོག་པ་ཡིན།

4.4.4 གོ་རྟོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཆུ།

ཁྱིམ་གྲུང་དང་སློབ་གྲྭ་ གཙུག་སྡེ་ བཅོམ་གྱི་ དེ་ལས་ མི་སྡེ་ཆུ་ནང་ལས་པར་ ཡོན་ཏན་དང་ མི་དམངས་གོ་རྟོགས་སྡེལ་ནི་འདི་ འཛམ་
གླིང་ནང་ སྤྱོད་ལམ་ལེགས་ཤོམ་གྱི་ འགྱུར་བ་ཆུ་ ཡར་འགྲུག་དེ་གི་ ཐབས་ཤེས་ཅིག་སྡེ་ ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ལས་ རྒྱལ་
ཁབ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལས་ལུགས་འདི་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཅོམ་ཚུགས།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགྲོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་⁴⁰⁰⁴ ཅན་མའི་དོན་ཚན་⁴⁴ པའི་
ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ མི་མང་གི་ཤེས་ཡོན་ཡར་འགྲུག་དང་ཐབས་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཆུ་གིས་ གོ་
བ་བད་སྤྱོད་དང་ རྒྱབ་སྡེལ་གྱི་ལས་རིམ་ཆུ་ འགོ་བཙུགས་ཏེ་ དང་ལེན་འབད་དགོ་པའི་ དམིགས་བསལ་གྱི་འགན་དབང་བཀོད་དེ་
འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ད་ལྟོ་གནས་སྟངས་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མི་ཆུ་ཡང་

ཀ) རྟེ་བའི་གནས་རིམ་ནང་ལུ་ གལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་ཅིག་སྡེ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་
བཟོན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འགོ་བཙུགས་མི་ ‘Zero Waste Hour’ ཟེར་མི་ ལས་རིམ་འདི་ ལྷམ་རེ་གི་ཉིན་མ་གཉིས་
པའི་ནང་ ལས་ཁུངས་ཆུ་ནང་ལས་པར་ ཆུ་ཚོད་གཅིག་གི་རིང་ གཙང་སྒྲུ་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ ལུ་ཆུ་འབད་བཙུག་ནི་གི་ སེམས་
ཤུགས་བསྐྱེད་བཙུག་མི་གི་ ཐབས་ལམ་གསར་པ་ཅིག་ཡིན་པས། ཡིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ མཐའ་
འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ གཙུག་སྡེ་ཆུ་གིས་ ལས་རིམ་འདི་ལུ་ འཁྲིལ་བསྐྱུན་འབད་ཡོད་མེད་
འདུས་རྒྱུན་དུ་ དམ་དམ་སྡེ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་མཐུན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཆུ་ མ་མཐོང་། ལས་སྡེ་དང་ རྫོང་ཁག་ཆུ་
གིས་ ལག་ལེན་གནས་ཚད་ཆུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོན་ལས་ཁུངས་ལུ་ སྟན་ཞུ་འབད་དགོ་པ་ཡིན་རུང་
དགོས་མཁོ་འདི་ལུ་ ཤོ་མཐུན་སྡེ་གནས་མི་མིན་འདུག།

ཁ) ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་གནས་ཚད་ཀྱི་ཐད་ཁར་ ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྡེ་གི་འཕལ་གྱི་དན་ཐོ་ཆུ་གིས་ ཁོམ་སྡེ་གི་སློབ་གྲྭ་དང་ གཞུང་
གི་འགོ་དཔོན་ རྫོང་འབྲེལ་པ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ཆུ་ལུ་ དུས་མཚམས་ལུ་ གོ་བ་བད་སྤྱོད་ཀྱི་
ལས་རིམ་ཆུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ སྒྲུབ་བྱེད་བརྟན་ཏེ་འདུག། དེ་བཟུམ་སྡེ་ ལྷ་བཤལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལྷ་བཤལ་ས་
ཁོངས་དང་ ཀླང་ལམ་ཆུ་བདའ་སྡེ་ ལས་སྡེ་ཆུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་ཆུ་བཅིས་ཏེ་ ལྷ་བཤལ་ལས་སྡེ་ནང་འཁོད་ལུ་ གོ་བ་
བད་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་རིམ་ཆུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་འདུག།

ག) རྫོང་ཁག་ཆུ་གི་གསལ་ལས་ སྤྱི་རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་ནང་གི་འཕལ་གྱི་ དན་ཐོ་ཆུ་འཁྲིལ་མ་དང་ རྫོང་ཁོག་ཆུ་དང་ སྤྱི་རྫོང་
ཁག་ནང་འཁོད་ཀྱི་ཟ་ཁང་དང་ སྤྱིད་གནས་⁴⁰ གི་ནང་འཁོད་ལུ་ཡང་ SACEP གི་མ་དདུལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ གོ་བ་བད་སྤྱོད་ལས་རིམ་ཆུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་སྡེ་ གསལ་སྟོན་འབད་དེ་འདུག། འ་ལྷི་འདི་
གནས་སྟངས་ལེ་ཤ་གི་གསལ་ལས་གཅིག་ཡིན་པས། རྫོང་དང་སྤྱི་ནང་ཁ་བཟུམ་མའི་ རྫོང་ཁག་གཞན་མི་གི་དན་ཐོ་ཆུ་དང་འཁྲིལ་མ་
ད་ ལས་རིམ་དང་ འཆར་དདུལ་གྱི་ཐོན་ཁུངས་ཆུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་ ཁོང་རའི་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ ལུགས་ཡངས་ཐོག་ལུ་

གཙང་སྤྱ་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ལས་རིམ་དང་ གོ་བ་བརྟུན་གྱི་ལས་རིམ་ ལེ་ཤ་ཅིག་ར་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་སྟེ་ ཡིད་ཆེས་
བསྐྱེད་པ་ཡིན།

- ང) རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ལུ་ རེས་བཞེན་གྱི་གྲངས་ཁ་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ རྩྭ་གས་བསྐྱེགས་འབད་ཡོད་
པའི་གནས་སྟེན་ཅིག་མེད་རུང་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་གི་ཐོན་ལཱ་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ འདས་པའི་ལོ་ཚུ་ནང་
རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ མི་དམངས་ལུ་ གོ་བ་བརྟུན་དང་ གཙང་སྤྱ་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ ལས་རིམ་ལེ་ཤ་ཅིག་ འགོ་འདྲེན་
འཐབ་སྟེ་ཡོད་པའི་མངོན་གསལ་བྱུང་མ་ལས་ ལེ་ཤ་ཅིག་ དཔེ་སྟེ་ **རྩར་སྤྱགས་** ༣-༥ པའི་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད།

དེ་བཟུམ་གྱི་ རྒྱབ་བྱེད་ཚུ་གིས་ གཙུག་སྟེ་གི་ཁས་བླངས་ཚུ་ ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་རུང་ ལས་རིམ་འདི་ཚུ་གིས་
མི་མེར་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ ལག་ལེན་གྱི་གོམས་གཤིས་ ཡང་ན་ བཀོ་ནི་གི་བྱ་སྟེན་ཚུ་ ག་དེ་ཅིག་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཡི་ག་ ཡུན་རིང་
གི་རྒྱལ་ལས་རྒྱུ་མ་ཅིག་ མཐོང་ཚུགས་ནི་ཡིན་མས། རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་མཐོང་སྒྲུབ་ལུ་ གོ་བ་བརྟུན་ལས་རིམ་ཚུ་
ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག་དང་ ས་གནས་གཞུང་ དེ་ལས་ ཞི་བའི་མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་བཟུམ་མའི་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྟེ་ཚུ་ནང་ རྒྱབ་
ཆེས་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ སློབ་གྲྭ་དང་ མི་སྡེ་ཚུ་ནང་ གོ་བ་བརྟུན་འབད་ནི་ལུ་ བཅོམ་ལུགས་བསྐྱེད་དེ་འདུག། ཡིན་རུང་
འུགས་སྐྱེགས་འཛིན་སྐྱོང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཁོ་ཆས་ཚུ་ ག་སྤྱི་གཙུག་དགོཔ་འདི་ཡང་ མི་སྡེ་ཚུ་ནང་ གོ་བ་བརྟུན་འབད་
ནི་བཟུམ་ཅིག་རང་ ཁག་ཆེས་ཡིན། དམིགས་བསལ་གྱིས་ འུགས་སྐྱེགས་བསྐྱོམ་འབད་ནི་དང་ བཀོ་ནི་གི་མཐུན་ཆུན་དང་ ལམ་
ལུགས་མེད་པའི་རྟེན་འགྲུ་ཚུ་ནང་ མི་ཚུ་ལུ་ གོ་བ་བརྟུན་འབད་མི་འདི་གིས་ མི་སྡེ་འདི་ཚུ་ནང་ འུགས་སྐྱེགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐང་ཁར་
ཕན་ཐོགས་ག་ནི་ཡང་ མི་འབྱུང་ནི་ཡིན་མས།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོན་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ཡན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ སྟོན་ལམ་བསྐྱར་བཅོས་འདི་ ཡུན་རིང་གི་མི་
སྡེ་བྱ་རིམ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ འུགས་སྐྱེགས་བཀོ་ནི་དེ་སྟོན་ལམ་དང་ འབྱུང་ཁྲུངས་ནང་ བྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་ དེ་ལས་
མི་མང་གིས་བཀོ་ལུ་སྟོན་འཐབ་ཐངས་ཚུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་སྟེ་ཡིན་མས། དེ་འབད་མ་ལས་ གོ་བ་བརྟུན་གྱི་པར་འཛུལ་ཚུ་ ཡར་མེང་
འགྲོ་རུང་ འཕམ་མགྲོགས་རང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ སྟོན་ལམ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་ལུ་ ལཱ་ཁག་བཏང་འོང་། འདི་བཟུམ་སྟེ་
ལས་ཁྲུངས་འདི་གིས་ འུགས་སྐྱེགས་རྩ་མེད་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་ *Clean Thimphu-Clean Paro* གི་ཐབས་ལམ་ སློབ་གྲྭ་འགོ་
རྟོགས་ལས་རིམ་ ཞི་བའི་མི་སྡེ་འགྲོགས་ཁས་བླངས་ཀྱི་ལས་རིམ་ མི་སྡེ་གཙང་སྤྱ་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་བསྐྱེགས་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་
ནང་ལུ་ གོ་བ་བརྟུན་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་ལས་རིམ་ལེ་ཤ་ཅིག་ར་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་དེ་ཡོད་པ་སྟེ་བཀོད་ཡོད་མི་ཚུ་ རྒྱལ་གཞུང་
རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ཞིབ་རྟོག་ནང་ཡང་ རེས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། གནད་དོན་འདི་གི་ཐང་ཁར་ ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ རྩིས་
ཞིབ་ཀྱི་ཞིབ་རྟོག་ཚུ་གིས་ སྟོན་ལམ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ དུས་ཚོད་འགོར་ནི་ཡིན་རུང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ གོ་བ་བརྟུན་དང་ མི་
སྟོབས་འཛུལ་སྐྱེད་འབད་ནི་གི་ ལཱ་ཚུ་ འབད་བའི་བསྐྱར་ཡོད་པ་སྟེ་ རེས་འཛིན་འབད་དེ་གོ་པའི་བསམ་འཆར་བཀོད་ཡོད་པ་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་ལན་ཚུ་ ཅན་ཐོ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་དང་ སྟོན་ལམ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་འདི་
རིམ་གྱིས་སྟེ་གྲུབ་ནི་ཅིག་ཡིན་པ་དང་ གོ་བ་བརྟུན་དང་ འཛུལ་སྐྱེད་འབད་ནི་གི་ ལས་རིམ་ལེ་ཤ་ཅིག་ར་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་
མི་ཚུ་ རེས་ལེན་འབད་མ་ཡིན། ཡིན་རུང་ རྩིས་ཞིབ་ཀྱི་ཞིབ་རྟོག་འདི་ གོ་བ་བརྟུན་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ མེད་མི་ལུ་མེན་པར་ དེ་བཟུམ་
མའི་ ལས་རིམ་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ དུས་རྒྱུན་ ལྷ་རྟོག་འབད་དགོཔ་དང་ སློ་གཏང་ཅན་གྱི་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་འབད་ནི་ དེ་
ལས་ གཞི་རྟེན་འུགས་སྐྱེགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་སྐོར་ལས་ཡིན། འུགས་སྐྱེགས་བསྐྱེད་ལེན་དང་ བཀོ་ནི་

གི་མཐུན་ཉེན་ཚུ་ ལངས་སྤེལ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ གོ་བ་བད་སྤྱོད་ལས་རིམ་ཚུ་གིས་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ བློ་འགྲུལ་གནས་ཚད་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ལུ་ སྔན་གཤོལ་ཉེན་ཉུང་ཅིག་ལས་བརྒྱུ་མེད་པ་སྤྱོད་པ་ཡིན།

༣.༡.༣ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཅོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་གཞི་ཙ་འདི་ དོན་སྤྱོད་ཐོག་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུ་གསལ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བཅོ་ཚར་བའི་ལུ་ལས་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ལུ་ གཙོ་བོར་བརྟན་ནི་འདི་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ འགྲོ་མང་སྤྱོད་གནས་དོ་ ཡོད་པ་དང་ བཅོག་པ་བཅོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་གཞི་ཙ་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མ་ ཐོན་པའི་ཉེ་མ་ འགན་ཁུར་འདི་ སྤྱོད་པའི་ལས་ སྤྱོད་པའི་ལུ་ཡོད་པ་ལས་ སྤྱོད་པའི་གི་ཐབས་ལམ་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ལུ་འབད་མ་ཡིན། གཞི་ ཙ་འདི་གི་འོག་ལུ་ མི་རིམ་གར་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བཅོག་པ་བཅོ་ནི་ ཡང་ན་ ཡང་ན་ སྤྱོད་པའི་གནས་སྤངས་ལུ་ གཞོད་པ་ བཀལ་མི་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤྱོད་པའི་གི་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ གི་དོན་ཚན་ ༡༠ པའི་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ཉེ་ བཀག་ཐབས་དང་ བཀག་འཛིན་ མར་ཕབ་ སྤྱོད་པའི་ཚུ་དང་འབྲེལ་ མར་ཕབ་ ལེགས་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་ དེ་ ལས་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་གསོ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཟད་འགོ་ཚུ་ བཏང་དགོ་པ་ཡིན།

རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་བྱས་ ༢༠༡༩ ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཅོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་གཞི་ཙ་ ལག་ ལེན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ ཡུན་རིང་སྤྱོད་ལུ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ལུ་ བཅོ་སྤྱོད་པའི་ལུ་ཁྲུབ་ཆེད་འགན་ཁུར་འདི་ རིམ་འཛིན་འབད་དེ་འདུག། བཅོ་སྤྱོད་པའི་ལུ་ཁྲུབ་ཆེད་འགན་ཁུར་འདི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་སྤྱོད་ལུ་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཡིན་མེད་དང་ འདི་གིས་ ཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་ འཁོར་རིམ་ནང་ལུ་ མཁོ་ཆས་གདམ་འབྲེལ་འབད་ནི་དང་ ཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་བཅོ་བཀོད་ལས་འགོ་བཙུགས་ཉེ་ བཀོད་སྤྱོད་འབད་མ་ཚར་ཞིན་མ་ ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ཚུ་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཐོན་སྤྱོད་བཅོར་ཞིན་མ་ལས་ བཀོད་སྤྱོད་འབད་ཚར་མི་ཚུ་ ཚོང་མཁོན་པ་ཚུ་ ལས་ ལོག་སྤྱོད་བསྐྱོར་འབད་ནི་གི་ལམ་ལུགས་དང་ སྤྱིར་བཅོ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་སྤྱོད་བཀོད་ནི་ཚུ་ལུ་ གཙོ་བོར་ བརྟན་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་གཞོད་པ་མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་འགན་ཁུར་འདི་ རྒྱ་སྤྱོད་གཏང་མ་ཡིན་མས།

ཐབས་བྱས་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་དང་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་གིས་ ཉེ་སྤྱོད་ཆེན་སྲུང་ཡིག་ཚང་དང་ དངུལ་ཅིས་ལྷན་ཁག་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ཐོག་ལས་ བཅོ་སྤྱོད་པའི་ལུ་ཁྲུབ་ཆེད་འགན་ཁུར་འདི་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ ནང་ འགོ་འཁྲིད་འབད་དགོ་པ་སྤྱོད་ བཀོད་དེ་འདུག།

ཡིན་རུང་ བཅོ་སྤྱོད་པའི་ལུ་ཁྲུབ་ཆེད་འགན་ཁུར་འདི་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་གི་ཐད་ཁར་ འཆར་གཞི་གི་གནས་རིམ་ནང་རང་ཡོད་པ་ལས་ དམིགས་དོན་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ ཐབས་བྱས་/འཆར་གཞི་ཚུ་ བཅོ་སྤྱོད་མིན་འདུག།

གནད་དོན་འདི་གི་ཐད་ཁར་ གྲུབ་འབྲས་ཚད་ཅིག་ལས་བརྒྱུ་མེད་མི་འདི་ཡང་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཞིས་འབྱུར་བཅོལ་ལས་ ཁུངས་འོག་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱོད་པའི་ཚུ་གིས་ བདེན་ཁུངས་བཀལ་མི་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ ལས་ཁུངས་འདི་ནང་ མ་དངུལ་དང་ མི་སྤྱོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཡོད་མི་ལུ་བརྟེན་ཉེ་ཡིན་པས། ད་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དངུལ་འབྲེལ་ཐབས་ལམ་གཞན་ མི་ཚུ་གིས་ཡང་ བཅོག་རྒྱུ་བཅོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་གཞི་ཙ་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱར་པའི་རྒྱུ་ སྤྱོད་འབད་མ་ཚུ་གསལ་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་མི་འདི་ **ཞིབ་རྟོག་༣.༡.༤** པའི་ནང་ ཁ་གསལ་སྤྱོད་པའི་བཅུ་ཡིན།

བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་འདི་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་མི་ལས་བརྟེན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཟད་འགོ་ཚུ་ ཐོན་སྐྱེད་བཙོ་མི་
ཚུ་ལུ་ སློ་སོར་འབད་ནི་གི་དམིགས་ལུ་ཡོད་མི་འདི་ འབྲུབ་མ་ཚུགས་པ་ལས་ འགོ་སོར་གཏང་ནི་འགན་ཁག་འདི་ ཁྲོམ་སྡེ་དབང་
འཛིན་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ལུ་རང་ཕྱག་སྟེ་འདུག།

བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་འདི་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་མི་ལས་བརྟེན་ འདི་བཟུམ་གྱི་ཟད་འགོ་ཚུ་ བཙོ་བསྐྱོན་པ་ཚུ་ལུ་ ག་དེ་ཅིག་
བཀལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ དེས་གཏན་བཙོ་མ་ཚུགས།

མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྲུར་བཤོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་ ལག་
ལེན་འཐབ་ནི་འདི་ གོང་འཕེལ་གྱི་གནས་ཚད་ནང་རང་ཡོད་པ་སྟེ་ རོས་ལེན་འབད་ཡོད་པ་ཡིན། ཡིན་ཅུང་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ གྲ་སྒྲིག་
གི་གཞི་རྒྱ་ལུ་ཚུ་ ལེ་ཤ་ཅིག་རང་ འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་པ་སྟེ་ བཀོད་ཅི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་དང་ ཁེ་སྐྱོང་ཡོད་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་
ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་དང་ གཞུག་སྡེ་འདི་འགན་ཁུར་ དེ་ལས་ རོས་འབབ་ཅན་གྱི་ ཁྲིམས་འཛིན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་སྒོར་ལས་ གྲོས་
བསྐྱུན་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ གྲོས་བསྐྱུན་ཞལ་འཛུགས་ཐངས་ལྷན་ འགོ་འདྲན་འཐབ་ཡོད་པ་སྟེ་
བཀོད་ཅི་ གྲོས་བསྐྱུན་དང་ གྲོས་འཆར་ཚུ་ཐོབ་མི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་གྱི་སྒྲིག་གཞི་འདི་ཟིན་བྲིས་གཉིས་
ཡང་ བཙོ་སྟེ་འདུག།

ད་ཅུང་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཀོད་མི་ནང་ བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་གྱི་ལམ་ལུགས་འདི་ ཆོང་འབྲེལ་གྱི་གྲ་སྒྲིག་དང་ བཙོ་
སྐྱོན་པ་རོས་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་ ནང་འདྲན་འཆོལ་ཞིབ་ཐབས་ལམ་ མ་དདུལ་གྱི་བཀོད་སྒྲིག་ ཡོག་ཐོབ་གྱི་གཞི་རྒྱ་མཐུན་ཆུན་ དེ་
ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤར་བཙོ་ཆོང་འབྲེལ་ཚུ་ དགོ་པའི་ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཐབས་ཆས་ མཁུ་རྟོག་འགན་ཅིག་ཡིན་ཟེར་བཤད་ཅི་ དེ་
འབད་མ་ལས་ བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འདི་ གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་རིམ་ཅིག་ཡིན་མ་ལས་ གོང་འཕེལ་
འགྲོ་བའི་བསྐྱར་གི་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཤོས་ཅིག་ནང་རང་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ འཕེལ་འགྲུར་འགྲོ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

གནད་དོན་འདི་གི་ཐོག་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་གྱི་གཞི་བཀོད་འདི་ རིམ་གྱིས་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་
ནི་འདི་དོན་ལུ་ གཞི་རྒྱ་ལུ་ཚུ་ འབད་བའི་བསྐྱར་ཡོད་མི་འདི་ རོས་ལེན་འབད་དགོས་ཡོད་པའི་ བསམ་འཆར་བཀོད་པ་ཡིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་ཁུངས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ལུ་ རོས་ལེན་འབད་དེ་ བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་ ལག་
ལེན་འཐབ་ནི་འདི་དོན་ལུ་ གྲ་སྒྲིག་གི་གཞི་རྒྱ་ལུ་ཚུ་འབད་ཡོད་མི་ལུ་ རོས་ལེན་འབད་མ་ཡིན། ཡིན་ཅུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་
འཛིན་གྱིས་ གྲོས་བསྐྱུན་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་ཟིན་བྲིས་ཚུ་གིས་ གྲ་སྒྲིག་གི་གནས་རིམ་ནང་གི་ མཐུན་སྦྲེད་ཅིག་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་
ཡིན་ཅུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཙོ་མི་གིས་ དདུལ་སྟོན་འབད་དགོ་པའི་གཞི་རྒྱ་འདི་འགྲུ་བཀོད་
དེ་ཡོད་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཁུར་དང་ བཙོ་སྐྱོན་འབད་མི་ ཡང་ན་ ནང་འདྲན་འབད་མི་ཚུ་ལུ་ དདུལ་སྟོན་འབད་
བཙུག་ནི་གི་གྲུབ་འབྲས་མ་བྱུང་མ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་དགོས་ཡོད་པ་སྟེ་ ཆོར་ཡོད་པ་ཡིན།

བཙོ་སྐྱོན་པའི་བྱབ་ཆེད་འགན་ཁུར་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་ཚུན་ ཉོ་སྤྱོད་འབད་བའི་ཤུལ་ལས་ཀྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་
འཐབ་ནི་གི་ ཟད་སོར་གི་འགན་ཁུར་དེ་ ཁྲོམ་སྡེ་དབང་འཛིན་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ལུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ཕྱག་ནི་ཡིན་མ་ལས་ ཐོན་སྐྱེད་
བརྟེན་མི་ཚུ་ལས་ ཟད་འགོ་ག་དེ་ཅིག་ ཡོག་ཐོབ་ཚུགས་ག་ གཏན་འཁེལ་མེད་པ་སྟེ་ ལུས་ནི་ཡིན་པས།

4.4.4 ཕྱགས་སྟིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་དཔུང་འབྲེལ་ཐབས་ལམ་ཚུ་ནང་ ཚད་སྟོན་ཚུ་ཡོད་པ།

ཕྱགས་སྟིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰⁹ ཅན་མའི་དོན་ཚན་³⁰ པའི་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་ཐབས་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ དཔུང་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་མ་འདམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུག་པའི་ དབང་ཚད་བྱིན་ཏེ་འདུག། ཐབས་ལམ་འདི་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་འབག་ནི་དང་ བསྐྱུ་སྐྱོམ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ བཀོ་ནི་གི་ འཕུམ་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྟིགས་དང་འབྲེལ་བའི་འཕུམ་ཚུ་ཚུད་དེ་འདུག། དེ་མ་ཚད་ ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཕྲུལ་རིག་དང་ སྡེ་ལུན་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ལུ་ ཁལ་མར་ཕབ་འབད་དེ་ ཅད་མ་གྱི་ཁལ་ཚུ་ བདེ་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་ དབང་ཚད་བྱིན་ཡོད་པ་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྟིགས་མང་སུ་སྤྱོད་བཏོན་མི་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ལུ་ ཁལ་ཡར་སེང་འབད་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཟོ་མི་གིས་ དཔུང་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་གཞི་རྩ་འདི་ བརྟན་ཏོག་ཏོ་བཟོ་མ་ཨིན།

ས་གནས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ གཤམ་གསལ་ལྟར་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་དག་པ་ཅིག་མཛོན་གསལ་བྱུང་ཡི།

4.4.4.1 ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱུ་སྐྱོང་གི་འཕུམ་ཚུ་ ཤོ་མཚུངས་སྤྱོད་ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ཡོད་པ།

ཀ) རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་འགོ་དཔོན་ཚུ་ལུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་གི་དྲི་བ་དྲིས་ལན་དང་ རོ་འཛོམས་ཐོག་ལུ་ དྲི་བ་དྲིས་ལན་ཚུ་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཕུམ་བསྐྱུ་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ཡི། ལན་གསལ་ཚུ་ནང་ (ཟུར་སྒྲགས་³⁻⁶) རྫོང་ཁག་དང་ ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་ནང་ འཕུམ་བསྐྱུ་སྐྱོང་འབད་ནི་དང་ འཕུམ་གྱི་དཔུང་འབྲེལ་གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ འོང་འབབ་བཟོ་མི་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ གནས་ཚད་དང་ལཱ་ཐའི་ ཐབས་ལམ་མེད་པ་ལས་ ཤོ་མཚུངས་མེད་པ་སྤྱོད་ མཐོང་ཡོད་པ་ཨིན།

ཁ) རྫོང་ཁག་⁷⁸ གྱི་ཁྲུལ་ལས་ རྫོང་ཁག་⁷⁹ རྒྱུ་མ་གཅིག་གིས་ ཁྲིམ་གྲུང་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འཕུམ་བཀལ་བའི་ སྟན་ཞུ་འབད་ཡོད་པ་ད་ རྫོང་ཁག་⁸⁰ (མགར་ས་དང་ བསྐྱེད་གཞུང་ལྷན་ བསམ་གྲུབ་ལྗོངས་མཁར་ གཞུལ་སྐྱེད་ དེ་ལས་ ཁྲོང་གསལ་) གིས་ འཕུམ་ག་ནི་ཡང་ མ་བཀལ་བའི་ བརྟ་མཚན་སྟོན་ཏེ་ཡོད་པ་ཨིན། འཕུམ་བསྐྱུ་སྐྱོང་འབད་མི་ཚུ་གི་བར་ན་ཡང་ རྒྱུ་མཚན་གསལ་ཏོག་ཏོ་མེད་པར་ ཁོང་ཚད་ཚུ་ནང་ ཁྱད་པར་སྤོམ་ཆགས་ཏེ་འདུག། དཔེར་ན་ ཁྲིམ་གྲུང་རེ་ལས་ བཀྲིས་སྐྱེད་རྫོང་ཁག་གིས་ ལྷ་རིམ་བཞིན་ཏུ་ལུ་ དཔུང་ཁྲུལ་⁶⁰ དང་ ལྷན་ཅེ་གིས་ དཔུང་ཁྲུལ་³⁰ | མོང་སྐྱར་དང་བཀྲིས་གཡང་ཅེ་གིས་ དཔུང་ཁྲུལ་⁴⁰ | བསམ་ཅེ་གིས་ དཔུང་ཁྲུལ་⁷⁴ དེ་ལས་ ཅི་རང་གིས་ དཔུང་ཁྲུལ་²⁰ རེ་བཀལ་ཏེ་འདུག།

ག) འ་ནི་ཁྱད་པར་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་གཞི་བཀོད་ཅིག་མེད་པའི་རྟགས་མཚན་སྟོན་མ་ཨིན་པ་ད་ འདི་གིས་ ཟད་འགོ་བསྐྱར་སྟེད་འབད་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ འདྲ་མཉམ་སྤྱོད་ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པ་མ་ཚད་ རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་ལས་ཕར་ ཁྲིམ་གྲུང་པ་རེ་གིས་ མ་དཔུང་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་གནས་ཚད་མ་འདམ་སྤྱོད་ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

4.4.4.2 སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ཁལ་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་མ་འབད་པ།

ཀ) ཁེ་འབབ་ཚུ་ སྟོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐབས་དང་མཐུན་སྤྱོད་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནིའི་དམིགས་ལུ་ལ་ཐོག་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་གཞི་²⁰¹² ཅན་མའི་དོན་ཚན་⁷⁴ལ།

པའི་ནང་ འོང་འབབ་དང་ ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ནང་འདྲེན་འབད་མི་ གློག་མེ་དང་ གློག་རིག་ཅ་ཆས་ཚུ་ག་ར་ལུ་ གློག་
རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཁྲལ་བཀའ་དགོ་པའི་འགན་དབང་ འཁོད་དེ་འདུག། རྟོན་ཚན་འདི་གིས་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་གི་ཐུབ་ཚད་
རྫོགས་པའི་སྐབས་ལུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་ཟད་འགོ་ཚུ་ བཟོ་སྐྱེན་འབད་མི་དང་ ནང་འདྲེན་འབད་མི་ཚུ་
གིས་ གཏང་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་གཞི་
ཅུ་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཨིན།

ཁ) རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྟོན་ཚན་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི།
དམིགས་བསལ་དུ་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ གྲོས་བསྟུན་འབད་དེ་ ཁྲལ་གྱི་ཚད་
གཞི་གཏན་འཁེལ་མ་བཟོ་མ་དང་ ཁྲལ་ཚུ་ཡང་ བསྐྱེད་མ་འབད་མ་ དེ་ལས་ ད་ལྟོ་ཚུན་ཚོད་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་
མ་དངུལ་ གཞི་བཙུགས་འབད་མ་ཚུགས་པས།

ག) དེ་ལུ་བརྟེན་ གློག་མེ་དང་ གློག་རིག་ཅ་ཆས་ཚུ་ ནང་འདྲེན་འབད་མི་ཚུ་གིས་ མ་འོངས་པའི་ནང་ ཁོང་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ལས་
འཐོན་མི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ ལྷན་ཐབས་མ་འབད་བར་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ གློག་རིག་ཕྱགས་
སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཟད་འགོ་འགན་ཁུངས་འདི་ ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་གིས་འབག་སྟེ་ཡོད་རུང་ མཐའ་མཚུགས་ལས་ ཞབས་རྟེན་གི་
ཁྲལ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ སྤྱིར་བཏང་མི་དམངས་ལུ་བཀའ་ཉེ་འདུག།

༤.༡.༤.༣ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་ནང་འདྲེན་འབད་མི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ལུ་ ཅ་དམ་ལས་ཁྲལ་གི་མེད་པ།

ཀ) ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མའི་རྟོན་ཚན་^{༣༠} (ཕ) པའི་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་
ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མང་སུ་སྟེ་འཐོན་མི་ ནང་འདྲེན་འབད་མི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ལུ་ ཅ་དམ་དང་ ཁྲལ་གྱི་རིགས་གཞན་
ཚུ་ མཐོ་དགས་སྟེ་ བཀའ་དགོ་པ་སྟེ་བཀོད་དེ་འདུག། རྟོན་ཚན་འདི་གིས་ ནང་འདྲེན་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་རང་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་བཟོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་གཞི་ཅུ་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ ཐབས་ལམ་གལ་ཅན་ཅིག་སྟེ་ སན་
འདེབས་འབད་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཟད་འགོ་ཚུ་ སྟེ་གོང་ལས་
ནང་འདྲེན་འབད་མི་ཚུ་གིས་ སྤྱོད་ཡོད་པ་རེས་བརྟན་བཟོ་མ་ཨིན།

ཁ) ཨིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྟོན་ཚན་འདི་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་
ཨིན། ནང་འདྲེན་འབད་མི་ གྲིབ་ཤོག་དང་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་མ་བརྟུབ་པའི་བསྐྱེད་ཤོག་ དེ་ལས་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཚུ་
རྫས་ཚུ་ཡོད་པའི་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཟད་འགོ་སྟོན་སྟེ་ར་ བཏང་དགོ་པ་ཐོན་དོ་ཡོད་པའི་སྐབས་བཟེད་
གསལ་རྟེན་ཉེ་ཡོད་རུང་ ད་ལྟོ་འགན་སྤངས་ནང་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་མི་གི་རུས་པ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཡར་
སེང་འབད་མི་གི་ཁྲལ་ཚུ་མ་བཀའ་བར་འདུག།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་གཞི་ཅུ་འདི་ གཞི་བཙུགས་འབད་མ་ཚུགས་མི་འདི་ ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ཅ་
བའི་དཀའ་ངལ་ཚུ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་པས། དང་པ་རང་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོ་དེ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་འཐུས་ཀྱི་གཞི་བཀོད་ཀྱི་རྟོན་ལུ་ རེས་འཐབ་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ཚུ་དང་ ཟད་འགོ་བསྐྱར་རྟེན་ཀྱི་འཐུས་ཚུ་གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི་གི་ཉུང་
མཐའི་གནས་ཚད་ ཡང་ན་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཕྱིར་སྤྱོད་མ་འབད་མ་ལས་ རྫོང་ཁག་ཚུ་གིས་ གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་གཞི་བཀོད་ཚུ་མེད་པར་
འཐུས་ཚུ་ རང་དབང་ཐོག་ལུ་བསྐྱོགས་ཏེ་འདུག། གཉིས་པ་ལུ་ གཞི་ཅུ་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འདི་རྟོན་ལུ་བཟོ་མི་ ཁྲིམས་རྟོན་གྱི་

དགོངས་དོན་གཙོ་བོ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོད་པ་དང་ འགན་ཁག་འབག་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ འགན་དབང་ཚུ་ ལག་ལེན་ལུ་སྦྱར་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ དུམ་གྱ་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མ་འབད་བས།

འདི་འབད་མ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་གཞི་ཅུ་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ལུགས་ནང་ བན་རུས་ཚན་སྡེ་བཙུགས་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ་དང་ འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ལུགས་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་སྦྱོར་འབད་ནི་དང་ ལེགས་བཅས་འབད་ནི་ དེ་ལས་ བཀོ་ནི་གི་ཟད་འགོ་ཚུ་ ཐོན་སྐྱོད་བཟོ་མི་ཚུ་གིས་ཡང་ བཀོ་བཤའ་རྒྱབ་སྟེ་མ་སྤྱོད་པར་ ཉེ་སྤྱོད་འབད་མི་ཚུ་གིས་རྒྱུ་ཚུ་སྤྱོད་འབད་ནི་ནང་ བན་རུས་མེད་པ་འགྱུར་འདུག།

3.1.4 ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འབྲུང་སར་བྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་གི་ལག་ལེན་ཚུ་ བན་རུས་མེད་པ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་འདི་ བན་རུས་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ གལ་ཅན་གྱི་ཆ་ཤས་ཅིག་ཡིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་བྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱམ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སློན་མ་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ དེ་ལས་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་གི་བྱ་རིམ་ལུ་གོ་ཤ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་ རྒྱ་ཆས་ དེ་ལས་ ཟུང་ནམ་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལུ་ལེགས་བཅས་འབད་ནི་དང་ བཀོ་ནི་དོན་ལུ་ འབྲུང་སར་རང་ བྱི་སེལ་རྒྱབ་ཡིན་པས། ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལས་ བྱི་སེལ་རྒྱབ་མི་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མ་འབྲས་ཚུ་གི་བར་ན་ བན་ཚུན་གྱི་བཙོག་གིབ་མར་ཕབ་འབད་དོ་ཡོད་པ་དང་ བན་རུས་ཚན་སྡེ་ སྤར་རྟེན་དང་ སྤར་བཟོ་འབད་ཚུགས་པ་ཡིན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འབྲུང་སར་ བྱི་སེལ་རྒྱབ་དགོ་པའི་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་འགན་དབང་ གསལ་ཏོག་ཏོ་སྟེ་བཀོད་དེ་འདུག།

- ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༡ པ་དང་ གས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ ཀྱི་དོན་ཚན་ ༧ དང་ ༢༩ པའི་ནང་ མི་ངོས་ཆ་མཉམ་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་གི་གནས་ཚད་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ལུ་ འཁྲུལ་བསྐྱུན་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ 3R དང་འཁྲུལ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་པའི་ འགན་ཁུར་བཀལ་ཏེ་འདུག།
- དོན་ཚན་ ༢༩.༩ ནང་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ མི་ངོ་རེ་རེ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་ལེན་མ་འབད་ཚུན་ཚོད་ ཉེན་སྲུང་དང་ ལྷན་སྟེ་ བསག་བཞག་དགོ་པ་མ་ཚད་ ཁྲོམ་སྟེ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བྱི་སེལ་དང་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ ཡང་ན་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་ ཐབས་ལམ་ག་ཅིར་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་ཅུང་ འདི་ལུ་ གནས་དགོ་པའི་ དམིགས་བསལ་གྱི་ དགོས་བཀོད་དེ་འདུག། འདི་ནང་ལུ་ ཁྲིམ་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འགན་ཁུར་དང་ལྷན་སྟེ་ བཀོ་ནི་གི་སྤྱོད་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་ ཅིག་སྟེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་མ་ལས་རང་ བྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་ཚུ་ཚུད་པ་ཡིན།

ད་ཅུང་ གླིག་གཞི་འདི་ནང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བྱི་སེལ་གྱི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱུས་དང་ གནས་ཚད་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ་དང་ བན་དོན་འཕུལ་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཁྲོམ་སྟེ་འཁོར་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ ལམ་སྟོན་དང་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟོ་དགོ་པ་ དེ་ལས་ ཁྲོམ་སྟེ་དང་རྫོང་ཁག་ཚུ་གིས་ ཁྲིམ་གྲུང་དང་ གཙུག་སྟེ་ དེ་ལས་ ཚོང་

འབྲེལ་ཚུ་ནང་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་ཡང་ བཀོད་དེ་འདུག། དེ་མ་ཚད་ ཁྱིམ་གྱི་ཚོ་བདག་དང་ སྤྱོད་ཁྱིམ་འཛིན་སྤྱོད་ པ་ཚུ་གིས་ སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་སྒྲགས་སའི་ ཉོད་ཚུ་ མཁོ་སྤྱོད་དགོ་པ་ཡིན་པས།

ས་གནས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཚུ་བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་ཚུ་ངོས་འཛིན་ བྱང་ཡི་

- ཀ) **པར་རིས་ ༣-༩** པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དོ་བཟུམ་ ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྡེ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་ནི་ནང་ བན་ཐབས་ བྱང་ཐབས་ལུ་ ཚེན་ཉགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག། ལམ་ལུགས་འདི་ཡང་ ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་^{༡༩} པའི་ ནང་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་གལ་ཅན་བརྒྱུད་དེ་ འགོ་བཙུགས་ཅུག། ཕྱགས་སྟིགས་ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་ བྱི་གི་ལམ་ལུགས་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ ཁོམ་སྡེ་ནང་གི་ཁྱིམ་གུང་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ ཉེན་ཁ་ཅན་མེན་ མི་ ཡང་ན་ ལོག་ཐོབ་ཚུགས་མི་དང་ ལོག་ཐོབ་མ་ཚུགས་མི་ལུ་དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་མེན་པར་ སྤྱིར་བཏང་གིས་ སྐམ་དང་སྤོན་མ་གྱི་ དབྱེ་ཁག་ནང་ལུ་ ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་སྟེ་རང་འདུག། འདི་བཟུམ་ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ སྤྱུལ་བྱེད་འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ ཁོངས་སྟེ་བ་ཚུ་དང་ ཁྱིམ་གུང་དང་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ གདོང་ཁར་ ཕྱགས་སྤྱོད་ཚུ་ནང་ གསལ་རྟག་རྟེ་སྟེ་མཐོང་ཚུགས་པས།
- ཁ) བསམ་གུབ་སྤྱོད་ས་མཁར་དང་ ཕུན་ཚོགས་སྤྱིང་ཁོམ་སྡེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་ ཞིབ་འཇུག་གི་ལན་གསལ་ནང་ འབྱུང་སར་ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་དགོ་པ་འདི་ མཁོ་གལ་ཅན་ཅིག་སྟེ་ བཟོ་སྟེ་ ཡོད་ཟེར་ སྟན་ཞུ་འབད་ཡོད་པ་ཡིན།
- ག) འདི་གི་ཐད་ཁར་ རྫོང་ཁག་ཚུ་ ཁོམ་སྡེ་ཚུ་དང་འཕྱད་པ་ད་ རྒྱུ་ཁར་ལུས་ཏེ་ཡོད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན་མས། ཡོངས་ འབྲེལ་ཐོག་ལས་ཐོབ་མི་ ཞིབ་འཇུག་གི་ལན་གསལ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཕ་ད་ ད་ལྟོ་ རྫོང་ཁག་^{༡༠} ནང་ འབྱུང་སར་ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་ དགོ་པའི་ དགོས་མཁོ་བཀོད་དེ་མིན་འདུག། རྫོང་ཁག་^༡ གིས་ དེ་བཟུམ་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ཡོད་པའི་བན་སྟོན་འབད་ཡོད་པ་ དང་ དེ་གི་གལ་ལས་ ཀྲོང་གསར་རྫོང་ཁག་གིས་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ ལམ་ལུགས་དེ་ཚུ་ ཅུས་རྒྱུན་ཅུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ བཏུབ་པའི་ སྟན་ཞུ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།
- ང) རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐིམ་ཕུག་རྫོང་ཁག་འོག་གི་ རྫོང་ཁག་^༤ དང་ ཁོམ་གྱི་ཉེ་འདབས་ལུ་ཡོད་པའི་ས་ ཁོངས་ཚུ་ནང་ ལྷ་ཞིབ་འབད་བར་འགྱོ་བའི་སྐབས་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཁྱིམ་གུང་དང་ བསྐྱེལ་འབད་ནིའི་གནས་ཚད་ གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་ནི་མེད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན་པས། སྤྱི་ན་ཁ་རྫོང་ཁག་གིས་ ཁྱིམ་གུང་པ་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ སྤྱིར་བཟོ་འབད་བཏུབ་པའི་ ཅ་ཆས་ཚུ་ འབྱུང་ཁུངས་ལས་ བཏོན་བཞག་ཞིན་མ་ལས་ ཐད་ཀར་དུ་ རག་རོ་བཙོང་མི་ཚུ་ ལུ་ བཙོང་པའི་གནས་སྟངས་ཚུ་ སྟན་ཞུ་འབད་ཡོད་རུང་ མང་ཤོས་ཅིག་གིས་ ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་ནི་འདི་ ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་མིན་འདུག། དབང་འདུས་ཕོ་བྲང་རྫོང་ཁག་ནང་ ཁྱིམ་གུང་དང་ བསྐྱེལ་འབད་མི་གནས་ཚད་ནང་ ཕྱགས་ སྟིགས་དབྱེ་སེལ་རྒྱུ་ནི་འདི་ ལོ་^༡ གི་རྟེ་མ་ལས་རྒྱུང་ག་ཅིག་ འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ ད་ལྟོ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ འགོ་ཐོག་གནས་རིམ་ནང་འདུག།

པར་རིས་ན-ན པ། ཟིམ་ཕྱག་ཁྲོམ་སྡེ་ནང་ ཚོན་རྟགས་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཕྱི་སེལ་གྱི་ལམ་ལུགས།

འབྲུང་ཁུངས་ ཟིམ་ཕྱག་ཁྲོམ་སྡེ་གི་ཡོངས་འབྲེལ་འཆར་སྟོན་ <https://thimphucity.bt/waste-segregation/>

གནད་དོན་འདི་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁག་དང་ ཁྲོམ་སྡེ་མང་ཤོས་ཅིག་ནང་རང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འབྲུང་སར་ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་དགོ་པའི་དགོས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ ལམ་ལུགས་འདི་ ཡུན་བརྟན་མེད་པའི་བརྟེན་ཚུ་སྟོན་མ་ཞིན།

ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་ཞི་གི་ལམ་ལུགས་འདི་ ཡུན་བརྟན་བཟོ་ནི་ནང་ གནོད་ལེན་འབྲུང་མི་འདི་ཡང་ སྤྱོད་ལམ་དང་ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་ གཞུག་ སྤེའི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་ མཉམ་སྦྲེལ་འབད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཞིན་མས།

ཀ། དང་པ་ ཁྲོམ་སྡེ་དང་ རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་ མི་སེར་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་ཞི་གི་ ཡོན་ཏན་ལེགས་ཤོམ་ མེད་པ་སྟེ་ མཐོང་མ་ཞིན་པས། མི་སེར་ལ་ལུ་ཅིག་གིས་ དེས་པར་དུ་ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་གི་སྒྲོར་ལས་ མ་ཤེས་ པར་ཡོད་རུང་ ལ་ལུ་ཅིག་གིས་ གོམས་གཤིས་དང་ ཡུན་རིང་མོ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལུ་བརྟེན་ འཕྲོ་མ་སྤྱད་དེ་རང་འབད་ དོ་ཡོད་པ་ཞིན་པས། གཞུག་སྡེ་སོ་སོ་ཚུ་གིས་ མི་སེར་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འབྲུང་སར་རང་ ཕྱི་སེལ་རྒྱུ་དགོ་པ་ཁག་ཆེ་

བའི་སྐོར་ལས་ གོ་བ་བད་སྤྱོད་འབད་ནི་ནང་ བཙོན་ཤུགས་བསྐྱེད་ཡོད་རུང་ ཁྱིམ་གྲང་ཚུ་གི་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འདི་ གཤོང་ལེན་ཅིག་སྤྱོད་ ལུས་ཏེ་འདུག།

ལ) གཉིས་པ་ལུ་ **ཞིབ་རྟོག་ ༣.༡.༤** པའི་ནང་ ཁ་གསལ་ཐོག་ལུ་གོས་བསྐྱར་འབད་ཡོད་པ་བཞིན་ མི་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སོ་སོ་ གྲེ་ ཕྱི་སེལ་རྒྱབ་སྤྱོད་གོ་ནི་གི་ གོམས་གཤིས་བཙུགས་ཐབས་ལུ་ གོ་བ་བད་སྤྱོད་དང་གཅིག་ཁར་ ཚཱ་རྟགས་བཀོད་ཡོད་ པའི་ ཕྱགས་སྤྱོད་ཚུ་ ཡོད་པ་སྤྱོད་མ་བཟོ་ཅུག།

འབྱུང་སར་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ཕྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་འདི་ སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ 3R གྲེ་མི་གི་ བྱལ་མའི་གནས་མི་ཚུ་ནང་ ལཱ་ཁག་ བཏང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཕྱགས་སྤྲིགས་གྱི་རིགས་ཚུ་གར་ སྤྱི་བསྐྱེད་རྒྱབ་པའི་སྐབས་ བཙོན་མཐོང་ཅན་གྱི་ཅ་ཆས་ཚུ་ ལོག་ཐོབ་ནི་ལུ་ ཐོ་ སྤྱོད་སྤྱོད་ ཐོག་དོ་ཡོད་པ་ད་ དེ་བཟུམ་གྱི་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ དབྱེ་བ་མེད་པར་ བཀོ་མི་ལུ་བརྟེན་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ ཚུ་ནང་ དཀའ་ངལ་བྱུང་སྤྱོད་འདུག།

3.1.4 ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ འབྱུང་སར་རང་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྤྱོད་ཚུ་ ལང་མ་སྤྱོད་ མེད་པ།

ཕྱགས་སྤྲིགས་སྤོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་གཞི་2019 ཅན་མའི་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ འབྱུང་སར་རང་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱོད་ བསག་བཞག་འབད་ནི་དང་ ཕྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་དོན་ལུ་ ཐོབ་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་པའི་ཕྱགས་སྤོན་ཚུ་ གཞི་རྟེན་ཅིག་སྤྱོད་ རོས་འཛིན་འབད་ དེ་འདུག། དམིགས་བསལ་དུ་ཡང་

- 1) ཕྱགས་སྤྲིགས་སྤོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་གཞི་2019 ཅན་མའི་དོན་ཚན་1.4 པའི་ནང་ ཁྱིམ་གྱི་ཚོ་བདག་ཚུ་གིས་ ཁང་གྲྲ་ཁར་སྤོན་མི་ཚུ་ལུ་ རུལ་བཏུབ་མི་དང་ རུལ་མ་བཏུབ་པའི་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ སྤྱིར་མཐུན་གི་ ཕྱགས་སྤོན་ཚུ་ བཟུམ་སྤེལ་འབད་དགོ་པའི་ འགན་དབང་བཀོད་དེ་འདུག།
- 2) དོན་ཚན་1.4.1 པའི་ནང་ ཚོང་འབྲེལ་དང་བཟོ་གྲུ་ཁང་ཚུ་གིས་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བསག་བཞག་ས་དང་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་གི་ཕྱགས་སྤོན་ཚུ་ མཁོ་སྤྱོད་འབད་དགོ་པ་དང་ རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོ་པའི་འགན་དབང་ འཁོད་དེ་འདུག།
- 3) ཕྱགས་སྤྲིགས་སྤོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་གཞི་2019 ཅན་མའི་དོན་ཚན་2.3 དང་2.4 ཅན་ ཁོམ་སྤེལ་དབང་ འཛིན་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་འབྱུང་སར་རང་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱོད་ཕྱི་སེལ་རྒྱབ་སྤྱོད་ བསག་བཞག་ནི་གི་ རུང་མཐའི་གནས་ཚད་ ཅིག་སྤྱོད་ ཁྱིམ་གྲང་རེ་རེ་ནང་ ཕྱགས་སྤོན་ཚུ་ སོ་སོ་སྤྱོད་བཞག་ཡོད་པ་ རོས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པའི་འགན་དབང་འཁོད་དེ་འདུག།
- 4) དེ་མ་ཚད་ འབྲུག་བཟོ་སྐྱེད་དང་སྤྱོད་འབྲེལ་འབྲེལ་དབང་འཛིན་བཟུམ་གྱི་ སྤྱོད་འབྲེལ་ལས་སྤོན་ཚུ་གིས་ དོན་ཚན་2.3 པ་དང་འབྲེལ་ སྤྱོད་འཁོར་ནང་ལུ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ས་གོ་ནང་ ཕྱགས་སྤོན་ཚུ་བཙུགས་དགོ་པ་དང་ མི་དམངས་ལས་རིམ་འགོ་འདྲེན་ འཐབ་མི་ཚུ་གིས་ དོན་ཚན་10.1 ཀ་པ་དང་འབྲེལ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱེད་སྐྱོང་འབད་ནི་དང་ ཕྱི་སེལ་རྒྱབ་ནི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་ སྤོན་ལང་མ་དང་ ཐོབ་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་པ་སྤྱོད་ བཟུམ་སྤེལ་འབད་དགོ་པ་སྤྱོད་ འཁོད་དེ་འདུག།

ཁྱིམ་སྤོན་འདི་ཚུ་ འབྲེལ་བསྐྱེད་མ་འབད་མི་ཚུ་ལུ་ ཉེས་བྱ་དང་ ཉེས་ཆད་བཀལ་རུང་བའི་ཉེས་འཛུགས་སྤྱོད་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ ལྷག་ པར་དུ་ བཙོན་ཤུགས་ཏེ་བཟོ་སྤྱོད་འདུག།

དགོས་མཁོ་འདི་ཚུ་ དེ་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་ཚུ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི་

- ཀ) ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྡེ་ནང་ ཕྱགས་སྡོད་ཚུ་ མང་ཤོས་ར་ གདམ་ཁ་ཅན་གྱི་ ཁོམ་ལམ་གྱི་བྱར་ཚུ་ནང་རྒྱུ་མེད་གཅིག་ བཞག་སྟེ་
ཡོད་པ་ལས་ ལ་དོག་ལུ་ བཟོ་མི་དེ་ཞིབ་འབད་དང་འཁྲུལ་ཏེ་མིན་འདུག། སྡོད་ཁྱིམ་དང་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་སྟེ་ཚན་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་
ཕྱགས་སྡོད་ཚུ་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ **པར་ན-ན** པའི་ནང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྟེ་ སྤྱིང་ཁྱིམ་ཚུ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྡོད་ཚུ་
གཅིག་མཚུངས་སྟེ་མིན་འདུག།
- ཁ) སྤྱ་ན་ཁ་དང་ རྒྱ་ཚོང་ཁག་གི་ ཁོམ་སྡེ་ཚུ་ནང་ དེ་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ ཉ་ལམ་མེད་པ་སྟེ་ར་ མཐོང་ཡོད་པ་ད་ སྤྱ་རོ་དང་
དབང་འདུས་ལོ་བྱང་ དེ་ལས་ ཐིམ་ཕུག་ཚོང་ཁག་ཚུ་ནང་ ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྡེ་དང་ ཅོག་འཐད་པ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག།
- ག) ལྷག་ལུས་ཚོང་ཁག་༡༥ དང་ ཁོམ་སྡེ་༩ གྱི་ ཞིབ་འཇུག་གི་ལན་གསལ་ཚུ་ (**པར་རིས་ན-ལ** དང་ **ན-ལ**) ནང་ གནས་
སྤངས་ཚུ་ ཅོག་འཐད་པ་སྟེ་ ཐོན་ཏེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཚོང་ཁག་༡༥ ལས་༩ རྒྱུ་མེད་གཅིག་ (མགར་ས་ པདྨ་དགའ་ཚལ་ བུམ་
ཐང་ བསམ་ཆེ་ གཞལ་སྐྱང་ མོང་སྐར་ བགྱིས་གཡང་ཆེ་ རྒྱ་ལ) གིས་ སྡོད་ཁྱིམ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་སྟེ་ཚན་ཚུ་གི་དོན་
ལུ་ སྤྱིར་བཏང་སྡོད་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱགས་སྡོད་ཚུ་ དེས་པར་དུ་དགོ་པ་སྟེ་ བཟོ་ཡོད་པའི་ སྤྱ་ན་ཁ་འབད་ཡོད་པ་ཡིན། ཡིན་རུང་
ཚོན་རྟགས་བཀོད་ནི་གི་ལག་ལེན་འདི་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ སྤན་ཁུས་མེད་པ་དང་ ཡང་ན་ མ་པ་ལས་མེད་པ་སྟེ་ ལུས་ཏེ་
འདུག། རྒྱ་ཚོང་ཁག་གིས་རྒྱུ་མེད་གཅིག་ ཚོན་རྟགས་ཀྱི་ཕྱགས་སྡོད་ཚུ་ རྒྱལ་མཐུན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ སྤྱ་ན་
ཁ་འབད་ཡོད་པ་ད་ གཞལ་སྐྱང་དང་ མོང་སྐར་གྱིས་ དེ་བཟུམ་གྱི་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ དུས་རྒྱུན་དུ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་
མེད་པ་སྟེ་ བད་སྟོན་འབད་ཡོད་པ་ཡིན།
- ང) ཕུན་ཚོགས་སྤྱིང་ཁོམ་སྡེ་དང་ བསམ་གྲུབ་སྤྱིང་ས་མཁར་ཁོམ་སྡེ་གིས་ སྡོད་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱགས་སྡོད་ཚུ་ དེས་པར་དུ་ ཚོན་རྟགས་
བཀོད་དགོ་པ་སྟེ་བཟོ་སྟེ་ཡོད་རུང་ འདི་ཚུ་ དེས་མཐུན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་མིན་འདུག།
- ཅ) དེ་མ་ཚད་ གོང་འཁོད་ཁྲིམས་དོན་གྱི་ དགོས་མཁོ་ཡོད་རུང་ སྤྱི་མ་འཁོར་ཚུ་ནང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ས་གོ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་
སྡོད་ཚུ་ མཐོང་ནི་མིན་འདུག། དེ་བཟུམ་སྟེ་ མི་དམངས་ལས་དེས་འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་ཚུ་གིས་ཡང་ ལས་དེམ་ཚུ་ འགོ་
འདྲེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ ཕྱགས་སྡོད་ཚུ་ དེས་པར་དུ་བཟུགས་དགོ་པ་མེད་པ་བཟུམ་ མཐོང་མ་ཡིན་པས། དེ་མེན་པར་ ལས་
དེམ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་ཚུ་ ཡང་ན་ གཞན་མི་ཚུ་གིས་ ལས་དེམ་གྱི་ཤུལ་ལས་རྒྱུ་མེད་གཅིག་ ཕྱག་དར་གྱི་ལས་དེམ་ཚུ་
འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་འདི་ སྤྱིར་བཏང་གི་ ལམ་ལུགས་ཅིག་ཡིན་པས།

འདི་བཟུམ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་གིས་ སྡོད་ཁྱིམ་ཚུ་དང་ གལ་ཅན་གྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྡོད་བཟུགས་དགོ་པའི་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་
དགོས་འདི་ ཁོམ་ཚོགས་དང་གྲོང་གསེབ་གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ དེས་པར་དུ་དགོ་པའི་མི་དམངས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་མཐུན་ཆེན་ཅིག་སྟེ་ གཞི་
བཟུགས་འབད་ནི་མེན་པར་ མཐུན་མི་མང་གི་མཐུན་ཆེན་ཅིག་སྟེ་ གཞི་བཟུགས་འབད་ནི་མེན་པར་ ལྷག་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ གདམ་ཁ་ཅན་
སྟེ་ར་ ལུས་ཏེ་ཡོད་པ་སྟེ་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་མ་ཡིན། དེ་མ་ཚད་ ཚོང་ཁག་དང་ ཁོམ་སྡེ་ཚུ་ནང་ ཚོན་རྟགས་བཀོད་ནི་འོས་ལུགས་ཚུ་
མང་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་འདུག།

གནད་དོན་འདི་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ལས་སྟེ་གཙོ་བོ་ཚུ་གིས་ དམ་དམ་སྟེ་ བསྟར་སྟོད་མ་འབད་མི་དང་ དེ་བཟུམ་གྱི་ བསྟར་
སྟོད་ཚུ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འཁྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལྷ་རྟོག་མ་འབད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཐོན་ཡོད་པ་ཡིན་པས།

ཕྱགས་གཅིག་ལས་ ཞབས་རྟོག་ཕྱི་མི་ཚུ་གིས་ སློ་ཁར་ལས་ ཕྱགས་སྟེགས་བསྐྱུ་བསྐྱུ་འབད་མི་གི་ ལམ་ལུགས་ལུ་བཟུ་སྟེ་ བྱི་ཇོ་བདག་ཚུ་གིས་ སྤྱིར་བཏང་སྟོན་བྱི་གི་ ཕྱགས་སྟོན་མཁོ་སྟོན་འབད་ནི་གི་དགོས་མཁོ་འདི་ཡང་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནི་ལུ་ གསལ་ རྟོག་རྟོ་ཅིག་མེན་འདུག།

གནད་དོན་འདི་གིས་ མི་དམངས་ཀྱིས་ ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ འཛིན་སྟོང་འབབ་ནི་ལུ་ བཅི་མཐོང་མེད་པ་བཟོ་སྟེ་ཡོད་པ་མ་ ཚད་ ཕྱགས་སྟེགས་ཕ་མེད་གཏང་ནི་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་དམིགས་ལུལ་འདི་ སྤྱང་ཚུང་བཟོ་སྟེ་འདུག། (པར་༣-༤)། འདི་གིས་ ཕྱགས་ སྟེགས་འབྱུང་སར་ ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལུ་ འཛིན་སྟོང་འབབ་ནི་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ ཁོམ་སྟེ་གཙང་སྤྱོད་བསྟེན་གྱི་ལཱ་གི་དོན་ལུ་ ཟད་ འགོ་ཚུ་ ཉེང་སྒྲལ་རང་ ཡར་སང་འགྱོ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

པར་༣-༥ པ། ཕྱགས་སྟོན་ལག་ལེན་གྱི་ ཁྱད་པར་ཚུ།

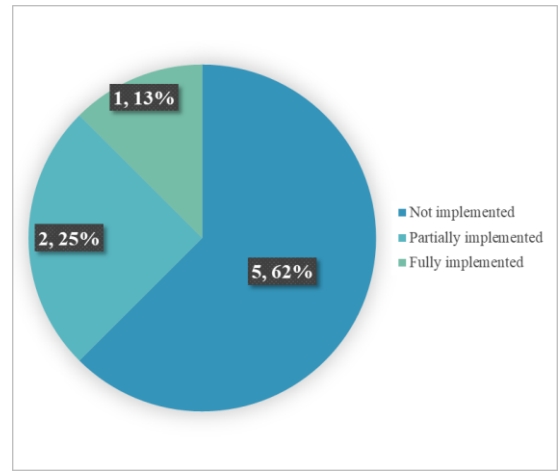
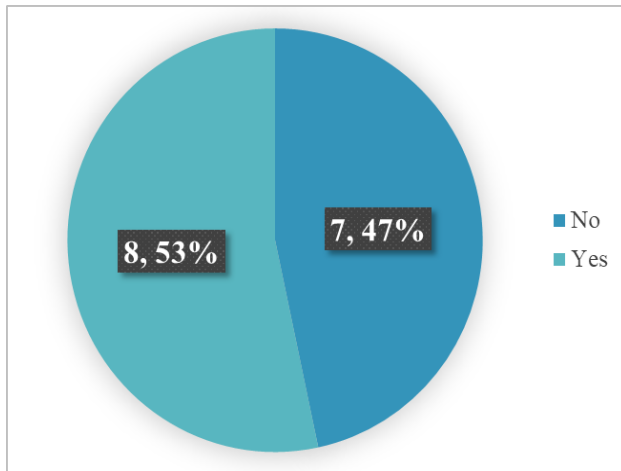
ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོན་ཚུ་གི་གདོང་ཁར་ བཟོ་བཅོས་འབད་བའི་ བྱར་སྐྱམ་ཚུ། Improvised bins in front of commercial units

ས་གོ་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ ཕྱགས་སྟོན་ཚུ་ཡོད་ཅུང་ ཚོན་རྟགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལག་ལེན་མ་འབབ་པར་ཡོད་པ།

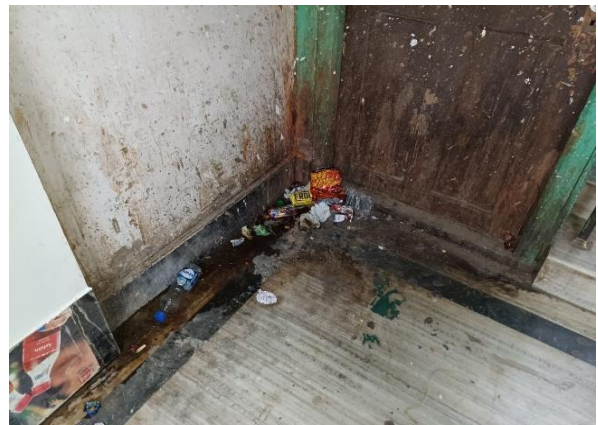
པར་རིས་ ༣-༤ པ། རྒྱུ་རྒྱུ་སྒྲིགས་སྒོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྒྲན་ཞུ།

པར་རིས་ ༣-༥ པ། རྒྱུ་རྒྱུ་སྒྲིགས་སྒོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྒྲན་ཞུ།

འཕྲུང་ཁུངས་: སྤྱི་བ་རྒྱུ་སྒྲིགས་སྒོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྒྲན་ཞུ།

པར་རིས་ ༣-༤ པ། ཕྱགས་སྒོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྒྲན་ཞུ།

༡.༡.༧ ལྷ་རྟོག་པར་ཆས་ཀྱི་ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་ཉམས་སྤྱོད་ཐོབ་ཡོད་པ་)

༣ ཕུགས་སྤྲིགས་སྡེ་མོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ནང་ ཕུགས་སྤྲིགས་སྡེ་མོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཅན་མའི་ནང་ ཕུགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ལས་འགལ་མི་ མི་ངོ་དང་ གཙུག་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ཉམས་བྱ་དང་ ཉམས་ཆད་བཀལ་ནི་ ཚུ་བཅུས་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ལས་སྡེ་གཙོ་བོ་ཚུ་གིས་ འཁྲིལ་བསྐྱུན་གྱི་ལམ་ལུགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་གི་ དབང་ ཆད་བྱིན་ཏེ་འདུག། ཁྲིམས་དོན་གྱི་དགོངས་དོན་འདི་ཚུ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ ཕུགས་སྤྲིགས་བཀོ་མི་ཚུ་ བཀག་ཐབས་འབད་ནི་དང་ མི་མེར་དང་ ཁྲིམ་གྲུང་ དེ་ལས་ ལས་སྡེ་ཚུ་གི་བར་ན་ འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ ཕུགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ ཡར་འཕགས་ གཏང་ནི་དོན་ལུ་ཨིན་པས།

འཕྲལ་ཁམས་ཅིག་ཁར་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ ཕུགས་སྤྲིགས་བཀག་མི་དང་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ བཀོ་བཞག་མི་ཚུ་ ལྷ་རྟོག་ འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྡེ་ནང་འཁོད་ལུ་ གདམ་ཁ་ཅན་གྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ བལྷ་རྟོག་པར་ཆས་ཚུ་ བཙུགས་ཏེ་ བཀག་ ཆ་འབད་ནི་གི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ དམ་དམ་སྡེ་ར་ འགོ་བཙུགས་ཡོད་པའི་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། མི་སྡེ་བད་བརྒྱད་ནང་ གསལ་བསྐྱགས་ འབད་མི་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ མི་མང་ལུ་ཐོབ་ཡོད་པའི་བད་དོན་ཚུ་གིས་ ལྷ་རྟོག་པར་ཆས་ཀྱི་སྤྱབ་བྱེད་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ འཕུས་ཤོར་འབྱུང་མི་ ཚུ་ལུ་ ཉམས་བྱ་བཀལ་ཡོད་པའི་ བད་མཚན་སྟོན་མ་ཨིན་པས། ཁྲོམ་སྡེ་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ ལས་རིམ་འདི་ ཕུགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་དམིགས་ལུ་ཚུ་ལུ་ ཕན་ཐོགས་བྱུང་ནི་གི་ ཁས་ གྲངས་སྟོན་མི་ཅིག་ཨིན་པས། བཤད་ཅི།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཤེས་ཤིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐབས་ལམ་འདི་ ཏེ་མའི་ལག་ལེན་གྱི་ལམ་ལུགས་ལས་ རྒྱབ་འཐུས་ངོ་མ་ཅིག་ མ་ཐོན་མི་དང་ འཕྲད་པ་ད་ ལེགས་ཤོམ་ཅིག་ཨིན་པའི་ལྷར་སྤང་ བྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། ལྷ་རྟོག་དང་ཉམས་ཆད་ཚུ་ དམ་དམ་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་འདི་ གིས་ འགན་འཁུ་དང་འཁྲིལ་བསྐྱུན་ཚུ་ ཏེང་སྐལ་རང་སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ཐོག་ལས་ མི་མེར་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ **སྤྱོད་ལམ་བསྐྱར་བཅོས་** འབད་ནི་གི་ འོས་འབབ་ཡོད་པ་ཨིན། དམིགས་བསལ་གྱིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་དགོངས་དོན་ཚུ་

- ༡) **ཉེན་བཀག་གི་གཞི་ཅན་** ཕུགས་སྤྲིགས་སྡེ་མོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༢ པ) - མི་ངོ་ རེ་རེ་བཞིན་དུ་གིས་ མཐའ་འཁོར་གཙང་སྤྱོད་དང་ གསོ་བའི་གནས་སྤངས་བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ ཉེན་བཀག་གི་ ཐབས་ལམ་ག་ར་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།
- ༢) **ཕུགས་སྤྲིགས་བཟོ་མི་གིས་ དཔུལ་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་གཞི་ཅན་** (ཕུགས་སྤྲིགས་སྡེ་མོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༡༠ པ) - མཐའ་འཁོར་བཅོག་པ་བཟོ་མི་དང་ ཡང་ན་ སྤྱི་ལུན་གནས་སྤངས་ལུ་གཞོན་སྤྱོད་རྒྱབ་ མི་ མི་ངོ་གང་རུང་གིས་ ལེགས་བཅོས་དང་ ཉམས་གསོ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཟད་འགོ་བཏང་ནི་གི་འགན་ཁུར་ཐོག།

གལ་སྲིད་ ཕན་ཚུས་ཅན་སྡེ་མཐོང་པ་ཅིན་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་ལྷག་སྟེ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཕུགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གདོང་ ལེན་ཅོག་འཐད་པ་ཡོད་མི་ ཁྲོམ་ཚོགས་སྟེ་བ་གཞན་ཚུ་ནང་ཡང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་འོས་འབབ་ཚུ་ འཛུལ་ཞིབ་འབད་དགོ་པ་འདུག།

ཨིན་རུང་ དེ་བཟུམ་མའི་ ལག་ལེན་གྱི་ཐབས་དམ་དམ་ཚུ་ རྫོང་ཁག་དང་ ཁྲོམ་སྡེ་ག་རའི་ནང་ རྒྱབ་སྟེལ་འབད་ནི་གི་ འོས་འབབ་དང་ བད་ཐད་དེ་ **ཕུགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གཞི་རྟེན་མཐུན་ཞུན་དང་ ཞབས་རྟོག་ཚུ་ ལངས་སྟེ་ ཡོད་མེད་ལུ་ རག་ལས་པ་ཨིན།** དོན་ སྤྱིན་ཐོག་ལུ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ མི་མེར་ཚུ་ལུ་ ཕུགས་སྤྱོད་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་མི་སྤུམ་འཁོར་ བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་སྟེ་བ་

བསྐྱེད་འབད་ནི་དུས་ཚོད་དང་། སྔ་གོང་གི་བདེ་སྤྱོད་དང་། གོ་བ་བདེ་སྤྱོད་ཚུ་ ལངས་སྤྱོད་ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་དགོས་ཡིན། དེ་བཟུམ་གྱི་
གཞི་རྒྱུ་མཐུན་ཆེན་གྱི་ཁྱབ་སྐྱོར་དང་། གོ་བ་བདེ་སྤྱོད་མེད་པར་ འབྲས་ཤོར་འབྱུང་མི་ཚུ་ལུ་ ཉེས་ཁྲིམས་བཀལ་ནི་འདི་ ཚུལ་མཐུན་
མེད་པ་སྤྱོད་མཚེས་ཤི་ མི་མང་གི་སློབ་གཏད་དང་། མཉམ་འབྲེལ་ཚུ་ ཉམས་ནི་ཡིན་པས།

ད་རུང་ ཕུགས་སྤྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༩} ཅན་མ་དང་ ཕུགས་སྤྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་
སྒྲིག་གཞི་^{༢༠༡༣} ཅེས་འདི་ནང་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེ་གིས་ ས་གནས་གཞུང་ལུ་ ཕུགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་
བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་ནང་ རྒྱལ་སྐྱོར་འབད་དགོ་པའི་ འགན་དབང་འཁོད་དེ་ཡོད་རུང་ ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྡེ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་
འགག་སྡེ་གི་བར་ན་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་དོ་བཟུམ་སྡེ་ ས་གནས་གཞུང་དང་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེ་འབར་ན་ ཡིད་ཆེས་ཚུགས་
པའི་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ སྤྱུལ་བྱེད་ཚུ་ མཐོང་མ་ཚུགས། འདི་གིས་ ཐོན་ཁུངས་བཞེས་པར་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ལྷ་རྟོག་གི་སྒྲིག་ཆ་ དེ་ལས་
མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལུ་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་ གོ་སྐབས་མེད་པ་འགྱུ་ཡོད་པ་སྡེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན། ས་གནས་གཞུང་
དང་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེ་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ཚད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་གསལ་ཏོག་ཏོ་བཀོད་དེ་ ལྷ་རྟོག་པར་
ཆས་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་ སྤྱི་འཁོར་ལྷ་རྟོག་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་གྱི་མཐུན་ཆེན་གཞན་ཚུ་ནང་ མ་ཅ་བཅུགས་ནི་གི་ གོ་སྐབས་སྤྲོམ་སྡེ་
ར་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གོང་འཁོད་ཞིབ་རྟོག་ཚུ་ལས་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཞིབ་རྟོག་^{༢༠༡༡} ལས་ ^{༢༠༡༢} ཚུན་ལུ་
གཞི་བཞག་སྡེ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཕུགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ནང་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་ ཆད་སྐྱོན་ཚུ་ཡོད་པ་སྡེ་ བཀོད་པ་
ཡིན། འདི་གི་ནང་ལུ་ སློབ་གཏད་ཅན་གྱི་ ཕུགས་སྤྲིགས་ཀྱི་གནས་སྤྱད་མེད་མི་དང་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་རིམ་མཐུན་མེད་མི་
བསྐྱར་སྤྱོད་དམ་དམ་མེད་མི་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་གྱི་ལས་སྡེ་ལ་ལུ་ཅིག་གིས་ འབྲེལ་གཏོགས་ལེགས་ཤོམ་མ་འབད་མི་ཚུ་ཚུད་པ་ཡིན། དེ་
བཟུམ་གྱི་ ཆད་སྐྱོན་ཚུ་གིས་ ཕུགས་སྤྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་ མར་པ་གྱི་ལུ་ཚུ་གི་ སུན་ལུ་ ཐོ་ལོག་པ་ལས་ འདི་གིས་ ཕུགས་
སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གནས་ཚད་ནང་ ཟད་འགོ་མཐོང་པས་སྡེ་ གནས་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་གཞི་སྐྱོན་ཡང་ ཡར་
མེད་འགྱུར་ཡིན།

འབྲུག་ལུ་ ཕུགས་སྤྲིགས་བདེ་དོན་གྱི་ལམ་ལུགས་སྤྱིང་སྤྱིང་སྡེ་གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་དང་ ཕུགས་སྤྲིགས་བཟོ་མི་གིས་ དངུལ་སྤྱོད་
འབད་དགོ་པའི་གཞི་རྒྱ་འདི་ དོན་སྤྲོད་ཐོག་ལུ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་ གོ་རྟོག་ལས་རིམ་དང་བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ལུན་བརྟན་གྱི་བྱ་
སྤྱོད་འདི་ དར་བྱུང་གཏང་མ་ཚུགས་པ་ཅིན་ འབྲུག་ལུ་ སྤྱི་ལོ་^{༢༠༣༠} ལུ་ ཕུགས་སྤྲིགས་ཅུ་མེད་གཏང་ནི་གི་དམིགས་གཏད་དེ་ གྲུབ་
མི་ཚུགས་ནི་ཡིན་པས།

དེ་འབད་མ་ལས་ སྔ་གོང་ལས་བར་འཇུལ་འབད་ནི་གི་ཐབས་ལམ་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཐོན་ཚུང་དང་ སུན་ལུ་ཅན་ དེ་ལས་
ལུན་བརྟན་ཕུགས་སྤྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ལག་ཆེ་ཤེས་ཅིག་ཡིན།

༣.༣ བསྐྱུ་སྒྲིལ་དང་ བསག་བཞག་ དེ་ལས་ སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་ལམ་ལུགས་ ལངས་སྤེལ་ཡོད་མེད།

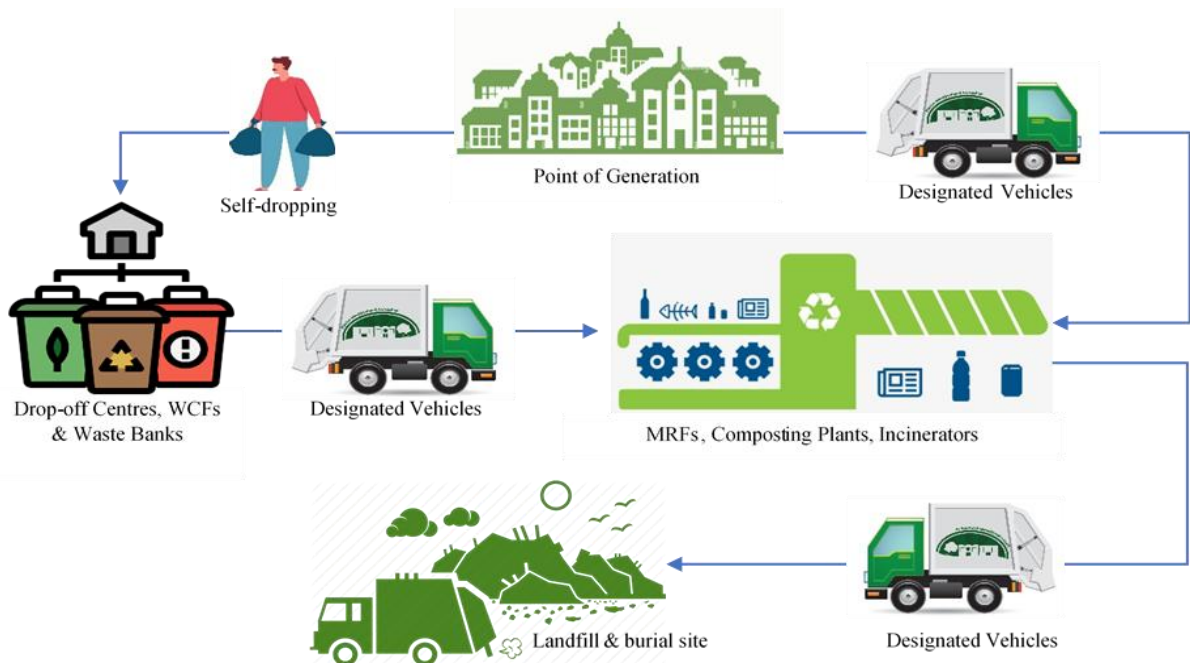
རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོག་ཀྱང་གི་ཞིབ་འཇུག་ ༢༠༡༩ གི་ནང་ལུ་ ཁྱིམ་གྲུང་བརྒྱ་ཆ་ ༤༩ ནང་ ཚོང་འབྲེལ་སྤེལ་ཚན་བརྒྱ་ཆ་ ༤༧ གྱིས་ “ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་སྒྲིལ་འབད་མི་གི་འབྱུང་གར་ས” འདི་ བསམ་པ་མ་ཚོགས་པའི་ རྒྱལ་ཚན་གཙོ་བོ་ཅིག་ཨིན་མ་སྤེལ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་འདུག། དེ་གི་ལུ་ལས་ར་ “བསྐྱུ་སྒྲིལ་འབད་བའི་དུས་ཚོད་” འདི་ ཁྱིམ་གྲུང་བརྒྱ་ཆ་ ༣༧ ནང་ ཚོང་འབྲེལ་སྤེལ་ཚན་བརྒྱ་ཆ་ ༣༡ གིས་ ཚ་གྲང་ཆེ་ཤོས་གཉིས་པ་ཨིན་མ་སྤེལ་ བཀོད་དེ་འདུག། ལྷག་ལུས་ལན་འདེབས་འབད་མི་ཚུ་གིས་ བསྐྱུ་སྒྲིལ་འབད་སའི་ས་ཁོངས་དང་ ལཱ་འབད་མི་ཚུ་གི་བསམ་སྤྱོད་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་གནད་དོན་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ གཞན་མི་གནད་དོན་ཚུ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་འདུག།

དོན་ཚན་གཙོ་བོ།

- ✓ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཁྲོམ་སྤེལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་སྒྲིལ་འཁོར་ ༧༩ ཙམ་འདུག། དེ་ཚུ་ལས་མང་ཤོས་ཅིག་ སྤྱོད་ལུན་མཇུག་ལུ་སྤྱོད་ཡོད་པ་ལས་ ཆགས་སྤྱོད་ཅེ་འབྱུང་བ་ཅིན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་སྒྲིལ་འབད་དང་སྐྱེལ་འདྲེན་ལུ་བར་ཆད་འབྱུང་མ་ནི་ ཨིན་མ་མས།
- ✓ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་ བསྐྱུ་སྒྲིལ་འབད་སའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་གིས་ ཁྲོམ་སྤེལ་ལུ་སྤེལ་བཀོད་ནི་མང་པོ་འབད་ནི་ལུ་ཕན་ཐོགས་བྱུང་རུང་ རྫོང་ཁག་ག་ལ་ར་ནང་ ཆ་སྤོམ་སྤེལ་མེད་པ་མ་ཆད་ ཡོད་མི་ཚུ་ལང་ ལེགས་ཤོམ་སྤེལ་སྤྱོད་མ་ཚུགས་པས།
- ✓ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་སྒྲིལ་འབད་དང་སྐྱེལ་འདྲེན་ནང་ སྤེལ་སྤེལ་མཐུན་རྐྱེན་ ཚད་ཅིག་ལས་མེན་འདུག།

ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྤེལ་ལམ་ལུགས་ལེགས་ཤོམ་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྤེལ་ པར་རིས་ ༣-༧ པ་གིས་ འབྲུག་གི་གནས་སྤངས་ནང་ ལཱ་འབད་བརྟུབ་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་སྒྲིལ་དང་ བསག་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་ ལམ་ལུགས་ལེགས་ཤོམ་ཅིག་ གསལ་བཏོན་འབད་མ་ཨིན།

པར་རིས་ ༣-༤ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་སྒྲིལ་དང་ བསག་བཞག་ དེ་ལས་ སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་ ལམ་ལུགས་ལེགས་ཤོམ་གྱི་ དཔེ་རིས།

འབྱུང་ཁུངས་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྤེལ་གི་ ལམ་ལུགས་ལེགས་ཤོམ་ལུ་གཞི་བཞག་སྤེལ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བཟོ་ཡོད་པ།

ལམ་ལུགས་འདི་ ཚད་གཞི་ཅིག་སྟེ་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ནང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་
བསྐྱ་གསོག་དང་ བསག་བཞག་ དེ་ལས་ སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ད་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་དགོངས་ཡོད་
པའི་ཚད་སྟོན་དག་པ་ཅིག་ རོས་འཛིན་བྱུང་ཡོད་པ་ཨིན། གཤམ་འཁོད་ཚུ་ འདི་བཟུམ་མའི་ཚད་སྟོན་ཚུ་གི་ ལ་གསལ་ཨིན་

3.3.2 ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་སྐྱོམ་འབད་མི་དང་ སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་མི་སྐྱུམ་འཁོར་ཡངས་སྟེ་མེད་པ།

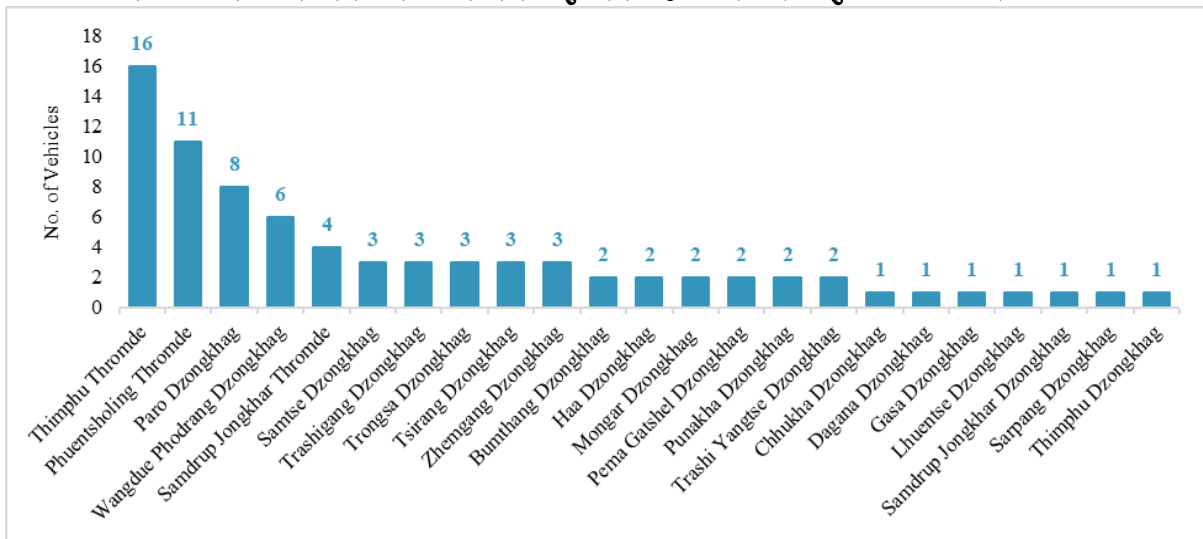
ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་མི་སྐྱུམ་འཁོར་དང་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ཚུ་གིས་ ཁོ་མ་སྟེའི་ གཙང་སྤྱོད་འཕྲོད་བསྟེན་ལམ་ལུགས་ནང་
ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འབྲུང་སར་ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ བཀོ་གཏང་སའི་མཐུན་ཆུང་ཚུ་ནང་ཚུན་ཚོད་ བཀག་ཆ་མེད་པར་ལག་ལེན་འཐབ་
ཡོད་པ་ེས་བརྟན་བཟོ་ཐོག་ལས་ ཅ་ཆེ་ཤོས་ཅིག་སྟེ་ ལཱ་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། སྐྱུམ་འཁོར་འདི་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་
ལམ་ལུགས་འདི་ ལག་ལེན་ནང་བཞག་དོ་ཡོད་པ་ལས་ སྐྱུམ་འཁོར་འདི་ཚུ་ ཡངས་སྟེ་ཡོད་མེད་དང་ བཀོལ་སྤྱོད་རུང་བའི་གནས་སྤངས་
ནང་ཡོད་མེད་ དེ་ལས་ སེའོངས་ནང་ ག་དེ་སྟེ་བཀོ་བཀྲམ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་ན་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་སྐྱོམ་འབད་ནི་གི་ཞབས་རྟེན་
ཚུ་གི་ ཡན་ལུས་དང་ སློ་གཏང་ལུ་ མེད་ཐབས་མེད་པ་ཅིག་ཨིན།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ནང་འཁོད་ཀྱི་ ད་ལྟོ་འཁྲུག་སྤངས་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་
ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་ཚུ་ རོས་འཛིན་བྱུང་ཡི་

ཀ) རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་སྐྱོམ་དང་ སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་མི་ སྐྱུམ་འཁོར་^{3.1} དེ་ཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་
འདུག། དེ་གྲུང་ རྩ་དང་ སྤྱོད་ལ་ དེ་ལས་ བཀྲིས་སྐྱོང་ཚོང་ཁག་ཚུ་ནང་ ཅིས་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ལཱ་འབད་མ་བཏུབ་
པའི་ སྐྱུམ་འཁོར་ཅེ་ཅེ་ཡོད་པ་ད་ ཐིམ་ཕུག་ཚོང་ཁག་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་སྐྱོམ་འབད་མི་ལྷག་^{3.2} མེད་པ་ཐལ་ཡོད་མི་ལུ་
བརྟེན་ ཉེ་མ་ལས་ ཅིས་སྤྱོད་འབད་ཅུག། ཚོང་ཁག་ལེ་ཤ་ཅིག་ནང་ སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་ ཁྱོགས་སྤྱུང་ལུ་ཅིག་ལས་བཟུལ་
མེད་པ་ད་ མགར་ས་དང་ གསར་སྤང་ དར་དྲུག་ན་ ལུན་ཅེ་ དེ་ལས་ རྒྱལ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་མི་
སྐྱུམ་འཁོར་ཅེ་ལུ་ བརྟེན་ཏེ་འདུག། **པར་རིས་3-2** པའི་ནང་ ད་ལྟོ་འཁྲུག་སྤངས་འདི་ བཟུང་བསྐྱུས་ཏེ་ཡོད་པ་ད་ **བྱུར་**
སྤྱུགས་3-2 པའི་ནང་ ལ་གསལ་སྟེ་བཀོད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་བཟུམ་གྱི་གནས་སྤངས་ནང་ འཕྲུལ་ཆས་མེད་པ་ཐལ་ནི་ ཡང་
ན་ ཅུས་རྒྱུན་གྱི་ཉམས་བཅོས་ག་ཅི་ར་འབད་རུང་ དེ་འཕྲོ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་ལེན་གྱི་ཞབས་རྟེན་ཚུ་ལུ་ བར་ཆད་རྒྱུ་
ནི་དང་ ཡང་ན་ མཚམས་འཛིན་འབད་དགོཔ་ཐོན་ནི་ཨིན་པས།

ཁ) སྐྱུམ་འཁོར་མང་རབས་ཅིག་ རྟིང་མ་ཐལ་དོ་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་བཏུབ་པའི་ཅུས་ཚོད་ལས་ཡང་བཟུལ་ཏེ་འདུག།
སྐྱུམ་འཁོར་མང་རབས་ཅིག་ ལོ་རྒྱུ་^{3.3} ལྷག་པ་ཅིག་གི་རིང་ལུ་ (**ཐིག་ཁྲམ་3-4**) བཀོལ་སྤྱོད་འབད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ ད་ཅེས་
འཕྲུལ་འཕྲུལ་སྟེ་ར་ ཉམས་བཅོས་དང་ རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོཔ་ལས་ ཞབས་རྟེན་ཚུ་ནང་ བར་ཆད་བྱུང་སྟེ་འདུག། དེ་བཟུམ་
མང་ཆེ་བྲགས་སྟེ་རྟིང་མ་ཐལ་མི་འདི་གིས་ ལམ་ལུགས་འདི་ ཉམས་ཆག་ཤོར་ནི་དང་ ཉམས་བཅོས་ཀྱི་ཟད་འགོ་ཡར་མེད་
འགྱུ་ནི་ དེ་ལས་ འཆར་གཞི་མེད་པའི་ བར་ཆད་ཚུ་ ཡར་མེད་འགྱུ་དོ་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ལུགས་མཐུན་ཐོག་ལུ་ སྐྱུམ་འཁོར་
ཚབ་བཙུགས་ནི་གི་ཞབས་རྟེན་མེད་པའི་བར་མཚོན་སྟོན་ཨིན།

པར་རིས་ན-མ པ། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ལག་ལེན་ནང་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྟེགས་བསྐྱེད་ནང་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་མི་ སྤྱི་མཁའ་ཁོང་གི་གྲངས་ཁ།

འབྱུང་ཁུངས་: ཇི་ཅི་ཅི་ལན་དང་ཡོངས་འབྲེལ་ཞིབ་འཇུག་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ།

ཐིག་ཁྲིམ་ན-མ པ། ལོ་རྒྱུ་ལྷག་མི་ སྤྱི་མཁའ་ཁོང་གི་བརྒྱུ་བསྐྱེད་པསྤྱོད་པ།

རྫོང་ཁག།	སྤྱི་མཁའ་ཁོང་གི་བརྒྱུ་བསྐྱེད་པསྤྱོད་པ།	བཟོ་བཞུགས་ཀྱི་ལོ།	ལོ་གྲངས།	ལག་ལེན་གྱི་གནས་སྤྱོད་པསྤྱོད་པ།
དར་དཀར་ན་རྫོང་ཁག།	Compactor truck	༢༠༠༤	༡༩	ལག་ལེན་ནང་ཡོད་ཅུང་ ཅུས་ཚད་ཚུགས་ནི་ ཁར་ལྟོད་ཡོད་པ།
རྩ་རྫོང་ཁག།	Dumper placer (Eicher)	༢༠༠༩	༡༤	ལག་ལེན་འཐབ་མ་བཏུབ་པར་ཡོད་པ་ལས་ མི་དམངས་མཁོ་སྐྱབ་དང་གཞུང་ཆས་ལས་ ཁུངས་ལུ་ ཅུས་ཚད་འབད་ནི་ཨིན་པ།
མོང་སྐར་རྫོང་ཁག།	Compactor truck (Toyota)	༢༠༠༧	༡༩	ལག་ལེན་ནང་ཡོད་ཅུང་ ཅུས་ཚད་ཚུགས་ནི་ ཁར་ལྟོད་ཡོད་པ།
སྤུ་རྩ་རྫོང་ཁག།	Dump Truck Compactor	༢༠༠༩	༡༧	ལག་ལེན་ནང་ཡོད་ཅུང་ ཅུས་ཚད་ཚུགས་ནི་ ཁར་ལྟོད་ཡོད་པ།
ཕུན་ཚུགས་གླིང་ཁོམ་སྟེ།	Refuse compactors (4 numbers)	༢༠༡༡	༡༤	ལོ་རྒྱུ་ལྷག་མི་ལྟོད་ཡོད་པ་དང་ ལག་ལེན་ འཐབ་བཏུབ་ཅུང་ ལག་ལེན་གྱི་གནས་སྤྱོད་པསྤྱོད་པ་ ཡོད་པ།
སྤུ་ན་ལ་རྫོང་ཁག།	Mini electric vehicle	-	-	བཞོལ་སྤྱོད་འབད་མ་བཏུབ།
བཀྲིས་སྐར་རྫོང་ཁག།	Compactor truck	༢༠༡༠	༡༥	ཕུན་ཚུགས་གླིང་ལུ་ ཉམས་བཙུགས་འབད་ བའི་བསྐྱེད་ཡོད་པ།
ཅི་རང་རྫོང་ཁག།	Refuse collector (Dyna)	༢༠༠༩	༡༧	ལག་ལེན་ནང་ཡོད་ཅུང་ ཅུས་ཚད་ཚུགས་ནི་ ཁར་ལྟོད་ཡོད་པ།
ཅི་རང་རྫོང་ཁག།	Compactor truck	༢༠༠༩	༡༧	བཞོལ་སྤྱོད་འབད་མ་བཏུབ།
གཞུལ་མ་སྐར་རྫོང་ཁག།	Tractor	༢༠༠༥	༢༠	ལག་ལེན་ནང་ཡོད་ཅུང་ ཅུས་ཚད་ཚུགས་ནི་ ཁར་ལྟོད་ཡོད་པ།

འབྱུང་ཁུངས་: ཡོངས་འབྲེལ་ཞིབ་འཇུག་གི་ལན་གསལ་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ།

ག) འདི་གུ་ རྫོང་ཁག་མང་ཤོས་ཅིག་ནང་ གསོ་བའི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི་གི་ སྤྱི་མཁའ་ཁོང་ཚུ་ མིན་འདུག།
 ཐིག་ཕུག་ཁོམ་སྟེ་དང་ ཕུན་ཚུགས་གླིང་ཁོམ་སྟེ་ དབང་འདུས་ཤོ་བྲང་རྫོང་ཁག་ དེ་ལས་ མོང་སྐར་རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་རྒྱུ་མ་ གཅིག་ དེ་བཟུམ་མའི་ སྤྱི་མཁའ་ཁོང་ཡོད་པའི་ སྤུ་ན་ལུ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་ཅུང་ སྤྱི་མཁའ་ཁོང་འདི་ཚུ་ ཡན་ཅུས་ཅན་སྟེ་

ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ཐད་ཁར་ ཐེ་ཚོམ་ཅན་ཅིག་ཡིན་པས། དཔེར་ན་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་ཚིན་གྱིས་ དབང་འདུས་ མོ་བྲང་རྒྱུ་ཁག་ནང་ གསོ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲུབ་འདྲེན་འབད་མི་ སྤྱི་འཁོར་ (པར་༣-༥) གཅིག་ཡོད་རུང་ གླེག་ཐབ་ ཀྱི་མཐུན་ཁྱེན་མེད་པ་ལས་ སྤྱི་འཁོར་དེ་ དགོས་དོན་ལྟར་དུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་ཡོད་པ་ལས་ སྤྱན་ཁང་ གིས་ ད་ལྟོ་ཡང་ སོ་འོག་ལུ་ཨབ་བཞག་སྟེ་འདུག། སྤྱན་ཁ་རྒྱུ་ཁག་ནང་ གསོ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མེ་བཏང་ནི་གི་དོན་ ལུ་ ཨོམ་སྟོད་ལ་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ གླེག་ཐབ་ཀྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ དེ་བཟུམ་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མེ་བཏང་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ སྒྲུབ་འདྲེན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ སྤྱི་འཁོར་ཅིག་མེད་པ་ལས་བརྟེན་ སྤྱན་ཁང་ ཚུ་གིས་ ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་རང་ autoclaving འཕྲུལ་ཆས་ཚུ་དང་ སོ་འོག་ལུ་ཨབ་བཞག་ནི་གི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་རང་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག། (པར་༣-༦)། སྤྱན་ཁང་གི་ཟུང་ཁྱེད་ལང་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ ལས་བྱེད་ཚུ་གི་ སྟོན་ཁྱིམ་ཚུ་ལས་ ཐོན་མི་ ཁྱིམ་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཁྱོམ་སྟེ་སྤྱི་འཁོར་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ སྒྲུབ་འདྲེན་འབད་ དེ་འདུག།

- ང) རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་བའི་ཞབས་དྲོག་གིས་ ཁོང་རའི་གསོ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ལོ་བསྟར་སྤྱན་ལུ་༢༠༡༤ ལོ་ལུ་ གསོ་བའི་ མཐུན་ཁྱེན་བརྒྱ་ཆ་༥༩.༡ དེ་ཅིག་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་ གཞོད་པ་ཡོད་པ་སྟེ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་སྟེ་ཡོད་རུང་ འབྲུལ་ཅན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྤང་ནང་རང་ མེ་བཏང་དགོས་ཐོན་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ སྤྱན་ལུ་འབད་དེ་འདུག། འདི་བཟུམ་གྱི་ ལམ་ལུགས་འདི་ མང་ཤོས་ཅིག་ གཞི་རྟེན་སྤྱན་ཁང་ལྟེ་བ་ཚུ་ནང་ བྱབ་ཆེས་སྟེ་ཡོད་པ་ད་ གཞི་རྟེན་སྤྱན་ཁང་ལྟེ་བ་ ༡༠༥ དང་ དེ་གི་ལུ་ལས་ ཡན་ལག་སྤྱན་ཁང་ ༣༤ དང་ སྤྱན་ཁང་ ༡༩ བརྩིས་ཏེ་ བསྟོམས་ཀྱིས་ གསོ་བའི་མཐུན་ཁྱེན་ ༡༥༩ ཀྱིས་ སྤྱན་ལུ་འབད་དེ་འདུག། སྤྱན་ལུ་འདྲེན་ འདི་བཟུམ་གྱི་ལག་ལེན་འདི་ སྒྲུབ་འདྲེན་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་མེད་མི་ ཡང་ན་ མ་པ་ལས་མེད་པའི་གྲོང་གསེབ་དང་ ཡན་ལག་ཁྱོམ་གྱི་ གསོ་བའི་ཞབས་དྲོག་ཚུ་ནང་ བྱབ་ཆེ་བྲགས་སྟེ་འབྲུང་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ བཀོད་དེ་འདུག།

པར་༣-༥ པ། རྒྱལ་ཡོངས་གསོ་བའི་ཞབས་དྲོག་གིས་ མཁོ་སྟོན་འབད་མི་ གསོ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲུབ་འདྲེན་འབད་ནི་གི་ སྤྱི་འཁོར་གྱི་དཔེ།

འབྲུང་ཁུངས་ ཁྱོམ་སྟེ་ཡིག་ཚང་ཚུ་ནང་ ས་ཁོངས་ལྟ་སྟོར་འབད་བའི་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་ཚིན་གྱིས་བཏབ་པའི་པར།

པར་ན-༤ པ། རྫོང་ཁག་གི་སྤྲོད་ཁང་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟེགས་འཛུགས་ཀྱི་དཔེ་མཁོ། (སྤྲོད་ཁང་སྤྲོད་ཁང་གི་ གནད་དོན་ཅིག)

སྤྲོད་ཁང་ནང་འཛུགས་པའི་སྤྲོད་ཁང་གི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ འཛུགས་ཀྱི་ འབད་ནི་གི་ Autoclaving འབྲེལ་ཆས།

སྤྲོད་ཁང་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟེགས་གཙོ་བོ་ཅིག་ཡིན་མི་ ཅུས་ཚད་ཡོད་པའི་སྤྲོད་ཁང་ཚུ།

སྤྲོད་ཁང་གི་ས་ཁོངས་ནང་འཛུགས་པའི་ སྤྲོད་ཁང་ནང་ལས་ཐོན་མི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ བཀོད་ནི་དོན་ལུ་ གཏིང་འཛིན་སྤྱོད་པའི་ ཞིབ་རྟོག་གི་མཐུན་ཆས།

ཁོམ་སྤྱིའི་ སྤྲོད་ཁང་འཛུགས་པའི་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གི་སྤྱོད་ཆས་དང་ སྤྲོད་ཁང་གི་ཐོན་ཁུངས་ ཐོན་མི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ ཁོམ་སྤྱིའི་ ཕྱགས་སྟེགས་བཀོད་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ སྤྱིའི་འབད་ཁུངས་ བསྐྱུར་པའི་ བསྐྱུར་ཆས།

འབྲེལ་ཁུངས་: སྤྲོད་ཁང་ནང་ ས་ཁོངས་ལྷ་སྟོར་འབད་བའི་སྤྲོད་ཁང་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛུགས་ པར་བཏབ་ཡོད་པ།

གོང་འཁོད་གྱི་ ཞིབ་རྟོག་ཚུ་གིས་ རྫོང་ཁག་ག་རའི་ནང་ ཕྱགས་སྟེགས་གི་རིགས་གར་ སྤྱིའི་འབད་ཁུངས་ སྤྲོད་ཁང་གི་ཐོན་ཁུངས་ ལ་ ཚད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་པ་ལས་ ཕྱགས་སྟེགས་སྤྱིའི་འབད་ཁུངས་གི་ལམ་ལུགས་འདི་ སྤྲོད་ཁང་མེད་པ་སྤྱི་ གསལ་སྤྲོད་འབད་མ་ཡིན། ཕྱགས་སྟེགས་གི་རིགས་གཞན་ཚུ་དང་ཕྱད་པ་ད་ གསལ་བའི་ཕྱགས་སྟེགས་འཛུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་འདི་ དགོས་མཁོ་དང་ལྷན་པུ་ མཐོང་ཡོད་ཅུང་ འདི་གི་སྤྱིའི་འབད་ཁུངས་ལམ་ལུགས་འདི་ སྤྲོད་ཁང་མེད་པ་སྤྱི་ མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན།

འཁྱེ་བཀག་ཆ་ཚུ་གིས་ ཞབས་རྟོག་སྤྱོད་ནི་ལུ་ ཐད་ཀར་ཏུ་ གནོད་པ་བྱུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་གཞུང་ཚུམ་ཞིབ་དབང་འཛུགས་ ཕྱགས་སྟེགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་ནི་འདི་ ཅུས་ཚད་ལར་ ཡང་ན་ ཅུས་ཚུ་ཏུ་ འབད་ནི་མེད་པའི་ཉེན་ཁ་བཤད་ཆུ་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་སྤྱི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་ གནད་དོན་འདི་གིས་ འབྲེལ་ཁུངས་སྤྲོད་ཁང་ ཕྱགས་སྟེགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་མ་ཤོང་པར་ ལུང་འཕྱོད་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ (པར་ན-༥)། རྫོང་ཁག་ནང་འབད་བའི་ དཔེ་མཁོ་ ཚུམ་ལམ་ལུང་ ཚུ་ མ་གཤམ་ལུ་ ཕྱགས་སྟེགས་བསྐྱུ་སྤྱོད་འབད་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ དེམ་མཐུན་སྤྱོད་པའི་ལུ་བརྟེན་ ལུང་འཕྱོད་ཡོད་པ་དང་ ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ མེམས་ཅན་ཚུ་གིས་ གཏོར་བཏང་སྟེ་ གཙང་སྤྱོད་པའི་གནས་སྤངས་ལུ་ བཟོ་སྟེ་འདུག། འདི་གི་ཕྱལ་ལས་ རྫོང་ཁག་གིས་ གཙང་སྤྱོད་པའི་ལུ་ བཞག་ནི་གི་དོན་ལས་ མཐུན་ཆས་འདི་ཚུ་ བཟུབ་བཏང་ཅུག། ཡིན་ཅུང་ འདི་གིས་ ད་ལྟོ་ ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ གཏོར་ལུ་ བཀོད་པའི་སྤྲོད་ཁང་ ཚུ་གུང་བཀལ་མ་ཡིན།

སྤྱི་འཁོར་ཉུང་སྤྱི་ཚུགས་ལས་བཟང་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞབས་ཏྲུག་ཚུ་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ དགོས་མཁོ་དང་ བསྐྱེད་མ་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུགས་པར་ཡོད་པ་ལས་ རྫོང་ཁག་མང་ཤོས་ཅིག་གིས་ ཁྲོམ་སྤྱིའི་ས་ཁོངས་ལས་བཟང་མེད་ ཞབས་ཏྲུག་ཚུ་ ལུ་མ་ ཚུགས་པ་ལས་ **ཟུར་སྒྲིགས་** ༣-ཉ པའི་ནང་གསལ་བཏོད་འབད་དོ་བཟུམ་ ཟེད་འོག་མང་ཤོས་ཅིག་ནང་ ཞབས་ཏྲུག་མ་ཐོབ་པར་ ལུས་ ཏེ་འདུག།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤྱིའི་འབྲེན་འབད་མི་ སྤྱི་འཁོར་གྱི་གྲངས་ཁ་ ཚད་ཅིག་ལས་བཟང་མེད་མི་དེ་ གཙོ་བོ་ར་ དེ་བཟུམ་མའི་ སྤྱི་འཁོར་ ཚུ་ མཁོ་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་ ཟད་འགྲོ་སྒྲིམ་གནས་ནི་དེ་གིས་ ལོ་བསྟར་འཆར་དཔུལ་གྱི་ དཔྱ་བགོ་ནང་ གཙོ་རིམ་མ་བཟུང་མི་ལུ་བརྟེན་ ཡིན་པས། དེ་མ་ཚད་ འདས་པའི་ལོ་ཚུ་ནང་ སྤྱི་འཁོར་ཉུང་མི་འདི་ བཀག་ཆ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ སྤྱི་ཚུགས་ལས་བཟང་མེད་ཡིན་མས། མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་དང་ ཁྲོམ་སྤྱིའི་ དེ་ལས་ རྫོང་ཁག་ཚུ་གི་ འཆར་གཞི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ བའི་སྐབས་ སྤྱི་འཁོར་རྫིང་མ་ཚུ་ ཚབ་བཅུགས་ནི་དང་ ཡང་ན་ སྤྱི་འཁོར་གྱི་ གྲངས་ཁ་ཡར་མེད་ཞིའི་དོན་ལུ་ དོན་ཚན་ཚུ་ གསལ་ཏྲུག་ཏེ་སྤྱོད་ མ་བཀོད་པས། འདི་གིས་ ལག་ལེན་གྱི་ཉེན་ཁ་གསལ་ཏྲུག་ཏེ་ཡོད་རུང་ གྲངས་ཁ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་མེད་པ་ གྲེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན།

པར་ ༣-ཉ པ། སྤྱི་འཁོར་གྱི་གྲངས་ཁ་ཚད་ཅིག་ལས་བཟང་མེད་མི་འདི་གིས་ བན་ཁུངས་མེད་པའི་སྤྱིའི་འབྲེན་གྱི་དུས་ཚོད་ལས་བརྟེན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ འབད་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལུང་འགྲོ་སྤྱོད་པའི་དཔེ།

འབྱུང་ཁུངས་ རྫོང་ཁག་གི་འགོ་དཔོན་ཚུ་ལས་ བསྐྱེད་མ་འབད་ཡོད་མི་དང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ས་གནས་ལྷ་སྟོར་འབད་བའི་སྐབས་ པར་བཏབ་ མི་ཚུ།

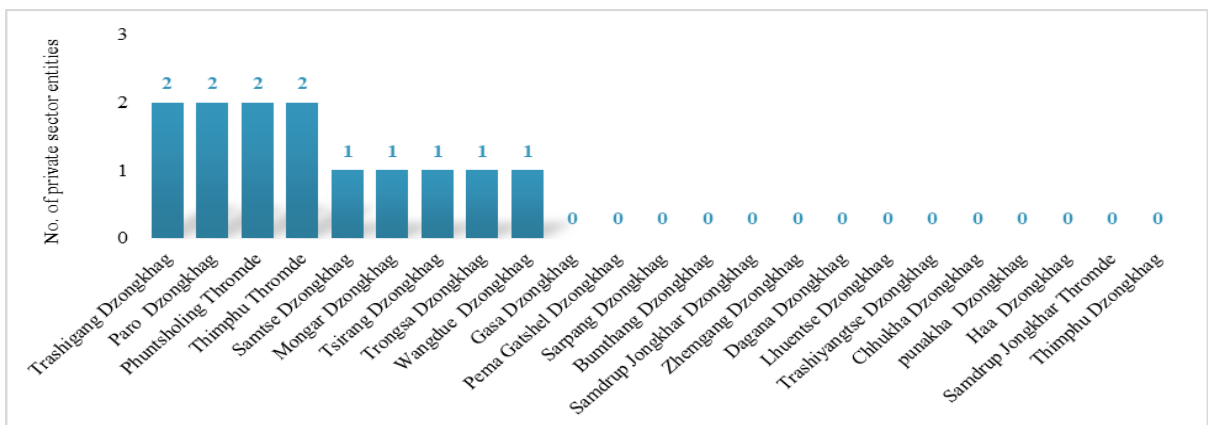
༣.༣.༡ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་འབད་ནི་ནང་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི་ནང་ སྐྱེར་གྱི་ལས་སྡེ་ལེ་ག་མེད་པ།

ཕྱགས་སྟིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༧ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༣༢ པའི་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གན་ཡིག་ ཡང་ན་ འདི་བཟུམ་གྱི་སྒྲིག་ཆ་གཞན་ཚུ་གི་སྟེན་ལས་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ཆོག་པ་སྟེ་ བཀོད་དེ་འདུག། དེ་བཟུམ་མའི་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་སྟེན་ལས་ སྐྱེར་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་ བཅུ་རྒྱུ་འབད་ནི་ བཀོད་དེ་ལས་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཞབས་རྟེན་གཞན་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་ བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་ནི་ནང་ གྲལ་གཏོགས་འབད་བརྟུབ་ཡིན།

ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་འབད་སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་ལཱ་ནང་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་ ག་དེ་ཅིག་གྲལ་གཏོགས་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ བརྟུག་ཞིབ་འབད་བའི་ གྲལ་ལུ་ ཁོམ་སྟེ་ཕྱེ་བ་དག་པ་ཅིག་ནང་རྒྱུང་མ་གཅིག་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་གིས་ དུམ་གྲ་རེ་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཡོད་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་ ཡོད་པ་ཡིན། (པར་རིས་ ༣-༡)། ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྟེ་དང་ བུན་ཚོགས་སྤྱི་ཁོམ་སྟེ་ བཀྲིས་སྤང་རྫོང་ཁག་ དེ་ལས་ སྤང་རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་ གྲལ་གཏོགས་འབད་མི་མཐོ་ཤོས་འབད་ཡོད་པ་ད་ ཁག་འབག་པ་གི་ལས་སྡེ་ ༡ རེ་འདུག། བསམ་ཅེ་དང་ མོང་སྐར་ ཅི་རང་ ཁྲོང་ གསར་ དེ་ལས་ དབང་འདུས་རྫོང་ཁག་ཚུ་བཟུམ་མའི་ རྫོང་ཁག་གཞན་མི་ཚུ་ནང་ སྐྱེར་སྟེ་གཅིག་ལས་བརྒལ་ འབྲེལ་གཏོགས་འབད་ དེ་མིན་འདུག།

རྫོང་ཁག་མང་ཤོས་ཅིག་དང་ ཁོམ་སྟེ་གཅིག་གིས་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་ མ་པ་ལས་བཅའ་མར་གཏོགས་ཏེ་མེད་པ་སྟེ་ སྟན་ལུ་འབད་ཡོད་པ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་འབད་ནི་དང་ སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་ཞབས་རྟེན་ཚུ་ མང་ཤོས་ཅིག་ར་ ཁོང་ར་གིས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན།

པར་རིས་ ༣-༡ པ། ཁོམ་སྟེ་ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་འབད་སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི་ནང་ གྲལ་གཏོགས་འབད་མི་ སྐྱེར་སྡེ་གི་གྲངས་ཁ།

འབྱུང་ཁྱད་སྤྱོད་ ཅི་བ་དྲིས་ལན་དང་ཡོངས་འབྲེལ་ཞིབ་འཇུག་གི་ལན་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ།

དེ་འབད་མ་ལས་ ཁོང་འཁོད་གནས་སྤངས་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ ཁོམ་སྟེ་ཕྱེ་བ་དག་པ་ཅིག་ནང་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་གིས་ གྲལ་གཏོགས་འབད་མི་འདི་ གནམ་མེད་ས་མེད་ རྩ་སུ་ཅིག་ལས་བརྒལ་མེད་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན། གྲལ་གཏོགས་འབད་ནི་འདི་ འབྲེལ་མཉམ་མེད་དང་ མང་ཤོས་ཅིག་ར་ ཁོམ་ཚོགས་དང་ ཁོང་འཕེལ་ཚན་གྱི་ས་ཁོངས་དག་པ་ཅིག་ རང་རྒྱུང་གཅིག་ གཅོ་བོར་བཏོན་དོ་ཡོད་པ་ལས་ ལུང་ཕྱོགས་གཞན་ཚུ་ནང་ རོན་ཐང་དང་ཞབས་རྟེན་ཚུ་ ཡར་ཕྱག་བཏང་ནི་གི་དོན་ ལུ་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་གི་ གོ་སྐབས་སྟོན་སྟེ་རང་འདུག།

ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་^{༡༩} པའི་ནང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ལག་ཆེ་བའི་ ཐབས་བྱས་ཅིག་སྟེ་ གཞུང་སྒྲེང་
མཉམ་འབྲེལ་གྱི་གཞི་བཀོད་འདི་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ གཞུང་གིས་ སྒྲེང་སྟེ་དང་ཚོང་འབྲེལ་པ་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་
གི་ཚོང་འབྲེལ་ནང་ འཛུལ་ཞུགས་འབད་ནི་ནང་ སྟོབ་བསྐྱེད་བཅུག་མ་ཚུགས་པས། བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ ཚད་ཅིག་ལས་བརྒལ་མེད་
མི་འདི་ ཞབས་རྟེན་ཕྱིན་མི་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ དང་འདོད་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་མས། འདི་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཞབས་རྟེན་ཕྱིན་
མི་དང་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་དང་ ཅི་བ་ཅིས་ལན་འབད་བའི་སྐབས་ གསལ་བཀོད་འབད་དོ་བཟུམ་ སྒྲེང་སྟེ་ཚུ་ གྲལ་གཏོགས་འབད་བཅུག་
ནི་དང་ ལུན་བརྟན་བཟོ་ནི་ལུ་ འོས་ལྷན་གྱི་གནས་སྤངས་ལངས་སྟེ་མེད་པའི་ བརྟེན་མཚོན་སྟོན་ཨིན།

འདི་འབད་མ་ལས་ ཕྱི་ཁར་སྟོན་འབད་ཚུགས་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ ཅིལ་བུམ་སྟེ་ ཁྲོམ་སྟེ་རང་ར་སོ་སོ་གིས་ འབག་སྟེ་རང་ཡོད་པ་ལས་
ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་གྱི་དུས་ཚོད་ཚུ་ སུན་ཁུངས་མེད་པ་འགྱུ་ཡོད་པ་ལས་ **པར་༩-༧** པའི་ནང་སྟོན་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྟེ་ མཐའ་མཚུག་
ཁར་ བྱ་སྐབས་མ་བདེ་མ་ཚུ་ ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

༩.༩.༩ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགྲོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་^{༢༠༠༩} ཚན་མའི་ དོན་ཚན་^{༣༡} པའི་ “དངོས་སུ་ཐབས་ལམ་ནང་འཁོད་ཡོད་པར་
ལྟར་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྟེ་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་དང་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་དང་ ཡང་ན་ སྟོ་
བཤུད་འབད་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་གི་ མཐུན་རྐྱེན་གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་གི་ དབང་ཚད་ཕྱིན་ཡོད་པ་ཨིན།

ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་ཐེངས་^{༡༩} པའི་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་རིམ་གཙོ་བོ་གི་ གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་འོག་ལུ་
གལ་གནད་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་གི་གྲས་ལས་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྟེ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་
ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ཨིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་
བརྟག་དཔྱད་འབད་བའི་སྐབས་ རྒུལ་གཞིང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་འཁོད་ཞིབ་རྟོག་གསུམ་ བལྟ་བརྟེན་བྱུང་ཡི།

༩.༩.༩.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ནང་འཁོད་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པའི་ལྟེ་བ་ཚུ་གི་ཁེ་ཕན།

ད་ལྟོ་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་སྟེ་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་^{༡༩} ཡོད་པ་ད་ ༩༡༠ འདི་ ལས་རིམ་གཙོ་བོ་གི་འོག་ལུ་
བཟོ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ་དང་ ^༤འདི་ ཁྲོམ་སྟེའི་ ཐབས་ལམ་ཐོག་ལས་ བཟོ་བསྐྱེད་འབད་དེ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་^༥ སྒྲེང་སྟེའི་ཞབས་
རྟེན་ཕྱིན་མི་ Greener Way དང་ Green Bhutan Solutions གིས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།
ལས་རིམ་གཙོ་བོ་གི་འོག་ལུ་ བཟོ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་^{༡༠} གི་ས་སྟོབ་བཀྲམ་སྟེལ་འདི་ **པར་
རིས་༩-༩** ནང་ལུ་སྟོན་ཡོད་པ་ཨིན།

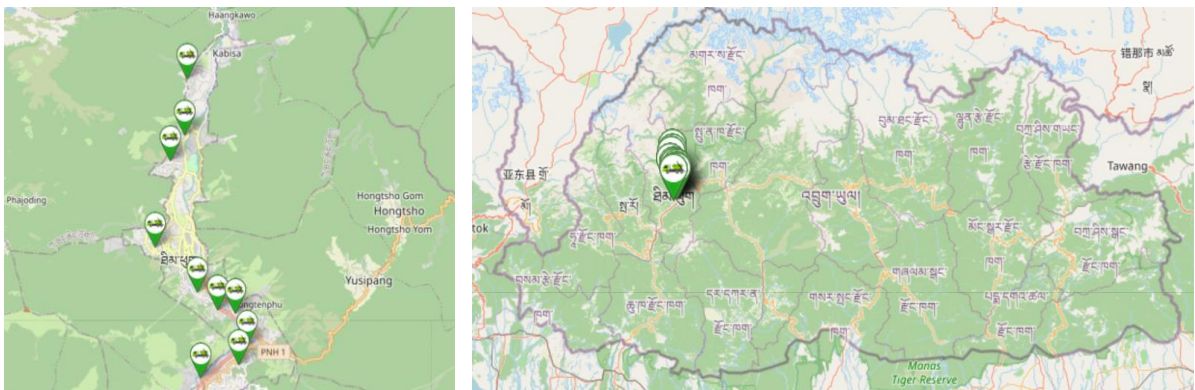
ས་ཁོངས་བརྟག་དཔྱད་སྐབས་ རྒུལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་མི་ཚུ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི།

གཤམ་འཁོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་གིས་ ཁྲོམ་སྟེ་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་གྱི་
ཁེ་ཕན་ལེ་ཤ་ཅིག་ཕྱིན་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་ཚུ་ཡང་ ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ སྟོན་མི་ཚུ་གིས་ ཞབས་རྟེན་ཕྱིན་མི་ཚུ་གིས་ དུས་ཚོད་
བཀོད་མི་ཁར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་བར་འོང་པའི་སྐབས་ གོ་སྐབས་མ་ཐོབ་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཐབས་ཀྱི་ གདམ་ཁ་
ཅིག་སྟེ་ ཕྱག་ལུ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་གིས་ སྟོན་མི་ཚུ་གིས་ ཁྲོམ་སྟེ་འགལ་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གཞོན་སར་བཀོག་བཞག་
མི་གི་ དཀའ་ངལ་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ཐོན་ཡོད་མི་ཚུ་ གསལ་ཞི་ཐབས་ལམ་ཅིག་སྟེ་ ལཱ་འབད་མ་ཨིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་

སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་འདི་ཚུ་ནང་ བཀོ་བཞག་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ སྤུང་འཁོར་ཏུ་གྱིས་ བསྐྱ་བསྐྱུ་འབད་དེ་ ཅ་
ཆས་སྤྱར་ཆེད་མཐུན་ཆེན་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྒྲགས་བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ སྤྱལ་འབྲེན་འབད་མ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་
སྤྱལ་འབྲེན་གྱི་ ལམ་ལུགས་འདི་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་སྟེ་ བཞག་ཡོད་པ་ཨིན།

ཁ། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་འདི་ཚུ་གིས་ ལྟེ་བ་བདག་འཛིན་འཐབ་མི་དང་ ཞབས་རྟེན་བྱིན་མི་
ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱམ་དང་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་བརྟུབ་མི་ དེ་ལས་ བརྩེ་མཐོང་ཅན་གྱི་ཅ་ཆས་ཚུ་ ཉེང་སྐལ་རང་ དབྱེ་
བ་བྱེ་ཚུགས་པ་བཅོམ་ཨིན། འདི་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྒྲགས་བཞག་མི་གི་ཆད་
གཞི་འདི་ མར་ཕབ་འབད་ནི་ལུ་ སན་ཐོགས་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཆད་ བདག་འཛིན་འཐབ་མི་དང་ ཞབས་རྟེན་བྱིན་མི་ཚུ་ལུ་ འོང་
འབབ་བཅོམ་ནི་གི་སྐབས་ཡང་ བྱིན་ཡོད་པ་ཨིན།

པར་རིས་ ༣-༧ པ། ཕྱགས་སྟིགས་ལས་རིམ་གཙོ་བོ་གི་འོག་ལུ་ བཅོ་བསྐྱར་འབད་མི་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ ༡༠ གི་ས་གནས།

འབྲུང་ཁུངས་: ཕྱགས་སྟིགས་ལས་རིམ་གཙོ་བོ་གི་གཞུང་འབྲེལ་ཡོངས་འབྲེལ་འཆར་སྟོ།

༣.༣.༣.༡ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོད་པ།

གོང་ལུ་འཁོད་འདི་ཡོད་པའི་ ཁེ་ཕན་ཚུ་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་འཁོད་དེ་ཡོད་པའི་
ལག་ལེན་ལངས་སྟེ་ མ་འཐབ་པའི་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ཡང་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི།

ཀ། ཐེམ་ཕྱག་ཁོམ་སྟེ་ལུ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ ༡༠ ཆ་མཉམ་ནང་རང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྒྲོམ་དང་ ཕྱགས་
སྟིགས་སྐྱམ་ ཁྱིམ་ནང་ལས་འཐོན་པའི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ དེ་ལས་ གཞན་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཁང་མིག་སོ་
སོ་སྟེ་ བཅོ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་
བ་ ༡༠ ག་རའི་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱམ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཀོད་སྒྲིག་འབད་ཡོད་པའི་ ས་ཁོངས་རྒྱུ་མ་གཅིག་ ཏུ་སྐྱུན་ཏུ་ ལག་
ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཅི། དངོས་སུ་སྟེ་ བརྟག་དཔྱད་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ལྷག་ལུས་ཁང་མིག་གསུམ་འདི་ ལག་ལེན་
འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོད་པ་ལས་ དབྱེ་བ་བྱེ་ཡོད་མི་དང་ ཡང་ན་ ལོག་ཐོབ་མི་ ཅ་ཆས་ཚུ་ གསོག་འཛོག་འབད་སའི་ས་སྟོ་
ཅིག་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ལས་ བཅོ་བཀོད་ཀྱི་དམིགས་ལུ་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དོ་མ་གི་བར་ན་
བྱུང་པར་ཡོད་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་བྱུང་ཡི།

ཁ། མཐུན་ཆེན་འདི་ཚུ་ལུ་ ས་ཁོངས་བརྟག་དཔྱད་འབད་བའི་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བཟླ་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་
པའི་ གནས་སྤངས་ཚུ་ པར་ ༣-༤ དང་ ༣-༥ ནང་ གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

དཔེ་ན-༥ པ། ཟིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ནང་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་རྩྭ་གི་དཔེ་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐང་ས།

འབྱུང་ཁུངས་ ས་ཁོངས་ལྟེ་སྐོར་སྐབས་ རྒྱལ་ཀའུ་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

པར་ན-༧ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱམ་གྱི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱོན་མ་བསག་སའི་མཐུན་ཀྱིན་གཞན་མུ།

འབྱུང་ཁུངས་ ས་ཁོངས་ལྟེ་སྐོར་སྐབས་ རྒྱལ་ཀའུ་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

ཀྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁང་མིག་དབྱེ་ལག་གསུམ་ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པའི་ རྒྱ་མཚན་ཚུ་ བརྟག་དཔྱད་འབད་
བའི་སྐབས་ ལྷན་ཐབས་ཀྱི་ རྒྱ་མཚན་གཉིས་ གསལ་སྟོན་བྱུང་ཡི།

- དང་པ་ ཁྲོམ་སྡེ་གི་འགོ་དཔོན་དང་ མཐུན་ཁྱེན་བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ སྤྱི་བདེ་ལན་འབད་བའི་སྐབས་
མི་མེར་ཚུ་གིས་ ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ གཞན་མི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ དབྱེ་བ་བྱེ་བ་འབག་འོང་མི་ལུ་བརྟེན་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་
པའི་ དབྱེ་བ་བྱེ་ཡོད་པའི་ཁང་མིག་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་ཡོད་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་ཡི། ལྷེ་བ་རེ་རེ་
བཞིན་ནང་ལས་པར་ བཀོད་རྒྱ་དང་ དབྱེ་ལག་གི་ལམ་སྟོན་ཚུ་ གསལ་ཏྲག་ཏྲ་སྟེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་ར་ ལག་ལེན་འཐབ་
མི་ཚུ་གིས་ བན་དོན་འདི་ཚུ་ལུ་ གཙོ་བོར་མ་བརྟོན་པར་ཡོད་པའི་ ལྷན་ཁུ་ཚུ་ ཕུལ་ཏེ་འདུག། འདི་གིས་ གོ་བ་བན་སྟོན་
ལས་རིམ་ཚུ་ སན་ལུས་ཅན་སྟེ་མེད་མི་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བསྟར་སྟོན་ཚུ་ སྦྱིང་སྦྱི་སྟེ་ མ་འབད་བར་
ཡོད་མི་དང་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ལམ་ལུགས་འོས་འབབ་ཅན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་བརྟུབ་པའི་ བན་
མཚན་སྟོན་མ་ཡི།
- གཉིས་པ་ལུ་ ཀྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ལུ་ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་སྟོན་ཡོད་
པའི་ བསམ་འཆར་བཀོད་དོ་ཡོད་པ་ད་ དེ་ཡང་ ཕྱགས་སྟིགས་མ་འདམ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་རུང་
ཁང་མིག་བཞི་ཆ་ར་ ཅོག་འཐད་པ་སྟེ་འདུག། འདི་ཡང་ དམིགས་བསལ་དུ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་མ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཀོད་སྒྲིག་
འབད་མི་ ཁང་མིག་འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐུམ་གི་ ཁང་མིག་ཚུ་དང་ ཁྱད་པར་མེད་པ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་མ་ལས་འཐོན་
པའི་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་དང་ རྒྱ་གཡུར་གྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ མེད་པ་ལས་ བསམ་གསྟོན་ནི་ཉེན་ཁ་དང་
ཕྱགས་སྟིགས་འདི་ལས་འཐོན་པའི་ཚུ་ མང་སུ་སྟེ་ ཐོན་ཏེ་ སྤུང་ཁམས་ལོག་སི་སི་མན་མ་ནི་ཚུ་ འབྱུང་སྤྱིད་ནི་ཡིན་མས།
གནས་སྐབས་ཀྱི་ ཐབས་ལམ་ཅིག་སྟེ་ སློབ་སྦྱོར་བཞག་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་བཀོག་སའི་ ཁང་མིག་ཚུ་གི་ཆབ་ལུ་
ལྟེ་བ་ཚུ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་མ་བཀོག་བཞག་སའི་ རྟོན་སྟོན་རེ་ བཅུགས་ཏེ་བཞག་ཡོད་པ་ཡིན་རུང་ ཕྱགས་སྟིགས་
སྟོན་མ་ལས་འཐོན་པའི་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ནང་ལུ་ སན་ལུས་གཏན་གཏན་ཅིང་མིན་འདུག། ལྷག་པར་དུ་ ཀྱལ་གཞུང་
ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁྱིམ་ལས་འཐོན་པའི་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཀོད་སྒྲིག་འབད་མི་ ཁང་
མིག་ཚུ་ སྐུམ་དང་ གཞན་མི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཟོ་ཡོད་པའི་ ཁང་མིག་དང་ཅོག་འཐད་པ་བཟོ་བཀོད་འབད་དེ་
ཡོད་པ་ལས་ བཟོ་བཀོད་འདི་དང་འབྲེལ་བར་ཅིན་ རོས་འབབ་ཡོད་པ་སྟེ་ རོས་ལེན་འབད་མི་ཚུགས་པས། འདི་བཟུམ་གྱི་
བཟོ་བཀོད་དང་ ལག་ལེན་གྱི་ སྟོན་ཚུ་ ལོག་ཅིག་རང་ཐོན་ཡོད་རུང་ རྒྱལ་ལས་གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་
སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ནང་ བཟོ་ཁ་རྒྱབ་ནི་དང་ ཡར་དག་བཏང་ནི་གི་ལུ་ཚུ་ མ་འབད་བས། གསལ་པ་བཟོ་བསྟར་
རྒྱབ་ཡོད་པའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ནང་ལུ་ཡང་ འདི་བཟུམ་གྱི་སྟོན་ཚུ་ ལོག་ཐོན་ཡོད་པ་ལས་ བསམ་འཆར་ལེན་ནི་གི་ཐབས་ལམ་
ཚུ་ སྦྱིང་སྦྱི་མེད་པ་དང་ ཉེ་མའི་ལག་ལེན་ཚུ་ལས་ ཤེས་རྟོག་བྱུང་ཡོད་པའི་ ཡོན་ཏན་ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པའི་ བན་
མཚན་སྟོན་མ་ཡི། འདི་བཟུམ་བྱུང་རིམ་འདི་གིས་ འཆར་གཞི་དང་ ལག་ལེན་སྒྲིག་བཀོད་ཀྱི་ ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ སྟོན་ཚུ་
ཡོད་པའི་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡི།

འདི་བཟུམ་གྱི་བཟོ་བཀོད་ཀྱི་སྟོན་ཚུ་ཡོད་རུང་ར་ ཀྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁྲོམ་སྡེ་འོང་འཁོད་ལུ་ རྒྱལ་མའི་བཟོ་བསྟར་
ཚུ་ནང་ལུ་ བཟོ་བཀོད་འདི་ འདྲ་དཔེ་བཟོ་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ ལྷག་པར་དུ་ ཕུན་ཚོགས་སྤྱིང་ཁྲོམ་སྡེ་ནང་ལུ་ཡང་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ འདྲ་
དཔེ་བཟོ་སྟེ་ བཟོ་སྟར་འབད་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། འདི་གིས་ ཉེ་མའི་འཛེལ་བ་ཚུ་ལས་ ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པའི་ བསམ་འཆར་

བཀོད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ འདི་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ ལག་ལེན་ལང་མ་སྟེ་ འཐབ་མ་ཚུགས་པའི་གནད་དོན་འདི་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ འབྲུང་སྤང་ནི་ཨིན་མས།

གནད་དོན་འདི་ གཞི་རྒྱུ་མཁོ་ཆས་དང་སྒྲིལ་འདྲེན་ལྟན་ལག་ (མཐུན་ཆེན་བཟོ་བཀོད་འབད་མི་) དང་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་ གཤིས་འགྱུར་བཟོ་ལས་ཁྲངས་ (ལག་ལེན་འཐབ་མི་) དེ་ལས་ ཁྲོམ་སྟེ་ (བསམ་འཆར་ཕུལ་ནིའི་འགན་ཁུར་ཡོད་མི་ ལག་ལེན་པ་) རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ཚུ་གི་བར་ན་ ལཱ་འགན་ཚུ་ ཆ་ཤས་ཅན་སྟེ་འགྲོ་ཡོད་མི་འདི་ལཱ་བརྟེན་ཏེ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ལུས་ཏེ་འདུག།

4.4.4 གཞན་མི་རྒྱུ་ཁག་གི་གནས་སྤངས།

ལེ་ཡན་ཚུ་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་རིམ་གཞོ་བོ་གི་འོག་ལཱ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྟེ་ནང་རྒྱུ་ཁག་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པ་ད་ ཐིམ་ཕུ་ལས་ལྟན་སྟེ་ རྒྱ་སྐྱེད་འབད་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཏེ་འདུག། ལས་རིམ་འདི་གིས་ སྤྱི་ལོ་2030 ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་འདི་ བརྒྱ་ཆ་40 ལྟན་པ་ཅིག་ལས་ བརྒྱ་ཆ་20 ལས་ཉུང་མ་ལུ་ མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་དམིགས་ལུ་སྐྱེད་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱེད་འབད་ནི་གི་ དམིགས་ལུ་བཀོད་ཅུག། དེ་འབད་ཕ་ལས་ ཐིམ་ཕུ་ལས་ལྟན་སྟེ་ ལས་རིམ་འདི་ རྒྱབ་སྐྱེད་འབད་མ་ཚུགས་མི་འདི་གིས་ དམིགས་ལུ་འདི་ཚུ་ རྒྱབ་སྐྱེད་མི་ ལུ་ གོ་ཚུག་ཡོད་པ་མ་ཚད་ སྤང་བུས་ཀྱི་ དམིགས་ལུ་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ཀྱི་བར་ན་ རྒྱུ་པར་ཡོད་པའི་ ཉམས་མཚན་ སྟོན་མ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕུན་ཚོགས་སྤྱི་ཁྲོམ་སྟེ་ནང་ལུ་ ད་ལྟོ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ བཟོ་བསྐྱུན་ འབད་བའི་བསྐྱར་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ཨིན་རུང་ གོང་ལཱ་གོས་བསྐྱུན་འབད་ཡོད་པའི་ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་སྐྱོན་འདི་ཚུ་ འདྲ་བཤུས་ རྒྱབ་སྐྱེད་ཡོད་པ་ལས་ ཏེ་མའི་ཉམས་སྤྱི་ཁྲོམ་སྟེ་ལས་ཐོབ་ཡོད་པའི་ ཡོན་ཏན་ཚུ་ ལང་མ་སྟེ་ བཙུགས་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

སྤྱི་རྒྱུ་ཁག་ནང་ལུ་ ཁྲོམ་སྟེའི་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ ཏེ་མ་ ཁྲོམ་སྟེའི་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ 4 གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ཅུས་ལུན་འདི་གི་སྐབས་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་ བརྟེན་ཚུ་སྤྱོད་ཅི། ཨིན་རུང་ བཟོ་བཀོད་ལེགས་ཤོམ་མེད་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ མཐུན་ཆེན་ཚུ་གིས་ དམིགས་དོན་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ ལང་མ་སྟེ་ རྒྱབ་མ་ཚུགས་ པར་འདུག། དེ་འབད་ཕ་ལས་ བཟོ་བཀོད་འདི་ཚུ་ བཤེག་བཏང་ཡོད་པ་དང་ འདི་ལས་ཚུར་ བཟོ་བཀོད་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ སྤྱིག་བཀོད་ འབད་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ བཟོ་བསྐྱུན་འབད་ནི་གི་ གོས་འཆར་གསར་པ་ཅིག་ འགོ་བཙུགས་གནང་ ཞེ་འདུག། ཏེ་མའི་བཟོ་བསྐྱུན་འབད་ཡོད་པའི་བཟོ་བཀོད་ཚུ་ བཤེག་བཏང་ཡོད་པ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྟེ་བ་ འདི་ཚུ་ དངོས་སུ་སྟེ་བདེན་དཔྱད་འབད་མ་ཚུགས།

ས་གནས་འདི་ཚུ་ནང་ལས་ཕར་ ལྷ་སྐོར་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་པར་ལྟར་ སྤྱི་ན་ཁ་དང་ ལྷ་ དེ་ལས་ དབང་འདུས་པོ་ བང་རྒྱུ་ཁག་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་ མིན་འདུག། རྒྱུ་ཁག་འདི་ཚུ་གི་ ཁྲོམ་སྟེ་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལུ་ཡོད་ པའི་ བྱིམ་གུང་དང་ཆོང་འབྲེལ་སྟེ་ཆུ་ཚུ་གིས་ བྱིམ་སྐྱོ་ཆུ་ཆོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་འབད་ནི་གི་ཞབས་ཏོག་ལུ་ གར་བརྟེན་ སྤྱོད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། བསྐྱེད་ལེན་གྱི་ ཅུས་ཚོད་ཁར་མ་ཚུད་པའི་སྐབས་ལུ་ ཁྲོམ་སྟེ་འགལ་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་བཞག་ནི་གི་ ཉེན་ཁ་ མཐོ་དགས་སྟེ་ ཡོད་པ་ཨིན།

དེ་མ་ཚད་ རྫོང་ཁག་ ༡༥ ནང་ བསམ་གྲུབ་ཕྱོད་ས་མཁར་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་ བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལན་གསལ་ལེན་ཡོད་མི་ནང་ལུ་ཡང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི་གི་ གདམ་ཁ་ཅིག་སྟེ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་འདི་ ཚུ་ མེད་པ་སྟེ་ དེས་གཏན་བྱང་ཡོད་པ་ཨིན།

དེ་འབད་མ་ལས་བརྟན་ ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱབ་བསྐྱོམ་གྱི་དུས་ཚོད་ཁར་མ་ཚུད་པའི་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ བཀོ་བཞག་ནི་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་བསམ་ག་བཞག་ནི་ ཡང་ན་ ཕྱི་ཁར་ མེ་བཏང་ནི་ལས་ལྷག་སྟེ་ ཐབས་ཤེས་གཞན་མིན་འདུག།

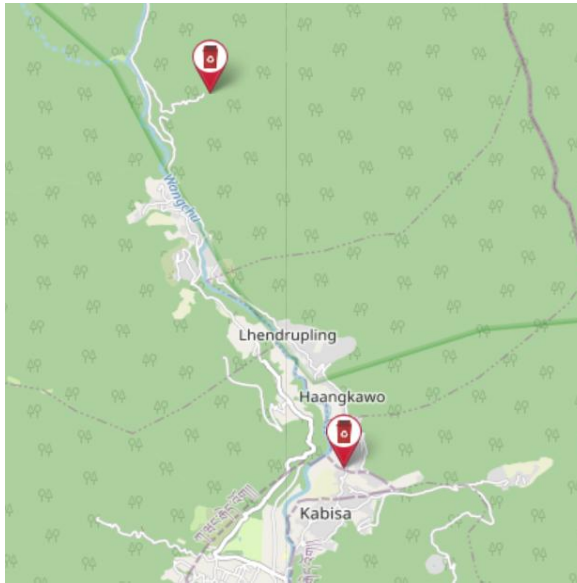
འདི་བཟུམ་སྟེ་ གོང་འཁོད་ཀྱི་ ཤེས་རྟོགས་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ (༣.༣.༣.༡ ལས་ ༣.༣.༣.༣ ཚུན་) རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཤེས་འཕྲོད་བསམ་འཛིན་ གྱིས་ ཁྲོམ་སྡེ་དེ་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ བསམ་ག་བཞག་ཚུགས་ནི་དང་ དབྱེ་ཁག་བཞི་ལུ་དབྱེ་བ་བྱེ་ཚུགས་ནི་གི་ འོས་འབབ་ སྒྲོམ་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ འདི་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ ཐིམ་ཕུ་ལས་ལྷག་སྟེ་ རྒྱ་སྐྱེད་འབད་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་ཡོད་མི་ འདི་དང་ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་སྒྲིན་ཚུ་གིས་ གཞི་རྟེན་འཆར་གཞི་དང་ ལྷ་རྟོག་ནང་ ལངས་སྟེ་མེད་མི་དང་ ཉེ་མའི་ཉམས་སྦྱང་ལས་ ཐོབ་ ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཚུ་ གཙུག་སྟེ་དང་འབྲེལ་བའི་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ནང་ འཕུས་ཤོར་བྱུང་མི་ཚུ་ གསལ་ སྟོན་འབད་མ་ཨིན་པས། དེ་ལས་ འདས་པའི་ཉམས་སྦྱང་ལས་ ལྷབ་སྦྱང་འབད་ནི་འདི་ གཙུག་སྟེ་ནང་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ འཕུས་ ཤོར་ཡོད་པའི་ དེས་བཏན་བྱང་ཡོད་པ་ཨིན།

༣.༣.༤ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱབ་བསྐྱོམ་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན།

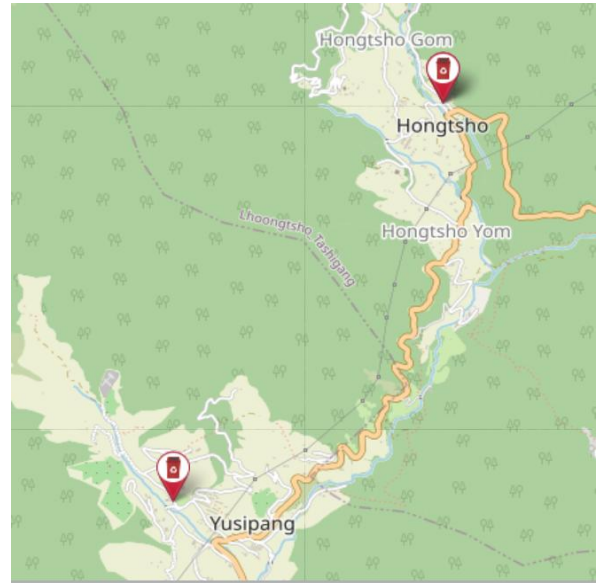
ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་གི་མ་དོ་བར་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཤེས་འཕྲོད་བསམ་འཛིན་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ བཟོད་ལས་ཁུངས་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྟེ་ དེ་ལས་ ཐིམ་ཕུ་རྫོང་ཁག་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་ལས་རིམ་གཙོ་བོ་གི་འོག་ལུ་ ཐིམ་ཕུ་རྫོང་ཁག་གི་ ཆེད་འོག་ ༥ ནང་ལས་མར་ ཐབས་བྱས་ཅན་གྱི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱབ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ ༡༠ དེ་ཅིག་ གཞི་ བཙུགས་འབད་དེ་འདུག། འདི་བཟུམ་གྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱབ་བསྐྱོམ་འབད་སའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ཡང་ མི་སེར་ཚུ་ལུ་ ཁྲིམ་ནང་གི་ཕྱགས་ སྟིགས་ཚུ་ བཀོ་བཞག་བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་མི་ཚུ་ ཕྱིན་ཐབས་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཅུག། བསྐྱབ་བསྐྱོམ་ མཐུན་ཁྱེན་འདི་གི་ ས་སྒྲིའི་བཀོ་བྲལ་འདི་ **པར་རིས་ ༣-༡༠** ནང་སྟོན་ཡོད།

འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱབ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ ལག་ལེན་པའི་འཕུས་ཀྱི་ དཔེ་ཚད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཁྲིམ་ གྲུང་པ་རེ་གིས་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་རེ་ནང་ ཁྲིམ་གྲུང་རེ་ལུ་ ཞབས་རྟོག་འཕུས་ དཔུལ་ཀྲམ་ ༡༠༠ རེ་ སྒྲིད་དགོ་པ་ཨིན་པས། འཕུས་འདི་ཚུ་ བསྐྱབ་ལེན་འབད་དེ་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་གིས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་མི་ དཔུལ་ཁང་གི་ཕྱི་ཤེས་ཁྲ་ནང་ ལུ་ བཙུགས་ནི་གི་འགན་ཁུར་འདི་ ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་གིས་ འབག་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཕྱི་ཤེས་འདི་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱབ་ལེན་འབད་ སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ སྤར་རྟེན་སྦྱོང་ནི་དང་ བཀོ་བཞག་ནི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱབ་ལེན་འབད་ནི་འགན་ ཁུར་འབག་མི་ ཁག་འབག་པ་གི་ཞབས་རྟོག་ཕྱིན་མི་ཚུ་ལུ་ དཔུལ་སྒྲིད་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

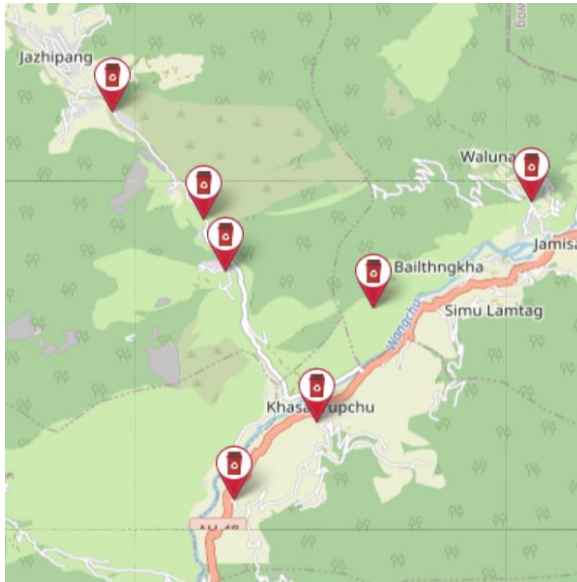
པར་རིས་༣-༡༠ པ། ཐིམ་ཕུག་རྫོང་ལག་ནང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་༡༠ གི་ས་གནས་།

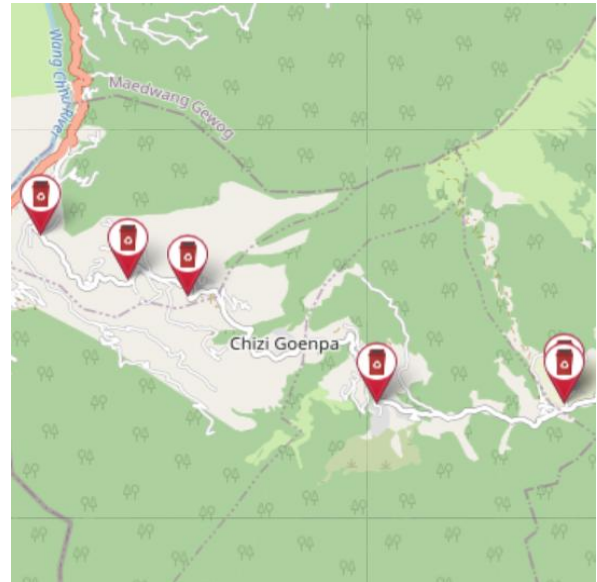
༡་མང་ཁྱེན་འོག (ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་༡)

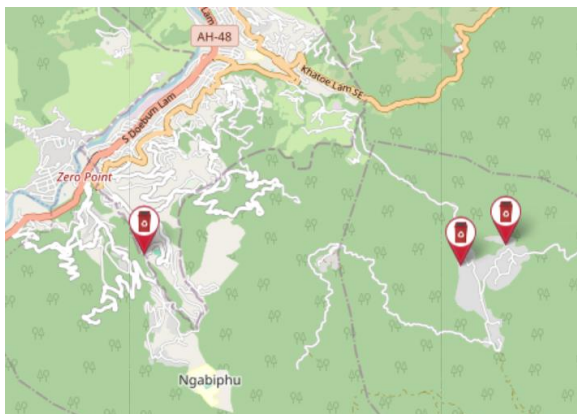
༢་མང་ཁྱེན་འོག (ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་༢)

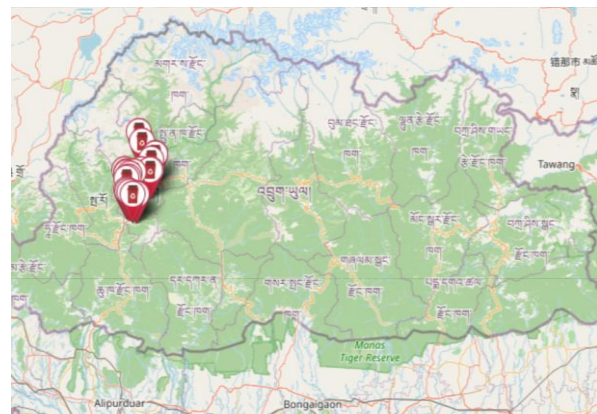
༣་མང་ཁྱེན་འོག (ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་༣)

༤་མང་ཁྱེན་འོག (ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་༤)

༥་ག་ལ་ཁྱེན་འོག (ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་༥)

༦་ལྷུ་ལམ་གྱི་གནས་ཚད་ནང་ (ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་༦)

འབྲུང་ཁུངས་། འབྲུག་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གཞུང་འབྲེལ་ཡོངས་འབྲེལ་འཆར་སྟོན།

ཀྱལ་གཞུང་ཙིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འདི་བཟུམ་གྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གི་ ལག་ལེན་བཟླ་དཔུང་ འབད་བའི་སྐབས་ གཤམ་གསལ་གྱི་གོས་བསྐྱེལ་འབད་མི་ གནད་དོན་ཆ་ཚན་གཉིས་ བཀོད་དེ་ཡོད་།

༣.༤.༤.༡ མཐུན་ཁྱེན་གྱི་བཟོ་བཀོད་དང་ ལག་ལེན།

ཀ) བར་༣-༡༠ ཅན་སྟོན་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྟེ་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ བཟོ་བཀོད་གྱི་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱམ་ དང་ ཁྱིམ་ལས་འཐོན་པའི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ ཚུ་གི་དོན་ལུ་ རང་རང་སོ་སོ་གི་ ཁང་མིག་གཉིས་སྟེ་ ཡོད་པ་ཡིན། བཟོ་བཀོད་འདི་གིས་ རྫོན་མ་ ཡིན་པའི་ པའི་(སྤྱེད་དོས་དང་ཕྱན་པའི་) ཕྱགས་སྟིགས་གྱི་ དོན་ལུ་ ཁང་མིག་མེན་འདུག།

ཁ) མཐུན་ཁྱེན་འདི་ཚུ་ནང་ དངོས་སུ་སྟེ་ བཟླ་བསྐྱར་འབད་བའི་སྐབས་ ཀྱལ་གཞུང་ཙིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ མཐུན་ཁྱེན་འདི་ཚུ་ ཅན་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ སོ་སོ་སྟེ་ བཀོ་ནི་ལུ་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ མཐོང་ ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ཁྱོང་གསེབ་དང་ཁོམ་གྱི་ཉེ་འདབས་ལུ་ཡོད་པའི་ ཁྱིམ་གྲང་པ་རེ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ དབྱེ་བ་ ག་ཅི་བཟུམ་ཅིག་འབད་རུང་ ག་ཅིག་ཁར་བསྐྱེལ་ཏེ་ བཀོ་བཞག་ཡོད་པ་སྟེ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ཀ) བར་༣-༡༡ ཅན་ བཀོད་ དོ་བཟུམ་སྟེ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་བཏུབ་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་མ་བཏུབ་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་ ཐབ་ཚང་གི་ཕྱགས་ སྟིགས་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ དེ་ལས་ སྐར་རིགས་ཚུ་ སྐམ་དང་/ཡང་ན་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཀོད་ སྐྱིག་འབད་མི་ ཁང་མིག་ཚུ་ནང་ དབྱེ་བ་མེད་པར་ སྤྱོད་པ་སྟེ་ བཀོ་བཞག་སྟེ་འདུག། འདི་གིས་ ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ དབྱེ་བ་ཕྱེད་གོ་པའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ མ་ཤེས་མི་དང་ ཡང་ན་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ མི་སྤེའི་སྤྱོད་ལམ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་གྲུབ་ཆ་ཚུ་ བཀོད་སྐྱིག་འབད་དེ་མེད་པ་སྟེ་ བསམ་འཆར་བཀོད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

ག) ཀྱལ་གཞུང་ཙིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁང་མིག་གཉིས་གྱི་བཟོ་བཀོད་འདི་ གདམ་ཁ་རྒྱབ་མི་གི་གཞི་རྟེན་དང་ ཡང་ན་ ཕྱགས་ སྟིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་ བཟོ་བཀོད་ནང་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་རྫོན་མ་ བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ ག་ཅི་འབད་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་ཡི་ག་ དེས་གཏན་བཟོ་མ་ཚུགས། འཆར་གཞི་བཟུམ་མི་ཚུ་གིས་ ཐབ་ཚང་གི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ གཡུས་ཚན་དང་ ཡང་ན་ ཁྱིམ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ འཕྱོ་མཐུད་དེ་རང་ མལ་ལུད་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ བསྐྱེལ་ལེན་འབད་འོང་ཟེར་ མཐོང་བསམ་ བཏང་ཡོད་པ་ཡིན་རུང་ འདི་བཟུམ་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ནང་ལུ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ བཟོ་བཀོད་གྱི་མཐོང་བསམ་བཏང་མི་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་གི་དགོས་མཁོ་རོ་མ་གི་བར་ན་ ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ བརྟམ་ཚན་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན། བཟོ་བཀོད་གདམ་ཁ་འདི་ལུ་ལམ་སྟོན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཐོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་དགོས་མཁོ་འདི་ བཟླ་དཔུང་དང་ ཡང་ན་ སྤྱོད་ལམ་ཞིབ་འཇུག་མེད་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ བཟོ་བཀོད་གདམ་ཁ་རྒྱབ་དགོ་པའི་ རྒྱ་མཚན་འདི་ གསལ་ཏོག་ཏོ་དང་ བདེན་ཁྱད་མེད་པ་སྟེ་ ལུས་ཡོད་པ་ཡིན།

ང) ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གི་ དངོས་སུ་སྟེ་ བཟླ་དཔུང་འབད་བའི་སྐབས་ ཀྱལ་གཞུང་ཙིས་ཞིབ་དབང་ འཛིན་གྱིས་ མཐུན་ཁྱེན་འདི་ཚུ་གི་ཁེ་ཕན་གཙོ་བོ་འདི་ ས་གནས་གྱི་མི་སྡེ་ནང་ལུ་ ཁྱིམ་འགལ་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་ བྱི་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་དེ་ ཚད་འཛིན་འབད་དེ་ ཁེ་ཕན་འོང་ནི་དམིགས་ཏེ་ བཟོ་སྐྱེལ་འབད་ཡོད་པའི་ ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཐོན་ཁུངས་དབྱེ་བ་ཕྱེད་ནི་དང་ བརྟེན་མཐོང་ཅན་གྱི་ཅ་ཆས་ཚུ་ ཡིག་ཐོག་ནི་གི་ཐབས་ལམ་གསལ་ཏོག་ཏོ་མེད་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཁྱད་རིག་གི་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་མེད་པ་སྟེ་ མཐོང་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

- ཅ) གོང་དུ་འཁོད་ཡོད་པའི་ཁ་སྐོང་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྟོག་འཇུག་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ཁུ་འབད་སའི་མཐུན་ཆུན་གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པའི་ ས་གནས་དང་ རྒྱུང་ཁ་ལྟུ་ གཞུན་འབབས་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཚད་གཞི་ཚུ་ དེས་གཞན་བཟོ་མ་ཚུགས། **པར་རིས་ ༣-༡༠** རང་གསལ་སྡོན་འབད་དོ་བཟུམ་སྟེ་ རྟོག་འཇུག་ནང་ མཐུན་ཆུན་འདི་ཚུ་ བཟུམ་སྟེལ་དང་ འཐོབ་ཚུགས་པའི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ མ་འབྲས་སྟེ་ཡོད་པ་ལས་ ས་གནས་ཀྱི་གོས་ཐག་འདི་ མི་སྒྲོབས་ཀྱི་མཐུག་ཚད་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཏོན་ཐངས་ འབྲལ་སྐྱོད་ཀྱི་ཐག་རིང་ཚད་ ཡང་ན་ མི་སྒྲེའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱོད་ལམ་ཚུ་གིས་ ལམ་སྡོན་འབད་ཡོད་པ་སྟེ་ ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་ཚུགས་པའི་ སྤྱབ་བྱེད་གསལ་ཏྲག་ཏྲོ་ ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག། དཔེར་ན་ རེ་ནེ་ཁ་དང་ མེ་ཐང་བཟུམ་གྱི་རྟོག་འཇུག་ནང་ གཞིས་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་རིས་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་ནི་གི་གོམས་གཤིས་ཚུ་ ལྷད་པར་ ཡོད་པ་ལས་ མཐུན་ཆུན་བཟོ་བཀོད་གཅིག་མཚུངས་དང་ བསྐྱེད་གསོག་འབད་སའི་སྒོ་གི་རྒྱུང་ཁ་གཞན་འཁེལ་བཟོ་མི་འདི་ འོས་འབབ་དང་ ཡང་ན་ ཕན་ལུ་ཅན་སྟེ་ མི་འོང་ནི་ཡིན་མས།

པར་ ༣-༡༠ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ཁུ་འབད་སའི་མཐུན་ཆུན་གྱི་དཔེ།

གདོང་ཕྱོགས་མཐོང་སྒྲུང་ (བསྐྱེད་སྐྱེལ་སྐྱེལ་འཁོར་ཚུ་གི་དོན་ལུ་འཛུལ་སྐྱོད་ས་ཁོངས།)

རྒྱལ་མཐོང་ (ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་ནིའི་དོན་ལུ་འཛུལ་སྐྱོད་ས་ཁོངས།)

འབྱུང་ཁུངས་ ས་ཁོངས་ལྷ་སྐོང་སྐྱབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

པར་ ༣-༡༡ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་ཐངས་གོམས་གཤིས་ཀྱི་དཔེ་རིས།

འབྲུང་ཁུངས་: ས་ཁོངས་ལྷ་སྟོར་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

༣.༣.༤.༡ གཞུང་སྟོང་དང་ལྷ་རྟོག་ དེ་ལས་ མ་དངུལ་གྱི་ དེམ་སྤྲིག་ཚུ་ནང་ སྤྱིང་སྤྱི་མེད་པ།

ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ནང་ལུ་ ལྷ་རྟོག་དང་ བསྐྱེད་འབད་མི་འདི་
གིས་ མི་མེར་དང་ ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་ཚུ་གི་བར་ན་ འགན་ཁུར་ཚུ་ གཞི་བཅུགས་དང་ བཀོ་སྤྲིག་ གསལ་ཁྱེད་ཁྱེ་ མ་འབད་བར་
ཡོད་པ་སྟེ་ མཐོང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ བཀོད་སྤྲིག་འབད་ཡོད་པའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གི་ཕྱི་ཁར་ བཀོ་བཞག་མི་གི་ གནས་
སྤངས་ཚུ་ མཐོང་ཡོད་པ་ད་ (པར་༣-༡༩) ཕྱགས་གཉིས་ཆ་ར་གིས་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ ཅུས་ཚུ་དུ་ བདག་འཛིན་འབབ་མ་ཚུགས་པ་ལས་
འདི་ལས་བརྟེན་ མཐའ་འཁོར་དང་ མི་མང་གི་གསོ་བ་ལུ་ ཉེན་ཁ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་
ཚུ་གི་ གཞི་བཅུགས་འབད་དགོ་པའི་ དམིགས་གཏང་ཅན་གྱི་ཁེ་ཕན་ཚུ་ གྲུབ་མ་ཚུགས་པར་ མར་ཕབ་འགྱུར་ཁྱེ་འདུག།

པར་༣-༡༩ པ། བཀོད་སྤྲིག་འབད་ཡོད་པའི་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་ཕྱི་ཁར་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བཀོ་བཞག་པའི་གནས་སྤངས།

ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་འོག་ལུ་དང་
ཚུ་གཡུར་ནང་ལུ་ འབྱུགས་བདའ་ཡོད་པ།

ཕྱགས་སྤྲིགས་པད་ཅི་གང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་
ཁྱིམ་ཐོག་ཁར་ བཀོ་ཡོད་པ།

ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ དམ་སྤྱིས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་ཕྱི་ཁར་བཀོ་
གྱི་ཕྱི་ཁར་བཀོག་བཞག་སྟེ་ རོ་ཁྱུ་གིས་ སྤྱོད་ཡོད་པ།

འབྲུང་ཁྱུངས་ ས་ཁོངས་ལྷ་སྐོར་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

ཀ) འཐུས་བསྐྱུ་ལེན་ཡོད་པའི་ ཞབས་རྟོག་ཐབས་ལམ་གྱི་ བཟོ་བཀོད་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ གཤམ་གནད་ཅན་གྱི་གོ་དོན་
ཚུ་ གསལ་འོག་ཏོ་སྟེ་ མིན་འདུག། བྱིས་གུང་པ་རེ་ལུ་ ལྷམ་རེ་ནང་ འཐུས་དངུལ་གྲམ་༡༠༠ རེ་ བཏབ་དགོཔ་ཨིན་རུང་ བྱིས་
གུང་པ་དང་ ཆེད་འོག་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ བྱིས་གུང་པ་རེ་ལུ་ འཐུས་གཅིག་མཚུངས་སྟེ་ བཏབ་དགོཔ་ཨིན་ན་ ཡང་ཅིན་ བྱིས་
གུང་པ་རེ་གི་ བྱངས་ཁ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་(བྱིས་གུང་རེ་རེའི་ནང་སྤོད་མི་གི་བྱངས་ཁ།) ཆད་འཇལ་འབད་དགོཔ་ཨིན་ན་ མགྱ་ཐོམ་
སི་སི་སྟེ་ བརྟན་བརྟན་ག་ནི་མེད་པའི་ སྟན་ལུ་འབད་ཡི། འདི་གིས་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ བྱིས་གུང་པ་ཉུང་སྟེ་སྤོད་མི་ཚུ་ལུ་
འབྲམ་མཉམ་མེད་པའི་ མཐོ་ལུགས་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་ལུ་ མི་སྟེ་གིས་ འཐུས་ལམ་ལུགས་འདི་ སྤྱིང་སྤྱི་
མེད་པ་ལས་ རོས་ལེན་འབད་ནི་ལུ་ ཉེན་ཁ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། ཟང་བདེན་དང་ཆད་ལཱ་སྟེ་ཡོད་པའི་ འཐུས་ཀྱི་གཞི་
བཀོད་མེད་པར་ཅིན་ ཁྲིམས་མཐུན་བསྐྱར་སྤྱོད་འདི་ དམའ་ཤོས་སྟེ་རང་ ལུས་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཁ) ཞབས་རྟོག་འཐུས་འདི་ མི་སྟེ་ནང་ལུ་ བྱིས་གུང་ཆ་མཉམ་ལུ་ བསྐྱུ་ལེན་འབད་དགོཔ་ཨིན་ན་ ཡང་ན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་
འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ བྱིས་གུང་ཚུ་ལུ་རྒྱུ་ཅིག་ ལེན་དགོཔ་ཨིན་ན་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་དང་
ལག་ལེན་འཐབ་མ་བཏབ་མི་ཚུ་ ག་དེ་སྟེ་ སྐབས་བདེ་ཏོག་ཏོ་སྟེ་ རོས་འཛིན་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན་ན་ དེ་ཚུ་སྐོར་ལས་ བྱིས་གུང་
དང་ ཆེད་འོག་འགོ་དཔོན་ཚུ་གི་བར་ན་ མགྱ་ཐོམ་སི་སི་གི་གནས་སྤངས་ལུ་ བྱུང་སྟེ་འདུག། འདི་གིས་ བྱིས་གུང་པ་ཚུ་གིས་
འཐུས་མ་སྤྱོད་ནི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་ ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱི་ཁར་ ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཐབས་
ལམ་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་ནི་གི་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ ཡོད་པ་ཨིན།

ག) རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ཡང་ ཆད་གཞི་གཅིག་གི་ཐབས་ལམ་འདི་ ག་ར་ལུ་མ་བཏབ་པར་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་
བྱུང་ཡི། དཔེར་ན་ ག་ནི་ཁ་ཆེད་འོག་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ གཙོ་བོ་
ར་ ས་གནས་ཀྱི་བྱིས་གུང་པ་ཚུ་ལས་ འཐོན་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ མཐོ་བསམ་གཏང་ནི་འདི་ རོས་འབབ་ཅན་ཅིག་ཨིན། དེ་དང་ཕྱད་པ་
ད་ ཁྱད་པར་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ལམ་བདའ་སྟེ་ བྱིས་གུང་པ་ཚུ་ཡོད་པའི་ མེ་མང་ཆེད་འོག་ནང་ འབྲོ་འགྲུལ་འབད་མི་ཚུ་
གིས་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བཀོ་ཚུགས་ནི་ཨིན་མཁས་ ག་ནི་ཁ་ཆེད་འོག་དང་ཕྱད་པ་ད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་
ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ འཕྲལ་འཕྲལ་སྟེ་ར་ བཀའ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། མེ་མང་ཆེད་འོག་གི་འགོ་དཔོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་མ་ད་
འདི་གིས་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དང་ འདི་དང་འབྲེལ་བའི་

འཕུས་སྤྱོད་ནི་དེ་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ འགན་ཁུར་ཚུ་ལུ་སྤོ་བ་མེད་པ་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཅ་མེད་
བཏང་ནི་གི་དུས་ཚོད་འོག་ལུ་ སྤྱོད་མི་མེན་མི་ མི་མེར་ཚུ་གིས་བཀོ་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཕུག་ནི་དོན་ལུ་ཡང་ འཕུས་སྤྱོད་
དོ་ཡོད་མི་དང་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཡིན་མས།

ང) འཕུས་བསྐྱེལ་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་ གཏོང་ལེན་འདི་ཚུ་ མི་སྡེ་ནང་འཁོད་ལུ་ཡོད་པའི་ དགོན་སྡེ་དང་ སློབ་གྲྭ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་
སྐབས་ལུ་ ཉེང་སྐལ་རང་ མང་སུ་སྡེ་ ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། དགོན་སྡེ་ཚུ་གིས་ ལམ་སྲོལ་གྱི་ ཀུས་ཞབས་ཅིག་སྡེ་ འཕུས་བསྐྱེལ་
ལེན་འབད་མ་དགོ་པའི་ བཀག་ཆ་འབད་ནི་གི་ རེ་བ་བསྐྱེད་དོ་ཡོད་པ་དང་ སློབ་གྲྭ་ཚུ་གིས་ སློབ་ཕྱག་དང་ སློབ་དཔོན་ཚུ་ལུ་
ངང་བདེན་འོང་ནི་ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་ འཕུས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་ནི་ལུ་ རོས་ལེན་འབད་ནི་མི་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་དང་གཅིག་ཁར་ སློབ་
དཔོན་དང་ སློབ་ཕྱག་ཚུ་གིས་ ཁོང་གསེབ་ནང་སྤྱོད་མི་ མི་མེར་གཅིག་སྡེ་ བྱིམ་གྱི་འཕུས་བརྒྱུད་དེ་ སུན་འདེབས་འབད་བའི་
སྐབས་ ཁོང་རའི་ གཙུག་སྡེ་བརྒྱུད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་སྡེ་ བཅི་འཛིག་འབད་དེ་ འཕུས་གཉིས་ལྷན་སྡེ་ བསྐྱེལ་ལེན་འབད་ནི་
གི་ ཉེན་ཁ་ཡང་འདུག།

ཅ) གོང་འཁོད་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་གི་ཁ་སྐོང་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁྲོམ་སྡེ་དང་ ཆེད་འོག་གཉིས་ནང་ལུ་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཞབས་ཏོག་ཚུ་གི་བར་ན་ བྱང་པར་ཡོད་པ་སྡེ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ཁྲོམ་སྡེ་གི་བྱིམ་གྲུང་པ་ཚུ་གིས་ ཁྲོམ་
སྡེ་འཕུས་སྤྱོད་དེ་ སློ་ཁར་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་བའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཡོད་པ་ད་ འདི་བཟུམ་ཡིན་པར་ཅིན་ ཆེད་
འོག་ཚུ་ནང་གི་ བྱིམ་གྲུང་པ་ཚུ་གིས་ཡང་ འཕུས་ཅིག་འཐད་པ་སྡེ་ སྤྱོད་དགོ་པ་ཅིན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་
འབད་སའི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ནང་རྒྱུང་མ་གཅིག་ བསྐྱེལ་ལེན་འབད་ནི་མེན་པར་ སློ་ཁར་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་ནི་གི་
ཞབས་ཏོག་ཚུ་ ག་བསྐྱར་འབད་དེ་ ཐོབ་ནི་རེ་བ་བསྐྱེད་འོང་ཟེར་ བད་སྟོན་འབད་ཡི། ཆེད་འོག་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ ལྷན་ཁྱུ་
འབད་མི་ནང་ལུ་ འདི་བཟུམ་གྱི་བྱང་པར་འཐོན་མི་འདི་གིས་ བྱིམ་གྲུང་པ་རེ་གིས་ དགོས་མཁོ་བའི་འཕུས་ཚུ་ ཁྲོམ་མཐུན་སྤྱོད་
མ་བརྟུབ་པར་ ལུས་ཏེ་འདུག།

གོང་ལུ་འཁོད་འདི་ཡོད་པའི་ གནད་དོན་འདི་ཚུ་ བྱང་པར་ཡོད་མི་འདི་ **ལམ་སྟོན་གསལ་ཏོག་ཏོ་མེད་མི་དང་ ཡང་ན་ ལངས་སྡེ་མེད་མི་དེ་
ལས་ མི་སྡེ་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ གོ་བ་བད་སྤྱོད་ཆད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མ་ཐོབ་མི་** ལས་བརྟེན་ བྱང་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། ལག་ལེན་
གྱི་ གཞི་བཀོད་ཡོངས་རྫོགས་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ མི་མེར་དང་ ཞབས་ཏོག་བྱིན་མི་ དེ་ལས་ ཆེད་འོག་འགོ་དཔོན་ཚུ་གི་ ལཱ་འགན་དང་
འགན་ཁུར་ཚུ་ གསལ་ཏོག་ཏོ་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ ལྷ་རྟོག་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་ དེ་ལས་ འཕུས་བསྐྱེལ་ཚུ་ནང་ལུ་ བྱང་པར་ཆགས་དོ་
ཡོད་པ་ཡིན། དེ་དང་གཅིག་ཁར་ བྱིམ་གྲུང་པ་མང་ཤོས་ཅིག་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཆེན་གྱི་ལམ་ལུགས་གྱི་
དམིགས་ལུ་དང་ ཁེ་སྤྱོད་ཚུ་ གསལ་ཏོག་ཏོ་སྡེ་ ཏ་གོ་མ་ཚུགས་མི་ལས་བརྟེན་ འཕུས་བསྐྱེལ་ལེན་གྱི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ བསྐྱར་སྤྱོད་
འབད་ནི་དང་ མཐུན་ཆེན་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་ལུ་ ཕྱགས་སྡེ་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ལུ་ ཐོ་ཕྱག་སྟེ་འདུག། མི་སྡེ་དང་ དམིགས་
བསལ་གྱི་གནད་དོན་ དཔེར་ན་ དགོན་སྡེ་དང་ སློབ་གྲྭ་བཟུམ་ཚུ་ནང་ལུ་ སྐབས་དོན་ཁ་གོ་ཐངས་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ཞབས་
ཏོག་ཚུ་ སུན་ཁུས་ཅན་སྡེ་ བྱིན་ཚུགས་ནི་ལུ་ ཐོ་ཕྱག་ཡོད་པ་མ་ཆད་ མི་སྡེ་གིས་ རོས་ལེན་ཡང་ མར་ཕབ་འབྱོར་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ མཐའ་
འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་མང་གསོ་བའི་གནས་སྤངས་ཚུ་ལུ་ཡང་ ཉེན་ཁ་ཡང་སེང་འབྱོར་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

གནད་དོན་འདི་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་སའི་མཐུན་ཆེན་གྱི་ལམ་ལུགས་འདི་ ཁྲོམ་མཐུན་ལག་ལེན་སྤྱིང་སྤྱི་
མེད་མི་དང་ མི་སྡེ་འཕྲུག་དབང་ཕྱེད་སུ་ལས་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ ལུན་རིང་གནས་ཏེ་བཞག་མ་ཚུགས་ནི་ ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ལས་
བྱིམ་གྲུང་པ་ཚུ་གིས་ འཕུས་མ་སྤྱོད་མ་བརྟུབ་ནི་དང་ ཡང་ན་ འཕུས་ཆང་མ་སྤྱོད་པར་བཞག་ནི་ ཡང་ན་ མཐུན་ཆེན་ཚུ་ ལོག་

སྡོད་འབད་ནི་དང་ བཀག་ཆ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ གཙུག་སྡེ་ཚུ་གིས་ ལམ་ལུགས་མ་མཐུན་པར་ལག་ལེན་འཐབ་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ ཡུན་བརྟན་དང་ བར་བདེན་ དེ་ལས་ དམིགས་གཏང་ཅན་གྱི་ཁེ་ཕན་ཚུ་ལུ་ བད་ ཀར་དུ་ གཞོད་སྒྲོམ་རྒྱུ་ཅི་ ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཨིན།

༩.༩.༤.༩ གཞན་མི་ཚོང་ཁག་གི་གནས་སྤངས།

ཀ) ཐིམ་ཕུག་ཚོང་ཁག་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ འགོ་དང་པ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཅུ་མེད་ བཏང་ནི་གི་གྲོས་གཞི་འོག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལས་རིམ་གཙོ་བོ་གཅིག་གི་ཆ་ཤས་ཅིག་སྟེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཅུག་ དེ་འབད་ཕ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དེ་ མང་ཤོས་ཅིག་ ཐིམ་ཕུག་ཚོང་ཁག་ནང་གཅིག་ལུ་སྤོང་ལས་ ཚོང་ཁག་གཞན་ ཚུ་ནང་ རྒྱབ་སྐྱེལ་དང་ ཡུན་བརྟན་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ སྤྱབ་བྱེད་ དེ་ཅིག་ར་ མིན་འདུག། འདི་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་ཡོངས་ གནས་ཚད་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཅུ་མེད་བཏང་ནི་གི་དམིགས་ལུ་སྤྱབ་ཐབས་ལུ་ ཁོང་གི་ཕན་འདེབས་འདི་ ད་ལྟོ་ཡང་ སྤྱབ་མ་ ཚུགས་པར་ལུ་སྤོང་པ་ད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་༢༠༡༩ ཅན་མ་གིས་ ཁྱོང་གསེབ་གྱི་ཁྱིམ་གྲུང་བརྒྱ་ ཆ་༥ ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ཁྱིམ་ཁབ་རྟོག་ཚུ་ མ་ཐོབ་པར་ཡོད་པའི་ སྒྲན་ཞུ་འབད་དེ་འདུག།

ཁ) སྤྱན་ཁ་ཚོང་ཁག་གིས་ སི་རི་སྐང་ལུ་ དེ་བཟུམ་མའི་མཐུན་ཁྱེན་གཅིག་ཡོད་པའི་སྒྲན་ཞུ་འབད་ཡོད་པ་ད་ དེ་ཡང་ བཀའ་ཇི་ས་ ཞོད་འོག་བདག་སྐྱོང་གིས་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག།

ག) བརྟན་ཞིབ་འབད་མི་དང་འཁྲིལ་ཕ་ད་ བགྱིས་སྐང་དང་ བུམ་ཐང་ གཞལ་མ་སྐང་ རྒྱ་གྲ་ན་ བགྱིས་གཡང་ཅེ་ ཅི་རང་ ཁྱོང་ས་ དེ་ལས་ བསམ་གྲུབ་ལྗོངས་མཁར་ཁོམ་སྟེ་ནང་ དེ་བཟུམ་མའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཉུང་ཤོས་, ཡོད་པའི་ སྒྲན་ཞུ་འབད་ཡོད་པ་ད་ མགར་ས་དང་ བརྟན་དགའ་ཚལ་ དེ་ལས་ གསར་སྐང་ བསམ་ཅེ་ བསམ་གྲུབ་ལྗོངས་མཁར་ཚོང་ཁག་ ལུ་ཅེ་ མོང་སྐང་དང་ སྤུང་ཚོང་ཁག་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ ཚོང་ཁག་༥ ནང་ལུ་ འདི་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་གཅིག་ཡང་མིན་འདུག། མཐུན་ཁྱེན་གྱི་གྲངས་ཁ་དེ་ ཁྲུངས་གསལ་རྟོག་རྟེ་མེད་པར་ རྒྱད་པར་སྟོམ་སྟེ་ར་ཡོད་པ་ད་ འདི་ཡང་ བུམ་ཐང་ནང་,༡༠ ཡོད་པ་དང་ བགྱིས་སྐང་ལུ་༥ ཡོད་པ་ མཚད་ གཞན་མི་ཚུ་ནང་ལུ་ གཅིག་དང་གཉིས་ལས་བརྒལ་མིན་འདུག།

ང) ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་དང་ཅོག་འཐད་པ་སྟེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ དེ་བཟུམ་མའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་གསལ་འབད་ སའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ ཐིམ་ཕུག་ལས་ལྷག་སྟེ་ རྒྱ་སྤྱི་འབད་མ་ཚུགས་མི་དེ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་རིམ་གཙོ་བོ་གི་ནང་ལུ་ འཆར་གཞི་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འུ་ རྒྱད་པར་ཡོད་པའི་ བར་མཚན་སྟོན་མ་ཨིན།

གོང་ལུ་འཁོད་ཡོད་པའི་ ཞིབ་རྟོགས་གསུམ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐིམ་ཕུག་ཚོང་ཁག་ནང་ ད་ལྟོ་ཡོད་ པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་འབད་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གིས་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་མི་དེ་ སྤྱབ་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་དོ་ཡོད་པའི་ བསམ་འཆར་བཀོད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། འོས་འབབ་དང་མ་ལྷན་པའི་ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་གི་སྤྱོད་ལམ་ཚུ་ གཅིག་མཐུན་འབད་མ་མ་ཚུགས་མི་ དེ་ལས་ གཞུང་སྐྱོང་དང་ མ་དདུལ་གྱི་སྒྲིག་གཞི་གསལ་རྟོག་རྟེ་མེད་མི་ དེ་ལས་ འབྲུང་ཁྲུངས་ དབྱེ་བཟེ་ནི་དང་ སྤྲན་ཉེད་འབད་ནི་གི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱི་མེད་མི་འདི་གི་ ཚད་འཛིན་བྱུང་ཅུག།

འདི་འབད་མ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེལ་ལཱ་འབད་སའི་མཐུན་རྒྱུ་འདི་ཚུ་གིས་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ སྤར་རྟེན་འབད་ནི་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་ བཀོག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཕྱོགས་སྐྱར་འབད་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་ཉུང་སྤྱི་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་པ་ལས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༣༠ ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་མེད་པ་བཟོ་ནི་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་དམིགས་ཡུལ་གྲུབ་ནི་ལུ་ ཐོ་ཤོག་ནི་ཨིན་མས།

འདི་འབད་མ་ལས་ གོང་གི་ཞིབ་རྟོགས་ (ཞིབ་རྟོགས་༣.༣.༡-༣.༣.༤ ཚུན་) འདི་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེལ་ལཱ་ནང་ལུ་ ལམ་ལུགས་ དང་ལག་ལེན་ཚུ་ སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་དུ་ ཐིམ་ཕུ་ཁོམ་སྡེ་ནང་ལུ་ ལེགས་ཤོམ་ཚུ་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་ སྟིགས་བསྐྱེལ་ལཱ་དང་ བསལ་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ སྤྱིལ་འབྲེན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ སྤྱིལ་འཁོར་ལངས་སྡེ་མེད་མི་དང་ ས་ཆའི་བྱབ་ཚད་ གནས་སྤངས་ཚད་གཅིག་ལས་མེད་མི་དང་ དེ་ལས་ གཞི་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱུ་ཚུ་གི་ བཟོ་བཀོད་དང་ གཞུང་སྐྱོང་ཚུ་ སྤྱིར་སྤྱོད་མི་ལས་ བརྟེན་ ཐོགས་ལུས་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་མས། མཐུན་རྒྱུ་ཚུ་ དཔེར་ན་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་སྡེ་བ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེལ་ ལཱ་འབད་སའི་མཐུན་རྒྱུ་ཚུ་གིས་ འོས་འབབ་ཡོད་པ་སྡེ་སྟོན་དོ་ཡོད་རུང་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་མི་དང་ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་སྐྱོན་ དེ་ ལས་ ཐིམ་ཕུ་ལས་སྤྱུག་སྡེ་ གོང་འཕེལ་བཏང་མ་ཚུགས་མི་ལས་བརྟེན་ དཀའ་ངལ་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་ ཞབས་རྟོག་ སྤྱོད་ཐངས་འདི་ འབྲེལ་མཐུན་མེད་པ་དང་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོག་ནི་འདི་ འཕྲོ་མཐུད་ལུས་ཡོད་པ་མ་ཚད་ ལམ་ ལུགས་འདི་གིས་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་དང་ ཡང་ན་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ སྤར་རྟེན་འབད་ནི་ཚུ་ ཕན་ཐོགས་ཅན་གྱི་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་ཏེ་འདུག།

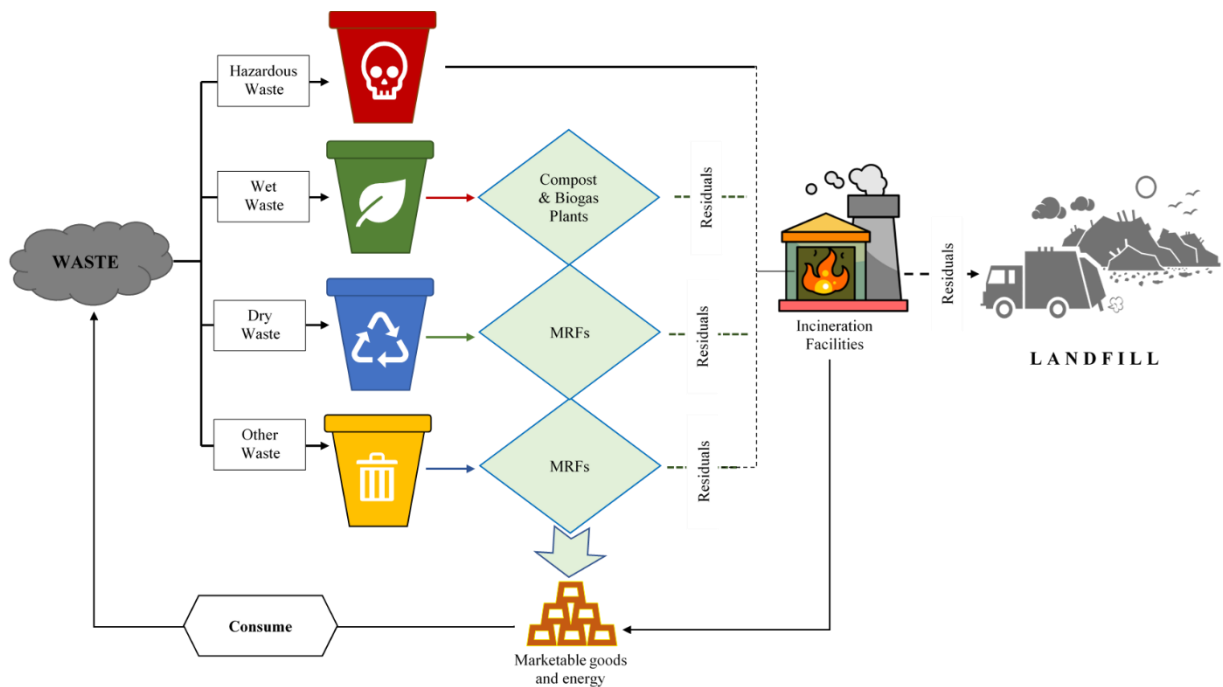
3.2 སྐར་རྩྭ་ཞི་དང་ བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་ནི་འོ་དོན་ལུ་ བུལ་མཐ་གྱི་གནས་ཚད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལངས་སྡེ་ཡོད་པ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགྲོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ 2007 ཅན་མའི་ རོན་ཚན་ 77 པའི་ནང་ མི་ངོམ་ཆ་མཉམ་གྱིས་ 3R གི་གཞི་རྩ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཐོན་སྐྱོད་དང་ བསྐྱར་སྐྱོད་གི་ཚམས་ རྩ་ ལོག་ལག་ལེན་འཐབ་ དགོས་དང་ ཐོན་སྐྱོད་གསར་པ་དང་ ཡན་ཐོགས་ཅན་གྱི་ཐོན་སྐྱོད་རྩ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་ སྐར་རྩྭ་ དགོས་ དེ་ལས་ ལུས་ལྷགས་ཐོན་སྐྱོད་དང་ གཞན་མི་ལག་ལེན་ རྩ་གི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་ ཚམས་རྩ་ སྐར་རྩྭ་ དགོས་ སྡེ་ བཀོད་དེ་འདུག། ཁྱིམ་ས་དོན་དགོངས་དོན་འདི་གིས་ཡང་ འཁོར་སྐྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྲུབ་ནི་འདི་ཡིན་མེད་སྡེ་སྡོན་ཡོད་པ་དང་ འདི་གི་ཁ་གསལ་ པར་རིས་3-77 ནང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད།

དོན་ཚན་གཙོ་བོ།

- ✓ ཕྱགས་སྒྲིགས་བརྒྱ་ཆ་ 75 དེ་ཅིག་ སྐར་རྩྭ་འབད་ཚུགས་པ་ཡིན་ཅུང་ དེ་བཟུམ་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བརྒྱ་ཆ་ 10 དེ་ཅིག་ ད་ལྟོ་ཡང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ ས་ཁོངས་རྩ་ ནང་ ཤོར་དོ་ཡོད་པ་ལས་ རིན་ཐང་ཅན་གྱི་ ཐོན་སྐྱོད་ལོག་ཐོབ་ནི་དང་ བརྩེ་མཐོང་ཅན་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ འཁོར་སྐྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྲུབ་ནི་གི་ གོ་སྐབས་མེད་པ་ འབྱུང་ ཡིན།
- ✓ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་བརྒྱབ་པའི་ ཚམས་སྐར་རྩྭ་མཐུན་རྒྱུན་3 དང་ རྩས་ སྐྱོར་བཟོ་མཐུན་རྒྱུན་3 ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐར་གསོ་འབད་མེ་མཐུན་རྒྱུན་རྩ་བ་དག་པ་ ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་པ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐར་རྩྭ་དང་ བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་ནི་གི་ རོན་ཐངས་ལུ་ ཐོ་ཕྱག་ཡོད།
- ✓ བུལ་མཐ་གྱི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནང་ རྐྱེན་སྡེ་གིས་ བཅའ་མར་ཚད་གཅིག་ལས་ གཏོགས་མི་འདི་གིས་ རྒྱུག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ འཐབ་ནི་འོ་དོན་ལུ་ གཙུག་སྡེ་རྩ་ ད་ལྟོ་ཡང་ གཞི་བཙུགས་འབད་མ་ཚུགས་པས།

པར་རིས་3-77 པ། འཁོར་སྐྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཔེ་རིས།

འབྲུང་ཁུངས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འཁོར་སྐྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་བསམ་གཞིའི་ཐོག་ལུ་ རྩ་མ་རིག་བསྐྱར་ཞིབ་ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་ བཟོ་ཡོད་པ་ཡིན།

པར་རིས་3-77 ནང་ བཀོད་ཡོད་པར་ལྷན་ ཚམས་སྐར་རྩྭ་མཐུན་རྒྱུན་རྩ་དང་ རྩས་སྐྱོར་དང་ རྩེ་ལྷན་རྒྱུང་རྩས་བཟོ་མཐུན་རྒྱུན་ དེ་ལས་ རྩེ་ལྷན་ཐབ་མཐུན་རྒྱུན་རྩ་གིས་ འཁོར་སྐྱོད་དཔལ་འབྱོར་ནང་ལུ་ ལུ་གཙོ་བོ་ཅིག་འབད་མ་ཡིན། འདི་གསུམ་གྱིས་ མཉམ་གཅིག་ སྡེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྩ་ བཀོ་བཞག་ནི་མེན་པར་ ཐོན་སྐྱོད་ཅན་གྱི་ལག་ལེན་ལུ་ ལོག་གཏང་ནི་ལུ་ རེས་གཏན་བཟོ་མ་ཡིན་པས། ཚམས་ སྐར་རྩྭ་མཐུན་རྒྱུན་རྩ་གིས་ ཐོན་སྐྱོད་ནང་ རྒྱུ་ཆ་རྩ་ ལོག་སྡེ་ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་པ་བཟོ་མ་དོ་ཡོད་པ་དང་ ལུང་རྩས་སྐྱོར་དང་ རྩེ་ ལྷན་རྒྱུང་རྩས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུན་རྩ་གིས་ རྩེ་དངོས་ཀྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་རྩ་ བརྩེ་མཐོང་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཆ་ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་དེ་ ས་ཆའི་འཛོ་ བཅུད་དང་ ལུས་ལྷགས་རྩ་ བཟོ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་བཟུམ་གྱི་ལུ་གསར་འགོ་བཙུགས་མི་འདི་གིས་ གཅིག་ཁར་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་

བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ གཞོན་ལྷགས་མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་ ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཤོར་མི་ཚུ་བཀག་འཛིན་འབག་ནི་ དེ་ལས་ ཐོན་སྐྱེད་ལུ་བརྟེན་ལག་ལེན་འབབ་ནི་ལུ་ ཡར་ཤུག་བཏང་ཚུགས་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་ ༢༠༡༩ ཅན་མ་ནང་ ཁོ་སྤྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ དབྱེ་དབྱེད་འབད་ཡོད་པའི་ སྤྲིམ་ཚུ་ དང་འབྲལ་མཐའ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་འཛིན་གྱིས་ ཁོ་སྤྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༥.༩༡ དེ་ཅིག་ སྤྲིམ་ཚུ་དང་འབད་ཚུགས་པ་སྤྱི་ཡོད་པ་ད་ དེ་གི་ནང་ལས་ བརྒྱ་ཆ་ ༣༡.༤༣ དེ་ཅིག་ ལོག་སྤྱི་ལག་ལེན་འབབ་ཚུགས་པ་སྤྱི་ཡོད་པའི་ (ཐིག་ཁྲམ་ ༣-ཐ) ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། འདི་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ སྤྲིམ་ཚུ་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་ལཱ་ཚུ་ ཡར་ཤུག་བཏང་ནི་དང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟེན་པའི་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ལས་ འཁོར་སྤྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ དཔེ་སྟོན་རིམ་ལུགས་ལུ་ འགྱུར་བཅོས་འབད་ནི་གི་ གོ་སྐབས་སྤོང་ཡོད་པ་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཨིན།

ཐིག་ཁྲམ་ ༣-ཐ པ། ཁོ་སྤྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ སྤྲིམ་ཚུ་དང་ སྤྲིམ་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་པའི་ ཆ་སྟོམས།

རིམ་ཁྱེད།	ཕྱགས་སྤྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་རིམ།	རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་ ༢༠༡༩ དང་འབྲལ་ཏེ་ ཆ་སྟོམས་བརྒྱ་ཆ་ནང་། (ཡར་རིམ་ ༡-༡ ལུ་བརྟེན།)	རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ གཞོན་ལྷགས་ཐེ་ དབྱེ་ཞིབ།	
			སྤྲིམ་ཚུ།	སྤྲིམ་སྤྱོད།
༡	བཞེས་སྤྱོད་ལས་འཛོན་པའི་ ཕྱགས་སྤྲིགས།	༤༥.༢༤	ཨིན།	ཨིན།
༢	ཤོག་ཀྱ་དང་ ཤོག་པང།	༡༥.༧༤	ཨིན།	ཨིན།
༣	འབྲིབ་ཤོག། (བསྐྱར་ཤོག)	༡༠.༠༤	ཨིན།	ཆ་ཤས་གཅིག།
༤	འབྲིབ་ཤོག། (འབྲིབ་དང་ ཨེ་ཅི་ཡི་ཨི)	༧.༠༩	ཨིན།	ཨིན།
༥	ཤེལ།	༥.༩༤	ཨིན།	ཨིན།
༦	གཙང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ ཕྱགས་སྤྲིགས།	༩.༤༩	ཨིན།	ཨིན།
༧	ལྷགས་རིགས།	༩.༩༧	ཨིན།	ཨིན།
༨	ཐགས་རིགས།	༩.༡༤	ཨིན།	ཆད་གཅིག།
༩	ཤིང།	༡.༧༠	ཨིན།	ཆད་གཅིག།
༡༠	འབྲིབ།	༡.༥༩	ཨིན།	ཆད་གཅིག།
༡༡	སྤྱོད་རིག་ཕྱགས་སྤྲིགས།	༡.༩༡	ཨིན།	ཆད་གཅིག།
༡༢	གཞན།	༡.༡༧	ཨིན།	ཨིན།
༡༣	ལྷང་མདོག་ཕྱི་ཤིང་གི་རྒྱ་ཆ།	༡.༠༤	ཨིན།	ཨིན།

འབྱུང་ཁུངས་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་ ༢༠༡༩ ཅན་མ་དང་ ལོག་སྤྱི་ལག་ལེན་མི་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་བཏུབ་པའི་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་གཞོན་ལྷགས་ཐེ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

ཤོན་ཐོ་ སྤྲིམ་ཚུ་དང་འབད་བཏུབ་མི་བསྟོམས་= བརྒྱ་ཆ་ ༩༥.༩༡།

སྤྲིམ་སྤྱོད་འབད་བཏུབ་མི་བསྟོམས་= བརྒྱ་ཆ་ ༣༡.༤༣། (དམ་དམ་སྤྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་སྤྱོད་འབད་བཏུབ་མི་ཚུ་རྒྱུ་མ་ཅིག་བཅུ་འཛོག་འབད་ཡོད་པ།)

ཨིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོད་འཛིན་གྱིས་ བརྟེན་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཁམས་གནས་ཆད་ཀྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ད་ལྟོ་གི་གནས་སྐབས་ནང་ལུ་ སྤྲིམ་ཚུ་དང་འབད་ནི་དང་ སྤྲིམ་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་ ལྷགས་སྤྱོད་དེ་ཅིག་རང་མེད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། འདི་གིས་ རིན་ཐང་ཅན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ལོག་སྤྱི་ལག་ལེན་འབབ་ནི་གི་ གོ་སྐབས་ཚུ་ ཤོར་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་ཀྱི་ཆད་གཅི་ མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་ ལཱ་ཚུ་ཡང་ ཆད་འཛོན་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཚད་འཛིན་གཙོ་བོ་ཚུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཁ་གསལ་སྡེ་གོས་བསྐྱོན་འབད་ཡོད་ཅི།

༡.༤.༡ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་བརྟུབ་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྐྱར་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ རྒྱ་ཆ་སྤྱར་ཆེད་འབད་ནི་དེ་མཐུན་ཆུན་ལངས་སྡེ་མེད་པ།

ཅ་ཆས་སྤྱར་ཆེད་མཐུན་ཆུན་འདི་ རྟུལ་མཉམ་གནས་ཚད་ཀྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ མ་བཀོ་བའི་ཉེ་མ་ ལོག་སྡེ་ལག་ལེན་འཐབ་བརྟུབ་པའི་ ཅ་ཆས་ཚུ་ སྤྱར་ཆེད་འབད་དེ་ ལེན་ནི་དང་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ དེ་ལས་ བཟོ་སྐྱར་འབད་མི་ ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཅིག་ཨིན། ཅ་ཆས་སྤྱར་ཆེད་མཐུན་ཆུན་ཚུ་ ཐོབ་ཚུགས་བཟོ་ཡོད་མི་དང་ ཡན་ཅུས་ཅན་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་འདི་གིས་ 3R གི་གཞི་ཅ་ལུ་རྒྱ་བསྐྱར་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ རང་ གཞོན་ཤུགས་མར་ཕབ་འབད་མ་ལས་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྤྱང་དང་ ཡུན་བརྟན་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གྲུབ་འབྲས་ལུ་ ཡན་ ཐོགས་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཁྲིམས་དོན་གཞི་བཀོད་ནང་ དེ་བཟུམ་མའི་ གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ དགོངས་དོན་ལངས་སྡེ་ ཡོད་པ་ཨིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགྲོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ ༢༠༠༩ གི་དོན་ཚན་ ༣༡ པའི་ནང་ ལག་ལེན་བཟུགས་མི་ལས་ སྡེ་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ཡར་དྲག་གཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་ དོངས་གཟུགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོས་སྡེ་བཀོད་ ཡོད་པ་ད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགྲོག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༢ གི་དོན་ཚན་ ༩༢ པའི་ནང་ ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ ཅ་ཆས་སྤྱར་ཆེད་མཐུན་ཆུན་ཚུ་ རོངས་འཛིན་འབད་ནི་དང་ བཟོ་སྐྱར་འབད་ནི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཚུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་དང་ འདི་ཡང་ ཐད་ཀར་དུ་དང་ ཡང་ན་ མི་རོ་ གཞན་ཅིག་བརྟུད་དེ་ སྤྱར་སྤྱོད་འབད་བརྟུབ་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེ་ལེན་འབད་ནི་དང་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ཚུ་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ལས་ ཕྱགས་སྐྱར་འབད་ནི་གི་དགོས་ཨིན་མས།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ས་གནས་ལྟ་སྐོར་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ཞིབ་འཇུག་འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་ལུ་ གཞི་བཞག་ སྡེ་ གཤམ་གསལ་གྱི་ གནས་སྤངས་ཚུ་ ལྟ་རྟོགས་བྱུང་ཡི།

༡༡) ཐིམ་ཕུག་ལུ་ ཅ་ཆས་སྤྱར་ཆེད་མཐུན་ཆུན་གཉིས་ཡོད། ཅ་ཆས་སྤྱར་ཆེད་མཐུན་ཆུན་གཅིག་འདི་ བར་པའི་ས་ལུ་ཡོད་པ་ད་ སྤེར་ གྱི་ལས་སྡེ་ Greener Wayགིས་ གཞི་བཟུགས་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། མཐུན་ཆུན་འདི་གིས་ ལྷམ་རེ་ རང་ སྤྱི་རྟོམས་ལུ་ ཨེལ་ཌི་ཕི་ཨི་ ཀི་ལོ་གར་མ་ ༤༠༠༠ དེ་ཅིག་དང་ ཨེལ་ཌི་ཕི་ཨི་ ཀི་ལོ་གར་མ་ ༤༥༠༠ དེ་ཅིག་ ལོག་ཐོབ་ དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ ལྷམ་རེ་ནང་ ཤོག་པར་དུམ་བསྐྱེལ་ ༡༠༠ དེ་ཅིག་དང་ འེན་གྱི་དུམ་བསྐྱེལ་ ༥༠ དེ་ལས་ འབྲིབ་དམ་ སྤྱི་རྟུམ་བསྐྱེལ་ ༢༠ དང་ དེ་ལས་ ལྷགས་དམ་སྤྱི་རྟུམ་བསྐྱེལ་ ༡༥ དེ་ཅིག་ ལོག་ཐོབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ལོ་གཅིག་ནང་ སྤེར་ ཆེད་འབད་ཡོད་པའི་ཁ་གསལ་ཚུ་ ཐིག་ཁྲམ་ ༣-༥ རང་ ཁ་གསལ་བཀོད་དེ་ཡོད།

གཞན་མི་ཅ་ཆས་སྤྱར་ཆེད་མཐུན་ཆུན་འདི་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འཇུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་ རིམ་གཙོ་བོ་གཅིག་གི་རོག་ལུ་ ཉ་བབས་ལུ་ གཞི་བཟུགས་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་འབད་མ་ད་ Greener Way གིས་ལག་ ལེན་འཐབ་མི་མཐུན་ཆུན་བཟུམ་མེན་པར་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ སྤྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ནང་ བཟོ་བསྐྱར་མཇུག་བསྐྱེ་ཞིན་མ་ལས་རྒྱུར་ མཐུན་ཆུན་ འདི་ ལྷ་མེད་པར་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཏེ་འདུག།

- ལ) དབང་འདུས་པོ་བྱང་རྫོང་ཁག་ལུ་ སྤྱི་མང་ལའ་རྩ་ལྟེ་ཡོད་པའི་ ཁོམ་སྤྱེད་ཕྱགས་སྟིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ **ཅ་ཆས་སྤྲར་** རྟེན་མཐུན་རྟེན་གཅིག་ལས་བསྐལ་མིན་འདུག། མཐུན་རྟེན་འདི་ཡང་ སྤྲོལ་གྱི་ལས་སྡེ་ Eco Waste Solution ཟེར་མི་གིས་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། མཐུན་རྟེན་འདི་གིས་ ཉིམ་རེ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ལྷན་གཉིས་དེ་ཅིག་ སྤྲར་རྟེན་འབད་ཚུགས་ནི་གི་ སྟོགས་བྱུང་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ ད་ལྟོ་ ལྷན་གཅིག་ དེ་ཅིག་ ལོག་ཐོབ་ཚུགས་དོ་ཡོད་པ་ད་ དེ་ཡང་ སྤྲར་རྟེན་འབད་བལྟལ་པའི་ ཅ་ཆས་ཀི་ལོ་ག་རྒྱམ་༢༠༢༡ དེ་ཅིག་གི་ ཕྱིས་དང་མཉམ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།
- ག) ཕུན་ཚོགས་གྲིང་ཁོམ་སྡེ་ལུ་ **ཅ་ཆས་སྤྲར་རྟེན་མཐུན་རྟེན་གཅིག་** ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ད་ གཉིས་བཟོ་སྤྲོད་འབད་བའི་བསྐྱར་ འདུག།
- ང) རྫོང་ཁག་དཔེར་ན་ བཀྲིས་སྤྲར་ མགར་ས་ པདྨ་དགའ་ཚལ་ གསར་སྤྲར་ བུམ་ཐང་ བསམ་གྲུབ་སྤྲོང་ས་མཁར་ གཞལ་སྤྲར་ དུ་གཡན་ ལྷན་རྩེ་ མོང་སྤྲར་ བཀྲིས་གཡང་རྩེ་ ཕྱི་རང་ རྒྱ་ཁ་ ཀྲོང་ས་ སྤུན་ཁ་ ལྷ་ དེ་ལས་ བསམ་གྲུབ་སྤྲོང་ས་མཁར་ཁོམ་ སྤེ་རྩེ་ནང་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ས་གནས་བཟླ་སྟོར་ནང་འབྱོ་མི་དང་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ དམིགས་བསལ་ སྤེ་ཚན་དང་གཅིག་ཁར་ བཟླ་དཔེད་འབད་མི་དང་འབྲེལ་ཨ་ད་ ཅ་ཆས་སྤྲར་རྟེན་མཐུན་རྟེན་གཅིག་ གཞི་བཙུགས་མ་འབད་བར་ འདུག།
- ཅ) སྤྲོ་རྫོང་ཁག་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱུ་བསྐྱོམ་ཞབས་ཏྲིག་ཕྱིན་མི་གཅིག་ཡོད་པ་དང་ ཁོ་གིས་ཕྱགས་སྟིགས་ལྷན་གཉིས་ལས་བསྐྱུ་ བྱི་མེད་རུང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྤྲར་རྟེན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ དུམ་བསྐྱེལ་འཕུལ་ཆས་གཅིག་ཡང་འདུག། དེ་བཟུམ་སྟེ་ བསམ་རྩེ་རྫོང་ ཁག་ཁོམ་སྡེ་གིས་ཡང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོག་སའི་ ས་ཁོངས་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་ལོག་ཐོབ་ནི་དོན་ལུ་ སྤྲོལ་སྡེ་གིས་ མ་དངུལ་ བཏང་མི་ རྒྱལ་འབྲེན་འཕུལ་ཆས་རྒྱ་ཁྱེལ་ཡོད་པའི་ སྤུན་ལུ་འབད་ཡི།
- ཆ) **པར་ན-༡༩** ནང་ ཅ་ཆས་སྤྲར་རྟེན་མཐུན་རྟེན་དང་ མཐུད་མཐའ་མའི་ སྤྲར་རྟེན་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་དཔེ་སྟོན་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐིག་ཁམ་ ༣-༥ པ། Greener Way གིས་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ **ཅ་ཆས་སྤྲར་རྟེན་མཐུན་རྟེན་ལས་** བདག་འཛིན་འཐབ་ཡོད་པའི་ ཐོ་བཀོད་ཚུ་གི་ པར་རིས།

	Monthly Record of Waste Recovered from MRF(Ngabilongchu)													
Sl. no	Month	Materials Recovered												
		LDPE		HDPE		Cardboard		Tin		Pet Bottles		Can		
		Quantity	Unit	Quantity	Unit	Quantity	Unit	Quantity	Unit	Quantity	Unit	Quantity	Unit	
1	July	3834.5	Kg ▾	5456.7	Kg ▾	104	Baled ▾	51	Baled ▾	71	Baled ▾	3	Baled ▾	2024
2	August	6671	Kg ▾	4834	Kg ▾	143	Baled ▾	37	Baled ▾	86	Baled ▾	5	Baled ▾	2024
3	September	3430	Kg ▾	5447.5	Kg ▾	164	Baled ▾	15	Baled ▾	78	Baled ▾	12	Baled ▾	2024
4	October	6485	Kg ▾	4106	Kg ▾	199	Baled ▾	0	▾	70	Baled ▾	10	Baled ▾	2024
5	November	4559	Kg ▾	3751	Kg ▾	213	Baled ▾	25	Baled ▾	86	Baled ▾	16	Baled ▾	2024
6	December	5299	Kg ▾	3767	Kg ▾	165	Baled ▾	0	▾	29	Baled ▾	17	Baled ▾	2024
7	January	4143	Kg ▾	3351	Kg ▾	185	Baled ▾	51	Baled ▾	66	Baled ▾	17	Baled ▾	2025
8	February	5177	Kg ▾	3796	Kg ▾	172	Baled ▾	73	Baled ▾	59	Baled ▾	16	Baled ▾	2025
9	March	6045	Kg ▾	4505	Kg ▾	173	Baled ▾	70	Baled ▾	71	Baled ▾	17	Baled ▾	2025
10	April	4845	Kg ▾	3851	Kg ▾	151	Baled ▾	35	Baled ▾	65	Baled ▾	11	Baled ▾	2025
11	May	5036	Kg ▾	5483	Kg ▾	140	Baled ▾	81	Baled ▾	71	Baled ▾	17	Baled ▾	2025
12	June	4498	Kg ▾	5292	Kg ▾	140	Baled ▾	66	Baled ▾	89	Baled ▾	16	Baled ▾	2025

འབྲུང་ཁུངས་ ཐིག་སྤྱོད་ཁོམ་སྡེ།

པར་ན-༡༣ པ། ཅ་ཆས་སྐྱར་རྒྱུན་མཐུན་ཁྱེན་དང་ སྐྱར་གསལ་བྱ་རིམ་ལས་འཛོན་ཡོད་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་གི་དཔེ།

ཅ་ཆས་སྐྱར་རྒྱུན་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་དཔེ།

ཅ་ཆས་སྐྱར་རྒྱུན་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་ སྐྱར་རྒྱུན་འབད་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དཔེ།

ཅ་ཆས་སྐྱར་རྒྱུན་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་ སྐྱར་རྒྱུན་འབད་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དཔེ།

ཐིམ་ཕུ་ རྩ་བབས་ལུ་ ཅ་ཆས་སྐྱར་རྒྱུན་མཐུན་བཟོ་སྐྱོན་འབད་ཚར་བའི་ཤུལ་ལས་ ལག་ལེན་མ་འབྲས་པར་ཡོད་པ།

འབྲུང་ཁུངས་ ས་ཁོངས་ལྷ་སྐོར་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

གོང་འཁོད་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ས་ཁོངས་བརྒྱུ་ཆ་༥༧ ནེ་ཅིག་ནང་ སྐྱར་རྒྱུན་འབད་བརྟུབ་པའི་ ཅ་ཆས་ཚུ་ ལོག་ཐོབ་
ནིའི་དོན་ལུ་ མཐུན་ཁྱེན་མེད་པ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ སྐྱེལ་འབྲེན་
འབད་མི་གི་ ཚད་གཞི་མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་ འོས་འབབ་དེ་ གནམ་མེད་ས་མེད་ ལྷང་སྤྱ་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེན་འདུག།

ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཅ་ཆས་སྒྲར་རྟེན་མཐུན་ཆེན་འདི་གིས་ བཅི་མཐོང་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་གི་རུས་ཤུགས་འདི་ ཆ་ཤས་ ཅིག་ཅུ་ཅིག་མེད་པ་ལས་ ལོག་ཐོབ་མ་ཚུགས་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དཔེར་ན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་ ༢༠༡༩ ལོ་ ལུ་ ཉེན་མ་རེ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མེ་ཤིག་ཏུ་ན་ ༡༧༩.༡༤ བཏོན་མི་དོ་ཡོད་པ་དང་ འདི་ནང་ལས་ མེ་ཤིག་ཏུ་ན་ ༤༩.༩༩ དེ་ཅིག་ སྒྲར་རྟེན་ འབད་ཚུགས་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱམ་ཚུ་ཨིན་པའི་ རོ་ཆོད་དཔག་ལུག་ འདི་བཟུམ་སྟེ་ གོང་ལུ་འཁོད་ཡོད་པའི་ ཐིམ་ཕུ་ལུ་ཡོད་པའི་ ལག་ལེན་ཁར་ཡོད་པའི་ ཅ་ཆས་སྒྲར་རྟེན་མཐུན་ཆེན་གཉིས་དང་ དབང་འདུས་ལུ་ཡང་ཡོད་མི་ དེ་ལས་ གཞན་ཡང་སྤར་ལུ་ཡོད་པའི་ སྒྲར་རྟེན་མཐུན་ཆེན་ཆུང་བ་ཚུ་གིས་ ཉེན་བསྐྱར་བཞིན་དུ་ སྒྲར་རྟེན་འབད་ནི་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀི་ལོ་གར་མ་ ༡༠,༠༠༠ དེ་ཅིག་རྒྱུང་མ་ གཅིག་ལས་ལྷག་ བཏོན་མ་ཚུགས་དོ་ཡོད་པ་ལས་ ལྷག་ལུས་ཕྱགས་སྒྲིགས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༩ དེ་ཅིག་ ཐང་ཀར་དུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ ས་སྒོ་ནང་ལུ་ བཀོ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་མ་ཆད་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཅ་ཆས་སྒྲར་རྟེན་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ནང་ ཁྱིམ་ནང་ལས་འཐོན་པའི་ ཉེན་ཁ་ ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལོག་ཐོབ་ནི་དང་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་གི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་མིན་འདུག།

འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལྷོགས་གྲུབ་ཅན་སྟེ་ སྒྲར་རྟེན་དང་ སྒྲར་སྤྱོད་འབད་མ་ཚུགས་མི་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་ འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་དང་ བསག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལུ་ ལུགས་མཐུན་མིན་པའི་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲར་སྤྱོད་འབད་བའི་ གནས་སྐབས་ལེ་ཤ་ཅིག་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ས་གནས་འདི་ཚུ་ནང་ མི་ངོ་ཚུ་གིས་ **པར་ ༣-༡༤** ལུ་ གསལ་སྟོན་འབད་ཡོད་བཞིན་ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་ནང་ལས་ སྒྲར་རྟེན་འབད་ཚུགས་པའི་ཅ་ཆས་ཚུ་ ལག་ཐོག་ལས་ དབྱེ་བ་བྱེ་སྟེ་ ལོག་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་དང་ ཡང་ན་ བཅོང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

དེ་མ་ཆད་ དེ་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ ལངས་སྟེ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕན་རུས་ཅན་སྟེ་ སྒྲར་རྟེན་འབད་ནི་དང་ སྒྲར་ སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་ བཀག་ཆ་འབད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ 3R གི་དམིགས་ཡུལ་གྲུབ་ཚུགས་ནི་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཡར་སེང་འགྱུ་མི་གི་ གཞོན་ཤུགས་མར་ཕབ་འབད་ནི་ལུ་ ཐོ་ཐོག་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

པར་ ༣-༡༤ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་ས་དང་ བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་སྟེ་བ་ཚུ་ནང་ ལུགས་མ་མཐུན་པར་ ལག་ཐོག་ལས་ སྒྲར་རྟེན་འབད་བའི་ དཔེ་རིས།

མི་དོན་དང་ཡི་ཨ་ལོ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལག་ཐོག་ལས་ སྤར་ཆེད་འབད་བའི་དཔེ།

ཐིམ་ཕྱོམ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྷེ་བ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ དབྱེ་བ་ཕྱེ་སྟེ་ སྤར་ཆེད་འབད་བའི་དཔེ།
འབྲུང་ཁུངས་ ས་ཁོངས་ལྷ་སྐྱོར་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

3.4.1 སྤྱི་ཕན་ཕུལ་བཏབ་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ རྩིས་སྦྱོར་གི་མཐུན་ཁྱེན་ལངས་སྟེ་མེད་པ།

རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོག་ཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་2019 འབྲུག་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་མེད་བཏང་ནི་གི་འཆར་སྤྱད་2030 གིས་ སྤྱི་དངོས་རང་བཞིན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་འདི་ ལག་ཆེ་ཉིང་སྟེ་ གཙོ་བོར་བསྟེན་ཡོད་པ་ད་ དེ་ཡང་ སྤྱི་ཕན་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཁོམ་སྤྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་ ཆ་ཤས་གལ་ཅན་ཅིག་ཡིན་མ་ལས་ཡིན་པས། ཅ་ཆས་སྤར་ཆེད་མཐུན་ཁྱེན་དང་ཅོག་འབད་པ་སྟེ་ ལུད་རྩིས་སྦྱོར་དང་སྤྱི་ཕན་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གིས་ སྤྱི་ཕན་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ལྟུང་རྩིས་འཛིན་སྐྱོང་གི་གནས་ལུ་བཟུང་ཅན་གྱི་སྤར་ཆེད་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་འབག་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གིས་ སྤྱི་དངོས་རང་བཞིན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལས་ ཕྱགས་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་ སྤྱི་ཕན་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་ཡིན་མ་ཆད་ སོ་ནམ་ཐོན་སྤྱོད་ལུ་ཡང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཚུགས་ནི་ཡིན་མས།

ད་ལྟོ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་རྒྱ་ཆེ་སྟེ་ གཞུང་འབྲེལ་དུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་མི་འབྲེལ་ལས་ རྩིས་སྦྱོར་བཟོ་སའི་མཐུན་ཁྱེན་2 ལས་བཀལ་མིན་འདུག(པར་3-14)། ཐིམ་ཕུ་ མེ་མེ་ལ་ལ་ལུ་གཅིག་ཡོད་མི་འདི་ཡང་ འཛམ་གླིང་གླུ་ཆོགས་མཐའ་འཁོར་ལས་ལཱ་(United Nations Environment Programme)གི་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ འཛམ་གླིང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཐབས་བྱས་སྟེ་ལང་ (Institute for Global Environmental Strategies) ར་ཕྱན་གྱིས་ ལུ་ཨེས་ཾ་ལར་

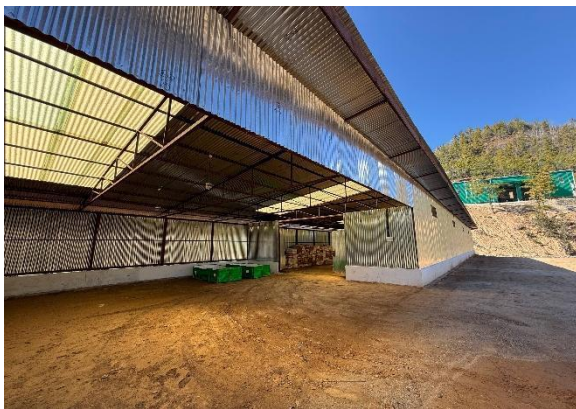
༤༧,༠༠༠ བཏང་སྟེ་ བཅོ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ་ད་ འདི་ཡང་ ར་གཞོན་སྟེ་ཚན་ཅིག་གིས་ མོ་བཏང་བ་ཀྱི་ཐོག་ལས་ འགོ་འདྲན་འཐབ་སྟེ་ ཡོད་པ་ཨིན། གཞན་མི་འདི་ རྩན་ཚོགས་གླིང་ལུ་ཡོད་པ་ད་ འདི་ཡང་ རྩན་ཚོགས་གླིང་ཁོམ་སྟེ་ལས་འགུལ་གྱི་ མ་དངུལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ ལས་ བཅོ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ་ད་ ད་ལྟོ་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ འགོ་འདྲན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

བགྲིས་སྐྱང་ཚོང་ཁག་གིས་ཡང་ འདི་བཟུམ་གྱི་ མཐུན་རྒྱུན་གཅིག་ཡོད་པ་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དེ་དོན་ལུ་ མི་སྟོབས་ལངས་སྟེ་མེད་ མི་ལས་བརྟེན་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོད་པའི་ སྤན་ལུ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། ལྷག་ལུས་གཞན་མི་ ཚོང་ཁག་དང་ ཁོམ་སྟེ་ རྩན་ཚོགས་འབད་བར་ཅིན་ ལུང་བཅོ་ནིའི་ རྩས་སྐྱོར་མཐུན་རྒྱུ་ཚུ་ མིན་འདུག།

རྩས་སྐྱོར་གྱི་མཐུན་རྒྱུན་མེད་མི་འདི་གིས་ སྤྱི་དངོས་རང་བཞིན་གྱི་ཕྱགས་སྤྲུལ་མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ཐང་ཀར་དུ་ ཕྱགས་སྤྲུལ་བཀོ་ སའི་ས་ཁོངས་ནང་ བཀོ་དོ་ཡོད་པ་དང་ འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མི་ཐེན་རྒྱངས་རྒྱབ་བཏོན་ནི་དང་ ཕྱགས་སྤྲུལ་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ ཤོང་ ཚན་ཅིག་ལས་བཟུལ་མེད་མི་འདི་ མཐུགས་ཐུགས་སྟེ་ གང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཞིབ་རྟོགས་འདི་གིས་ ལུང་རྩས་སྐྱོར་དང་སྤྱི་ཐུན་རྒྱུང་རྩས་གྱི་མཐུན་རྒྱུན་ཚུ་ གོང་འཕེལ་བཏང་ནི་འདི་ སྤྱི་ཐུན་རྒྱུང་རྩས་འཛིན་སྐྱོར་གི་ ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་ཅིག་སྟེ་ ད་ལྟོ་ཡང་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཆར་གཞི་བཅུམ་མ་ཚུགས་པའི་ གནས་སྤངས་སྟོན་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་འབད་མ་ལས་ ལས་ཁུངས་འདི་ གོང་འཕེལ་གྱི་ གནས་ཚད་ནང་ལུ་རང་ ལུས་དོ་ཡོད་པ་ལས་ ཐབས་བྱས་རྒྱ་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཅོ་ནི་གི་ གོ་སྐབས་སྟོན་སྟེ་ར་ འདུག།

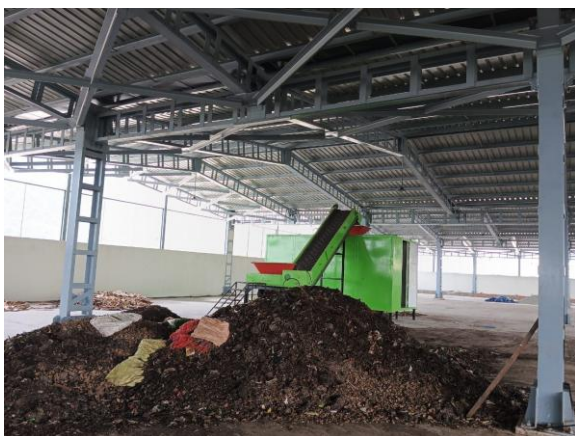
པར་ ༣-༡༥ པ། ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ལུང་རྩས་སྐྱོར་བཅོ་ནིའི་མཐུན་རྒྱུན་ཚུ།

མེ་མེ་ལ་ལ་ལུ་ཡོད་པའི་ ལུང་རྩས་སྐྱོར་གྱི་མཐུན་རྒྱུན་ཚུ།

ཕུན་ཚོགས་གླིང་ལུ་ཡོད་པའི་ ལུང་རྩས་སྐྱོར་གྱི་མཐུན་རྒྱུན་ཚུ།

ལྷན། (གྲུབ་འབྲས་)

ཕྱགས་སྒྲིགས་རྒྱ་ཆས་ (ནང་བཟུགས་)

འབྲུང་ཁུངས་། ས་ཁོངས་ལྷ་སྐོར་སྐྱབས་། རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

༡.༤.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤར་རྙེད་དང་སྤར་སྤྱོད་ནང་སྤར་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་གཏོགས་ཚད་གཅིག་ལས་མེད་པ།

འཛུལ་ཞིབ་༣.༣.༡ གི་འཕྲོ་མཐུད་ནང་སྤར་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ནང་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་ནི་གི་གོ་སྐབས་འདི་བསྐྱེད་ལེན་དང་སྤོང་འབད་ནི་ལུ་རྒྱུ་མ་ཅིག་ཚད་འཛིན་འབད་དེ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་༢༠༠༩ གི་དོན་ཚན་༣༢ པའི་ནང་སྤར་སྤྱོད་ཀྱིས་ལུ་མཉམ་གཞིའི་ཚད་ནང་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལཱ་འགན་དཔེར་ན་མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་སྤོང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དེ་ལས་སྤར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ནང་དོན་དག་ཅན་སྤོང་བཅའ་མར་གཏོགས་མཆོག་པའི་གནད་དོན་བཀོད་དེ་འདུག།

ཨིན་རུང་ལུ་མཉམ་གཞིའི་ཚད་ནང་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ནང་ལུ་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་མི་སྤར་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་ཀྱི་གྲངས་ཁ་ཚད་གཅིག་ལས་བཟུལ་མེན་འདུག། ཡོངས་གྲགས་ཅན་ཚུ་ཡང་གཞན་མི་ལེ་གཡོད་མི་ནང་ལས་Greener Way, Eco Waste Solution, Green Road, and Green Bhutan Solution ཚུ་ཨིན་མས། འ་ནི་ལས་སྤྱོད་ཀྱིས་དཔལ་འབྱོར་དང་ལཱ་པའི་བཅེ་མཐོང་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་སྤར་རྙེད་འབད་ནི་དང་ཕན་ཐོགས་ཅན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ནང་མ་ཅུ་བཟུགས་ནི་ལུ་འག་ཆེ་བའི་འགན་ཁུར་འབག་པའི་ཕྱི་དཔེར་ན་Green Road གིས་ལམ་ཚུ་ཅི་ནག་བཏང་ནི་དེ་དོན་ལུ་གྲུབ་ཐོག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་དང་Greener Way གིས་རལ་གི་ཀམ་དང་ལམ་རྒྱུར་གྱི་རྒྱུ་མཉམ་བཀོད་བཅོ་དོ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་སྤར་སྤྱོད་གྱི་ཅ་ཆས་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ཕན་ཐོགས་ཅན་སྤོང་ཡོད་པ་མ་ཚད་སྤར་སྤྱོད་ལུ་ཚོང་འབྲེལ་དང་ལཱ་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་ཚུ་ཡང་བཅོ་ཚུགས་དོ་ཡོད་པའི་ཕྱི།

འདི་བཟུམ་གྱི་ལས་རིམ་འགོ་བཟུགས་ཡོད་མི་ཚུ་གིས་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤོང་འབད་ནི་འདི་མར་ཕབ་འབད་དེ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་རུང་འདི་བཟུམ་ལས་འཛིན་དང་སྤོང་ཚུ་གིས་ལོ་བསྐར་བཞིན་དུ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཡོངས་བསྐྱེད་མས་འཐོན་མི་འདི་དང་ཕྱད་པ་ད་སྤོང་བཏང་སྤར་རྙེད་གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་ཚད་གཅིག་དེ་ལུ་སྤོང་ཅིག་ལས་བཟུལ་མེན་འདུག།

འདི་ཡང་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་སྤར་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་ཀྱིས་འགོ་འཁྲིད་འབད་ཡོད་པའི་ལས་རིམ་ཚུ་ཚད་གཅིག་ལས་བཟུལ་མེད་མི་དང་འདི་ཡང་བཅོ་བཀོད་དང་ལག་ལེན་གྱི་གྲངས་ཁ་ཚོད་ཅིག་ལས་མེད་མི་འདི་ལས་བཟུལ་མེན་འདུག།

- ག) དང་པ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་ཀྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ རྒྱ་ཚད་གཞི་དང་ ལྷོགས་གྲུབ་ཚུ་ ལྷུ་ལྷུ་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ མ་
ཅ་བཅུགས་ནི་དང་ ལྷོགས་སྡིགས་སྡེ་མ་སྡེ་ བཟོ་སྐྱོར་འབད་ནི་གི་ འཕུལ་རིག་གི་ ལྷོགས་གྲུབ་ཚུ་ ཚད་གཞི་ལས་བརྒྱལ་མིན་
འདུག། འདི་གིས་ ལྷུ་ལྷུ་མཐུག་ཚད་ཀྱི་ལྷོགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོར་ལུ་ ཁོང་གི་སྤྱིར་བཏང་ཕན་འདེབས་འབད་ནི་ལུ་ བཀག་ཆ་
འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།
- ཁ) གཉིས་པ་ འཛོན་ཁུངས་ནང་ལས་ ལྷོགས་སྡིགས་ཚུ་ ཕན་ལུ་ཅན་སྡེ་ དབྱེ་བ་བྱེ་མ་ཚུགས་མི་འདི་གིས་ ཅ་ཆས་ཚུ་གི་སྤྱི་ཚད་
དང་ ལོག་ཐོབ་ཚུགས་མི་ལུ་ འཛོན་ཁུངས་ཀྱི་ ཐོ་ཕོག་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ལྷོགས་སྡིགས་སྤྱི་ཚད་ཀྱི་འདི་གིས་ སྤྱི་ཚད་འབད་ནི་
གི་བྱ་རིམ་འདི་ཚུ་ རྒྱ་ཚད་ཕན་སྡེ་བཞག་ནི་ མར་ཕབ་འབད་དོ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ གཞན་དོན་མང་ཤོས་ཅིག་ནང་རང་ དཔལ་
འབྱོར་གྱི་ཐད་ཁར་ ལོག་ཐོབ་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།
- ག) དེ་མ་ཚད་ ལྷོགས་སྡིགས་ལུ་འབད་ནི་ལུ་ཅིག་ནང་ལུ་ འབྲེལ་བའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱི་ཚད་ཚུ་ཡང་ ཉལ་མ་དམའ་ཤོས་ཅིག་
ཨིན། ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ ཁབ་སང་གཏན་ཏྱུག་དང་ མཛེས་ཏྱུག་ཏྱུ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ སྤྱི་ཚད་ཚུ་གིས་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ལུ་
སེམས་ལྷགས་མ་བྱིན་པར་ལུས་ཡོད་པ་དང་ འདི་ལས་བརྟེན་ ལྷོགས་སྡིགས་སྤྱི་ཚད་འབད་ནི་ལུ་ ལས་སྤྱོད་ནང་ མ་ཅ་བཅུགས་
ནི་ལུ་ ཚད་འཛིན་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།
- ང) རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སའི་ཆགས་ཚུལ་དང་ ཁ་སྐྱོར་འབྱོར་མི་ཡོད་པའི་ གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ དཔེ་རིས་ཚུ་ལུ་བརྟེན་ བཅའ་སྤྱི་ཚད་ རྒྱལ་
འབྲེལ་གྱི་ ཟད་འགོ་མཐོང་ལས་སྡེ་ འབྱོར་མི་ལུ་བརྟེན་ བསྐྱོར་ལུ་ བཟོ་སྐྱོར་གྱི་ ལུ་འབད་ནི་ཚུ་ རྒྱ་ཚད་གཏན་ནི་ལུ་ ཐོ་ཕོག་
དོ་ཡོད་པ་ཨིན།
- ཅ) དེ་མ་ཚད་ སྤྱི་ཚད་ཀྱི་ལས་སྡེ་དང་ མི་སྡེ་སྡེ་ཚན་ཚུ་ལུ་ ལུ་འགན་ཡུར་འགྲུག་གཏན་ནི་དང་ རྒྱ་ཚད་ཡུར་འགྲུག་གཏན་ནི་ལུ་ ཁག་ཆེ་
བའི་ མ་དཔལ་དང་ དེང་སང་གི་ ཅ་ཆས་ དེ་ལས་ འཕུལ་རིག་མཐུན་མཚུགས་ཚུ་ ལངས་སྡེ་ ཐོབ་ནི་ལུ་ གདོང་ལེན་བྱུང་དོ་
ཡོད་པ་ཨིན་པས།
- ཆ) གཞན་ཡང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚད་ཚུ་ ཕན་ལུ་ཅན་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་བར་ན་ མཉམ་
འབྲེལ་འབད་ནི་ལུ་ནང་ཡང་ བར་སྤོང་ཚུ་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཁྲིམས་དོན་གཞི་བཀོད་འདི་གིས་ཡང་ ལྷོགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོར་ནང་
མི་མང་དང་སྤྱི་ཚད་ཀྱི་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ གོ་སྐབས་ཚུ་བྱུང་ཏེ་ཡོད་ཅུང་ ལག་ལེན་གྱི་ བཀོད་སྤྱི་ཚད་ གཞན་སྤྱི་ཚད་ཀྱི་
ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཚད་འཛིན་གཅིག་ལས་ མེད་པར་ ལུས་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དཔེར་ན་ Greener Way གིས་ ཁྱིམ་ཤོག་ལྷོགས་
སྡིགས་ཚུ་ལས་ ལམ་དང་ རམ་གི་ཀམ་ དེ་ལས་ བང་ཁྱི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འོད་མདངས་ཅན་གྱི་ མཐའ་མཆམས་ཏྲགས་མཚན་ཚུ་
བཟོ་ནི་ལུ་ བསྐྱོར་བཅོས་འབད་ནི་གི་ ཐབས་ཤེས་གསར་པ་ཅིག་ བཟོ་སྤྱོད་འདུག། ཨིན་ཅུང་ དེ་བཟུམ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ རྒྱབ་སྤེལ་
དང་ རོས་ལེན་འབད་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དེ་ ཚད་འཛིན་གཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། འདི་གིས་མ་དོ་བར་ རྒྱང་
གསེབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ རྒྱོག་མེ་གི་རམ་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ཤིང་གི་ཀམ་ཚུ་གི་ཆབ་ལུ་ ཁྱིམ་ཤོག་གི་རམ་
གི་ཀམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ ཐབས་ཤེས་ཅིག་སྡེ་ བཏོན་ཏེ་འདུག། ད་རེས་ནངས་པར་ མོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ ཤིང་གི་ཀམ་ཚུ་
འཕལ་འཕལ་སྡེ་ར་ ཆབ་བཅུགས་འབད་དགོ་པའི་ དཀའ་ངལ་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ལས་ འདི་གིས་ འཕལ་འཕལ་སྐྱབས་ ལམ་ལུགས་
འདི་ཚུ་ རྒྱོག་ཏུ་ཅན་དང་ ཕན་ལུ་ཡོད་པའི་ ཡིད་ཆེས་ལུ་ ཐོ་ཕོག་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། (རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཤིང་འབྲེལ་འཛིན་གྱིས་
འཕལ་འཕལ་ཅིག་ཁར་ འགོ་འབྲེལ་འཐབ་ཡོད་པའི་ ཚོང་དོན་མོ་ནམ་དང་འཛོན་ཐབས་ཡུར་མེད་ལས་རིམ་གྱི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ཤིང་

སྒྲིག་ཞུ་ལུ་གཟིགས་གནང་།) ས་གནས་ནང་ལུ་བཟོ་མི་གསར་བཏོད་ཚུ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་འདི་གིས་ ཟད་འགྲོ་མར་ཕབ་འབད་
ནི་དང་ ཐུབ་ཚད་ཡར་ཕྱག་བཏང་ནི་ དེ་ལས་ སྤྱིར་བཏང་ཞབས་ཏྲག་ཅིན་ནི་འདི་ སྤྱིར་སྤྱིར་བཟོ་ཚུགས་ནི་ཨིན།

ཤུལ་མཐུ་གནས་ཚད་ཀྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ནང་ལུ་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་གིས་ འབྲེལ་གཏོགས་སྤོམ་སྤེམ་མ་འབད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཁྱིམ་ཤོག་
དང་ ལྷགས་རིགས་ དེ་ལས་ ཤོག་གུ་བབྱམ་གྱི་ ཅ་ཆས་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྤེམ་ སྤྱིར་ཆེད་འབད་མ་ཚུགས་པར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་
ས་ཁོངས་ནང་ བཀོ་བཞག་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་ལས་བརྟེན་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་གནས་གོང་འདི་ ཉམས་འགྱོད་ཡོད་པ་
མ་ཚད་ ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ རྩོམ་ཐངས་འདི་ཡང་ མར་ཕབ་འགྱོད་ཡོད་པ་དང་ ཚད་གཅིག་ལས་བརྒལ་མེད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་
སའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ ཤོང་ཚད་ལུ་ཡང་ བཀའ་ངལ་ཚུ་ཡར་མང་འགྱོད་ཡོད་པ་ལས་ མཐའ་མཚུག་ཁར་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ འཁོར་སྤྱོད་དཔལ་
འབྱོར་གོང་འཕེལ་འགྱོད་ནི་ལུ་ཡང་ ཐོ་ཤོག་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་གིས་ ནང་འཁོར་ཚོང་འབྲེལ་རྒྱ་
ཀྱ་ཡིན་མི་དང་ སྤྱིལ་འབྲེན་དང་ མཁོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཟད་འགྲོ་མཐོ་ཕྱོགས་ཡོད་མི་ དེ་ལས་ ཚོང་ལས་ཀྱི་ཁེ་འབབ་ཚད་གཅིག་ལས་བརྒལ་
མེད་མི་ སྤྱིར་བཟོ་འབད་མི་ཅ་ཆས་ཚུ་ལུ་ མཁོ་འདོད་བཀོད་མི་ལེ་ག་མེད་པ་ དེ་ལས་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་གི་ནང་འཁོར་ལུ་ རྩོགས་གུ་བཀོ་
དཀའ་ངལ་ཚུ་ རྒྱུར་སྤེལ་ཡོད་པ་སྤེལ་བཀོད་ཅི་ འདི་བབྱམ་གྱི་ ཚད་འཛིན་ཚུ་ཡོད་ཅུང་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་
ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ སྐྱེར་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་འབད་ནི་དང་ སྤྱིལ་འབྲེན་འབད་ནི་ སྤྱིར་སྤྱོད་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཅ་ཆས་
སྤྱིར་ཆེད་མཐུན་ཉེན་ཚུ་ནང་ གཤམ་གཏོགས་འབད་ནི་ནང་ ཕན་འདབས་འབད་ཡོད་པ་དང་ ཁྱིམ་ལུགས་ཀྱི་མཐུན་ཉེན་དང་ འབྲེལ་
ཡོད་ལས་སྤེལ་དང་ཁོས་བསྐྱེད་ དེ་ལས་ དཔལ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱོད་འབྲེལ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཞབས་ཏྲག་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་
སྐྱོར་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། མ་འོངས་པ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཁྲོམ་ཁར་ རོས་ལེན་དང་
སྤྱིར་སྤྱོད་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་གི་ མཁོ་འདོད་ཚུ་ ཡར་ཕྱག་གཏང་ཐབས་ལུ་ eco/green གི་རྟགས་བཀོད་ནི་དང་ གནས་ཚད་བཟོ་ནི་ དེ་
ལས་ ལག་ཁྱེར་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ འོས་སྤྲོད་གྱི་གནས་སྤང་ཚུ་ ཉེང་སྐལ་རང་ སྤྱིར་སྤྱིར་བཟོ་ནི་ཨིན།

3.4.4 དགོས་མཁོ་བའི་སློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོ་ལུ་ ལས་སྡེ་གཞི་བཙུགས་མ་འབད་བས།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་སྤྱིག་གཞི་2012 གི་དོན་ཚན་ 121-122 ནང་ལུ་ སློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་སྤྱོད་དང་ འཛིན་སྐྱོང་
འབབ་ནི་ སྤྱིར་སྤྱོད་འབད་ནི་ དེ་ལས་ སྒྲིག་ཞུ་འབད་ནི་གི་ ལཱ་འགན་འབག་ནི་དོན་ལུ་ སློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་
གཙུག་སྡེ་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་ པའི་ འགན་དབང་སྤྱོད་དེ་འདུག། བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་ ལྷག་པར་ཏུ་ ལྷ་རྟོག་དང་ སྒྲིག་
ཞུ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྤེམ་ འབད་ཚུགས་ནི་དོན་ལུ་ ཁྲོམ་སྤེལ་དང་ རྩོང་ཁག་ དེ་ལས་ ཆེད་འོག་ཚུ་ གཅིག་ཁར་མཉམ་འབྲེལ་འབད་
དགོས་སྤེམ་ བཀོད་དེ་འདུག།

བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ལུ་ སློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འབབ་མི་ལས་སྡེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས་སྤེམ་ དམིགས་གཏང་གསལ་
ཏྲག་ཏྲོ་སྤེམ་བཀོད་ཡོད་ཅུང་ འབྲུག་ལུ་ ད་ལྟོ་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་བར་ འདི་བབྱམ་གྱི་ གཙུག་སྡེ་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་དང་ ལག་ལེན་འབབ་མ་
ཚུགས་པ་ལུས་ཡོད་པ་ལས་ གཙུག་སྡེ་ཅིག་གཞི་འདི་ མང་ཤོས་ཅིག་ ཤོག་གུ་གུ་རང་ ལུས་ཏེ་འདུག།

ད་ལྟོ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལཱ་འགན་འབག་མི་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྡེ་གི་ འབྲེལ་ཡོད་འགོ་དཔོན་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་
 གྲོས་བསྟུན་འབད་བའི་སྐབས་ ལས་སྡེ་གི་བཀོད་ནང་ལུ་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ འགན་ཁུར་འབག་མི་
 ལཱ་འགན་འདི་ འགོ་འདྲན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་ སྡེ་ཚན་དང་ དབྱེ་ཁག་ཅིག་ མེད་པ་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་ཡི།
 འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ ལྷག་པར་དུ་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ གཞུག་སྡེ་གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གཙོ་བོ་ འཆར་
 དདུལ་གྱི་ རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ཨིན་ཟེར་ བཤད་ཅི། འདི་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་
 ལུ་ ཁྲིམས་ལུགས་གཞི་བཀོད་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ གཞུག་སྡེ་ སྤྱིང་སྤྱིང་གཅིག་ བཅུགས་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ གཞུག་སྡེ་ཅིག་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་མེད་མི་འདི་གིས་ སྤྱིར་བཏང་གྲོག་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་
 སྐྱོང་གི་ རིམ་ལུགས་ནང་ལུ་ལུ་ ཐང་ཀར་དུ་དང་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ གཞོད་སྟོན་བྱུང་ཅུག། ཕྱགས་སྟིགས་སྡོན་འགོག་དང་
 འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་ནང་ལུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་ ཁྲིམས་མཐུན་དགོས་མཁོ་གསུམ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ བཀོད་
 ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ ད་ལྟོ་ཡང་ དོས་སུ་གི་གནས་སྤངས་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པས།

ཀ) ཕྱགས་སྟིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་༢༠༠༩ ཅན་མའི་ དོན་ཚན་༡༥ པའི་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་
 གིས་ གྲོག་མེད་དང་ གྲོག་རིག་ཅ་ཆས་ཚུ་ ཐོན་སྐྱེད་འབད་མི་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ནང་ལས་བྱུང་མི་ ཕྱགས་སྟིགས་འདི་ཚུ་
 མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་ བསག་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ ཉམས་བཅོས་འབད་ནི་དང་ བཀོ་བཞག་ནི་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་
 ལུ་ ཕན་ཐོགས་ཅན་དང་ ཉེན་སྲུང་དང་ཕན་ཐོན་སྟེ་ འབད་དགོ། དེ་སྟེ་འབད་བའི་སྐབས་ ཆེ་ཆོགས་ཡོད་པའི་ གྲོག་མེད་དང་ གྲོག་
 རིག་ཅ་ཆས་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ བསྐྱེད་འབད་ནི་དང་ ཉམས་བཅོས་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དང་ཕན་ཐོན་སྟེ་ བཀོ་བཞག་
 ནི་གི་ ལམ་ལུགས་ཅིག་ འབྲེལ་ཡོད་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ དབང་འཛིན་གྱིས་ གཞི་བཅུགས་འབད་དགོ། ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག།

ཁ) ཕྱགས་སྟིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ པའི་ དོན་ཚན་༡༣.༡ པའི་ནང་ གྲོག་རིག་ཅ་ཆས་བཟོ་སྐྱེད་འབད་མི་
 དང་ ནང་འདྲན་འབད་མི་ཚུ་གིས་ རང་སོ་ ཡང་ན་ གཞན་མི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་བའི་ཐོག་ལས་ ཡང་
 ན་ ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད་པའི་ མི་སྟེ་ ཡང་ན་ ཆོང་སྟེ་ ཡང་ན་ ཆོགས་པ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ བསྐྱེད་
 སྒྲིག་ལྟེ་བ་དང་ ཡང་ན་ བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ ཆེ་ཆོགས་ཡོད་པའི་ གྲོག་མེད་དང་ གྲོག་རིག་ཅ་ཆས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ གཞི་
 བཅུགས་འབད་དགོ། ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག།

ག) ཕྱགས་སྟིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ པའི་ དོན་ཚན་༡༤.༡ དང་༡༤.༥ དེ་ལས་ ༡༤.༤ ནང་ ཉེན་ཁ་ཅན་
 གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་དང་ ཡང་ན་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་ འབྲུང་ཁུངས་ཅིག་བྱུང་བའི་སྐབས་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་
 ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཁོང་རའི་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་དང་ ཉེན་སྲུང་དང་ཕན་ཐོན་
 སྟེ་ བཀོ་བཞག་ནི་གི་ འགན་ཁུར་དང་ འགན་འཁུལ་འབག་དགོས་དང་ འདི་བཟུམ་གྱི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ ལག་ལེན་
 འཐབ་མི་ མི་རིམ་འདི་གི་དོན་ལུ་ ཉེན་སྲུང་ཅ་ཆས་ཚུ་ ཡང་མ་སྟེ་ འོས་འབབ་དང་ཕན་ཐོན་སྟེ་ ཅུས་རྒྱུན་ཅུ་ བཟུམ་སྟེལ་འབད་
 དགོས་དང་ ཅུས་ཆོད་ནམ་འབམ་རུང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་པ་བཟོ་དགོས་མ་ཚད་ དེ་ལས་ མ་སྟོན་དང་ བར་རྒྱུན་ དེ་ལས་
 ཁྲིམས་ལུགས་ལུ་ མ་གནས་པའི་ རྒྱུ་རྐྱེན་ཚུ་གི་ ལ་གསལ་གྱི་ ཐོ་བཀོད་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་དགོ། ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག།

འདི་འབད་ཨིན་རུང་ར་ ཅུས་ཆོད་ཆོགས་ཡོད་པའི་ གྲོག་རིག་ཀམ་ཕིའུ་ཁྲ་དང་ པར་འཕུལ་ དེ་ལས་ འགྲུལ་འཕྲིན་དང་ གཞན་མི་
 གྲོག་རིག་ཅ་ཆས་ཚུ་ བསྐྱེད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལུགས་མཐུན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་ མིན་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དང་ཕན་ཐོན་
 སྟེ་ བསག་བཞག་ནི་དང་ བཞིག་ནི་ འོག་སྟོན་འབད་ནི་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་ གཞོད་པ་མེད་པ་སྟེ་ བཀོ་བཞག་ནི་

ལ་སོགས་པའི་ ལཱ་ཚུ་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ འགོ་འདྲན་འཐབ་མ་ཚུགས་པས། འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་
ལེན་དང་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ དེ་ལས་ བཀོ་བཞག་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལུགས་མཐུན་གྱི་ལམ་སྟོན་དང་ གནས་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ ལག་
ལེན་གྱི་ བྱ་རིམ་ཚུ་ཡང་ མིན་འདུག།

ལྷག་པར་དུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ གཙུག་སྡེ་མེད་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ གནས་སྤྱད་བསྐྱ་ལེན་འབད་ནི་དང་ སྒྲན་ཁུ་འབད་ནི་ཚུ་ ཆ་ཆང་
སྡེ་ འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག། གནས་སྤྱད་འདི་ཚུ་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་སྐྱེད་ཚད་གཞི་ནང་ལས་
གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ ཚད་སྟོན་དང་ ཡང་ན་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ ཡོངས་བསྡུམས་ག་དེ་ཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ ཤེས་རྟོགས་
འབད་མ་ཚུགས། འབྲུག་གཞུང་འབྲུལ་རིག་ལས་སྡེ་གིས་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱོན་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་སྐྱོར་ལས་ གནས་སྤྱད་
བསྐྱ་ལེན་འབད་མ་ཚུགས་པར་ལུས་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ ཁྲིམས་ལུགས་གཞི་བཀོད་ཀྱི་ དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་
འཁོར་གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ སྒྲན་ཁུ་ཚུ་ག་ནི་ཡང་ ཕུམ་མ་ཚུགས་པར་འདུག། འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་
གནས་སྤངས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ འབྲུག་གཞུང་འབྲུལ་རིག་ལས་སྡེ་ལས་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་གནས་སྤྱད་ཚུ་ བསྐྱ་ལེན་འབད་ནི་
དོན་ལུ་ ལམ་ལུགས་ཅན་གྱི་བྱ་རིམ་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་མ་འབད་བར་འདུག། འདི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཐོ་
བཀོད་ཚུ་ བསྐྱ་ལེན་འབད་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ་དང་ འདི་གིས་ གཞུང་ལུ་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ཡན་ཅུས་ཅན་སྡེ་
འཆར་གཞི་བཙུག་ནི་དང་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཁྲིམས་མཐུན་བཟོ་ནི་གི་ ལྷོགས་གྲུབ་ལུ་ ཚད་འཛིན་འབད་དེ་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ གཙུག་སྡེ་གཞི་བཙུགས་མ་འབད་མ་ཚུགས་པའི་འདི་ལས་བརྟེན་ ཁྲིམས་དོན་གྱི་
དགོས་མཁོ་ཚུ་ ཁྲིམས་མཐུན་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ཐོ་ཤོག་ཡོད་པ་མ་ཆད་ གཙུག་སྡེ་འཁམས་འབྲེལ་ ཉམས་ཆག་ཤོར་ཡོད་པ་ལས་
མཐར་འབྲེལ་འགྲོ་མ་ཚུགས་པར་འདུག། གཞི་རྟེན་ཅན་གྱི་ གཙུག་སྡེ་ གཞི་བཙུགས་མ་འབད་མ་ཚུགས་ཚུན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ གློག་
རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ གཞི་ལེན་ཡར་སེང་འགྲོ་མི་འདི་ བསལ་མ་ཚུགས་པར་ ཚད་འཛིན་འབད་དེ་རང་ ལུས་ནི་ཡིན་མས།

4.4.4 ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་གནས་སྤྱད་བསྐྱ་ལེན་འདི་ འཁོར་སྤྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལག་ལེན་ཚུ་ ཡར་དག་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོང། (ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་ཡོན་ཏན།)

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་གཞི་གཞི་2012 གིས་ ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་ལུ་ སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཙུག་ནི་ལུ་གཞི་བཞག་པའི་
ཐབས་ལམ་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ལེགས་ཤོམ་ཚུ་ ཡར་དག་གཏང་དགོ་པའི་ འགན་དབང་སྤྱོད་དེ་འདུག།
དོན་ཚན་13 འདི་གིས་ དམིགས་བསལ་དུ་ ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་གིས་ འབྲུལ་རིག་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱིན་ནི་དང་ ས་ཆ་གྲ་ཁར་གཏང་ནི་ལུ་ གྲོགས་
རམ་འབད་ནི་དེ་ལས་ སྐར་སྡེ་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་བའི་ཐོག་ལས་ ཡན་ཐོགས་ཅན་གྱི་ ཆོང་འབྲེལ་གྱི་གོ་སྐབས་ཅིག་སྡེ་ བསྐྱར་
སྤྱོད་འབད་ཚུགས་པའི་ གནས་སྤངས་བཟོ་དགོས་སྡེ་ བཀོད་དེ་འདུག།

ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་འཁམས་སྤངས་ཐད་ལུ་

ཀ) ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱ་ལེན་ཁང་དགྲ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པ་དང་ འདི་གིས་ ཁོང་ལུ་འཁོར་འདི་ཡོད་པའི་
དགོངས་དོན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ ཐབས་ལམ་ཅིག་སྡེ་ ཕྱག་ཁུ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་ འཛམ་གླིང་དབྱེལ་ཁང་གི་ ལྷོ་ཨེ་ཤི་
ཡ་གི་དོན་ལུ་ ཁྱབ་ཤོག་མེད་པའི་ གཙང་ཚུ་དང་མཚོ་ཚུ་གི་ལས་འགུལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ལས་ འབྲུག་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་གནས་སྤྱད་

ལས་འགུལ་གྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པ་དང་ རྟོ་ཨེ་ཤི་ཡའི་མཉམ་འབྲེལ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལས་རིམ་ (SACEP) གྱིས་ འཛམ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱི་ལས་འགུལ་ཞབས་ཏྲིག་ཡིག་ཚང་(UNOPS) གི་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་ རྟོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ལ) མཐུན་རྐྱེན་འདི་ཚུ་གིས་ མི་རིང་གིས་ ཉི་རུ་རུ་མ་གྱི་ཐོབ་པའི་ཁེ་ཕན་ལུ་ ལོག་སྤྱོད་འབད་བརྟུབ་པའི་ ཅ་ཆས་ དཔེར་ན་ འབྲིབ་ དམ་སྤྱིས་དང་ ཤོག་སྤྱོམ་ དེ་ལས་ ཀ་ལ་དམ་སྤྱིས་དང་ གཞན་མི་ཅ་ཆས་ཚུ་ སོ་སོ་སྤྱོད་ དེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ བསྐྱེད་བཙུགས་འབད་ནི་ འཐབ་ལུ་ བསྐྱེད་འབད་མའི་ འབྲེལ་སྤྲེགས་གཅིག་སྤྱོད་ ལཱ་འབད་རྟོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ག) རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ས་ཁོངས་ལྟ་སྟོར་ནང་འབྱོར་བའི་སྐབས་ ཕྱགས་སྤྲེགས་བསྐྱེད་ལེན་ཁང་འདི་ཚུ་ གཞི་ བཙུགས་འབད་བཞིན་དུ་ མི་མང་གིས་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་རྟོ་ཡོད་པ་སྤྱོད་ མཐོང་ཅི། འབྲེལ་སྤྲེགས་འདི་ཚུ་ནང་ལུ་ བདག་འཛིན་ འཐབ་ཡོད་པའི་ ཐོ་བཀོད་ཚུ་དང་འབྲེལ་མཉམ་ ཚོང་འབྲེལ་དུས་རྒྱུ་དུ་ འཐབ་རྟོ་ཡོད་པའི་ བད་སྟོན་འབད་ཡི། དཔེར་ན་ ཅང་ བཟང་དུ་ ཕྱགས་སྤྲེགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བའི་ནང་ཐོབ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྤྲེགས་བསྐྱེད་ལེན་ཁང་རྒྱང་མ་གཅིག་ལས་རང་ བསྐྱར་ སྤྱོད་འབད་བརྟུབ་པའི་ ཅ་ཆས་ཚུ་ མང་ཤོས་ཅིག་ བསྐྱེད་འབད་དེ་ (ཐིག་ཁྲམ་ ༣-༩) ཡོད་པ་དང་ ཉ་ལམ་ཁྲམ་ ༡༤ གི་རིང་ ལུ་ (སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ གྱི་ཟླ་ ༡༡ པ་ལས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ གྱི་ཟླ་ ༣ པ་ཚུན་) དངུལ་ཀྲམ་ ༥༧༥.༤༥༩.༩༠ བཟུམ་སྤྱོད་ དངུལ་སྤྱོད་ བཟང་ཅུག།

ང) ཕྱགས་སྤྲེགས་བསྐྱེད་ལེན་ཁང་གཅིག་གིས་རང་ ཁྲམ་ ༡༤ གི་རིང་ལུ་ དངུལ་ཀྲམ་ ༥༧༥.༤༥༩.༩༠ དངུལ་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་པར་ཅིན་ མཐུན་རྐྱེན་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྤྲེགས་དེ་ཅིག་རང་ བཀོ་བཞག་འབད་ཡོད་པ་སྤྱོད་ མཉོ་བསམ་གཏང་པར་ཅིན་ ཕྱགས་སྤྲེགས་བསྐྱེད་ལེན་ཁང་དགུ་གིས་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༥ ལས་སྤྲེགས་དེ་ དངུལ་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས། འདི་གིས་ ཐིག་ ཁྲམ་ ༣-༩ ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྤྲེགས་ཀྱི་ ཚད་གཞི་ལས་ ཚད་དགུ་དེ་ཅིག་ ལོག་ཐོབ་ཚུགས་པའི་ གྲུབ་ འབྲས་ཐོན་འོང་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས།

ཐིག་ཁྲམ་ ༣-༩ པ། ཅང་བཟང་དུ་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ནང་ལས་ ཕྱགས་སྤྲེགས་བསྐྱེད་ལེན་ཁང་གིས་ ཅ་ཆས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཕྱགས་སྤྲེགས་ཚུ་ སྤྱོད་འབད་ ཡོད་པ།

རིམ་ཨང་	དེ་ཅིག་	འཛོར་ཚད།	སྤྱོད་པ།
༡	ཀ་ལ་དམ་སྤྱིས།	༧༩༡༡༤	བཟུམ་
༢	ཀ་ལ་རག་འོ།	༥༡.༩	ཀེ་ཟི།
༣	ཤེལ་དམ་སྤྱིས།	༩༩༢༧	ཀེ་ཟི།
༤	ཨེ་བཟུ་ལུ་ཕི།	༤༩༤༤	བཟུམ་
༥	བི་ར་དམ་སྤྱིས།	༩༩༤༡༠	བཟུམ་
༦	སྟོང་རྟོག་འོ།	༡༩༥.༩	ཀེ་ཟི།
༧	ཨེ་ཅ་རྩི་ཕི་ཨི།	༩༡༩༠	ཀེ་ཟི།
༨	ལྷུགས།	༡༧༤༩.༩	ཀེ་ཟི།
༩	མཐུང་ཚུ་འབྲིབ་དམ་སྤྱིས།	༡༩༧.༤	ཀེ་ཟི།
༡༠	འབྲིབ་སྤྱོད་སྤྱོད།	༤	ཀེ་ཟི།
༡༡	ཤོག་ཀྱུ་ཤོག་པང་།	༡༩༩༡༩.༩	ཀེ་ཟི།
༡༢	འབྲིབ་དམ་སྤྱིས།	༤༤༩༥.༩	ཀེ་ཟི།

༡༩	འབྲིབ་ཕྱགས་སྒྲིགས།	༡༩༠༧.༥	ཀེ་ཇི།
༡༢	འབྲིབ་དང་འབྲེལ་བའི།	༡༩༡༧.༤	ཀེ་ཇི།
༡༥	འཛིན།	༡༩༢༠.༥	ཀེ་ཇི།

འབྲུང་ཁུངས་། རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིགས་། ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལུ་ཁང་བཀོད་སྡོད་འབད་མི་ལས་། བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ།

གོང་འཁོད་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་གིས་། འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་། གཞི་བཙུགས་འབད་བའི་སྐབས་། མི་སེར་ཚུ་གིས་། ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་དང་། བསྐྱར་བཟོ་འབད་ནི་ལུ་། བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ལུ་། དང་འདོད་ཡོད་པ་སྟེ་། གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་མ་དུ་། དེ་ཡང་། དམིགས་བསལ་གྱིས་། འཛོལ་ཚུགས་པའི་། གཞི་རྒྱུ་མཐུན་ཆུན་དང་། དངོས་ཅན་གྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་། སེམས་ཤུགས་ཚུ་གིས་། རྒྱལ་སྐྱོར་ཚུ་ཡང་འབད་དགོཔ་འདུག།

འདི་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཆུན་འདི་ཚུ་གིས་། ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་། ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་ཏེ་། དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་དོན་ལུ་། དཔལ་འབྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཙུག་ནི་དང་། ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོད་སྡོད་མཁུ་ཁང་ཚུ་ནང་། བཀོད་བཟོ་ནི་གི་ཚད་གཞི་ཚུ་མར་ཕབ་འབད་ནི་། དེ་ལས་། ཐོན་སྐྱེད་སྤྱོད་འབད་ནི་ཚུ་། ཡར་དྲག་བཟང་ནི་དང་། དེ་ལས་། མི་སྡེ་དང་། ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚོང་པ་ཚུ་ལུ་། འོང་འབབ་བཟོ་ཚུགས་ནི་། ཁོ་ཕན་ཚུ་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་དང་འབྲེལ་། ཁོང་གིས་། ཕྱགས་སྒྲིགས་འདི་། དེ་འབད་རང་། བཀོད་བཟོ་ནི་གི་དཀའ་ངལ་གཅིག་སྟེ་མེན་པར་། ཐོན་སྐྱེད་ཅིག་སྟེ་བཟུ་སྟེ་། འཁོར་སྡོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གཞི་རྒྱ་ཚུ་། གཞི་བཙུགས་ཚུ་ནི་དང་། སྤྱི་ལོ་༢༠༣༠ ལུ་། ཕྱགས་སྒྲིགས་ཅ་མེད་བཟང་ནི་ཟེར་བའི་། རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དམིགས་ལུ་འདི་དང་ཡང་། 'འབྲེལ་ཏེ་། འབྲིབ་ཚུགས་ནི་ཡིན་མས།

ཡིན་རུང་། རྫོང་ཁག་གཞན་དང་། ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་ནང་། ལམ་ལུགས་ཅོག་འཐད་པ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་། དེ་བཟུམ་མའི་། ཤེས་བྱ་ཚུ་། རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་། རྒྱབ་སྐྱེལ་མ་འབད་བར་ལུས་ཡོད་པའི་། བར་མཚོན་སྟོན་མ་ཡིན། དེ་མ་ཚད་། རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་། མི་མང་ཚུ་དང་། འབྲེལ་བ་འཐབ་པའི་སྐབས་། ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ནང་འཁོད་ལུ་སྡོད་མི་། མི་སེར་མང་ཤོས་ཅིག་ལུ་། མཐུན་ཆུན་འདི་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་། གོ་བ་བརྒྱུད་ལངས་སྟེ་མེད་པའི་། ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་། དེ་བཟུམ་གྱི་། ལས་རིམ་ཚུ་། རྒྱབ་སྐྱེལ་མ་འབྱོར་བར་ཡོད་པའི་། རྒྱ་མཚན་ལེ་ག་ཅིག་ར་། ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི།

- ཀ) འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་། མཉམ་འབྲེལ་དང་། བསམ་ཞིབ་ཚུ་འབད་བའི་ཐོག་ལས་། བརྩོན་ཤུགས་བསྐྱེད་མི་མེད་པ་དང་། འདི་ཡང་། ལོ་བསྐར་འཆར་གཞི་དང་། ལག་ལེན་གཞི་བཀོད་ཀྱི་ནང་འཁོད་ལུ་། དེ་བཟུམ་མའི་། ལས་རིམ་ཚུ་། འགོ་འདྲིན་མ་འཐབ་པར་ཡོད་མི་འདི་ལས་། བདེན་ཁུངས་བཀལ་ཚུགས།
- ཁ) དེ་བཟུམ་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་། མ་དངུལ་བཀོད་སྤྱོད་འབད་དེ་ཡོད་མི་མེད་པ། ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལུ་། གོང་འཕེལ་མཉམ་འབྲེལ་པ་ཚུ་གིས་། རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་། ལས་འགུལ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་སྟེ་། འགོ་འདྲིན་འཐབ་ཡོད་མི་འདི་ལུ་བརྟེན་། ཁོ་ཕན་ཚུ་བྱུང་ཡོད་རུང་། རྫོང་ཁག་གཞན་དང་། ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་ནང་། དེ་བཟུམ་མའི་། རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་། མ་འབད་བར་འདུག།
- ག) དེ་བཟུམ་མའི་ལས་སྡེ་ཡར་དྲག་གཏང་ནི་དོན་ལུ་། སྐར་སྡེ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་། མཉམ་འབྲེལ་ལངས་སྟེ་མེད་མི་དང་། ལྷག་པར་དུ་། ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཞབས་ཏྲིག་ནང་། ཏེ་མ་ལས་། འབྲེལ་གཏོགས་འབད་དེ་ཡོད་མི་། ཞབས་ཏྲིག་བྱིན་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་། མཉམ་འབྲེལ་འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

འདི་བཟུམ་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ ཡར་ངག་མ་བཏང་མི་འདི་ལུ་བརྟེན་ འཁོར་སྤྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལག་ལེན་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་དང་
འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་སྤྱོད་ལམ་ཚུ་ལུ་ཡར་ངག་བཏང་ནི་ལུ་ སེམས་ཤུགས་བྱིན་ནི་གི་ གོ་སྐབས་སྤོང་ཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་
མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཏེ་འདུག།

འདི་འབདམ་ལས་ གོང་འཁོར་གྱི་ཞིབ་རྟོགས་(ཞིབ་རྟོགས་ ༣.༤.༡-༣.༤.༥ ཚུན) འདི་གིས་ སྤོང་བྱུས་གྱི་དམིགས་ལུ་ལ་དང་ སལ་རྟེན་
འབད་ནི་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་འོས་འབབ་འདི་ཚུ་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་
འདི་གིས་ མཐུན་སྦྲེན་དང་ གཙུག་སྡེ་གི་སྤྱི་གཞི་ དེ་ལས་ སྤྱི་སྡེ་ཚུ་གིས་བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ཚུ་གི་བར་ན་ ལུང་པར་བྱུང་མི་
འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་ བརྟེན་སྤྱོད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༥
ཚུན་ སྤྱི་རྟེན་འབད་ཚུགས་པ་སྟེ་ ཚེད་དཔག་འབདམ་ཡོད་པ་དང་ འ་ནི་འོས་འབབ་འདི་ སན་ཁུས་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་པ་ཅིན་
བརྒྱ་ཆ་ ༥༥ དེ་ཅིག་རྒྱུང་མ་ཅིག་ བཀོ་ག་དགོང་ཐོན་ནི་ཡིན་མ་ལས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཤོང་ཚད་མ་ལང་བའི་བཀའ་ངལ་མར་
ཕབ་འབད་ཚུགས་ནི་ཡིན་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྟིགས་གཞུང་སར་བཀའ་དེ་གི་ཉན་ཁ་ཚུ་ཡང་ མར་ཕབ་འབད་ཚུགས་ནི་མས།

འགོ་འདྲིན་འཐབ་ཡོད་པའི་ལས་སྐྱོར་ དཔེར་ན་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་ལེན་ཁང་དང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཅ་ཆས་སྤྱི་རྟེན་མཐུན་སྦྲེན་བཟུམ་
གྱིས་ ལས་རིམ་ཚུ་གིས་ ཡུན་རྫོག་གྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་ འོས་འབབ་ཚུ་ གསལ་སྟོན་འབདམ་ཡིན་རུང་ དེ་ཚུ་གི་ ཚད་གཞི་ཚད་འཛིན་
དང་ ལྷོགས་གྲུབ་མེད་མི་ དེ་ལས་ ལུང་ཚད་ལང་མ་སྟེ་མེད་མི་ཚུ་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ ལུང་པར་རྒྱ་ཆེམ་སྟེ་ མཐོང་དོ་ཡོད་པ་
ཡིན། དེ་ལུ་བརྟེན་ རིན་ཐང་ཅན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ཤོར་འབྱོར་དོ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་
ལུ་ བརྟེན་སྤྱོད་དགོང་ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་གིས་ འཁོར་སྤྱོད་དཔལ་འབྱོར་ལུ་འགྱུར་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ཡུན་བརྟན་
དེ་ལས་ ལམ་ལུགས་ཆ་མཉམ་གྱི་ཐོག་ལས་ བཙོན་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོང་སྟེ་ གསལ་བཀོད་འབདམ་ཡིན།

3.4 མཐུག་མཐའ་མ་བཞུགས་པའི་དང་ལེགས་བཅས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བྱལ་མམ་གྱི་ཐབས་ལམ་ལངས་སྡེ་དགོ།

འབྲུག་ཀྲུལ་ཁབ་ཀྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་འདི་
མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་འདི་ལུ་
གཞི་བཞག་སྡེ་ཡོད་པ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འདི་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་
འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་འདི་ བྱལ་ཆེ་ཤོས་ཅིག་སྡེ་རང་
ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་
གནས་ཤིང་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་དང་
གཞན་མི་བཞུགས་པའི་ས་སྤོ་འདི་ གནམ་ཁ་ཉུང་ཤོས་ཅིག་སྡེ་བཅི་དོ་
ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ ད་ལྟོ་གི་ ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ འགན་ཁུར་གཙོ་
ཙུང་ཅིག་སྡེ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

འདི་གི་གནད་དོན་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་
འཛིན་སྐྱོང་གི་ལག་ལེན་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་ད་ ཞིབ་
བརྟག་བྱུང་མི་གཙོ་བོ་ཚུ་ གཤམ་གསལ་ལྟར་ གསལ་བཞུགས་འབད་དེ་ཡོད།

དོན་ཚན་གཙོ་བོ།

- ✓ ཀྲུལ་ཁབ་ཀྱི་ མཐའ་མཐུག་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ཐབས་ལམ་འདི་ཡང་ མེ་བཏང་ནི་
གི་ཕྱོགས་སྒྲིག་ལངས་སྡེ་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་ཚུ་
ལེགས་ཤོམ་སྡེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ བརྟེན་སྡེ་དོ་
ཡོད་པ་ཨིན།
- ✓ ཀྲུལ་ཁབ་ནང་ མེ་བཏང་ཁང་ལུ་ ལས་བཟུལ་མེད་པ་ད་ དེ་གི་གྲས་ལས་ལྷན་ ལག་ལེན་
འཐབ་བརྟུབ་ཡོད་རུང་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ ལུས་ཡོད་པ་ད་ 4 འདི་ ལཱ་མ་
པར་ བཞག་སྡེ་འདུག།
- ✓ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་མང་ཤོས་ཅིག་གིས་ གཙང་སྡེ་འཕྲོད་བརྟེན་གྱི་གནས་
ཚད་མེད་པ་ལས་ མཐའ་འཁོར་དང་ཉེ་འདབས་ཀྱི་མི་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་
འཐོན་པའི་ཚུ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་མ་འབད་བའི་ བཙོག་པ་ དེ་ལས་ ཚད་འཛིན་མེད་
པའི་ བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་ཚུ་གིས་ ཉེན་ཁ་སྐྱོམ་སྡེ་འདུག།
- ✓ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཉེན་སྲུང་མེད་པའི་ལཱ་གི་གནས་སྤངས་ཀྱིས་
ལུགས་མཐུན་མིན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་མི་ཚུ་ལུ་ ཉེན་ཁ་འཕྲོ་མཐུད་དེ་འདུག།

3.4.1 མེར་བསྐྱེག་གི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ མ་ལང་པར་ཡོད་པ།

མེར་བསྐྱེག་འཕུལ་ཁང་ཚུ་འདི་ དང་སང་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ ལག་ཆེ་བའི་ཆ་ཤས་ཅིག་ཨིན་པ་དང་ འདི་
གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་སྤོ་ནང་ལས་ ཕྱོགས་བསྐྱར་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚད་ བརྒྱ་ཆ་༩༥་དེ་ཅིག་ མར་ཕབ་འབད་ཚུགས་
པའི་ ལུགས་སྒྲིག་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་བཟུམ་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཁོར་ཚད་མར་ཕབ་འབད་མི་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་
ཀྱི་ ཤོང་ཚད་ཡར་མེད་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་དང་འབྲེལ་བའི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་
ལུ་གནོད་པ་ དཔེར་ན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་འཐོན་པའི་བཙོག་ཚུ་དང་ རྩས་སྤངས་ཚུ་ཡང་ མར་ཕབ་འབད་དེ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་
གྱི་དམིགས་ལུ་ཚུ་དང་ཡང་ མཐུན་སྒྲིག་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན། ལྷག་པར་དུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་སྒྲིག་གཞི་2012 དང་
འབྲེལ་ཏེ་ མེར་བསྐྱེག་འཕུལ་ཁང་ཚུ་གིས་ སྤོ་རིགས་ཀྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ འཕུལ་ཁྲོ་ དེ་ལས་ གཞན་མི་སྡེ་ལྷན་རིག་པ་དང་འབྲེལ་
བའི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཅ་ཆས་ཚུ་ཅིན་ཏེ་ ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ འབྲུག་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་སྡེ་ བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་
ལུ་ ཕན་ཐོགས་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ད་ལྟོ་འགན་སྤངས་ཚུ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ གཤམ་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་བྱུང་ཡོད་:

1) ཀྲུལ་ཁབ་ནང་ ལཱ་འབད་བའི་བསྐྱར་ཡོད་མི་ མེར་བསྐྱེག་འཕུལ་ཁང་4 ལས་བཟུལ་མེད་པ་ལས་ ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྡེ་ནང་ (སྡེ་ཚན་
རེ་ལུ་ གེ་ཇི་300 ຣེ་བཙུགས་ཚུགས་མི) དང་ སྤུ་ན་ཁ་རྫོང་ཁག་ལུ་ (སྡེ་ཚན་རེ་ལུ་ གེ་ཇི་30 ຣེ་བཙུགས་ཚུགས་མི) དེ་ལས་
སྤུ་རྫོང་ཁག་ནང་ (སྡེ་ཚན་རེ་ལུ་ གེ་ཇི་100 ຣེ་བཙུགས་ཚུགས་མི) རེ་ བཙུགས་ཏེ་འདུག། ཨིན་རུང་ མཐུན་ཁྱེན་འདི་ཚུ་
གཙོ་བོ་ར་ གསལ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ (རང་བཞིན་གྱི་ཉེན་ཁ་ཅན་) ཚུ་ ལེགས་བཅས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་
ཡོད་པ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གཞན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ ཚད་འཛིན་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཐིམ་ཕུག་ཁོམ་སྡེ་བཟུམ་

ཅིག་ནང་འབད་བར་ཅིན་ མེར་བསྟེག་འཕུལ་ཁང་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་ཡོད་པའི་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་ འཕུལ་ཁང་ ༣ ལས་ གཅིག་རྒྱང་མ་གཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག། (པར་ ༣-༡༤)

ཁ) ཕུན་ཚོགས་གླིང་ཁོམ་སྟེ་དང་ མོང་སྐར་རྫོང་ཁག་གིས་ མེར་བསྟེག་འཕུལ་ཁང་རེ་ཡོད་པའི་ སྤྱན་ལུ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ གནད་དོན་གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ལུ་ མཐུན་ཁྱེན་འདི་ཚུ་ ལཱ་འབད་མ་བརྟུབ་པར་ཡོད་པ་དང་ བརྟུགས་དངོས་པའི་དམིགས་དོན་གྱི་མ་ ཚུགས་པར་འདུག། དངུལ་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྟན་ལུ་ནང་ལུ་ཡང་ ས་སྐྱུམ་མང་དགས་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་དང་ མེ་བཏང་པའི་ དུས་ལུན་ ཡར་སང་འགྱུ་མི་ དེ་ལས་ གལ་ཅན་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུ་ མ་བརྟུབ་པའི་ རྒྱ་ཁྱེན་ལས་བརྟེན་ ལཱ་འབད་མ་བརྟུབ་པར་ལུས་ ཡོད་པའི་ གནད་དོན་བཀོད་དེ་འདུག།

ག) རྫོང་ཁག་གཞན་མི་ཚུ་དང་ དེ་བཟུམ་སྟེ་ བསམ་གྲུབ་སྤྱོད་ས་མཁར་ཁོམ་སྟེ་ནང་ལུ་ཡང་ ད་ལྟོ་ཚུན་ཆོད་ འདི་བཟུམ་གྱི་མེར་བསྟེག་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ ག་ནི་བརྟུགས་ཏེ་མིན་འདུག།

གནད་དོན་འདི་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་མེ་བཏང་ནི་གི་ སྤྱིར་བཏང་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ བར་ཁྱེན་ཡོད་པའི་ བར་མཚོན་སྟོན་དོ་ཡོད་པ་ ཨིན། མོང་སྐར་རྫོང་ཁག་དང་ ཕུན་ཚོགས་གླིང་ཁོམ་སྟེ་འགན་སྐྱོང་ས་ལུ་བརྟུབ་ཅིན་ གཞི་རྟེན་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ བྱིན་ནི་རྒྱུ་མ་གཅིག་ གིས་ མཐུན་ཁྱེན་ལང་མ་སྟེ་མེད་པ་འདི་ ལྷག་པར་དུ་ གསལ་སྟོན་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ས་གནས་འདི་ཚུ་ནང་ མེར་བསྟེག་འཕུལ་ཁང་ ཚུ་ ལཱ་འབད་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོད་འདི་གཙོ་བོ་རང་ ཉམས་བཅོས་དང་ འཕུལ་རིག་གི་ལྟོགས་གྲུབ་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་གྱི་ མ་ དངུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ གནད་དོན་ཚུ་ གསལ་སྟོན་འབད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ དེ་གིས་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དོ་ཡོད་པའི་ བན་རྒྱས་གྲུབ་ བྱི་ལུ་ ཆད་འཛིན་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

པར་ ༣-༡༥ པ། ལག་ལེན་མ་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པའི་ མེར་བསྟེག་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གི་དཔེ་ཚུ།

ཐིམ་ཕུ་ མེ་མེ་ལ་ལ་ལུ་ མེར་བསྟེག་འཕུལ་ཁང་ཚུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་ཁྱེན་ ༣ ལས་, ལས་བཀལ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་མེད་པ།

གསོ་བའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ མེར་བསྟེག་འཕུལ་ཁང་ནང་ རྫོད་ཀྱི་ལྟོགས་གྲུབ་ ཆད་ཅིག་ལས་བཀལ་མེད་པ་ལས་ ཆ་ཆང་སྟེ་ མེ་མཚོག་པར་ཡོད་པ། (མེ་ མེ་ལ་ལ)

ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ཡོད་པའི་སྤྱོད་ཁ་ལྟ་ཡོད་པའི་མེར་བསྐྱེད་འཕུལ་ཁང་།

ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ཡོད་པའི་མོང་སྐར་གོན་བར་གྱི་མེར་བསྐྱེད་འཕུལ་ཁང་། (བུམ་ཐང་ཞིབ་རྒྱུ་ཅིས་ཞིབ་ཡོངས་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་གིས་བདེན་དཔྱད་འབད་ཡོད་པ།) ད་ཀྱི་འཕུལ་ཆས་སོ་སོ་ཅིག་བཙུགས་ཏེ་གྲིབ་ཤོག་ཕྱེ་བཅོ་ཞི་དོན་ལུ་ལོག་སྟེ་རང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ།

འབྱུང་ཁུངས་ ས་ཁོངས་ལྷ་སྐོར་སྐབས་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

འདི་བཟུམ་སྟེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མེ་བཏང་ནི་གི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ ལངས་སྟེ་མེད་མི་འདི་གཙོ་ཙཱ་འདི་ ཐོན་སྐྱེད་མ་ལང་པའི་དཀའ་ངལ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཡིན་མ་དང་ འདི་ཡང་ འདི་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ཟད་འགོ་སྟོན་སྟེ་ར་ བཏང་དགོཔ་ཡིན་མ་དང་ དེ་ཡང་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཟད་འགོ་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཟད་འགོ་ (དམིགས་བསལ་གྱི་སྒྲུལ་སྐྱོང་སྒྲིག་ཁྲུག་མཐོ་དྲགས་པ) དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མེ་བཏང་སའི་ མཐུན་ཆེན་ཚུ་ནང་ འབག་འོང་ནི་དོན་ལུ་ སྦྱོལ་འབྲེན་གྱི་ཟད་འགོ་ཚུ་ བཏང་དགོཔ་ལས་བརྟེན་ཡིན་པས།

འདི་བཟུམ་གྱི་ མེ་བཏང་ནི་གི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ ལངས་སྟེ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ལོག་ཐོབ་མ་ཚུགས་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཐང་ཀར་དུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ བཏང་དགོཔ་ཐོན་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ས་སྟོན་གི་ ཤོང་ཆད་ཚུ་ ཆད་གཞི་བཀོད་མི་ལས་ལྷག་སྟེ་ ལས་འགུལ་གྱི་དུས་ཚོད་མཚུགས་བསྟུ་ལས་ གང་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ གསོ་བའི་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ནང་ལས་ གསོ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ སྤྱོད་རིགས་ཀྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ དེ་ལས་ སྦྱོ་ལྷན་དང་འབྲེལ་བའི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཆ་ཚུ་ཅིས་ ཏེ་ ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ འབྲེལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མེ་བཏང་ནི་མཐུན་ཆེན་ལེགས་ཤོམ་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགྲོག་དང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ གྱི་ དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལེགས་བཅོས་འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག། འདི་བཟུམ་གྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་འཐོན་པའི་རྒྱ་དང་ རྫས་སྐྱོང་སྐྱོང་བཏོན་མི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་ཡུན་བརྟན་དང་ མི་མང་གསོ་བའི་གནས་སྤངས་ལུ་ ཉེན་ཁ་སྟོན་སྟེ་ར་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གྲུབ་ཚུགས་ནི་ལུ་ ཡང་ ཐོ་ཐོག་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

༣.༥.༡ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ འཛིན་སྲྀང་ཚུ་ལ་མཐུན་སྒྲེམ་འབད་བར་ཡོད་པ།

དུགས་སྒྲིགས་ལྷན་ལུས་ཚུ་ བཀོ་བཞག་ནི་གི་དོན་ལུ་ བབས་ཤེས་མཐའ་མཐུག་འདི་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་འདི་ ཡིན། ས་ཁོངས་པའི་ འཁོར་སྲྀང་དཔལ་འབྱོར་ནང་ཡང དུགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྲྀང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ བཀག་ག་ཐབས་མེད་པའི་ ཆ་ཤས་ཅིག་སྤེལ་ ལུས་ནི་ཡིན། འདི་འབད་མ་ལས་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ནི་འདི་ དོ་འགན་ཅན་གྱི་གཙོ་མེས་ཅིག་མེན་པར་ ཡུན་བརྟན་གྱི་དུགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྲྀང་དང་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྲུང་ཚུ་ གྲུབ་ཐབས་ལུ་ གཞི་རྒྱུ་དགོས་མཁོ་ཅིག་ཡིན། དུགས་སྒྲིགས་སྤྱོད་འགོ་ག་དང་སྤྱི་གཞི་༢༠༡༢ ནང་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་འཛིན་སྲྀང་ཁར་ བསྐྱ་སྤྱི་གཞི་འབད་ཡོད་འཕའི་ དགོངས་དོན་ཚུ་གིས་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་རྒྱུ་ཅིག་འབད་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་མེན་པར་ ཚད་འཛིན་འབད་བའི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤྱངས་གྱི་ལམ་ལུགས་འབད་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོས་སྤེལ་ བན་སྟོན་བཀོད་དེ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐིམ་ཕུ་དང་ སྤུ་ན་ཁ་ དབང་འདུས་མོ་བླ་ ཧུ་ དེ་ལས་ སྤྱོད་ཡོད་པའི་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་གི་ གནས་སྤངས་རོ་མ་བརྟག་དཔུད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ དོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་འབད་བར་འགྱུ་ཡོད་པ་ད་འདི་ཡང་ དུགས་སྒྲིགས་སྤྱོད་འགོ་ག་དང་སྤྱི་གཞི་༢༠༡༢ གི་ ཟུར་དེབ་༣ པའི་ནང་ བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ “དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་ཀྱི་དོན་ལུ་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་བཞག་སའི་ རྩ་ཆ་དང་” དང་འབྲེལ་ བསྐྱ་སྲྀང་འབད་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ མེན་ན་ བརྟག་དཔུད་འབད་ཡོད་པ་ཡིན་པས།

རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་གནས་སྤངས་ཚུ་ བྱུང་ཡི་

ཀ) ཐིམ་ཕུ་ལུ་ མེ་མེ་ལ་ཁ་ལུ་ཡོད་པའི་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ས་སྤོ་(སྤྱི་ལོ་༡༩༩༣ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་མི་)འདི་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ཁོམ་སྤེ་དང་རྫོང་ཁག་གཉིས་ཆ་རའི་དོན་ལུ་ མཐའ་མཐུག་གི་དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ས་ཁོངས་ཅིག་སྤེལ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་དང་ ཁོམ་སྤེའི་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ས་ཁོངས་ཞིབ་དཔུད་འབད་བའི་སྐབས་ ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་པ་ཅིག་གི་ཉེ་མར་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ ཤོང་ཆ་དེ་ རྫོགས་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ཡིན་རུང་ ཁོམ་སྤེའི་ཁ་ཐུག་ལས་ གངས་རི་གི་ལྷག་གི་ ཐང་འདི་ ས་བཞོ་སྤེལ་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ས་སྤོ་འདི་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ རྒྱ་སྤྱོད་འབད་བའི་བསྐྱར་རང་ཡོད་པ་ལས་ ད་རུང་ ལོ་༣ལས་༤གི་རིང་ ལང་ཚུགས་པའི་ རེ་བ་བཀོད་དེ་འདུག། སྤོ་བཟུང་དང་ ཡང་ན་ ལོག་གཞན་ཅིག་ཁར་གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་གི་ ས་ཁོངས་པའི་འཆར་གཞི་ཚུ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ ས་གནས་ལྷ་རྟོག་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ལི་ཏར་༢༠༠༠ འབད་མི་ རྒྱ་མཛོད་ཁང་ནང་ ལས་ རྩོགས་སྒྲིགས་ལས་འཐོན་པའི་ བཅོམ་ཚུ་འདི་ བརྟན་ཕྱག་རེ་ནང་ ཆར་༥ རེ་ སྤོངས་བརྟན་དོ་ཡོད་པ་སྤེལ་ རྟན་ལུ་འབད་ཡོད་རུང་ འཛུལ་ལམ་བདའ་སྤེལ་ འཐོན་འགྱུ་དོ་ཡོད་པ་དང་ མཐུག་མཐའ་མ་ལུ་ ཨོ་ལ་རོང་རྒྱ་ནི་འཛུལ་དོ་ཡོད་པ་སྤེལ་ མཐོང་ཡི། (པར་༣-༡༢)

ཁ) སྤུ་ན་ཁ་རྫོང་ཁག་ནང་ ཨོ་སྤྱོད་ཁ་གི་དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ས་སྤོ་འདི་ (སྤྱི་ལོ་༢༠༡༢ ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པ་) ད་ལྟོ་ཡང་ མཐུག་གི་དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ས་ཁོངས་སྤེལ་ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབང་འཛིན་དང་ རྫོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ས་ཁོངས་ནང་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ ས་ཁོངས་དེ་ གཙོ་བོ་སྤོངས་འཐོན་བསྤེལ་གྱི་ རྩ་ཆ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྤེལ་ གཞི་ཡང་མ་བཅུགས་པར་ དུགས་སྒྲིགས་བཀོ་ག་སའི་ ས་ཁོངས་གཅིག་སྤེལ་ ལཱ་འབད་དོ་ཡོད་པ་སྤེལ་ མཐོང་ཅི།

- ག) དབང་འདུས་པོ་བླ་མ་ལྟ་བུ་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ (སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པ་) འདི་
མཐའ་མཚུག་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་བདེ་འཛིན་དང་
ཁོམ་སྡེ་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ས་ཁོངས་བརྟག་དཔྱད་འབད་བའི་སྐབས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལུ་ (ལོ་བཅུའི་
བཟོ་བཀོད་རྩ་ལུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྡེ་) ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་འདི་གི་ ཤོང་ཚད་འདི་ མཚུག་བསྟུ་དགོས་
སྡེ་ཨིན་མས། ཨིན་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་གཞན་མི་ཅིག་ མེད་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ རྫོང་ཁག་གིས་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་སྤོ་འདི་རང་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་འདི་
ནང་ལུ་ ཉིན་བསྟར་བཞིན་རུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མེ་རྒྱུ་ལུ་ ལས་ལྷ་ དེ་ཅིག་ རྫོང་དོ་ཡོད་པའི་ སྒྲུ་ལུ་འདུག། ཕྱགས་སྒྲིགས་
བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་སྤྱི་དང་ སྤོ་བཤུད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ འཆར་གཞི་ཚུ་ ག་ནི་ཡང་ ཆ་འཇོག་མ་འབད་བར་འདུག།
- ང) སྤྱི་རྫོང་ཁག་ནང་ ཉེ་མ་ སྤང་སྤྱིས་ས་འགྲོ་སའི་ གཞུང་ལམ་བདེ་ལྟེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ ས་ཁོངས་གཅིག་ཡོད་པ་ད་
ད་ལྟོ་འབད་མ་ད་ ས་ཁོངས་འདི་ནང་ལུ་ ལག་ཆེ་བའི་ ཤོང་འཕེལ་ཚུ་བྱུང་པའི་ལུ་ལས་ སྤོ་བསྐྱམས་ཏེ་འདུག། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལུ་
ཇི་ཤིས་ཁ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ ས་ཁོངས་གསར་པ་ཅིག་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཅུག། རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་བདེ་འཛིན་
དང་ རྫོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་ལས་སྡེ་ དེ་ལས་ ཁོམ་སྡེ་ཡིག་ཚང་གི་ འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ས་ཁོངས་ནང་
བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐམ་དང་ རྫོན་མ་ཚུ་ དབྱེ་ཁག་བཟོ་སྡེ་ མོ་མོ་སྡེ་ བཀོ་བཞག་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་
བྱུང་ཡི། རྫོན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ ས་དོང་རྒྱུ་ཅིག་ནང་ བཀོ་བཞག་ཡོད་པ་ད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐམ་ཚུ་
ས་སྤོ་ཕྱི་ལ་ བཀོ་བཞག་སྡེ་འདུག། ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་འཐོན་པའི་ཚུ་ འདི་གི་དོན་ལུ་ རྫོང་ཁོང་ཁང་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐམ་ཚུ་
གི་དོན་ལུ་རྒྱུ་མ་ཅིག་ བཟོ་ཡོད་པ་ད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྫོན་པའི་དོན་ལུ་ བཀོད་སྒྲིག་མ་འབད་བར་འདུག། འདི་གིས་ རྫོན་པའི་
ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐམ་ཚུ་གི་དོན་ལས་ རྫོང་ཁོང་ཁང་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གཙོ་རིམ་བབྱུང་མི་འདི་གི་ ལྷན་རིག་འོས་
འབབ་ག་དེ་སྡེ་ཡོད་པ་ཨིན་ན་ ཆ་གྲང་བྱུང་ཡི། དེ་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ བཟོ་བཀོད་འདི་ གཙང་སྤྱོད་འཕྲོད་
བསྟེན་གྱི་ གནས་ཚད་དང་བསྟུན་ ཡོད་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་བྱུང་ཡི།
- ཅ) དེ་བཟུམ་སྡེ་ རྫོང་ཁག་གིས་ དབུས་སུ་མེད་འོག་ནང་ ཨ་རྒྱ་ཁ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་
དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཉེ་མའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ ཤོང་ཚད་དེ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ རྫོགས་ཡོད་པ་ལས་ ད་ལྟོ་ཡོད་མི་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ ས་ཁོངས་དེ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ གཞི་བཅུགས་མ་འབད་ཚུན་ཚོད་ ལག་ལེན་འཐབ་སྤྱོད་ཅུག། རྒྱལ་གཞུང་
ཅིས་ཞིབ་བདེ་འཛིན་གྱིས་ ལྷ་སྐྱོར་འབད་མི་ གཞན་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་བཟུམ་སྡེ་ ཨ་རྒྱ་ཁ་གི་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ ས་ཁོངས་ནང་ བཟོ་རིག་ཐོག་ལས་ གཙང་སྤྱོད་བསྟེན་གྱི་ ས་ཁོངས་ཅིག་མེན་པར་ ཁ་ཕྱེ་སྡེ་ བཀོག་
བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་ཅིག་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་འཐོན་པའི་ཚུ་བསྟུ་ལེན་འབད་སའི་
རྫོང་ཁོང་ཁང་ཡང་ ཡོངས་རྫོགས་སྡེ་ མིན་འདུག།
- ཆ) རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་བདེ་འཛིན་གྱི་ ལྷ་སྐྱོར་འབད་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ རྫོགས་སྤངས་བཏོན་ཏེ་ ལྷ་རྟོག་
འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཅ་ཆས་ག་ཅི་བཟུམ་ཡང་ བཅུགས་ཏེ་མིན་འདུག། དེ་འབད་མ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོས་སྡེ་བཀོད་ཡོད་པ་
ད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་སྤྱི་གཞི་གི་ ༢༠༡༣ གིས་ འགན་དབང་བཀལ་མི་ ཐོན་སྐྱོད་ལྷ་རྟོག་དགོས་མཁོ་ཚུ་ མང་ཤོས་
ཅིག་ར་ མ་གྲུབ་པར་ལུས་ཏེ་འདུག། མེ་མེ་ལ་ལ་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ ཉེ་མ་ ར་ལྷན་གྱི་ལས་སྤངས་
པ་ཚུ་གིས་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་གི་ཅ་ཆས་ཚུ་ ཕྱིན་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ ད་ལྟོ་ མེད་པ་ཐལ་ཏེ་ (པར་རིས་ ༣-༡༤) ལུ་འབད་མ་བཟུབ་
པར་ཡོད་པ་དང་ ད་ལྟོ་ཚུན་ཚོད་ འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཚང་ཚུ་གིས་ ཆབ་བཅུགས་ནིའི་ འཆར་གཞི་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག།

ཇ) བརྟག་ཞིབ་འབད་མི་ལན་ཚུ་ནང་ བཀོད་དོ་བཟུམ་འབད་བར་ཅིན་ རྫོང་ཁག་ག་རའི་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ས་
ཁོངས་ཚུ་ནང་ སྤྱི་ཚད་བཟང་དང་ ཞིབ་དཔྱད་ས་ཚོགས་ ཡང་ན་ ནང་འཁོད་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་དང་ ཕྱགས་
སྟིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་ཐོབ་མི་ཚུ་ ལ་གསལ་སྟེ་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བདེན་དཔྱད་གྱི་
ཐབས་ལམ་ཚུ་ མེད་པ་ཡིན་རུང་ དེ་བཟུམ་གྱི་ ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ་པ་སྟེ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྤོན་འགོག་དང་སྤྱིག་གཞི་༢༠༡༣ ནང་
ལུ་ འཁོད་དེ་འདུག།

ཉ) དེ་མ་ཚད་ རྒྱ་དང་ དབང་འདུས་མོ་བྲང་ སྤྱ་ན་ཁ་ བགྱིས་སྤྲང་ བུམ་ཐང་ གསར་སྤྲང་ བསམ་གྲུབ་རྫོང་ས་མཁར་ མགར་ས་
དེ་ལས་ ཀྲོང་ས་རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ བདག་འཛིན་འཐབ་མི་མེད་པ་ཡིན་རུང་ ཕྱགས་
སྟིགས་སྤོན་འགོག་དང་སྤྱིག་གཞི་༢༠༡༣ ནང་ལུ་ དགོས་མཁོ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན་པས། བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ཚུ་མེད་མི་ལུ་
བརྟེན་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱོ་ལོ་སེམས་ཅན་དང་ རོ་བྱི་ཚུ་ རང་དབང་ཅན་སྟེ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོག་
བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ འཛུལ་ཞུགས་འབད་ཡོད་པ་ད་ (རི་དྲགས་སེམས་ཅན་ཚུ་གིས་ཡང་འཐོབ་ཚུགས་པའི་བརྟེན་
འབད་མ་ཡིན་པ་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ འཛུལ་ལམ་དང་ སྤྱོ་ར་བདེ་ལྟེ་ བཀོ་བཞག་ཡོད་པ་སྟེ་ (ཡར་མ་༢-༡) མཐོང་ཡོད་པ་ད་ འདི་ཚུ་
ཕྱགས་སྟིགས་སྤོན་འགོག་དང་སྤྱིག་གཞི་༢༠༡༣ ནང་ལུ་ འབད་མི་ཚོག་ཟེར་འཁོད་དེ་འདུག། འདི་མ་ཚད་ ས་ཁོངས་ལ་ལུ་ཅིག་
ནང་ལུ་ རྒྱ་བསྐྱེད་ལེན་འབད་སའི་ རྒྱ་དབང་བཟུམ་གྱི་ མཐུན་ཆུང་ཚུ་ཡང་ བདག་འཛིན་འཐབ་མི་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ཡར་མ་ཤོར་ཡོད་
པའི་ སྤྱན་ཞུ་ཚུ་ཡང་འདུག།

གནད་དོན་འདི་ཚུ་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ལོ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྫོང་ཁག་དང་ ཁོམ་སྟེ་ཚུ་ནང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་
བཀོ་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ གཙང་སྤྱོད་འཕྲོད་བཞེན་གྱི་ གནས་ཚད་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ བཟོ་བཀོད་འབད་དེ་མེད་པའི་
བསམ་ཞིབ་བཀོད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ལས་འཐོབ་པའི་ཚུ་འཛིན་
སྤྱོད་ ལང་མ་སྟེ་མེད་མི་དང་ གཞི་རྟེན་བཀག་འཛིན་ལྟ་རྟོག་ལམ་ལུགས་མེད་མི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་སྟེ་ མ་བཞག་
མི་དང་ མ་འོངས་པའི་དོན་ལུ་ བཟོ་བཀོད་ཡར་ཤུག་དང་ ཉམས་གསལ་འཆར་གཞི་ཚུ་ མེད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན།

ད་རུང་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཡར་ཤུག་དང་རྒྱ་སྤྱོད་མ་འབད་བར་ བཀའ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་ འཕྲོ་
མཐུད་དེ་རང་ བརྟེན་སྤོན་མི་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཚད་འཛིན་མེད་པར་ བསྐྱེད་གསལ་འབད་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་
མཐོགས་ཤུགས་སྟེ་ ཉམས་རྒྱུད་འགྱོ་ནི་ཡིན་པ་ལས་ འཆར་གཞི་ཡོངས་རྫོགས་དང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་ཆུང་ཚུ་ ཡར་ཤུག་གཏང་ནི་གི་
འཕམ་མཁོའི་གནས་སྤངས་ཚུ་ ཡར་སེང་འགྱོ་ནི་ ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཡིན།

འདི་བཟུམ་གྱི་སྤྱོད་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ རོ་མ་རང་ ས་རུད་བཀོག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་དང་ ལག་
ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལས་ **རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་དང་ ཡང་ན་ འཕུལ་རིག་གི་ལམ་སྟོན་གཞུང་འབྲེལ་ མ་བཟོ་བར་ཡོད་མི་** ལས་
བརྟེན་ཏེ་ཡིན་པ་དང་ འདི་གིས་ ལག་ལེན་ཚུ་ མ་མཐུན་མ་འགྱོ་ནི་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ལུ་ སྤྱིར་སྤྱོད་མེད་པ་འགྱོ་ནི་
ཡིན་པས། ལྟ་རྟོག་དང་གཅིག་ཁར་ གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་དང་སྤྱེལ་འབྲེན་ལྟ་རྟོག་ཁག་དང་ མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འཕྲུ་བཟོད་
ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཡུན་རིང་གི་འཆར་གཞི་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ སྤྱིར་སྤྱོད་མེད་མི་འདི་གིས་ གནད་དོན་འདི་ལུ་ ལྟན་ཐབས་
བྱུང་ནི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཡིན། ད་རུང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ མི་སྡེ་བས་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ལུ་ འཕུལ་རིག་གི་ལུགས་སྤྱུ་བདེ་ཅིག་རང་མེད་མི་ལུ་
བརྟེན་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་ཚུ་ ལང་མ་སྟེ་ འབད་མ་ཚུགས་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

དེ་འབད་ལས་ མཐའ་འཁོར་ཉེན་སྲུང་ལངས་སྡེ་མེད་པར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་འདི་གིས་ ཚད་འཛིན་མེད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་འཐོན་པའི་ཚུ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་མ་འབད་བའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སའི་ རྩམ་སྐད་ས་ རྒྱུ་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་བཙོག་པ་བཟོ་ནི་དང་ མི་མང་གསོ་བ་ལུ་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ཡང་ ཡར་སེང་འབྱུང་ཁ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་ བབུམ་གྱི་ ལམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༩ དང་ གཞན་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ དགོས་ མཁོ་ཚུ་ལུ་ མ་གནས་པའི་ རྟགས་མཚན་ཡང་ བཏོན་མ་ཨིན།

པར་༣-༡༧ པ། ཐེམ་ཕུ་ མེ་མེ་ལ་ཁ་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས།

གངས་རིའི་ཁ་རྩོད་ཀྱི་ ཐང་ནང་ ས་བཞོ་སྟེ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་ རྒྱ་སྐྱེད་འབྱོར་པའི་ མཐོང་སྒྲུང་སྟོན་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ ས་ཁོངས་ཀྱི་ ཆ་ཤས་ཅིག།

ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་འཐོན་པའི་ཚུ་ བསྐྱ་གསོག་འབད་སའི་ རྒྱ་མཛོད་ཁང་ལས་ རྒྱ་འཐོན་འབྱོར་ཡོད་པ་དང་ སེམས་འབྱོར་ཡོད་པའི་ རྟགས་མཚན་མཐོང་རྒྱགས།

མེ་མེ་ལ་ཁ་ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ ལཱ་འབད་མ་བཏབ་པའི་ རྒྱང་གི་སྤྱུ་ཚད་ལྷ་རྟོག་འབད་མི་ འཕྲུལ་ཆས།

འབྲུང་ཁུངས་ ས་ཁོངས་ལྷ་སྟོར་སྐབས་ རྒལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

པར་ན-༡༥ པ། བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ཚུ་མེད་པའི་སྐབས་ མེས་ཚན་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ འཇམ་རྟོང་རྟོ་སྟེ་ འཕྲུལ་ཞུགས་འབད་ ཚུགས་མི་དང་ འོས་འབབ་མེད་པར་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་བཞག་མི་ཚུ་གི་ དཔེ་སྟོན།

ནོར་སེམས་ཚན་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་ཟ་སྤྱོད་འབད་བའི་བསྐྱང་ཡོད་པ་ཨིན།

འཕྲུལ་ལམ་གྱི་ཉེ་འདབས་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བཀོ་བཞག་ཡོད་པ།

བདག་འཛིན་འཐབ་མི་གི་ཁྱིམ་འདི་ ཉམས་ཆག་ཤོར་ཉེ་ཡོད་པ་ཨིན། (ཉེ་མ་གིས་ གཞེག་བཀོ་བཞག་པའི་ཤུལ་ལས་ ལྷ་རྟོག་པ་གཅིག་ཡང་ བཟུགས་མ་ཚུགས།)

འབྲུང་ཁུངས་ ས་ཁོངས་ལྷ་སྟོར་སྐབས་ རྒལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བཏབ་ཡོད་པའི་པར་རིས།

3.4.3 ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ རང་དབང་ཅན་སྡེ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་འཕམ་ལུགས་ལཱ་ མ་གནས་པར་ཡོད་པ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་པའི་ ལྷ་རྟོག་ལས་རིམ་གྱི་ འོག་ལཱ་ ཉུང་མཐའ་ལཱ་ ས་འོག་གི་ཚུ་དང་ ལ་ཐོག་གི་ཚུ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་སྤྱི་བདེ་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ རྒྱུ་གི་སྤྱི་ཚད་ཚུ་ ཁྱབ་དགོཔ་སྡེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་མ་ཆད་ ས་ཁོངས་ཀྱི་གནས་སྤྱི་བདེ་ལཱ་གཞི་བཞག་སྡེ་ ས་གཞི་དང་སྡེ་ ཤིང་བཟུམ་གྱི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤྱི་བདེ་གཞི་གཞན་ཚུ་ཡང་ བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོཔ་སྡེ་ འཁོད་དེ་འདུག། ཨིན་རུང་ རྒྱལ་ གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རང་དབང་ཅན་གྱི་ ལྷ་རྟོག་དང་ ལྷ་དབྱེད་གྱི་ གཞི་རྩ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ མཐོང་ ཡོད་པ་ཨིན། ཐིམ་ཕུ་ཁོམ་སྡེ་ འདི་བཟུམ་སྡེ་ རྒྱ་དང་ སྤ་རོ་ དབང་འདུས་ལོ་བྱང་ སྤུ་ན་ལ་བཟུམ་གྱི་ རྒྱུ་ལག་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལས་སྒྲུ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་རང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ ལྷ་རྟོག་གི་ལཱ་ཚུ་ཡང་ འབད་ དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ལཱ་འགན་ཁ་ཕྱེ་མ་ཚུགས་མི་འདི་གིས་ དངས་གསལ་ལཱ་ གཞོད་སྒྲིག་རྒྱབ་དོ་ཡོད་པ་མ་ཆད་ འགན་འཁུལ་ སྤྱིང་སྤྱིང་ མེད་པ་བཟོ་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤྱི་བདེ་གཞི་བཟུགས་འབད་མི་ཚུ་ལཱ་ མ་གནས་པའི་ཉེན་ཁ་ཡང་ ཡར་མེད་འགྱུ་ དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ལྷག་པར་དུ་ དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ནང་ ལཱ་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་གི་སྒྲོར་ལས་ དུས་རྒྱུན་ལྷ་རྟོག་སྒྲན་ ལཱ་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ལཱ་ ཕུལ་དགོཔ་ཨིན་རུང་ མ་ཕུལ་བར་འདུག། ལམ་ལུགས་དང་མཐུན་ པའི་སྒྲན་ལཱ་མེད་མི་ལཱ་བཞེན་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལྷ་རྟོག་པན་རུས་ཅན་འབད་ནི་དང་ གྲོས་ ཐག་བཅད་ནི་ དེ་ལས་ དུས་ཚོད་ཁར་ བཅོམ་རྒྱུ་མེད་པའི་ བྱ་སྤྱོད་ཚུ་ འབད་ཚུགས་པའི་ ལྷགས་གྲུབ་ལཱ་ ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཨིན་ པས།

གནས་སྤྱི་བདེ་འདི་གིས་ གཞུང་སྐྱོང་དང་ ཞིམས་ལུགས་ཚུ་ལཱ་ གཞི་བཞག་སྡེ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་གི་བར་ན་ ཁྱད་པར་སྤོམ་སྤོམ་ ཐོན་ དོ་ཡོད་པ་ལས་ འདི་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ མཐའ་འཁོར་ཉེན་སྲུང་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལམ་ལུགས་ཚུ་གི་ སྤྱིར་བཏང་ པན་རུས་ལཱ་ ཐོ་ཕྱག་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཨིན།

གནད་དོན་འདི་ཡང་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ རང་དབང་ཅན་གྱི་ལྷ་རྟོག་འབད་དགོཔ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ ལྷ་རྟོག་གི་ སྒྲན་ལཱ་ཚུ་ དུས་རྒྱུན་དུ་ ཕུལ་དགོཔ་འདི་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི་ལཱ་ དབུས་གཞུང་གི་ བདག་འཛིན་སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་མི་འདི་ལས་བཞེན་ཏེ་ ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

3.4.4 ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ལཱ་གཞི་གི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ཉེན་སྲུང་གི་གནས་ཚད་ཀྱི་གནད་དོན་ཚུ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༢ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་འབད་མི་ཚུ་ཅིན་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ ནང་ ལཱ་འབད་མི་ མི་རིམ་ཆ་མཉམ་ལཱ་ ལཱ་གཞི་གི་ གསོ་བ་དང་ཉེན་སྲུང་གི་གནས་ཚད་ཚུ་ དམ་དམ་སྡེ་ བཟུང་འཛོག་འབད་དགོཔ་ སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ ལས་སྡེ་ཚུ་ལཱ་ འགན་དབང་བཀལ་ཏེ་འདུག། བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལཱ་ མི་རོ་རང་གི་ཉེན་སྲུང་གཞི་རྟེན་ ཅ་ཆས་ དཔེར་ན་ ལག་ལུབས་དང་ ལ་རས་ དེ་ལས་ ལྷམ་ཆས་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོཔ་འདི་ མཁོ་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན་མ་སྡེ་ བཀོད་དེ་འདུག།

ཡིན་རུང་ རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐིམ་ཕུ་དང་ སྤྱ་ན་ཁ་ སྤྱ་རོ་ ལྷ་ དེ་ལས་ དབང་འདུས་པོ་བླང་ཆོང་ཁག་ཚུ་ནང་ ཡོད་པའི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བཀོ་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ དགོས་མཁོ་དེ་ཚུ་ལུ་ མ་གནས་པར་ཡོད་པའི་ གནད་དོན་ཚུ་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། འདི་བཟུམ་གྱི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལུ་ ལཱ་འབད་མི་ མི་ངོམ་ཚུ་གིས་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ལཱ་གས་ མཐུན་མིན་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བསྐྱུ་མི་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་རུལ་འགྱུར་མི་དང་ དུག་རྒྱུང་བཏོན་མི་ དེ་ལས་ རྩོམ་ཁག་ཁོ་ཡོད་པའི་ཅ་ ཆས་དང་ གཞན་མི་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཅ་ཆས་ཚུ་ལས་ ཉེན་ཁ་འདི་ཚུ་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ ཉེན་སྲུང་གི་མཁོ་ཆས་ལང་མ་སྤྱོད་མེད་པར་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་སར་མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན།

གནས་སྐབས་འདི་ ལཱ་གས་མཐུན་མིན་པའི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བསྐྱུ་ལེན་འབད་མི་འདི་ ལཱ་གས་མཐུན་གྱི་ངོས་ལེན་དང་ མི་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་གི་ ཐབས་ལམ་ག་ནི་ཡང་ མ་ཐོབ་པར་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ འགྱུར་ཡོད་པ་ལས་ མི་ངོ་དང་ ཁོང་རའི་བཟུལ་ཆང་ཚུ་ལུ་ གསོ་བ་དང་ཉེན་ སྲུང་གི་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ ཏ་ཅང་གིས་ ཡར་མེང་འགྱུར་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ལས་ ཚ་གྲང་ལང་དགོཔ་འདི་རང་ ཨ་ལུ་ཚུ་ཡང་ ཉེན་སྲུང་གི་ཅ་ ཆས་ག་ནི་མ་གྱོན་པར་ ས་ཁོངས་འདི་ཚུ་ནང་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བསྐྱུ་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ འགྱུར་ དུག་ཅན་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེས་དང་ མ་སྐྱོན་ བྱུང་ནི་ དེ་ལས་ ལོ་ཆད་ཁྲི་ལྔ་པའི་སྐབས་འདི་ལས་བརྟན་ བྱུང་གཞི་ཚུ་ ཐོབ་ནི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཁྲོམ་སྤྱོད་དང་ རྒྱང་ཁག་མཐུང་འཁོར་འགོ་དཔོན་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ ཁྲོམ་བསྐྱུན་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ གཞུག་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་ནང་ བྱུང་ པར་སྤོམ་ཡོད་པའི་ གནད་དོན་བཀོད་ཡོད་པ་ཡིན། མི་ངོ་རང་གི་ཉེན་སྲུང་གཞི་རྟོན་ཅ་ཆས་མ་ལང་པའི་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ ངོས་ལེན་འབད་དེ་ འབད་རུང་ ལཱ་གས་མཐུན་མིན་པའི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བསྐྱུ་མི་ཚུ་གི་ ཉེན་སྲུང་དེ་ ཁོང་གི་ འགན་ཁུར་ནང་ མ་ཚུད་པ་ལས་ ཉེན་སྲུང་གི་ དོན་ལུ་ འཆར་དདུལ་གྱི་ དགོངས་དོན་ཚུ་ བཟོ་མ་ཚུགས་ཟེར་ཡིན་པས། དེ་འབད་མ་ལས་ མི་ངོ་རང་གི་ཉེན་སྲུང་གཞི་རྟོན་ཅ་ཆས་ འདི་ ལཱ་གས་མཐུན་གྱི་ལཱ་འབད་མི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་བདག་འཛིན་འབད་མི་ཚུ་ལུ་རྒྱུང་མ་ཅིག་ བྱིན་དོ་ཡོད་པ་ལས་ ལཱ་གས་མཐུན་མིན་པའི་ལས་མི་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་མེད་པར་ ལུས་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

འདི་གིས་ ཁྲིམས་དོན་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་ འཛེལ་བ་སྤོམ་སྤྱོད་རང་བྱུང་ཡོད་པ་ལས་ མི་མང་གསོ་བ་དང་ཉེན་སྲུང་ དེ་ལས་ མི་ཡི་གྲུས་ཞབས་ཚུ་ ཉམས་སྲུང་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ འཕྲལ་མགྱོགས་རང་ ཚ་གྲང་ལང་དགོཔ་ཅི་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ གོང་འཁོད་གྱི་ ཞིབ་རྟོགས་ (ཞིབ་རྟོགས་ ༣.༥.༡ - ༣.༥.༤) གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལམ་ལུགས་འདི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བཀོ་སའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ ལང་མ་སྤྱོད་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་མ་ཚུགས་མི་འདི་ལས་བརྟན་ཏེ་ བྱུང་ཡོད་པ་སྤྱོད་ གསལ་སྤྱོད་འབད་མ་ཡིན། ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་མི་དང་ ལཱ་འབད་མ་བདུབ་པའི་ མེར་བསྐྱེག་འཕྲུལ་ཁང་ དེ་ལས་ བཟོ་རིག་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱོད་མ་འབད་མི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་དང་ མཐུང་འཁོར་གནས་སྐབས་ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་མེད་མི་ དེ་ལས་ ལཱ་ གཞུག་གི་གསོ་བ་དང་ཉེན་སྲུང་ནང་ལུ་ སྤྱོད་སྤོམ་སྤྱོད་རང་བྱུང་མི་ཚུ་གིས་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་པའི་ བརྟན་མཚན་སྤོམ་ ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་ མཐུང་འཁོར་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་དང་ མི་མང་གསོ་བའི་ཚ་གྲང་ཚུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ ཡོད་པ་ལས་ གཞུང་ སྐྱོང་འདི་ འཕྲལ་མགྱོགས་རང་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་དགོཔ་འདུག།

ལེའུ་བཞི་པ། གྲོས་འདེབས་རྒྱ།

ལེའུ་འདི་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཁར་ ཅིས་ཞིབ་རྒྱབ་ཡོད་པའི་ ཅིས་ཞིབ་རྒྱབ་འབྲས་ལས་ ཐོན་པའི་གྲོས་འཆར་ཚུ་ གསལ་བཀོད་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། གྲོས་འདེབས་ཚུ་ཡང་ གཙུག་སྡེའི་མཐུན་འབྲེལ་སྤྱི་བཟོ་ནི་དང་ འགན་འཁུན་ཡུལ་འཕུལ་གཏང་ནི་ སྤྱབ་བྱེད་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ འཆར་གཞི་བཟུམ་ནི་ ཡུན་བརྟན་གྱི་མ་དངུལ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་ དེ་ལས་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ ཐོན་འགོག་འགོ་ཁྲིད་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ ཡར་འཕེལ་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ཨིན་པས། གྲོས་འདེབས་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ལས་ཁྲུང་ས་དང་གཅིག་ཁར་ གྲོས་བསྟུན་འབད་བའི་ཤུལ་ལུ་ ལས་སྡེ་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ རོས་ལེན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

༤.༡ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ལས་ཁྲུང་ས་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ཚུ་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་སྐྱོང་དང་འགན་འཁུན་གཞི་བཀོད་ཚུ་ སྤྱི་བཟོ་བཟོ་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་སྤྱི་གཞི་གཞི་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་དེ་ སྤྱི་ལོ་ཅན་ཅན་ སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ཁྲིམས་དོན་གཞི་བཀོད་འདི་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་མི་ ལས་སྡེ་ལེ་ཤ་ཅིག་ལུ་ འགན་ཁུར་ཚུ་སྤྱོད་དེ་ཡོད་རུང་ འགན་ཁུར་འདི་ཚུ་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ སྤྱན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་དེ་ལས་ འགན་འཁུན་གྱི་སྤྱི་གཞི་གཞི་ཚུ་ ལངས་སྟེ་ རྒྱབ་སྐྱོར་མ་འབད་བས། འདི་འབད་མ་ལས་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལུ་ཚུ་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ཁོང་རའི་འགན་ཁུར་གྱི་ནང་འཁོད་ལུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པ་ལས་ སྤྱི་ལོ་ཅན་གྱི་འགན་ཁུར་ཚུ་ མཐོང་མ་ཚུགས་པ་མཛད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དམིགས་ལུ་ཚུ་དང་ མཐུན་སྤྱི་གཞི་འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

འདི་གི་རྒྱ་རྒྱུ་འདི་ཡང་ འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་ཆ་མཉམ་རང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་གཞི་བཀོད་ཅིག་གི་འོག་ལུ་ འབག་འོང་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པའི་ གཞུང་སྐྱོང་དང་འགན་འཁུན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྤྱི་ལོ་ཅན་ཅན་ མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་མས། རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་སྡེ་བར་ནའི་མཉམ་འབྲེལ་དང་ མཉམ་རུབ་འཆར་གཞི་ གནས་ཚད་ཅན་གྱི་སྤྱན་ལུ་ གཅིག་སྤྱི་ལུ་ལྷ་རྟོག་ ཡང་ན་ ཚད་ལྡན་ལག་ལེན་གྱི་ བྱ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ ཁྲིམས་མཐུན་དགོས་མཁོ་ཚུ་ ལམ་ལུགས་དང་འཁྲུག་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ཡོད་པའི་ སྤྱབ་བྱེད་ལངས་སྟེ་ མིན་འདུག། འདི་གིས་ ལག་ལེན་འདི་ཚུ་ ཆ་ཤས་ཆ་ཤས་སྟེ་ འཐབ་ཡོད་པ་དང་ ལས་རིམ་ལ་ལུ་ཅིག་ ཅིག་འཐད་པ་སྟེ་འགྱུ་ཡོད་པ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལ་ལུ་ཅིག་ བསལ་ནི་གི་ནང་ལུ་ བྱང་པར་ཐོན་ཡོད་པ་དང་ ལས་སྡེ་དང་ས་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་ ལཱ་གི་རྒྱབ་འབྲས་འདྲ་མཉམ་མེད་མི་ཚུ་ བྱུང་སྟེ་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ གཙུག་སྡེའི་འགན་ཁུར་དང་ མཉམ་འབྲེལ་སྤྱི་གཞི་ སྤྱན་ལུ་འབད་ནིའི་འགན་ཁུར་ དེ་ལས་ ལྷ་རྟོག་འགན་ཁུར་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ སྤྱི་ལོ་ཅན་ཅན་ལུགས་ནང་ གསལ་འགྲོག་ཏེ་བཟོ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་སྐྱོང་དང་ འགན་འཁུན་གཞི་བཀོད་ཚུ་ སྤྱི་བཟོ་བཟོ་དགོས་འདུག། འདི་གིས་ ལཱ་ཅིག་འཐད་པ་སྟེ་འགྱུ་ཡོད་མི་འདི་ མར་ཕབ་འབད་ཚུགས་ནི་ཆ་ཚད་ འགན་ཁུར་གྱི་བྱང་པར་བསལ་ནི་དང་ བདག་དབང་སྤྱི་བཟོ་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ལས་སྡེའི་གནས་རིམ་གྱི་ལཱ་ལོ་ལོ་དང་ འདྲ་མཉམ་མེད་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ་སྟེ་མེན་པར་ གཞུང་ཆ་མཉམ་གྱི་འགན་ཁུར་ཅིག་སྟེ་ འབད་དགོས་པའི་གཏན་བཟོ་ནི་ལུ་ སྤྱི་ལོ་ཅན་ལུ་འབྱུང་འོང་།

གཞུང་སྐྱོང་དང་འགན་འཁུར་གཞི་བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་མི་འདི་གིས་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་སྤྱོད་འགོ་གཏོགས་པའི་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་༢༠༠༩ ཅན་མ་གི་དམིགས་ལུལ་དང་གནད་དོན་འདི་ཚུ་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལཱ་གཅིག་ལུ་ འགྱུར་ཚུགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཞུགས་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་གཞི་མཉམ་ཚུ་ བྱིན་ཚུགས། འདི་མ་ཚད་ ལས་སྡེ་འགན་ཁུར་པའི་ལས་ཁུར་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ དཔེར་ན་ 3R དང་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་ཚུ་མེད་བཟང་གི་ རེ་འདོད་ དེ་ལས་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་བཞུགས་པའི་ས་ཁོངས་ལུ་ བརྟེན་སྤྱོད་མི་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་ནི་ལུ་ཡང་ རྒྱལ་སྐྱོང་ཚུ་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།

༤.༡ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་སྤྱོད་འགོ་གཏོགས་པའི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཉམ་འབྲེལ་ ལྷ་རྟེན་ དང་ འགན་ཁུར་ཚན་གྱི་ལྷ་དཔུང་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱོང་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱོད་ཚན་གྱི་ གཞུགས་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་ཚུ་ སྤྱི་འཐུས་མི་འདི་གིས་

རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབའ་འཛིན་གྱིས་ རྟེན་བའི་མཉམ་འབྲེལ་སྤྱི་འཐུས་མི་འདི་དང་ ལྷ་རྟེན་ཚད་ཅིག་ལས་བཞུགས་འབད་ནི་མེད་མི་ དེ་ལས་ གཞུགས་སྤྱོད་གི་ལྷ་རྟེན་གྱི་ལྷ་དཔུང་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་སྤྱོད་འགོ་གཏོགས་པའི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ བར་སྐྱོང་ལོག་ཅིག་ར་ ལེ་གཅིག་ ཐོན་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། གནད་དོན་གཙོ་བོ་ཅིག་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་བདག་འཛིན་གྱི་འགན་ཁུར་འདི་ ཕན་ཚུན་ཅན་སྤྱོད་ འབག་ཚུགས་ནི་དོན་ལུ་ ལས་བྱེད་པ་དང་ འཕུལ་རིག་མཁས་མཆོག་ ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་དབའ་འཛིན་ཚུ་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱོད་ཚན་ནང་ ལངས་སྤྱོད་ གཞི་བཟུགས་མ་འབད་བར་ཡོད་མི་འདི་ཨིན་མས།

དེ་འབད་ལས་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ནང་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ ལམ་སྐྱོན་ ལྷ་རྟེན་ དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱོང་ལེགས་ཤོམ་འབད་ཚུགས་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱོད་ཚན་ནང་ལུ་ ལས་སྤྱོད་དང་ འཕུལ་རིག་དེ་ལས་ ཞིམས་ལུགས་ཀྱི་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་ཚུ་ སྤྱི་འཐུས་མི་འདི་གིས་

རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱོད་ཚན་སྤྱི་འཐུས་མི་འདི་གིས་ རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་སྤྱོད་འགོ་གཏོགས་པའི་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་༢༠༠༩ གི་དམིགས་ལུལ་འདི་ཚུ་ ལག་ལེན་ནང་བཟུགས་ཚུགས་ནི་དོན་ལུ་ གཞུགས་སྤྱོད་གི་གཞི་རྟེན་ཅིག་ བྱིན་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས། དེ་མ་ཚད་ འཕུལ་རིག་གི་ལམ་སྐྱོན་དང་ རྒྱལ་ཚོད་ཁར་ བརྟེན་ཞིབ་འབད་ནི་ ལྷ་རྟེན་གཅིག་སྤྱི་འཐུས་མི་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྤྱོད་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ལེགས་ཤོམ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་གཙོ་བོ་ཚུ་ འགན་འཁུར་ཚན་སྤྱོད་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱོང་འབད་ནི་ཨིན་པས།

༤.༢ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྤྱོད་དང་ གཞན་མི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྤྱོད་དང་གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་མཐུན་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སློག་རིག་རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱི་གཞི་འདི་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་སྤྱོད་ འོང་ནི་དང་ འཛོལ་ཞིབ་འབད་ཚུགས་པ་སྤྱོད་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་སྤྱོད་ སློག་རིག་རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཚུགས་པ་བཟོ་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབའ་འཛིན་གྱིས་ སློག་རིག་རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་གཞུང་སྐྱོང་འདི་ གཞུགས་སྤྱོད་གི་འགན་ཁུར་གསལ་ཁྱོད་ཀྱི་མེད་མི་དང་ དབའ་ཚད་ཡོད་པའི་ སློག་རིག་རྒྱལ་སྤྱི་གསལ་ལས་སྤྱོད་ཚུ་མེད་མི་ དེ་ལས་ རིན་བསྐྱར་དང་ བཞོ་བཞག་ནི་ལུ་ ལྷ་རྟེན་འབད་མ་ཚུགས་མི་ དེ་ལས་ མཐའ་མཐུག་ལུ་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་སྤྱོད་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཚུགས་པའི་ རེས་གཏན་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ མ་ཚད་པར་ལུས་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། འདི་ཡང་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ མ་འོངས་པའི་འཆར་གཞི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་འཆར་གཞི་ནང་ འཕུལ་རིག་དང་ སློག་རིག་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ དེ་ལས་ སློག་མེ་འགྲལ་སྐྱོད་དང་ བཙོག་སྤྱོད་མེད་པའི་ལུས་ལུགས་ཀྱི་འཕུལ་རིག་ཚུ་ ལུགས་

བརྟན་ནི་ཡིན་པར་ལས་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཡར་མེད་འགྱུར་ནི་ཡིན་པ་ལས་ ཚ་གྲང་སློམ་སླེ་ར་ ལང་དགོས་འདུག།

འབྲེལ་ཡོད་ལས་སླེ་དང་ ཉན་འཕྲུལ་འབད་མི་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་མི་ དེ་ལས་ ཞབས་ཏྲིག་བྱིན་མི་ཚུ་གི་བར་ན་ དབང་ཚད་ཡོད་པའི་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་སླེ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་མི་སྡེ་དང་ གནས་ཚད་ཅན་གྱི་ ལག་ལེན་བྱ་རིམ་ཚུ་ དེ་ལས་ བདག་འཛིན་ཐོ་བཀོད་གྱི་ རིམ་སྒྲིག་དང་ གནས་སྤྱད་ཉེན་སྲུང་ཅན་ཚུ་ བརྟན་གཏང་ནི་དང་ སྒྲུབ་ཐུག་འབྲེལ་མཐུན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལམ་ལུགས་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས་འདུག།

འདི་བཟུམ་གྱི་ལམ་ལུགས་འདི་གིས་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཁྲོམ་སྤེའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ནང་ལས་ ལེགས་བཅོས་མ་འབད་བར་ འཛུལ་མ་བཙུག་པར་ བཀག་ཚུགས་ནི་ཡིན་པ་མ་ཆད་ བརྩི་མཐོང་ཅན་གྱི་ཅ་ཆས་ཚུ་ ལོག་ཐོབ་ཚུགས་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་མང་གསོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་ཚུགས་ནི་ཡིན་པ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ མ་འོངས་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཇི་ཇི་ གཞུང་དང་ བཅོམ་སྐྱོང་མེད་མི་ནང་ལུ་འགྱུར་བ་འགྱུར་མི་ལས་བརྟན་ཏེ་ ཐོན་མི་ཚུ་ལུ་ གྲ་སྒྲིག་འབད་ཚུགས་ནི་ཡིན་མས།

༤༤ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་གིས་ སྤྱི་བཟུང་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ འཆར་གཞི་བཙུག་ནི་དང་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་ དེ་ལས་ རྩོམ་ཐག་བཅད་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་གནས་སྤྱད་དང་ སྒྲུབ་ཐུག་སྒྲིག་གཞི་ཚུ་ སྒྲིང་སྒྲིང་བཟོ་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ རྩོམ་ཐག་བཅད་མི་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ ཆ་ཤས་ཅན་སྟེ་ཡོད་མི་དང་ སྒྲུབ་ཐུག་གི་ལམ་ལུགས་སྒྲིང་སྒྲིང་མེད་མི་ དེ་ལས་ ཐོ་བཀོད་མཉམ་བསྐྱེམས་འབད་མེད་མི་དང་ སྤྱོད་ཀྱི་ གནས་ཚད་དང་ རྒྱལ་མཁ་གྱི་གནས་ཚད་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གནས་སྤྱད་ཚུ་ གློག་ཏར་ཅན་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ ཐོ་ཐོག་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ཡིད་ཆེས་ཅན་གྱི་ གནས་སྤྱད་མེད་པ་ཅིན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གཏེ་ལས་ ཐོན་དོ་ག་དང་ ག་དེ་མ་ཅིག་ བསྐྱར་ལེན་འབད་དོ་ ཡོད་པ་ཡིན་ན་ ག་ཅི་ལོག་ཐོབ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ག་ཅི་སྟོད་དོ་ག་ དེ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ དམིགས་གཏང་ཚུ་ རྒྱབ་ཚུགས་ག་མི་ཚུགས་ག་ ཤེས་ཚུགས་ནི་ལུ་ ལཱ་ཁག་བཏང་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛོམ་མི་དང་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་ སྤྱི་ཚུད་འབད་ནི་དང་ སྤྱི་སྤྱོད་འབད་ནི་ གློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ དེ་ལས་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་སའི་ས་ཁོངས་ནང་བཀོ་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ མཐུན་རྐྱེན་གྱི་ལུ་ཚུ་ ཚུད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྒྲིགས་གནས་སྤྱད་དང་ སྒྲུབ་ཐུག་ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་ ལཱ་འགན་འགན་འཁུའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ མཁོ་གལ་ཅན་སྟེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས་འདུག།

འདི་གིས་ འཆར་གཞི་དང་འཆར་དཔུལ་ བསྐྱར་སྤྱོད་དང་ སྤྱི་བཟུང་བཅོ་ཁ་རྒྱབ་ནི་དོན་ལུ་ གློག་ཏར་ཅན་གྱི་སྤྱི་བཟུང་ཅིག་བཟོ་འོང་། འདི་གིས་ ལས་སྟེ་དང་ས་གནས་ཚུ་ནང་ལས་ཕར་ ལཱ་གི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ འཇལ་ཚུགས་ནི་ཡིན་པ་མ་ཆད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ དུངས་གསལ་དང་ འགན་འཁུའི་ཅན་ དེ་ལས་ རྒྱབ་འབྲས་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བཟོ་ཚུགས་ནི་ཡིན་མས།

༤༥ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁུངས་གིས་ སྤྱི་བཟུང་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀག་འཛིན་འབད་ནི་དང་ མར་ཕབ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལས་བརྟན་པའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་གི་ སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཚད་ནང་ལས་ ཅིས་དང་ཐོ་བཀོད་བཞག་ནི་ དང་ འཚོལ་ཞིབ་འབད་ཚུགས་པ་སྟེ་བཞག་ནི་ཚུ་ རེས་བཏན་བཟོ་དགོ།

ཀྱུ་ལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ནང་འབྲེན་འབད་མི་དང་ ནང་འཁོད་ལས་ཐོན་སྐྱེད་འབད་མི་ཚུ་ལས་ འཐོན་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེན་ བན་དོན་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། དེ་འབད་མ་ལས་ ལམ་ལུགས་འདི་ནང་ལུ་ ཁྲོམ་ཁར་བཙུགས་མི་ ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་ འབོར་ཚད་ཚུ་ ལངས་སྟེ་ ཤེས་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ་ལས་ འདི་གིས་ རྒྱལ་ལས་ཕྱགས་སྟིགས་དང་འབྲེན་པའི་ བཀའ་ངལ་བྱུང་ནི་དང་ ཡང་ན་ དམིགས་བསལ་གྱི་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་དགོས་ བྱུང་སྤྱོད་ནི་ཨིན་མས།

འདི་གིས་ འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་མཐོ་དྲགས་སྟེ་འཐོན་པའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་མ་ཚུགས་ནི་དང་ མ་འོངས་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ཤོང་ཚད་ཅིས་བཏོན་མི་ཚུགས་ནི་ ཡང་ན་ སྤྱོད་ཀན་ཚད་ཀྱི་ དམ་འཛིན་དང་ བཀག་ཐབས་ཅན་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ ག་སྟེ་ལུ་དགོས་མཁོ་ཡོད་ག་ ཏ་གོ་མི་ཚུགས་ནི་ཨིན་མ་ལས་བཏོན་ཏེ་ སྤྱུལ་བྱེད་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀག་ཐབས་འབད་ནི་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་པ་བཟོ་ནི་ཨིན་མས། དེ་མ་ཚད་ ཀྱུ་སྐྱེད་བཟོ་བསྐྱུན་པའི་འགན་ཁུར་དང་ བཅོམ་གྲུབ་འབྲུས་ལུ་ འགན་འཁུལ་ དེ་ལས་ ནང་འབྲེན་དང་འབྲེན་པའི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཡན་ཅུས་ཅན་སྟེ་ བཟོ་བཀོད་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཨིན།

དེ་འབད་མ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཏོན་མི་ ཐོན་སྐྱེད་དང་ ཀྱུ་ཆ་གཙོ་བོ་ཚུ་ དེ་ཡང་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཕྱགས་སྟིགས་དང་འབྲེན་པའི་ བཀའ་ངལ་བྱུང་སྤྱོད་ནི་དང་ ཡང་ན་ དམིགས་བསལ་གྱི་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་དགོ་འཐོན་སྤྱོད་ནི་ཚུ་ སྤྱོད་ཀན་ཚད་ནང་ལས་ ཅིས་དང་ཐོ་བཀོད་བཞག་ནི་དང་ འཛུལ་ཞིབ་འབད་ཚུགས་པ་སྟེ་བཞག་ནི་ ལུ་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་དགོ།

འདི་བརྩམ་ ཐབས་ལམ་འདི་གིས་ བཅོམ་སྤྱོད་འཛིན་སྐྱོང་འབད་པའི་ཐོག་ལས་ འབྱུང་ཁུངས་ལས་རང་ བཀག་ཐབས་འབད་ནི་ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས། དེ་མ་ཚད་ འདི་གིས་ སྤྱིང་བྱས་དང་འབྲེན་པའི་ཐོག་ལས་ གྲོས་ཐག་བཅད་ནི་ཚུ་ལུ་ ཀྱུ་སྐྱེད་འབད་ནི་དང་ སྤྱོད་ཀན་ཚད་ཀྱི་ འགན་ཁུར་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ ཁྲོམ་སྟེ་བསྐྱེད་སྐྱུག་དང་ སྤྱིང་སྤྱོད་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་ བཀའ་ངལ་བྱུང་ནི་འདི་ཚུ་ མར་སྤྱོད་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།

༤.༤ ཀྱུ་ལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྟིགས་ཐབས་བྱས་༢༠༡༩ ནང་ བཀོད་དེ་ཡོད་མི་དང་འབྲེན་ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོ་དེ་ལས་ འབྱུང་གིས་ དངུལ་ཅིས་སྤྲོད་ཁག་དང་མཉམ་འབྲེན་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྤོན་འགོག་དང་ སྤྱིང་སྤྱོད་ནི་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཉན་སྤྱང་དང་ལྷན་མ་སྟེ་ བཀོ་བཞག་ནི་དོན་ལུ་ ཡུན་བརྟན་མ་དངུལ་གྱི་ བཀོད་སྐྱིག་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱོད་བཟོ་དགོ།

ཀྱུ་ལ་གཞུང་ཅིས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཐོན་ཁུངས་ལས་རང་བཀག་འཛིན་འབད་ནི་གི་ ལག་ལེན་ཚུ་ བསྐྱར་ལོག་སྟེ་རང་ སྤྱིང་སྤྱོད་མེད་མི་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་ལེན་དང་ སྤྱུལ་འབྲེན་སྤྱིང་སྤྱོད་ དེ་ལས་ སྤྱིང་སྤྱོད་མཐུན་ཆུན་ མེར་བསྟེན་འཕུལ་ཁང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ལུ་ སྤྱོད་ཀན་ཚད་ཀྱི་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་ དེ་ལས་ གཞན་མི་ཁག་ཆེ་བའི་ཞབས་ཏྲག་ཚུ་ལུ་ ཐོ་ཕོག་སྟེ་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། སྤྱིང་བཏང་གི་ ལམ་ལུགས་སྤྱིང་སྤྱོད་མེད་མི་འདི་ ཕྱགས་སྟིགས་ལས་སྟེ་གི་དོན་ལུ་ སྤོན་དཔག་འབད་ཚུགས་མི་དང་ བཙོན་ཤུགས་ཅན་གྱི་ མ་དངུལ་གྱི་བཟོ་བཀོད་ ལེགས་ཤུམ་གཅིག་མེན་འདུག།

ཀྱུ་ལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྟིགས་ཐོ་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་༢༠༡༩ འོག་ལུ་ བསམ་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་བཞིན་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ མ་དངུལ་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྤོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ ཁྲོམ་མཐུན་ལམ་ལུགས་དང་ ཡུན་བརྟན་གྱི་ མ་དངུལ་གྱི་ གཞི་བཀོད་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོས་འདུག།

སྔོན་དཔག་འབད་ཚུགས་ནི་དང་ ཆེད་དུ་བསྡོམ་མ་དཔུལ་བཏང་ཚུགས་མི་འདི་གིས་ འཆར་གཞི་བརྩམ་ཡོད་པའི་ གཞི་རྟེན་མཐུན་ རྒྱུ་ཚུ་ བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དང་ ལས་འགུལ་གཅིག་ལུ་ བརྟེན་སྡོད་ནི་ཚུ་ཡང་མར་མཐའ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཟད་འགོ་ཚུ་ འོག་ཐོབ་ཚུགས་ནི་ དང་ སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་ རྒྱལ་མཁ་གྱི་གནས་ཚད་གྱི་ ལས་སྒྲུ་འགོ་འཛིན་འཐབ་ཡོད་མི་ གཉིས་ཆ་ར་ རྫོག་ཏུ་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་ནི་ཨིན། འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ས་གནས་ཀྱི་ཟད་འགོ་ཅིག་ སྟེ་མེན་པར་ མི་མང་ཞབས་རྟོག་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་འགན་ཁུར་ཅིག་སྟེ་ བརྟེན་ལུ་ཡང་ སན་ཐོགས་འབྱུང་ནི་ཨིན།

༤.༡ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ལས་ཁུངས་དང་ ཁྲོམ་སྟེ་ དེ་ལས་ རྫོང་ཁག་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀག་ཐབས་འབད་ ནི་དང་ འབྱུང་ཁུངས་ལས་དབྱེ་བ་ཕྱེ་ནི་ དེ་ལས་ འགན་འཁུལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལག་ལེན་ཚུ་ ཡར་ཤལ་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ རྫོང་ ལམ་བསྐྱར་བཅས་དང་ མི་མང་གིས་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ ལས་རིམ་ཚུ་ སྤྲོད་སྤྲོང་བཟོ་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ གོ་བ་བདེ་སྟོད་ཀྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ ལས་སྟེ་སོ་སོ་ཚུ་གིས་ འགོ་འཛིན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ དེ་ ཚུ་ ཆ་ཤས་ཆ་ཤས་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོད་པ་མ་ཆད་ འཇལ་ཚུགས་པའི་ རྫོང་ལམ་བསྐྱར་བཅས་འབད་ནི་ལུ་ འབྲེལ་བ་མེད་པ་སྟེ་ ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། གོ་བ་ བདེ་སྟོད་ཀྱི་འགན་ཁུར་ཚུ་ གསལ་རྟོག་རྟེ་སྟེ་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་མེད་པ་དང་ གོ་བ་བདེ་སྟོད་ཀྱི་ལུ་ཚུ་ གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མར་མཐའ་འབད་ནི་དང་ འབྱུང་ཁུངས་དབྱེ་བ་ཕྱེ་ནི་ འགན་ཁུར་ཅན་སྟེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ནི་ དེ་ལས་ མི་སེར་ ཚུ་གིས་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ཚུ་ ཡར་ཤལ་གཏང་ཡོད་པ་ཨིན་ན་མེན་ན་ སྔོན་མི་དོན་ལུ་ སྐྱབ་བྱེད་ དེ་ཅིག་རང་མིན་འདུག།

འདི་འབད་མ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ ཀྱན་སྟོད་བསྐྱར་བཅས་དང་ མི་མང་བདེ་སྟོད་ཀྱི་ སྒྲིག་གཞི་ ཚུ་ སྤྲོད་སྤྲོང་བཟོ་སྟེ་ བདེ་དོན་གསལ་རྟོག་རྟེ་སྟེ་ ཕྱིན་ནི་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཁྱབ་འབྲས་ལུ་ གཙོ་ བོར་བརྟེན་དགོཔ་འདུག།

འདི་བཟུམ་གྱི་གཞི་བཀོད་འདི་གིས་ ལས་སྒྲུ་འབྲེལ་བ་ཚུ་མར་མཐའ་འབད་ཚུགས་ནི་དང་ མི་མང་གི་བདེ་འཕྲིན་ཚུ་ རིམ་མཐུན་བཟོ་ནི་ དེ་ ལས་ གོ་བ་བདེ་སྟོད་ཀྱི་ཟད་འགོ་ཚུ་ སན་རུས་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས། ལྷག་པར་དུ་ ཁག་ཆེ་ཤོས་རང་ སྤྱིར་ བཏང་གི་ཆོར་སྤང་ལས་ སྒྲིག་གཞི་མཐུན་པའི་སྟོད་ལམ་བསྐྱར་བཅས་ལུ་ བདེ་སྟོད་འབད་ནི་འདི་ཨིན་མ་ད་ འདི་ཡང་ དམིགས་བསལ་ གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མར་མཐའ་འབད་ནི་དང་ ཐོན་ཁུངས་དབྱེ་བ་ཕྱེ་ནི་ དེ་ལས་ འགན་ཁུར་འབག་སྟེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ནི་དང་ མི་ སེར་ཚུ་གིས་ སྤར་རྟེད་ཀྱི་གི་ལམ་ལུགས་ནང་ལུ་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ཚུ་ཨིན་མས།

༤.༢ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ དཔུལ་ཅིན་ལྷན་ཁག་དང་ བཟོ་གྲུ་ཆོང་འབྲེལ་དང་ལཱ་གཡོག་ལྷན་ཁག་ འོང་འབབ་དང་ཅད་མ་ལས་ཁུངས་ ཁྲོམ་སྟེ་ དེ་ལས་ རྫོང་ཁག་དང་ གཞན་མི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ གཙོ་ རིམ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཅོག་གིབ་འབད་མི་ འཐུས་སྟོན་དགོ་པའི་གཞི་རྩ་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ འཛོལ་ཞིབ་འབད་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ ༢༠༠༩ ཅན་མ་ ཆ་འཛོག་འབད་དེ་ ལོ་ རོ་ ༢༠༡༥ དེ་ཅིག་ འབྱོ་ཡོད་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྔོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ནང་ བཅོག་གིབ་འབད་མི་ འཐུས་སྟོན་དགོ་ པའི་གཞི་རྩ་འདི་ སན་རུས་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་ བསྐྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱ་སྐྱོད་བཟོ་བསྐྱར་པའི་འགན་ཁུར་གྱི་བསམ་གཞི་གཅིག་ བརྟེན་ཏེ་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ འཆར་གཞི་བརྩམ་པའི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་རང་ལུས་ཡོད་པ་ད་ རྫོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཁུལ་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་

ཡོད་པ་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྟིགས་བརྟོན་པའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ཡང་ ལངས་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ ཚུགས་པར་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ གཙོ་རིམ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཅོག་གི་བ་འབད་མི་ འཐུས་སྟོན་དགོ་པའི་གཞི་ཅ་འདི་ ལག་ལེན་ཅན་ གྱི་ འགན་ཁུར་གྱི་ བཀོད་སྒྲིག་ལུ་ སྦྱར་བ་འབད་ནི་གི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྒྲིང་སྒྲིང་བཟོ་དགོ་པ་འདུག། འདི་བཟུམ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་གྱི་བཟོ་དོན་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་འཐུས་དེ་ལས་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ བཀོད་སྒྲིག་དང་ སྤྲོད་ཆེད་དང་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནི་ གི་ ཚུགས་བྱུ་ལངས་སྟེ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།

འདི་གིས་ ཏང་བདེན་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་མ་དངུལ་གྱི་དཔེ་རྣམ་བཟོ་ནི་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་འབྲུང་ཁུངས་ནང་ལས་རང་ མར་ཕབ་ འབད་ནི་ལུ་ མེམས་ཤུགས་བྱིན་ནི་ དེ་ལས་ ཐོན་སྐྱེད་བརྟོན་མི་དང་ རང་འབྲེན་འབད་མི་ དེ་ལས་ འཐུལ་ཆས་བཟོ་མི་གི་འགན་ཁུར་ ཚུ་ སྒྲིང་སྒྲིང་བཟོ་ནི་མ་ཚད་ དེ་ལས་ ཁྲོམ་སྡེའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཞབས་ཏོག་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ འགན་ཁུར་མར་ཕབ་འབད་ བཟོ་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་འོང་།

༤.༩ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ ས་གནས་གཞུང་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ ཡོད་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཐུས་སྟོན་ཐངས་ལམ་ལུགས་ཚད་ཁྲན་བཟོ་དགོ་པ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀག་ཐབས་དང་ སྤྲོད་ཆེད་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དང་ཁྲན་མ་སྟེ་ བཀོ་བཞག་ནི་གི་དམིགས་ལུ་ཚུ་དང་ དངུལ་ འབྲེལ་གྱི་ བཀོད་སྒྲིག་མཉམ་གཅིག་ མཐུན་སྒྲིག་འབད་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞེབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་ནང་ འཐུས་སྟོན་བསྐྱེད་ལེན་གྱི་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ གཅིག་མཐུན་མེད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཚད་ སློབ་རིག་ཕྱགས་སྟིགས་ཁུལ་གཞི་བཅུགས་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཟོ་མི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ བཀག་ཆ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ འགན་ཁུར་དང་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་ བྱུང་ཡི། འདི་བཟུམ་ལམ་ལུགས་སྒྲིང་སྒྲིང་མེད་མི་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་ སྤྲོད་ཆེད་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དང་ཁྲན་མ་སྟེ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་ནི་གི་དམིགས་ལུ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འབྲེལ་བའི་ འཐུས་དང་ བཅོག་གི་བ་འཐུས་ དེ་ལས་ དངུལ་འབྲེལ་ཐབས་ལམ་ཚུ་ འབྲེལ་མཐུད་འབད་ནིའི་ གཞི་བཀོད་གཅིག་མཐུན་མེད་པའི་ བཟོ་མཚོན་སྟོན་མ་ཞེས་པས།

ཕྱགས་སྟིགས་འཐུས་ཀྱི་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ ཚད་ཁྲན་བཟོ་དགོ་པ་དང་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀག་ཐབས་དང་ སྤྲོད་ཆེད་དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དང་ཁྲན་མ་སྟེ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་ནི་གི་དམིགས་ལུ་ཚུ་དང་ མཐུན་སྒྲིག་འབད་དགོ་པ་འདུག།

གནས་ཚད་དང་ སྤེད་བྱས་དང་འཕྲིལ་བའི་ ཕྱགས་སྟིགས་འཐུས་ཀྱི་ ལམ་ལུགས་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ཏང་བདེན་ཡར་ཤག་བཏང་ནི་དང་ ཟད་འགོ་ཚུ་ ལོག་ཐོབ་ཚུགས་ནི་ དེ་ལས་ བཟོ་བསྐྱར་པ་དང་ ཉེ་སྟོན་འབད་མི་ཚུ་ལུ་ གོང་ཚད་གྱི་བཟོ་མཚོན་གསལ་ཏོག་ཏོ་སྟེ་ བྱིན་ ཚུགས་ནི་ཞེས་མས། འདི་གིས་ ས་གནས་ཀྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཞབས་ཏོག་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ སྟོན་དཔག་འབད་ཚུགས་པའི་འོང་འབབ་མང་སུ་ ཅིག་བཟོ་ཚུགས་ནི་ཞེས་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྟིགས་གཞུག་བཀོ་བཞག་ནི་ལས་ སྟོན་འགོག་དང་དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ དེ་ལས་ སྤྲོད་ཆེད་འབད་ བཟོ་དང་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ལུ་ རིམ་གྱི་སྟེ་ ཟད་འགོ་བཏང་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་ཞེས་མས།

༤.༡༠ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ལས་ཁུངས་དང་ གཞི་རྒྱུ་མཁོ་ཆས་དང་སྐྱེལ་འདེན་སྒྲན་ལག་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ས་གནས་གཞུང་ཚུ་གི་ འདི་ཡང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་དང་ བསག་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ དཔྱེ་བ་ཕྱེ་ཚུགས་པའི་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་འབད་སའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གི་ བཟོ་བཀོད་འོས་འབབ་ཅན་ཚུ་ ཁོང་རང་གི་འགན་དབང་ནང་འཁོད་ ཡར་ཕྱག་གཏང་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་ཚུ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་འབད་སའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་དང་ དཔྱེ་བ་ཕྱེ་ནི་ཚུ་ ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི་ལུ་ སན་ཐོགས་བྱུང་ཡོད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། ཨིན་རུང་ ཁང་མིག་ལེ་ཤ་ཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་ཡོད་པ་ལས་ གནད་དོན་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་ རྒྱ་མཚན་གཞན་མི་གཅིག་གི་དོན་ལུ་ ལོག་སྟེ་རང་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག། འདི་ཡང་ རོ་མ་རང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་བཟོ་བཀོད་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱམ་ཚུ་ བསག་བཞག་ནི་ལུ་ འོས་འབབ་ཆེ་བ་སྟེ་ ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ མང་ཤོས་ཅིག་ར་ རྫོན་གཤེར་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ ཁྱིམ་ནང་ལས་འཐོན་པའི་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ དེ་ལས་ གཞན་མི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་དོན་ལས་ འོས་འབབ་མེད་མི་ཚུ་ཅིན་ཏེ་ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་ཆད་འཛིན་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བྱུང་ཡོད་པ་ཨིན།

འདི་བཟུམ་སྤྱིང་སྤྱིང་མེད་མི་འདི་ འདི་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གི་བཟོ་བཀོད་འདི་གིས་ ཁྱིམ་གྲུང་པ་ཚུ་དང་མི་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ བརྟེན་མི་གི་བཀའ་ངལ་ ཆ་ཆར་སྟེ་ གསལ་མ་ཚུགས་པའི་ བན་མཚན་སྟོན་མ་ཨིན། འདི་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ འོས་འབབ་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོད་པ་དང་ དཔྱེ་བ་ཕྱེ་ནི་དང་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་མ་སྟེ་ བསག་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ སྤར་རྟེན་འབད་ནི་གི་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ ཁེ་ཕན་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ ཐོབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དང་ བསག་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ དཔྱེ་བ་ཕྱེ་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཚུགས་ནི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་འབད་སའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གི་ བཟོ་བཀོད་འོས་འབབ་ཚུ་ ཡར་ཕྱག་གཏང་དགོཔ་འདུག།

བཟོ་བཀོད་ཀྱི་འོས་འབབ་ཡར་ཕྱག་གཏང་མི་འདི་གིས་ མཐུན་ཁྱེན་ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི་དང་ ཅ་ཆས་ཚུ་ སྤར་རྟེན་འབད་ནི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་དང་མ་ལྷན་མ་སྟེ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ས་ཁོངས་གཞུང་སར་བཀོ་ནི་དང་ ཡང་ན་ དོན་དག་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོག་བཞག་སར་ བཏང་ནི་ལས་ བཀག་ག་ཐབས་འབད་ནི་ཡར་ཕྱག་གཏང་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།

༤.༡༡ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་འབད་སའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་མ་འབད་བར་ཡོད་པའི་ ཁྲོམ་སྟེ་དང་ རྫོང་ཁག་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ ས་གནས་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་དང་ བསག་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ དཔྱེ་བ་ཕྱེ་ནི་གི་ལས་ལུགས་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ཐབས་ལུ་ དེ་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་དང་ འོས་འབབ་ཚུ་ བརྟེན་ཞིབ་འབད་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིན་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེ་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་གིས་ ས་གནས་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ལུགས་ཚུ་ལུ་ སན་ཐོགས་ཅན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཕྱིན་ཚུགས་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་འབད་སའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ རྒྱབ་ཆད་ཆད་གཅིག་ལས་བརྒལ་མེད་པའི་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། འདི་ཡང་ འདི་བཟུམ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་ལུ་ མི་སེར་ཚུ་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ དུས་ཚོད་ཁར་ བསྐྱེལ་འབད་བར་འོང་པའི་

སྐབས་ བཀོ་མ་ཚུགས་མི་ལུ་ བཀོ་ནི་གི་ཐབས་ལམ་དང་ ཡང་ན་ ཁྱིམ་གྲུང་པ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་སོ་སོ་སྟེ་ བཀོག་བཞག་དགོཔ་ ཐོན་པའི་སྐབས་ ཐབས་ཤེས་གཞན་ཅིག་ བྱིན་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

དེ་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ ཚད་གཅིག་ལས་བརྒལ་མེད་མི་འདི་གིས་ ཁྲོམ་སྟེ་དང་ རྫོང་ཁག་མང་ཤོས་ཅིག་ནང་རང་ ས་གནས་གྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་ནང་ བསག་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ དེ་བཟུམ་ཅི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ནང་འཁོད་ཀྱི་སྟིགས་གཞི་ལངས་ སྟེ་མི་འོང་། འདི་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་སྤྱོད་ཀྱི་བཟུམ་ བཀོ་ནི་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་ ག་ལྟོད་སར་བཀོ་ག་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་ སྟིགས་བཀོ་ག་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་གི་ཤོང་ཚད་ལུ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་ བཀའ་ངལ་ཚུ་བྱིན་ནི་ཨིན་མས།

འདི་འབད་མ་ལས་ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁྲུང་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ཁྲོམ་སྟེ་དང་ རྫོང་ཁག་ཚུ་གིས་ རང་སའི་ས་ ཁོངས་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་སྟེ་བ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་སའི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ རོས་ལེན་འབད་ནི་དོན་ ལུ་ དགོས་མཁོ་དང་ འོས་འབབ་ཡོད་པ་ཨིན་ན་མེན་ན་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོ། འདི་བཟུམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ ལག་ཆེན་དང་ འོས་ འབབ་ཡོད་པ་སྟེ་ གྲུབ་བྱེད་བྱུང་པའི་སྐབས་ དེ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་འདི་གིས་ ས་གནས་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཞབས་རྟག་ཚུ་ སྤྱོད་སྤྱོད་ བཟོ་ནི་དང་ སྤྱོད་གི་གནས་ཚད་ནང་ དེ་བཟུམ་ཅི་འདི་ ཡར་དྲག་བཏང་ནི་ དེ་ལས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ བཀོ་ཚུ་ མར་ཕབ་ འབད་ནི་དང་ སྤྱོད་དང་འཕྲེལ་བའི་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོར་གི་ལམ་ལུགས་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་འོང་།

༤.༡༩ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ཁྲུང་གིས་ བཟོ་གྲུ་ཚོང་འབྲེལ་དང་ལྷ་གཡོག་ལྟན་ཁག་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ དེ་ སྤྱོད་སྤྱོད་ཚུ་གིས་ བསྐྱར་སྤྱོད་དང་ སྤྱོད་དེ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ཕྱགས་སྟིགས་ཞབས་རྟག་ཚུ་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་ བྱིན་དོན་ལུ་ སྤྱོད་བྱུས་དང་ སེམས་བྱུགས་གཞི་བཀོད་ཚུ་ སྤྱོད་སྤྱོད་བཟོ་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅེས་ཞིབ་དབའ་འཛིན་གྱིས་ སྤྱོད་སྤྱོད་མཐུན་ཁྱེན་དང་ འཁོར་སྤྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ ལག་ལེན་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་དེ་ འབྲེལ་མཉམ་སྟེ་ བཀའ་སྤྱོད་མ་འབད་བར་ཡོད་པའི་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡིག། མི་མང་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་དཔེ་སྟོན་འདི་ ལངས་ སྟེ་ ཡར་མེད་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་ད་ འདི་ཡང་ སྤྱོད་བྱུས་རྒྱབ་སྐྱོར་ལངས་སྟེ་མེད་མི་དང་ རྫོང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་བྱུགས་གསལ་རྟག་རྟ་ མེད་མི་ དེ་ལས་ སྤྱོད་སྤྱོད་དང་གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་བ་འཐབ་མ་ཚུགས་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་མས།

འདི་བཟུམ་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་མི་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་ལས་ སྤྱོད་དེ་འབད་བའི་རིན་ལོང་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་ག་ བཞག་སའི་ ས་ཁོངས་ལུ་ བརྟེན་སྤྱོད་དགོཔ་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་ ལྷོགས་གྲུབ་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ འདི་ གིས་ བཅོག་གིབ་འབད་མི་གིས་འཕུས་སྤྱོད་དགོཔ་པའི་གཞི་ཅ་དང་ རྒྱ་སྤྱོད་བཟོ་བསྐྱེད་པའི་འགན་ཁུར་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ཡང་ ཐོ་ཐོག་པ་ཨིན་པ་དང་ འདི་ཡང་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ སྤྱོད་དེ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་ ཡང་ ན་ ཉེན་སྲུང་དང་ཐུན་སྟེ་ འཛིན་སྐྱོར་འཐབ་ནི་གི་ ལྷོགས་གྲུབ་ལངས་སྟེ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལུ་རྒྱུང་ཅིག་ བཟོ་བསྐྱེད་པ་དང་ ནང་ འབྲེན་འབད་མི་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཆས་བཟོ་མི་ཚུ་གིས་ དོན་དག་ཅན་གྱི་འགན་འཁུལ་འབག་ཚུགས།

འདི་འབད་མ་ལས་ སྤྱོད་སྤྱོད་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་ལོག་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ སྤྱོད་དེ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ ཕྱགས་ སྟིགས་ཞབས་རྟག་ཚུ་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་བྱིན་དོན་ལུ་ སྤྱོད་བྱུས་དང་ སེམས་བྱུགས་མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ སྤྱོད་སྤྱོད་བཟོ་དགོཔ་འདུག། འདི་བཟུམ་གྱི་ལས་རིམ་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ག་ལྟོད་སར་བཀོ་ག་བཞག་ནི་གི་ བཀའ་ངལ་ཅིག་སྟེ་མེན་པར་ ཐོན་སྤྱོད་ཅིག་སྟེ་ བཅི་ཚུགས་པའི་ གནས་སྤངས་ཚུ་ བཟོ་ནི་དང་ ཕན་ཐོགས་ཅན་གྱི་ སྤྱོད་དེ་འབད་སའི་ཁྲོམ་གྱི་གོ་སྐབས་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།

སྒྲེང་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་འདི་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྤར་རྟེན་འབད་ནི་གི་ ལྷོགས་གྲུབ་ཐུག་སྟེད་བཏང་ནི་དང་ རང་
བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་པའི་ལཱ་གཡོག་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ ཤོང་ཚད་མ་ལང་པའི་བཀའ་ངལ་
མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ག་ལྟོག་བཀོ་བཞག་ནི་མེན་པར་ ཐོན་སྐྱེད་ཅིག་སྟེ་ ཡར་ཤྲག་གཏང་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་
ནི་ཨིན་མས། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ འདི་གིས་ ཐོན་སྐྱེད་བཏོན་མི་དང་ ཉན་འབྲེན་འབད་མི་ དེ་ལས་ འཕྲུལ་ཆས་བཟོ་མི་ཚུ་གི་འགན་
ཁུར་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་ནི་གི་དོན་ལས་ གཞི་རྟེན་སྤྱིང་སྤྱིང་ཅིག་བྱིན་ནི་ཨིན་མ་ཚད་ མི་མང་གཞུག་སྡེ་ཚུ་གིས་ སྤྱིང་བྱས་དང་འབྲེལ་
བའི་ལམ་སྟོན་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་ དེ་ལས་ ཞབས་ཏྲུག་གནས་ཚད་དང་ ལཱ་གི་གྲུབ་འབྲས་ལྟ་རྟོག་འབད་ནི་ཚུ་ལུ་ གཙོ་བོར་བསྟན་
བཅུག་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།

༤.༡.༩ མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བསྐྱེད་ལས་ཁུངས་གིས་ བཟོ་གྲུ་ཚོང་འབྲེལ་དང་ལཱ་གཡོག་ལྷན་ཁག་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་
དེ་ ཁྲིམ་སྡེ་དང་ཚོང་ཁག་སོ་སོ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ས་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བདག་འཛིན་འབད་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ལཱ་གཡོག་
གི་གསོ་བ་དང་ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ འོས་འབབ་ལྷན་སྟེ་ལག་ལེན་འབབ་ནི་ངེས་གཏན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ ལྷ་རྟོག་དང་ལག་བསྟར་
བྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྤྲོ་བཏན་བཟོ་དགོ། དེ་ནང་ རང་སྤྱོད་གི་ཐོག་ལས་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་མི་ཚུ་དང་ ལཱ་གཡོག་གི་ཉེན་ཁར་འཕྲད་མི་
ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་སྡེ་ཚན་གཞན་ཚུ་ལུ་ ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ཡང་རྟེན་དགོ།

རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབའ་འཛིན་གྱིས་ མི་ཚུ་གིས་ ལཱ་གཡོག་གི་ཉེན་སྲུང་ ལངས་སྟེ་ ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་
ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ བཟོ་མཐོང་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ དབྱེ་བ་བྱེ་སྟེ་ སྤར་རྟེན་འབད་ཡོད་པའི་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡི། འདི་གིས་ ཁོང་ཚུ་
ལུ་ བཀའ་གཞུགས་པའི་གསོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ བཀའ་ཐབས་འབད་མི་ཚུགས་ནི་ཨིན་མ་ཚད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགྲོག་དང་སྒྲིག་གཞི་
༢༠༡༩ གི་ཉེན་སྲུང་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་ མ་མཐུན་སྟེ་ཨིན་མས།

ལུགས་མཐུན་མིན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་མི་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་དང་ དེ་གི་མཐའ་འཁོར་ནང་ ལཱ་འབད་མི་
མི་ངོམ་ག་ར་ལུ་ ལཱ་གཡོག་གི་ གསོ་བ་དང་ཉེན་སྲུང་གི་ གནས་ཚད་ཚུ་ ངེས་གཏན་བཟོ་དགོཔ་འདུག།

འདི་བཟུམ་གྱི་ ཉེན་སྲུང་ཚུ་གིས་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་མི་ངོམ་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་ཚུ་ཅིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་ས་དང་ ཕྱགས་
སྒྲིགས་བདག་འཛིན་འབད་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ལཱ་འབད་མི་ཚུ་ལུ་ གསོ་བ་དང་ཉེན་སྲུང་གི་ ཉེན་ཁ་ངོ་མ་བྱུང་སྤྱིང་མི་ཚུ་ མར་ཕབ་
འབད་དེ་ བསལ་ཚུགས། འདི་གིས་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་མི་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བཞག་སའི་ སྒྲིག་ཁྲིམས་ཚུ་
ཡར་ཤྲག་བཏང་ནི་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ངེས་པ་ནང་ལུ་ འཕྲུལ་འཕྲུལ་སྐབས་ སྤར་མེད་བཞག་སྟེ་ཡོད་མི་འདི་ གྲུས་
ཞབས་དང་ཉེན་སྲུང་འདི་ཚུ་ ཁག་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་ལས་ ཡར་ཤྲག་བཏང་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།

རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲུག་ལུ་ རྒྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་དོན་དང་ སྲིད་བྱུས་
 གྱི་ གཞི་རྟེན་རྒྱ་ཆེས་སྡེ་ གཞི་བརྩམས་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ ད་ལྟོ་ཡང་ ལངས་སྡེ་དང་ ཆ་ཆར་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་རྩྭ་གས་པའི་ ལམ་
 ལུགས་ཅིག་ གཞི་བརྩམས་འབད་མ་རྩྭ་གས་པར་ཡོད་པ་ད་ དེ་ཡང་ རྒྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ཁག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་²⁰⁰⁸ དང་
 3R གཞི་རྩ་ དེ་ལས་ རྒྱགས་སྒྲིགས་རྩ་མཉམ་བཟང་ཞི་གི་ རེ་འདོད་རྩུ་ རྟག་བརྟན་དང་ ཕན་ཚུས་ཅན་སྡེ་ བཟུམ་སྡེལ་འབད་རྩྭ་གས་
 པའི་ ལམ་ལུགས་ཅིག་ གཞི་བརྩམས་འབད་མ་རྩྭ་གས་པར་ཡོད་པ་སྡེ་ ཐག་ཚད་པ་ཡིན། གཞི་རྩའི་རྒྱིང་སྤྱིར་མེད་མི་འདི་ གཙོ་བོ་རང་
 ཁྲིམས་ལུགས་མེད་མི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་དམིགས་ལུལ་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་མེན་པས། འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ཆ་ཤས་ཅན་ཡོད་
 མི་དང་ འགན་འཁྲི་གསལ་ཏོག་ཏེ་མེད་མི་ ལྷེ་བའི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱིང་རྒྱིང་མེད་མི་དང་ གནས་སྤྱད་ལངས་སྡེ་མེད་མི་ མི་དང་དབུལ་
 འབྲེལ་གྱི་ལྷོ་གས་སྤུབ་ཚད་གཅིག་ལས་མེད་མི་ དེ་ལས་ རྒྱགས་སྒྲིགས་གནས་ཤོང་རིམ་སྒྲིག་ནང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་ཞུན་ལངས་སྡེ་མེད་
 མི་རྩུ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཡིན་མས།

རྒྱལ་གཞུང་ཙུམ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་འདི་ ཆ་ཤས་ཅིག་
 རྒྱང་ཅིག་སྟེ་ ལཱ་འབད་ཚུགས་དོ་ཡོད་པ་སྟེ་ བསམ་འཆར་བཀོད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་མིགས་བསམ་ལྱིས་ ཐིམ་ཕུ་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་
 བཀོ་སའི་ ས་ཁོངས་ལྟེ་བ་དང་ སྤར་གྱིས་ སྤར་རྟེན་འབད་པའི་ལས་རིམ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་ས་ཚུ་ཙུམ་ཏེ་ མཐོང་
 གསལ་ཅན་གྱི་ བརྩོན་ལཱ་གས་དང་ ལས་བྱེད་ས་ཅན་གྱི་ ལམ་ལུགས་ལ་ལུ་ཅིག་འདུག། ཨིན་རུང་ འ་ནི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ནང་ལུ་
 ག་ཅིག་སྒྲིལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ སྟོན་གོང་ལས་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ རྒྱབ་བྱེད་མེན་པར་ དཔེ་རྒྱང་ཅིག་སྟེ་རང་ ལུས་ཏེ་འདུག།
 རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ས་གནས་མང་ཤོས་ཅིག་ནང་ སྟོན་འགོག་དང་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ སྤར་རྟེན་འབད་ནི་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཉན་
 རྒྱུང་དང་ལྷན་མ་སྟེ་ བཀོ་བཞག་ནི་གི་དོན་ལུ་ དགོ་པའི་རིམ་ལུགས་འདི་ ཡོངས་རྫོགས་སྟེ་མེད་པ་དང་ འདྲ་མཉམ་མེད་པ་མ་ཆད་
 བསྐྱར་སྟོན་ཡང་ སྤྱིང་སྤྱིང་སྟེ་ མེད་པར་ལུས་ཏེ་འདུག།

གཙུག་སྡེ་གི་གནས་སྤངས་ནང་ལས་ཡང་ ལམ་ལུགས་འདི་ ༥་ལྟོ་ཡང་ གཞུང་ཆ་མཉམ་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ཡོད་པའི་གཞི་བཞོད་ཅིག་
སྟེ་ ལཱ་འབད་མ་ཚུགས་པར་འདུག། འགན་ཁུར་མང་པོ་གས་སྟེ་ རྒྱ་ཆེས་སྟེ་ བཞོ་བཤའ་རྒྱ་བ་སྟེ་ཡོད་པ་ད་ ལག་ལེན་འགན་འཁུལ་གསལ་
ཏོག་ཏོ་ཡོད་པའི་ བདག་དབང་འབད་མི་ དག་པ་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མིན་འདུག། འདི་འབད་ཕུ་ལས་ རྒྱ་གོང་གནས་ཚད་ཀྱི་ལས་སྟེ་ཚུ་
གིས་ ཕུགས་སྒྲིགས་བཏོན་ནིའི་སྡོད་ལམ་འདི་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ བཟོ་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོད་པ་ལས་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་གིས་ ལག་
ལེན་གྱི་ འགན་ཁུར་ཚུ་ ཚད་དང་ལྡན་མ་སྟེ་ འབག་སྟེ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འཕྲུང་བཟོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
བདག་འཛིན་འགན་ཁུར་འདི་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ལཱ་རྒྱུག་དང་ སྤུང་ཁྲའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ ༥་ལྟོ་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

ལག་ལེན་གྱི་གནས་སྤངས་ནང་ལས་ཡང་ལམ་ལུགས་འདི་བསྐྱེད་འབད་མི་སྐྱེམ་འཁོར་ཚད་གཅིག་ལས་མེད་མི་དང་བསལ་འཛིན་དང་སློབ་བྱུང་གི་གཞི་རྒྱུ་མཐུན་ཆེན་ཚུ་ལངས་སྤེལ་མེད་མི་དེ་ལས་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་ཚུགས་བྱུང་སྤྱིང་མེད་མི་དང་སློག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལམ་ལུགས་ཚུ་ཡོངས་རྒྱུགས་སྤེལ་མེད་མི་དེ་ལས་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ཚུ་འབྲེལ་འབྲེལ་རང་གཙང་སྤྱོད་འཐུང་འཁོར་གནས་ཚད་དང་མ་ལྟན་པར་ཡོད་མི་ཚུ་གིས་ཐོ་ཤོག་སྟེ་འདུག། འདི་བཟུམ་ཆད་སྤྱོད་ཚུ་གིས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་དམངས་གསོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཡར་སེང་འགྱོད་ཡོད་པ་མ་ཆད་ཡུན་རིང་གི་ཟད་འགྱོ་ཚུ་ཡང་ཡར་སེང་འགྱོད་ཡོད་པ་དང་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་གནས་གོང་ཡང་མར་ཕབ་འགྱོད་ཡོད་པ་དང་སྤྱི་ལོ་༢༠༢༠ལུ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་མེད་བཏང་ནི་འདི་གྲུབ་ནི་ལུ་འགོར་ནི་ཡིན་མས།

འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་རྒྱལ་གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་སྤྱིར་བཏང་བསམ་འཆར་འདི་ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་འདི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡུན་རིང་གི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཁས་བླངས་ཚུ་གལ་གནད་དེ་ལས་མེད་པར་གྱུབ་ཚུགས་ནི་དོན་ལུ་བཟོ་བཀོད་གཅིག་སྤྱིལ་དང་ཡང་ན་ལག་ལེན་གྱི་གསྐྱེག་ཚུ་ནང་ད་ལྟོ་ཡང་ལངས་སྤེལ་མེན་འདུག། ད་ལྟོ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ཆ་ཤས་སྤེལ་བཀོ་ནི་དང་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ནང་བཀོ་བཞག་ནི་གི་ལག་ལེན་ལས་ཐག་བཅད་པའི་འགྱུར་བ་ཅིག་འབག་འོང་དགོས་ཡོད་པ་དང་འདི་ཡང་མཉམ་འབྲེལ་དང་གནས་སྤངས་ལུ་བརྟེན་པའི་སྤྱོད་འགོག་གཙོ་བོ་བཏེན་དང་སྤྱོད་འབད་ལམ་ལུགས་ལུ་འགྱུར་བཅོས་འབད་དགོས་འདུག། འདི་བཟུམ་གྱི་འགྱུར་བ་འདི་གཙུག་སྟེ་གི་འགན་འཁུན་ལུ་ཉེན་ཁ་འཕྱོར་དང་ཡར་འཕེལ་གྱི་ཆད་འཛིན་སྤྱིང་སྤྱིང་དེ་ལས་མཁོ་གལ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཚུ་སྤྱོད་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་ཆུ་ཆེས་དང་མ་དངུལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ལེགས་ཤོམ་དེ་ལས་མཐའ་མཇུག་བཀོ་ནི་གི་སྤྱིག་གཞི་ཚུ་ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་སྤེལ་བཟོ་དགོས་འདུག། འདི་སྤངས་ལས་རྒྱུ་མ་ཅིག་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཁྱིམ་སྡོད་ཀྱི་རེ་འདོད་འདི་འཛིན་ཐངས་ཅན་དང་ཡུན་བརྟན་ཅན་དེ་ལས་3R དང་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་མེད་བཏང་ནི་དམིགས་ལུ་ཚུ་དང་མཐུན་སྤྱིག་འབད་མི་ལཱ་འབད་ཚུགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ལམ་ལུགས་ལུ་བསྐྱེད་བཅོས་འབད་ནི་གི་གནས་ཚད་སྤྱིང་སྤྱིང་ཅིག་གྲུབ་ཚུགས་ནི་ཡིན་མས།

ལྷན་ཞུགས་པ་

བྱུང་ཤོག་། འཛིན་སྐྱོང་དང་ལེན་འཆར་གཞི་

Recom. No.	Recommendation	Action Plans ¹ (action taken or to be taken)	Estimated Implementation Timeframe	
			Expected Start Date	Expected End Date
༤.༡	མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ ཁུངས་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ཚུ་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ལག་ ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་སྐྱོང་ དང་འགན་འཁུའི་གཞི་བོད་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་ དགོ།			
༤.༢	མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ ཁུངས་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཉམ་འབྲེལ་ ལྷ་ རྩིག་ དང་ འགན་ཁག་ཅན་གྱི་ལྷ་དཔལ་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་གྱི་ གཞུག་སྡེ་དང་འབྲེལ་ བའི་ ལྷོགས་བྱུབ་ཚུ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་དགོ།			
༤.༣	མཐའ་འཁོར་དང་ས་གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ལས་ ཁུངས་དང་ འབྲུག་གཞུང་འཕུལ་རིག་ལས་སྡེ་ གིས་ གཞན་མི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་མཐུན་འབད་དེ་ རྒྱལ་ ཡོངས་ཤོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ སྤྱིག་གཞི་འདི་ ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་སྡེ་འོང་ནི་ དང་ འཛུལ་ཞིབ་འབད་ཚུགས་པ་སྡེ་བཞག་ནི་ དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མཐུན་སྡེ་ ཤོག་རིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཚུགས་པ་བཟོ་དགོ།			
	རྒྱུན་མཐུད་དེ་འབད་ནི་...			

འཛིན་སྐྱོང་དང་ལེན་འཆར་གཞི་དེ་ ལས་བྱུངས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་གྱིས་མཆོན་རྟགས་བཀོད་དེ་ཆ་འཛིག་གནང་དགོ།

¹ A recommendation may include one or more action plans, all of which should be detailed in this column. If any actions have already been implemented, they must be supported by appropriate evidence.

བྱུང་སྐྱེས་ཀྱི་ཐོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ཁོང་གི་བློ་བྱ་བ་

Appendix 3-1(a): Result of the review of responsibilities of implementing agencies under the WPMA 2009

#	Implementing Agencies recognized by the Act	Statutory position under the Act	Area/source of waste covered	Brief description of responsibilities assigned in the Act	Shared cross-cutting powers and duties under the Act	RAA's Observation
1	National Environment Commission	Regulatory authority and national coordinator	All waste streams and all implementing agencies	Coordinates and oversees implementation; may issue binding directives; establishes standards and guidelines for waste disposal and segregation; issues environmental clearances under the Environmental Assessment Act, 2000; monitors overall compliance by implementing agencies; collects reports and information on generation, reduction, reuse, recycling and disposal; submits periodic reports to Cabinet and Parliament; investigates complaints with implementing agencies; must be consulted before implementing agencies enter international waste-related arrangements; may enter international agreements with prior approval of the Royal Government; may make rules.	Works cooperatively with implementing agencies and stakeholders; supports citizen participation and access to environmental information.	NEC is clearly designed as the system steward , not the day-to-day municipal operator. Its strength is oversight, standard-setting and coordination.
2	Thromdes and Municipal bodies, supported by Ministry of Infrastructure and Transport (<i>erstwhile Ministry for Works and Human Settlements</i>)	Lead implementing agencies	Thromdes and Municipalities	Lead responsibility for waste prevention and management in Thromdes and municipalities.	As implementing agencies, they inspect, monitor, enforce, issue regulations in consultation with NEC, collect records and data, prepare plans, impose restrictions on littering, create fees and incentives, establish facilities, contract private parties, carry out awareness and research.	This is the primary urban service-delivery node under the Act. In practice, this row is central for municipal waste, collection systems, segregation, transfer stations and disposal sites in towns.
3	Dzongkhag Tshogdu and Gewog Tshogde, supported by Dzongkhag, Dungkhag and Gewog Administrations	Lead implementing agencies	Dzongkhag, Dungkhag, Gewog and Chiwog areas not covered by Thromdes and municipality	Lead responsibility for waste prevention and management in non-Thromde areas; includes management of rural human waste, with guidance from the Ministry of Health. Also oversees the Dzongkhag municipal areas.	Same shared implementing powers and duties under Sections 25-34 and related provisions.	This is the main rural implementation chain . The Act wisely links rural sanitation to local governments, but with technical guidance from health authorities under MoH.
4	Ministry Industry, Commerce & Employment (<i>erstwhile Economic Affairs</i>)	Collaborating implementing agency	Trade- and industry-related waste	Make implementation arrangements, with lead agencies, on wastes resulting from trade and industries.	Same shared implementing powers and duties as applicable to implementing agencies.	MoEA acts as the sector umbrella , while more precise operational roles sit with the Department of Trade and Department of Industry as extended below in 4.1 and 4.2.
4.1	Department of Trade	Collaborating implementing agency	Transboundary trade, import/export of waste and waste-producing materials	Ensures waste prevention and management relating to transboundary trade, including import and export of waste and waste-producing materials.	Shared implementing powers and duties.	Important for border controls and market entry . This role becomes especially significant because hazardous waste import is prohibited.
4.2	Department of Industry	Collaborating implementing agency	Industrial waste	Ensures waste prevention and management with respect to industrial wastes and also holds the position to prevent the manufacturing of waste generating goods and commodities within domestic territory.	Shared implementing powers and duties.	This makes the department central to industrial compliance, cleaner production and industrial waste controls.
4.3	Department of Tourism (<i>erstwhile Tourism Council of Bhutan</i>)	Collaborating implementing agency	Hotels, restaurants, campsites and trekking routes	Ensures waste prevention and management in the tourism sector. <i>Note: this mandate is associated with Sustainable Development Fees which is not captured in the Act as it came later.</i>	Shared implementing powers and duties.	This is a targeted and important allocation, reflecting Bhutan's tourism footprint and waste pressures in fragile landscapes.
5	Ministry of Health	Collaborating implementing agency	Medical-related waste; rural human waste guidance	Ensures waste prevention and management of medical-related waste; and provides guidance on rural human waste management under Section 21(b).	Shared implementing powers and duties.	MoH is the technical authority for infectious and sanitation-related waste , especially medical waste and rural human waste.
6	Ministry of Education	Collaborating implementing agency	Education and behavioural change	Ensures education and awareness on waste prevention and management as part of co-curricular activities in institutions and schools.	Shared implementing powers and duties.	This gives the Act a strong long-term behavioural and culture-change pillar, not just an enforcement approach.

7	Ministry of Agriculture and Livestock (erstwhile Ministry of Agriculture and Forest) Note: Department of Forest is now placed under the Ministry of Energy and Natural Resources	Collaborating implementing agency	Agricultural, livestock and forestry (refer 7.1 below) waste	Ensures waste prevention and management with respect to the agricultural sector, including livestock and forestry.	Shared implementing powers and duties.	This is crucial because agricultural waste often falls outside municipal systems but has significant environmental effects.
7.1	Department of Forest and Park Services, Ministry of Energy and Natural Resources	Collaborating implementing agency	Forestry waste	Ensures waste prevention and management within the parks and recreational areas under its jurisdiction	Shared implementing powers and duties.	This is crucial as parks and recreational areas are often challenged with unmonitored littering of the waste.
8	Civil Society Organisations and the Media	Collaborating implementing actors	Public education, awareness and partnership	Assist in waste prevention and management through education and public awareness and by promoting public-private partnership.	Not typical regulators, but the Act positions them as implementation partners in outreach and partnership.	This is a notable strength of the Act. It recognises that compliance depends partly on social mobilisation and public communication.
9	GovTech Agency (erstwhile Department of Information Technology, Ministry of Information and Communication)	Collaborating implementing agency	E-waste	Ensures waste prevention and management with respect to e-waste.	Shared implementing powers and duties.	This is the Act's dedicated e-waste focal agency . It should logically work closely with trade, customs, procurements, municipalities and private recyclers.
10	Department of Revenue and Customs, Ministry of Finance	Collaborating implementing agency	Waste-generating imports and fiscal controls	Ensures reduction of waste by restricting entry of products that generate large volumes of waste through taxes, customs and excise duties.	Shared implementing powers and duties where applicable; also aligned with broader financial mechanisms in the Act.	This gives the Act a valuable economic instrument lever . It moves waste policy into taxation and import control.
11	Bhutan Construction and Transport Authority (erstwhile Road Safety and Transport Authority, Ministry of Information and Communication)	Collaborating implementing agency	Transport sector, including public transportation	Ensures waste prevention and management with respect to the transport sector.	Shared implementing powers and duties.	This role widens the Act beyond static sites and addresses transport-related waste streams and practices.
12	Bhutan Food and Drug Authority under Ministry of Health (erstwhile Drug Regulatory Authority)	Collaborating implementing agency	Pharmaceutical firms and pharmacies	Ensures waste prevention and management in pharmaceutical firms and pharmacies.	Shared implementing powers and duties.	This is a specialised but important role because pharmaceutical waste can overlap with medical and hazardous waste.
13	Dratshang Lhentshosh	Collaborating implementing agency	Dratshangs, Lhakhangs, Goendeys and other religious sites	Ensures waste prevention and management in religious premises and sites.	Shared implementing powers and duties.	This is distinctive and context-sensitive. It reflects Bhutan's institutional and cultural landscape.
14	Office of the Armed Forces	Collaborating implementing agency	Armed forces campuses and areas under their control	Ensures waste prevention and management within campuses of the armed forces and cooperates with implementing agencies in their respective areas.	Shared implementing powers and duties, together with a cooperation obligation.	This recognises that large campuses can function like self-contained service areas requiring internal compliance systems.
15	Royal Bhutan Police	Supporting enforcement agency	Enforcement support; receives reports as local authority	Must render full support to implementing agencies in enforcement; citizens may report improper waste release to nearest local authority including RBP.	Supports compliance and enforcement rather than being the primary waste manager.	The Act treats RBP as an enforcement support arm , not the main regulator.

Source: Compiled by RAA based on the review of the WPMA 2009.

Appendix 3-1(b): Waste-streams and responsibilities agencies under the WPMA 2009

Waste category	Responsibility created by the Act	Agencies most directly linked by the Act
Non-hazardous waste	Reduction, reuse, recycling and disposal in an environmentally sound manner; source segregation and reduction mechanisms; collection and management at approved sites, including composting for organic waste.	Local governments and city corporations in practice; all relevant implementing agencies depending on source.
Hazardous waste	Prevent manufacturing of products that may generate hazardous waste; ensure reduction, storage, treatment and disposal in an environmentally sound manner; segregation, pre-treatment, collection and management at approved sites; import prohibited; export only with prior written consent of importing country.	Department of Industry, Department of Trade, NEC, local implementing agencies, and any sector agency handling hazardous streams.
Medical waste	Ensure minimisation, storage, treatment and disposal of medical, pharmaceutical and other biologically hazardous waste in an environmentally sound manner; ensure appropriate pre-treatment.	Ministry of Health and Drug Regulatory Authority, with implementing support from relevant local authorities.
E-waste	Ensure minimisation, storage, treatment and disposal of electrical and electronic waste in an environmentally sound and safe manner; establish systems for collection, treatment and safe disposal of end-of-life equipment.	Department of Information Technology, with support from trade, customs, municipalities and private sector actors.
Other waste categories	The above categories may cover waste from industrial, municipal and agricultural sources.	Department of Industry, local governments, Ministry of Agriculture and related agencies.

Source: Compiled by RAA based on the review of WPMA 2009.

Appendix 3-2: Key Roles and Responsibilities of NEC/DECC as per the WPMA 2009 and WPMR 2012 (including the amendment of 2016)

Sl. No	Title of the legal document	Reference Chapter/Section	Roles and Responsibilities of NEC	RAA's Observation
1.	National Environment Protection Act of Bhutan 2007	Chapter III, Sec.20	NEC shall be an independent authority and highest decision-making body on all environment related matters and its management in the country.	
2.		Chapter IV, Sec.53 & Sec.54	NEC shall take any necessary steps to protect the environment and control pollution, specifically inclusive of: 1. Coordinating with the Dzongkhag Environment Committees. 2. Setting emission/discharge standards for environment pollutants and, 3. Establishing restrictions and procedures for waste disposal after consultation	Absence of proper coordination between the NEC & implementing agencies.
3.		Chapter IV, Sec. 60	NEC shall require producers to manage the end-of-life costs of their product as waste, to promote reuse, recycle, recover & safe disposal to ensure minimisation of waste going to landfill.	Extended Producer Responsibility remains in the stage of feasibility study. Currently, the majority of waste from both the households and businesses/industries goes to the landfill.
4.	Waste Prevention & Management Act of Bhutan 2009	Chapter V, Sec. 24	NEC as the regulatory authority for waste prevention and management, shall be responsible for coordinating and overseeing the implementation of the Act & authority to: a. Issue directives to respective person/ agencies. b. Establish guidelines/standards for waste disposal and requirements for waste segregation at source. c. Issue environmental clearances as per the Environmental Assessment Act, 2000. d. Monitor overall compliance by the Implementing Agencies under this Act. e. Collect reports from Implementing Agencies and information about waste generation, reduction, reuse, recycling, and disposal. f. Prepare and submit reports to the Cabinet and the Parliament periodically, including any advice on waste management when needed.	No follow-up action has been undertaken by NEC for the failure of implementing agencies to submit required reports. No reports have been submitted to the Cabinet and parliament. Inactive monitoring of compliance by the implementing agencies. No reports have been collected from implementing agencies and information about waste generation, reduction, reuse, recycling, and disposal.
5.		Chapter IX, Sec. 37	In exercising their powers and duties, the National Environment Commission and Implementing Agencies shall endeavour to work cooperatively and in consultation with all stakeholders that might be affected in the course of implementation of this Act.	Coordination issue between the central and implementing agencies.
6.		Chapter XI, Sec. 50 (a)	The National Environment Commission shall report periodically to the Cabinet and the Parliament on implementation and enforcement of this Act.	No reports submitted so far.
8.	Waste Prevention and Management Regulations 2012	Chapter I, Sec 9	The National Environment Commission shall pursuant to scientific determination, notify stakeholders whether the waste is hazardous or non-hazardous	
9.		Chapter II, Sec. 13&17,	Location of sanitary landfill or open dump in protected areas shall be identified in consultation with National Environment Commission. Notwithstanding the preceding provision, such locations shall be considered only in cases of non-availability of alternative locations. For the disposal of non-hazardous waste, the implementing agency may in consultation with the National Environment Commission, identify area as open dump site for a certain specified duration, which may be closed or upgraded depending on the impacts on health and environment. Provided that, an open dump site is not within prohibited areas under this regulation.	
10.		Chapter II, Sec 19	The implementing agency may constitute a sanitary committee, and in consultation with the Dzongkhag Environment officers/NEC Secretariat shall formulate waste management plans and programs or seek technical support to formulate and implement its plans and program, if required.	The implementing agency were observed to make waste management plans and programs in silo rather than through proper consultation with NEC.
11.		Chapter II, Sec 24.2	The NEC shall coordinate and monitor the overall performance of implementing agencies and provide them with necessary technical support, for the purpose of implementing the regulation. The National Environment Commission as the apex monitoring body , shall monitor the compliance performance of the implementing agencies and monitoring authorities under this Regulation.	No active role played by NEC in the area of coordinating and monitoring the performance/compliance of implementing agencies.
12.		Chapter IV, Sec 103	The incineration system shall meet the standards set by the National Environment Commission for operation of such facility.	
13.		Chapter VII, Sec 142.1 & 142.2	Powers and Functions of National Environment Commission: Facilitate creation of an e-waste fund for environmentally sound management of the e-waste generated and historical e-waste available on the date from which this Regulation comes into force.	No role played by NEC in creation of e-waste fund. No reports on e-waste has been collected by NEC.

			Monitor, review and advice the Department of Information Technology and Telecom for smooth functioning of the system for environmentally sound management of e-waste.	No monitoring, reviewing and advice has been provided to GovTech Agency.
14.		Annexure III, A.1	Landfills must not be operated in a manner such that ground or surface water quality in existing or potential future water supply aquifers or surface water decreases beyond that allowed by Water Quality Criteria issued by the National Environment Commission or other relevant authorities. In the event that leachate collection/treatment is indicated, the method of treatment shall be designed to comply with the Discharge Standards issued by the National Environment Commission or other regulatory authorities	Water quality criteria? Discharge Standards?
15.	Waste Prevention and Management (Amendment) Regulation 2016	Section 9	“Section 21A. The NEC may coordinate with the Ministry of Finance and relevant agencies to explore appropriate financial mechanisms to reduce waste at source and promote segregation, reuse and recycle waste”	No such initiation has been undertaken.
16.		Section 17	Section 41A. The NEC shall review these reports and may provide recommendations to relevant agency including the Ministry of Finance to enhance implementation of this regulation”. (Content of compliance and monitoring status report)	No review of reports and recommendations provided by NEC.

Source: Compiled by RAA based on the review of the NEPA 2007, WPMA 2009, and WPMR 2012 (and amendments of 2016).

Appendix 3-3: Matrix of overlapping roles among the implementing agencies as per the legal framework

	NEC / DECC	Thromdes / Municipal Authorities	Dzongkhag Administration	Gewog / Chiwog Administration	MoH / Health Authorities	Agri / Forestry Authorities	Trade / Industry Authorities	GovTech Agency (Erstwhile DIT)	DRC	DPP	BCTA	RBP
NEC and DECC	Primary organisation responsible for the policy oversight and national level regulation.	Standards, directives, technical backstopping, compliance monitoring, reporting [A24-27; R24.2, 26, 33]	Oversight, monitoring and reporting chain through Dzongkhag authorities [A24-27; R24-26, 30, 32]	Oversight through local implementation and reporting chain [A24-27; R25-26, 30, 32, 123-127]	Hazard classification, standards, consultation and reports on medical waste [A24-27; R9, 45, 55, 65.4, 65.9]	Consultation and oversight on protected areas, GRF and related waste management [A24-27; R13, 34, 55, 119-121]	ECs, industrial waste standards, hazardous waste control and reporting [A24(c)-(e), 26-27; R104-113]	Consultation, monitoring and advice on e-waste procedures and fund [A24-27; R36, 142-149]			Transport-sector waste coordination at national level [A22(h), A24-27; R23.1-23.2]	Complaints, enforcement support and reporting [A23, A41, A50(b); R8, 24.3]
Thromdes / Municipal Authorities		Lead implementing agency for municipal waste	Urban-district coordination on municipal planning, facilities and disposal [A21(a)-(b); R77, 79]	Local government overlap mainly for e-waste awareness, collection and handover [A22(f); R146]	Collection of pre-treated healthcare waste; no mixing with hazardous waste [A22(b); R65.5, 78.2, 78.8]		Municipal cleanliness at commercial and industrial premises; industry manages industrial waste itself [A22(a); R78.2, 86, 104-113]	Local collection, temporary holding and handover of e-waste under DITT procedures [A15, A22(f); R78.2, 130, 143, 146]			Waste from public transport, roadside litter and waste transport control [A22(h); R23.1-.2, 78.13, 91]	Enforcement support to Thromde inspectors and municipal compliance [A23; R24.3, 77, 81]
Dzongkhag Administration			Lead implementing agency within the Dzongkhag	Core rural implementation chain: Dzongkhag monitors, Gewog/Chiwog implements [A21(b); R25, 30, 32, 123-127]	Rural human waste guidance, health-facility reporting and district-level coordination [A21(b), A22(b); R31-32, 65-67, 125-127]	GRF and protected area disposal coordination with DFO/Park Managers [A22(d); R25, 34, 119-121]		Local monitoring and facilitation of e-waste collection and transfer [A22(f); R130, 146]			Feeder-road and right-of-way waste issues within district jurisdiction [R23.1-.2, 120.3]	Reporting, compliance support and police-assisted enforcement [A23, A41; R8, 24.3, 25, 32]
Gewog / Chiwog Administration				Lead implementing agency in local rural areas	Rural sanitation, human waste management and local compliance by health facilities [A21(b), A22(b); R65-67, 125-127]	Livestock waste, forestry-related waste, pesticide and fertiliser runoff management [A22(d); R126.9-.10]	Local service facilities such as auto-workshops overlap with waste safety standards [R126.4, 104-113]	Local awareness, collection, site identification and handover of e-waste [A22(f); R130, 146]				Local enforcement support where non-compliance occurs [A23, A41; R8, 24.3, 25]
MoH / Health Authorities					Implementing agency for medical waste management	Joint responsibility for infrastructure, segregation, treatment and disposal of medical and veterinary waste [R45, 55, 66]						
Agriculture/ Livestock/Forestry Authorities (MoAL & MoENR)						Implementing agency for agricultural, livestock, forestry, GRF and protected-area waste					Roadside and road-related waste in forest areas in collaboration with relevant agencies [R120.3]	Enforcement support in GRF and protected areas [R119]
Trade / Industry Authorities						Implementing agency for industrial waste and waste arising from trade			Import/export control, duties, cess and waste trading control [A22(a)(i),			

									A22(g); R106-109, 131.2, 145]			
GovTech Agency (Erstwhile DIT)								Implementing agency for e-waste management	E-waste cess setting, collection and transfer to the e-waste fund [R131.2, 145, 147]	Government e-waste auction, record-keeping and reporting [R132.2, 133, 139, 147]		
DRC									Primary agency for taxes, customs and e-waste cess collection	Shared financial input to e-waste fund through cess and auction proceeds [R145, 147]		
DPP										Primary agency for auction and disposal of government e-waste		
BCTA											Implementing agency for transport-sector waste	Enforcement support for littering and transport-related waste controls [R23.1-2, 24.3]
RBP												Enforcement support agency

Source: Compiled by RAA based on the review of WPMA 2009 and WPMR 2012. Yellow cells represent the core responsibilities while the white cells with text are the area(s) of overlapping roles. In the referenced part, A stands for the WPMA 1009 and R stands for WPMR 2012 (inclusive of amendments of 2016).

Appendix 3-4: Implementing mechanisms prescribed by the WPMA 2009 which is a mandate shared across all the implementing agencies

#	Shared duty / power	Reference Section	What the Act requires
1	Use legal authority to achieve the Act's purpose		All implementing agencies must use their powers for implementation, including inspection, monitoring and enforcement.
2	Issue sectoral regulations		They must issue waste management regulations for their areas in consultation and agreement with NEC.
3	Collect data and maintain records		They must collect information and maintain records on waste generation and management activities and periodically provide this information to NEC.
4	Adopt implementation mechanisms		They must adopt mechanisms within their authority, including administrative, financial, physical, awareness and research mechanisms.
5	Administrative tools		They may frame rules, recommend executive restrictions on waste-generating products and packaging, prepare waste management plans, restrict littering and improper disposal, frame disposal procedures, and enforce the Act.
6	Financial tools		They may impose waste tipping fees and waste management fees; distribute funds; provide tax incentives, grants and co-financing; reduce duties on waste-management equipment and environmentally friendly products; and increase duties on products generating large volumes of waste.
7	Physical tools		They may establish segregation and transfer stations and other facilities.
8	Private sector engagement		They may contract or enter arrangements with private parties for reduction, reuse, recycling, disposal and other management functions.
9	Awareness and outreach		They must inform the public, encourage use of recycled products, and conduct advocacy through media.
10	Research		They may conduct research on waste reduction, reuse, recycling and sustainable disposal.
11	Administrative sanctions		They may issue compliance orders and determine administrative sanctions, including fines, corrective measures, reimbursement of costs, compensatory costs, suspension or revocation of environmental clearance, daily fines for continuing offences, and shutdown of continuing offending activity.
12	Complaint handling		Together with NEC, they must investigate complaints about violations to the extent feasible and take necessary action.
13	International coordination constraint		They must consult NEC before entering any international arrangement relating to waste management.
14	Rule-making		They may make rules for carrying out the Act.

Source: Compiled by RAA based on the review of WPMA 2009.

Appendix 3-5: Random awareness and cleaning campaign conducted between 2020-2025 generated by the search engine and verified by the RAA

Programme / Campaign Title	Launch / Date	Organiser(s)	Location	Key activities	Reference
Nationwide River Cleaning Initiative	24-Mar-25	Government of Bhutan (Prime Minister's Office & DECC with local Dzongkhags)	Wangchhu basin (Thimphu, Paro, Haa)	Launched on World Water Day; clean rivers and raise community stewardship; phased expansion nationwide through 2028.	Bhutan Broadcasting Service coverage of national river clean-up launch, March 2025 (BBSCL)
World Environment Day River Cleaning (Lhuentse)	06-Jun-25	Lhuentse Dzongkhag Administration	Lhuentse Dzongkhag	Stream, highway and public space cleaning; awareness on effective waste management and reduction of plastic pollution.	Lhuentse Dzongkhag public event notice, June 2025 (Lhuentse Dzongkhag)
Clean Thimphu-Clean Paro Initiative	21-Feb-25	Department of Environment and Climate Change (MoENR)	Thimphu & Paro	Urban waste system improvement, waste segregation, CCTV monitoring, behaviour change outreach.	The Bhutanese local news report on Clean Thimphu-Clean Paro launch, February 2025 (The Bhutanese)
Hing Sang Sang Together Clean-Up Movement	From 6 Sep 2024	Hing Sang Sang Together Initiative (with UN partners)	Started in Thimphu, expanded internationally	Community clean-ups of streets and waterways, awareness campaigns, cross-border activity in Indonesia.	United Nations in Bhutan feature on Hing Sang Sang Together expansion, June 2025 (The United Nations in Bhutan)
PLEASE Project Advocacy & Clean-ups	2024 (May-Sep)	Bhutan Ecological Society (BES) with Gross International Nature & Clean Bhutan	Thimphu & environs	Plastic waste advocacy, community workshops, stream filtration, youth expos and hackathons.	Bhutan Ecological Society project media and awareness reports, 2024 (Bhutan Ecological Society materials) (Bhutan Ecological Society)
Observance of International Zero Waste Day	30-Mar-23	Department of Environment and Climate Change (DECC)	Thimphu	City-wide volunteer clean-up involving de-suung, Bhutan Red Cross Society, Guide Association of Bhutan, Taxi Association and Thromde.	BBS report on International Zero Waste Day mass clean-up, March 2023 (BBSCL)
Cleaning Campaign on Trans Bhutan Trail	25-Mar-23	Bhutan Scouts Association	Trans Bhutan Trail (Dochula-Sentokha)	Volunteer clean-up and waste collection along trail promotes Leave No Trace principles.	World Scouting project description of cleaning campaign, 2023 (sdgs.scout.org)
GAB Ten Days Cleaning Campaign	Jun-21	Guide Association of Bhutan	Gasa, Punakha & Trongsa districts	Ten-day mobile campaign; collected multiple truckloads of waste along roads and natural sites.	BBS national media coverage of GAB cleaning campaign, June 2021 (BBSCL)
Mass Cleaning Campaign (Thimphu)	10-18 Aug 2022	National Environment Commission (NEC)	Thimphu Thromde & suburbs	Multi-agency cleaning with volunteers; 48+ tonnes of waste collected and public sensitisation.	NEC Zero Waste Bhutan campaign report, August 2022 (nec.gov.bt)
Mass Cleaning & Sensitizing Campaign (College)	27-Aug-22	Jigme Namgyel Engineering College Waste Management Club	Dewathang (Samdrup Jongkhar)	Students and staff cleaned town and surroundings; community engagement on proper waste disposal.	Jigme Namgyel Engineering College event notice, August 2022 (jnec.edu.bt)
Zero Waste Hour (Monthly Civic Campaign)	Since early 2019 (ongoing)	National Environment Commission (NEC)	Nationwide (notably Thimphu)	Monthly one-hour clean-ups ("Zero Waste Hour") to reduce littering and foster public responsibility.	Zero Waste Bhutan campaign brief from NEC (Zero Waste Hour initiative), 2022 (zerowastebhutan.gov.bt)

International Zero Waste Day (First Observation)	30-Mar-23	Department of Environment and Climate Change (DECC)	Thimphu	First official mass cleaning marking International Zero Waste Day with multiple partner organisations.	NEC press on inaugural International Zero Waste Day cleaning, March 2023 (nec.gov.bt)
--	-----------	---	---------	--	---

Source: Compiled by RAA based on the review of online articles.

Appendix 3-6: Responses of the Dzongkhags and Thromdes on waste management fees

SN	Name of Dzongkhag	Do you collect waste management fees from users?	If yes, what is the amount of waste management fee charged to households?
1	Bumthang Dzongkhag	No	
2	Chhukha Dzongkhag	Municipal does	Municipality
3	Dagana Dzongkhag	The waste fee is included in their water bill for Daga throm residence, however, separate collection in other areas such as Dagapela LAP are looked after by Engineering sector.	
4	Gasa Dzongkhag	No	
5	Haa Dzongkhag	no collection	
6	Lhuentse Dzongkhag	Yes, from every household	Nu. 30
7	Mongar Dzongkhag	Yes, from every household	Nu. 50
8	Paro Dzongkhag	yes	pvt. 100& 150
9	Pema Gatshel Dzongkhag	No	
10	Punakha Dzongkhag		
11	Samdrup Jongkhar Dzongkhag	No	
12	Samtse Dzongkhag	Yes, from every household	Residential Nu. 25/unit & Commercial Nu. 50/unit
13	Sarpang Dzongkhag	Yes, we do collect from a business area which is located near by the dzongkhag along with water fee. however, we have never used this fee for our own use because it is directly used under revenue of the nation. we do not have access to this fund.	Nu.50
14	Thimphu Dzongkhag	Yes, from every household	
15	Trashigang Dzongkhag	Yes, from every household	Nu 60 per month
16	Trashiyangtse Dzongkhag	Yes, from every household	50 per unit
17	Trongsa Dzongkhag	No	
18	Tsirang Dzongkhag	Yes, from every household	Nu. 20 per household per year (credited to Thromde/Municipal revenue).
19	Wangdue Phodrang Dzongkhag		
20	Zhemgang Dzongkhag	No	Nil
21	Thimphu Thromde	Yes, from every household	100 for residential and 200 for commercial
22	Samdrup Jongkhar Thromde	yes	It varies from one to another as we have different waste tariffs
23	Phuntsholing Thromde	Yes	50% of water bill

Source: Compiled by RAA based on interviews and online survey responses

Appendix 3-7: Details of the waste transportation vehicles and their coverage

SN	Agency	No. of vehicles (How many waste transport vehicles does your dzongkhag have?)	Description of vehicles (How many waste transport vehicles are there your dzongkhag? (please specify the number of Compactor trucks, Dumper trucks, tractors, pick-up trucks etc and their functionality)	Coverage (Do the Dzongkhag's waste collection vehicle provide coverage to all gewogs?)
1	Thimphu Thromde	16	The Thromde has 16 compactors.	Thromde and 5 Gewogs under Thimphu Dzongkhag
2	Phuentsholing Thromde	11	The Thromde reported 11 vehicles. These include five compactor trucks of 2022 model, four refuse compactors of 2011 model, two dumper placers of 2011 model, and one medical waste truck of 2024 model. The itemised list appears to total 12 vehicles, although the reported total is 11.	Within Thromde
3	Samdrup Jongkhar Thromde	4	The Thromde has four vehicles comprising two compactor trucks of 2022 model and two tractors, both of 2016 model.	
4	Bumthang Dzongkhag	2	The Dzongkhag has two vehicles: one DCM truck, model 2021, and one Jumbo placer, model 2020.	No, Vehicles are insufficient
5	Chhukha Dzongkhag	1	The Dzongkhag has one dumper truck.	Few gewogs
6	Dagana Dzongkhag	1	The Dzongkhag has one functional compactor truck, which is a 2006 model.	No, Vehicles are insufficient
7	Gasa Dzongkhag	1	The Dzongkhag has one compactor truck, which is a 2022 model.	Most gewogs are covered
8	Haa Dzongkhag	3	The Dzongkhag has three vehicles: one waste compactor, BG-1-A0802, procured on 28 August 2016 with JICA funding; one dumper placer, BG-1-A0611, procured on 9 July 2009 with RGoB funding, which is off-road and to be surrendered to DPP; and one waste compactor, BG-1-A0867, procured on 28 October 2025 with RGoB funding.	Upper four gewog, municipal areas
9	Lhuentse Dzongkhag	1	The Dzongkhag has one dumper truck.	Only municipal areas are covered
10	Mongar Dzongkhag	2	The Dzongkhag has two waste compactor trucks: one Toyota, 2007 model, and one Tata T-7 Ultra, 2023 model.	No, Vehicles are insufficient
11	Paro Dzongkhag	8	The Dzongkhag has eight vehicles: BG-1-A0816 Tata, 2017 model; BG-1-A0799 Tata, 2016 model; BG-1-A0788 Eicher compactor, 2015 model; BG-1-A0037 DCM truck, 2021 model; BG-1-A0789 DCM truck, 2015 model; BG-1-A0601 dump truck compactor, 2008 model; BG-1-A0042 DCM truck, 2021 model; and BG-1-A3145 DC Bolero, 2018 model.	Yes, all gewogs are covered
12	Pema Gatshel Dzongkhag	2	The Dzongkhag has two dumper trucks, including one stationed in the Drungkhag. Both vehicles are 2017 models.	Most gewogs are covered
13	Punakha Dzongkhag	3	The Dzongkhag has three vehicles comprising two compactors and one mini electric vehicle. The mini electric vehicle is non-functional.	Municipal area, CNR & lobesa under bhap gewog, guma gewog, sirigang under kabesa
14	Samdrup Jongkhar Dzongkhag	1	At present, the Dzongkhag has one tractor in Jomotsangkha Drungkhag Administration. In addition, procurement of one garbage compactor truck for Samdrup Choling Drungkhag Administration is under process in the current financial year.	No, Vehicles are insufficient
15	Samtse Dzongkhag	3	The Dzongkhag has three functional compactor trucks, of which two are stationed in Samtse and one in Tashicholing. All are 2016 models.	Municipal and Tashicholing Dungkhag
16	Sarpang Dzongkhag	1	The Dzongkhag currently has one compactor truck, described as old, with model year 2016. Procurement of one additional truck is under process.	No, Vehicles are insufficient
17	Thimphu Dzongkhag	1	1 EV (previously had two compactor trucks which became nonfunctional and surrendered to DPP)	In 5 Gewogs jointly with Thimphu Thromde
18	Trashigang Dzongkhag	4	The Dzongkhag has four compactor trucks. One vehicle, BG-1A-0854 (2023 model), is off-road due to a hydraulic problem. Of the remaining vehicles, BG-4A-0174 (2010 model) is under maintenance at Phuentsholing, and BG-1A-0810 (2016 model) is deployed under Kanglung Gewog. Overall, one vehicle is off-road and three are operational, though some require maintenance.	Only municipal areas are covered
19	Trashi Yangtse Dzongkhag	2	The Dzongkhag has two dumper trucks.	Only municipal areas are covered
20	Trongsa Dzongkhag	3	The Dzongkhag has three functional vehicles: one compactor truck of 2013 model, one dumper placer of 2018 model, and one cesspool vehicle of 2015 model.	Only municipal areas are covered
21	Tsirang Dzongkhag	4	The Dzongkhag has four refuse collector vehicles, of which three belong to the Municipal/Thromde Office and one belongs to the Dzongkhag. One vehicle is no longer operational. The vehicles include BG-3A-0089, a Dyna refuse collector manufactured in 2008; BG-2A-1020, a Tata refuse collector manufactured in 2021; BG-2A-0900, a Tata refuse collector manufactured in 2016; and BG-3A-0174, an Eicher Pro 1110 refuse collector of 2016 model.	Yes, all gewogs are covered
22	Wangdue Dzongkhag	6	The Dzongkhag has six vehicles comprising two dumper placers, two refuse collectors, one medical waste truck, and one tractor.	
23	Zhemgang Dzongkhag	3	The Dzongkhag has three vehicles comprising one dumper truck, one compactor vehicle of 2016 model, and one tractor of 2005 model.	Only municipal areas are covered

Source: Compiled by RAA based on interviews and online survey responses

AIN: PAD-2025-460

📍 Royal Audit Authority
Kawang Jangsa, 174 Drophen Lam NW, Thimphu

☎ +975 02 322 111

✉ bhutanaudit@gov.bt

🌐 www.bhutanaudit.gov.bt